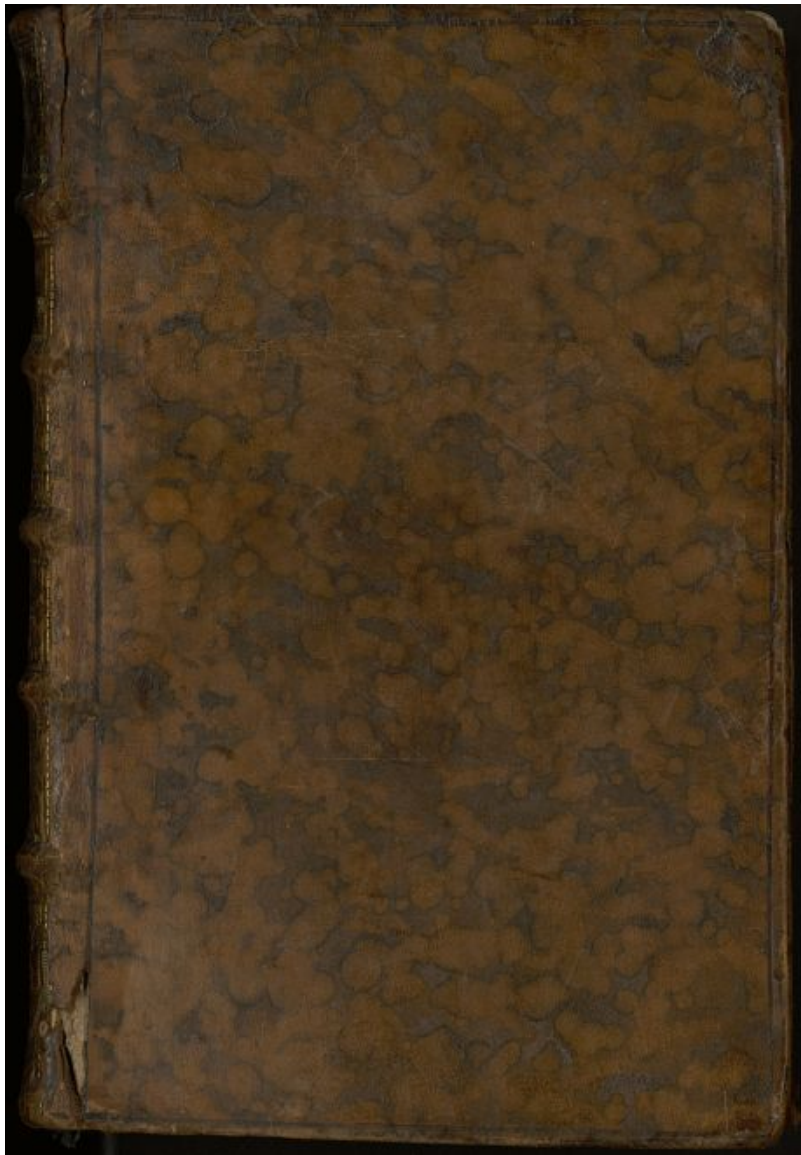

Bibliothèque numérique

medic@

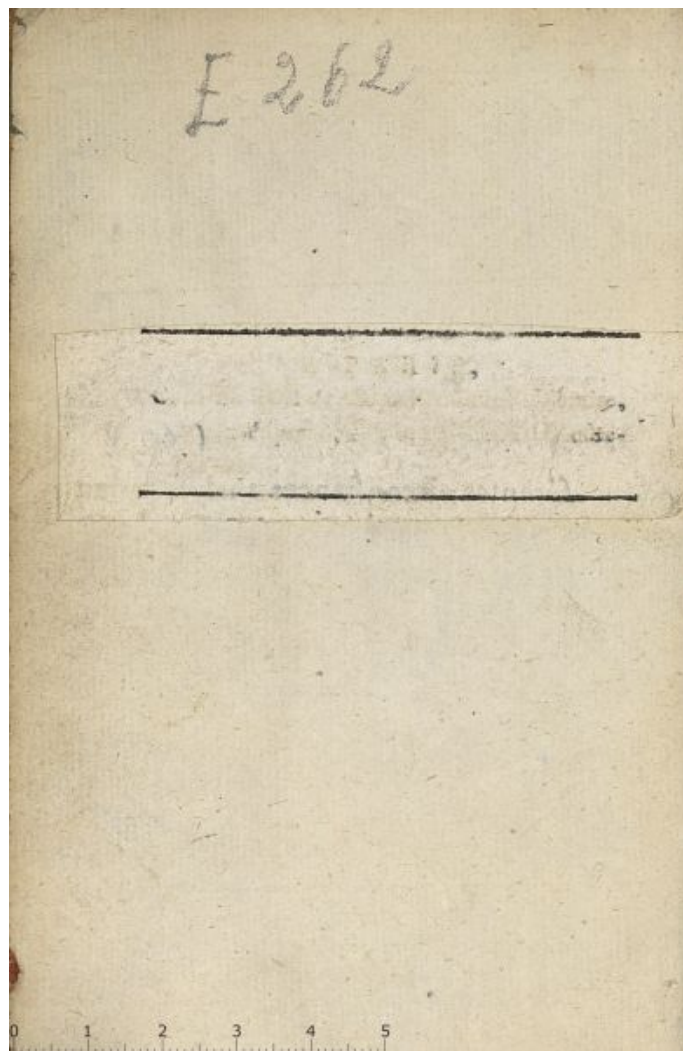
Blaes, Gerhard / Blasius Gerardus.
Zootomiae seu anatomes variorum
animalium. Pars prima. Authore
Gerardo Blasio

Amstelodami : Apud Abrahamum Wolfgang, 1676.
Cote : 90040

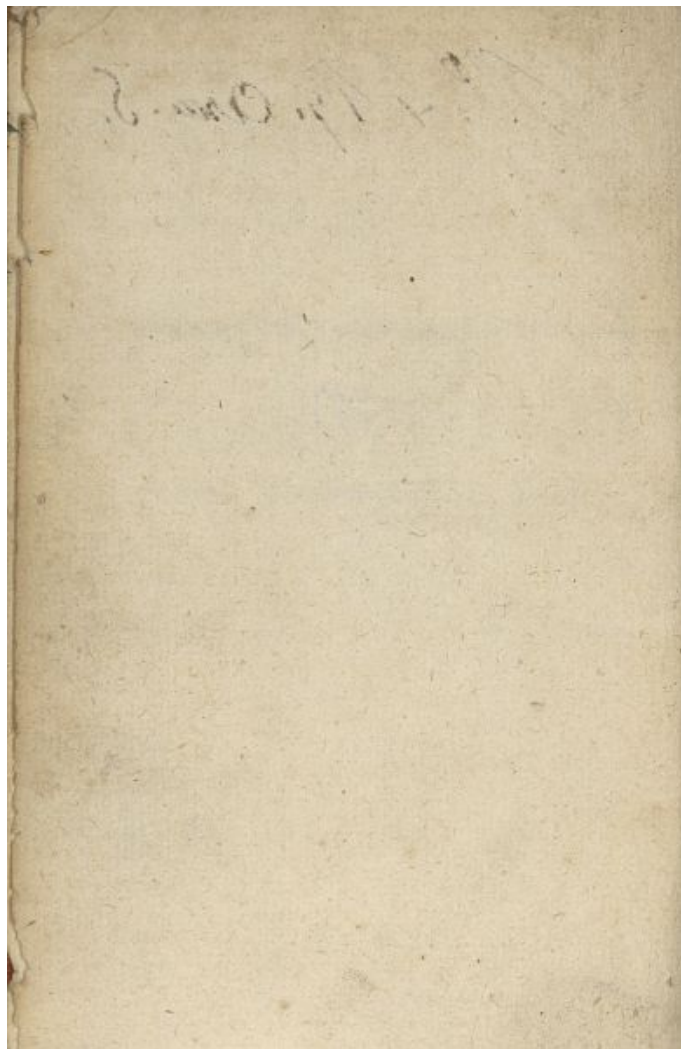

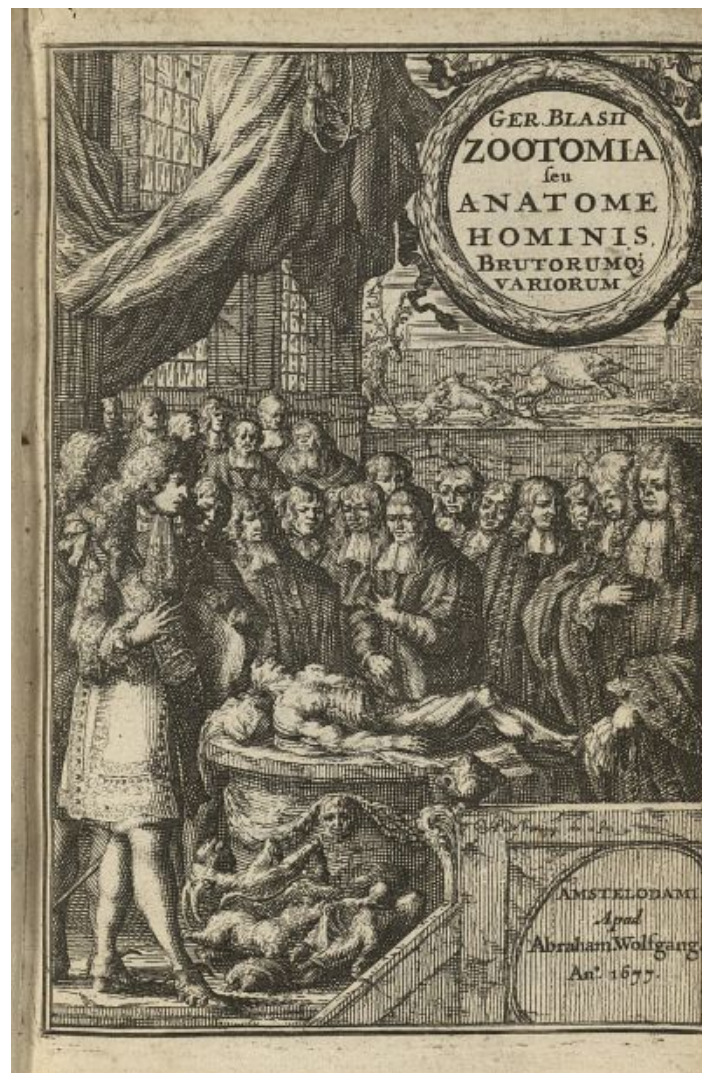

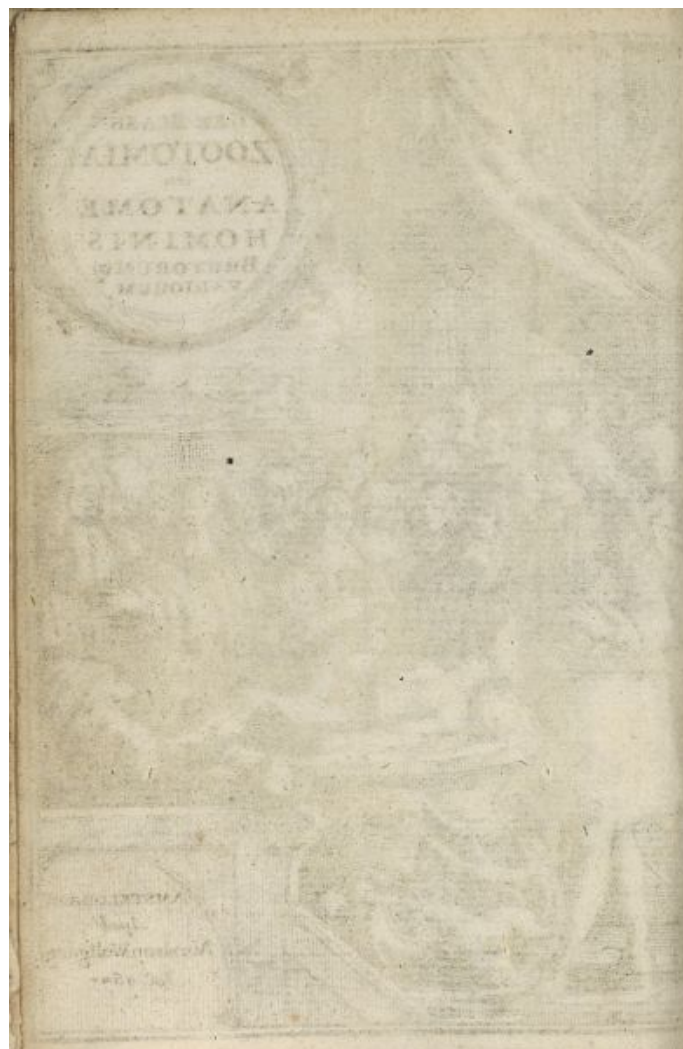

N° 447. Ceru. S.

[61]

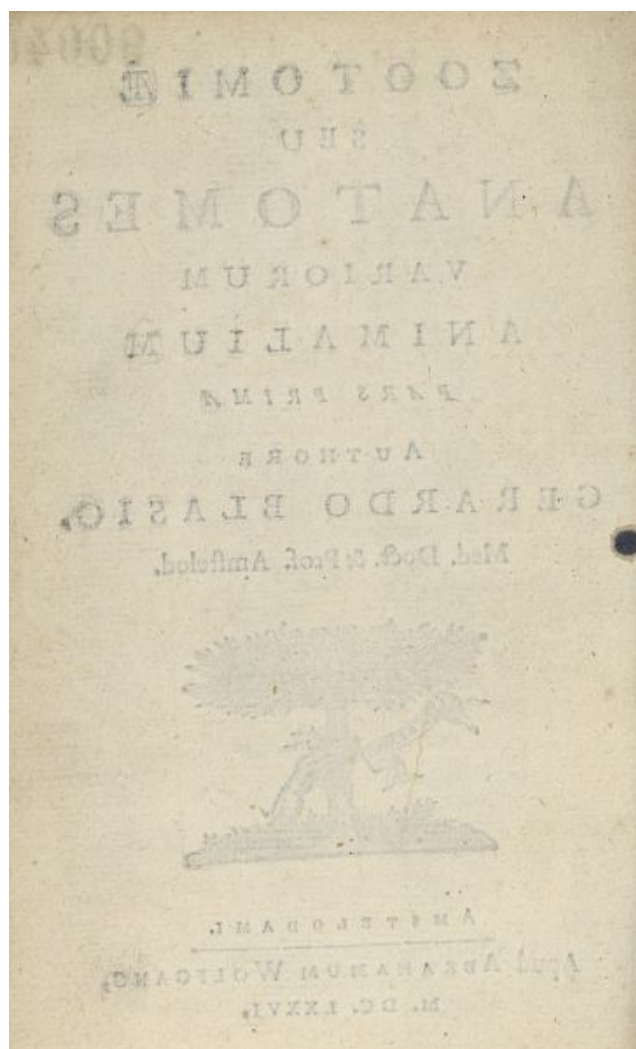

90040
ZOOTOMIÆ
SEU
ANATOMES
VARIORUM
ANIMALIUM
PARS PRIMA

AUTHORE
GERARDO BLASIO,
Med. Doct. & Prof. Amstelod.

AMSTELODAMI
Apud ABRAHAMUM WOLFGANG,
M. DC. LXXVI.

VIRO
CLARISSIMO
DOMINO
JOANNI DE RAEI
PHILOSOPHIÆ ET MEDICINÆ
DOCTORI
ILLIUSQUE
OLIM
IN INCLYTA ACADEMIA
LUGDUNO-BATAVA
NUNC
IN ILLUSTRATIENÆO
AMSTELODAMENSI
PROFESSORI
ORDINARIO
SCHOLARUM PUBLICARUM
VISITATORI
COLLEGÆ HONORANDO
HOC
VERÆ AMICITIÆ
DEBITÆQUE OBSERVANTIÆ
SIGNUM
OFFICIOSE
OFFERT
GERARDUS BLASIIUS.

LECTOR AMICE

GOrporis humani Anatomem institue-
re ob subjectorum penuriam cum
haud frequenter liceat Medicinæ
Cultoribus, sed verò ejus in locum
Animalia alia, Canes imprimis, substituere
necesse habeant, quo si non plenè, aliquo sal-
tem modo, in cognitionem partium ejus deve-
nire concedatur, hinc, non sine detrimento
fieri experimur quotidie, ea, quæ in brutis
his illisve observata, ad hominem transferri,
cum tamen, collatione debitâ instituta, miram
hic diversitatem notemus. Confusioni huic quo,
quantum possibile, obviam eamus, sicque e-
tiam hoc modo anatomicum studium promovea-
mus, non sine singulari in Medicinâ utilita-
te, placuit, præmissa descriptione brevi par-
tium Corporis humani, earundemque delineatio-
ne aliqua, in Canibus, variisq; animalibus aliis,
examine privato, præsentibus discipulis, ob-
servata, paucis exhibere, quo sic, compa-
ratione justâ institutâ, in quibus à se invicem
partes, internæ imprimis, differant, constet
quodammodo. Absolutum, omnibusq; nume-
ris perfectum, non est quod hoc à nobis ex-
pectes, partes omnes (ne quidem in Cane,
quem

quem tamen, vivum, mortuumve, ad cognitionem eorum quæ circa corpus humanum indaganda, ordinariè diffecari notamus,) examinare, occupationes, publicæ, privatæque, haud permiserunt, imò variæ se offerunt, Offsa v. g. & Musculi plerique, quarum consideratio ad Anatomem hominis perficiendam parum confert. Accedit, ad penitus singulorum examen, requisitorum mediorum defectus, unde factum quod multa ex debito scrutari haud licuerit. Accipe itaque animo benevolo, quæ publicum in commodum publico exhibere publica professio coegit, iisque utere, usque dum obscurorum illustrationem, errorum correctionem, deficientium additionem, Textum sive spectaveris, sive Figuras additas, industria tua, imo & mea, aliorumve, suppeditaverit. Figuras varias ex Veslingio, Graffio, Bartholino, Kerkringio, Swammerdamio, Louwero, aliisque desumptas, nonnullas à meipso additas, quivis nostra hæc cum aliorum editis conferens observare poterit. Zootomiæ partem primam Tractatum hunc dicimus, tum quod Observationum anatomicarum titulo varia antè biennium exhibuerimus, ad partem secundam suo tempore referenda, tum quod exhibitis nova indies accedere speremus. Vale.

CONTINENTUR
hoc
OPUSCULO
ANATOMIE

Hominis.	-	- de l'homme	Pag.	1
Canis.	-	- du chien		168
Simiæ.	-	- du singe		253
Felis zibets.	-	- de la civette		259
Felis domestica.	-	- du chat domestique		268
Vulpis.	-	- du renard		268
Gliris.	-	- du loir		269
Testudinis terrestir.	-	- tortue terrestre		271
Anatis.	-	- du canard		281
Columbæ.	-	- du pigeon		287
Vituli.	-	- du veau		287
Agni.	-	- de la chèvre		290
Cuniculi.	-	- du lapin		291
Porci.	-	- du cochon		301

T A

I N
ANATOMEN HOMINIS
PROLEGOMENA.

Natome, repetita sectio, ars est corpora animalium, maximè hominis, arteficiose diffecandi, ad partium exactam, quanta haberi potest, cognitionem.

Genus Ars est, & quidem arteficiose partes à se invicem separandi. Ita tamen ut demonstratio, explicatio, & speculatio, non excludantur.

Finis accurata est cognitio partium corporis subiecti, quoad Causas, & Affectiones, magnitudinem nempe, numerum, figuram, situm, connexionem, unionem, qualitates quæ omnes, nec non Usus ipsum.

Subiectum primum Corpus humanum, secundarium Corpora animalium aliorum, utporè quæ hominis in gratiam diffecantur.

Affectiones artis hujus, utilitas, perfectio, quæque sunt ejus generis aliæ, cum ab Anatomicis variis satis superque traditæ, nec ita ad rem nostram faciant, non est quod à nobis repetantur.

LIBER I.

De partibus externis.

CAP. I.

De Cuticula.

Partes corporis humani examinanti primò occurrunt externæ. Harum prima *Cuticula*, græcis dicta *Epidermis*.

A

SUB

SUBSTANTIA ipsi singularis *membranacea*, ex vaporibus viscidis producta.

VASA nulla, adeoque nec vita nec sensus.

QUANTITAS est ambitus universi corporis.

NUMERO unica, in lamellas tamen divisibilis.

QUALIT. *Tenuis* est, *Mollis*, *Densa* magis cute, *Levis*, *Coloris* ejus cujus subdita cutis, nisi à causis externis, imaginatione vè matris mutetur.

FIGURA ipsi eadem quæ cuti, cui se accommodat.

SITUS superficies cutis, cui arctè **CONNECTITUR**, sic ut non nisi igneà vi queat separari.

USUS varius: vasorum cutaneorum oscula, cutisque poros, claudit: sensiles in eà partes tegit, sicque tactus medium est. Imò politam cutem reddit.

CAPUT II.

De Cute.

CUTIS SUBSTANTIAM agnoscit *membranacea* glandulosam, *Venas*, *Arterias*, *Nervos*, profutis modo, variè adfumentem.

QUANTITATIS ejus est, cujus corpus ipsum, supra quod universum, instar vestimenti, expansa.

NUMERO unica, licet quandoque his aut illis locis in lamellas quasdam separetur.

QUALITATIBUS *Temperata* habetur, ut esset tactus organon, *Porosa* est, imò variis locis, ad adfumenta necessaria, & ejicienda superflua, *Foraminulenta*. *Crassitie* pro temperie, sexus, ætatis, regionum, & loci in corpore, varietate, omninò diversæ. *Mollis*, *Flexilis*, *Levis*, *Colore* semper candido, nisi à parte subjecta mutetur.

FIGURAM mutuatur à corpore quod obvolvit. **SITUS** in exteriore corporis ambitu.

CON-

CONNEXIONEM habens cum subjectâ membranâ cornosâ.

U S U S 1. Integumentum esse atque perspiraculum universale. 2. Tactus organon.

C A P. III.

De Pilis.

QUANAM ex SUBSTANTIA componantur, haud adeò constare censeo, pinguiorem, terrestremque massæ sanguineæ partem hîc assumere, non video quid inhibeat.

LONGITUDINIS valdè diversæ sunt, si vè subjecta varia spectemus, si vè corporis partes varias. Omnes in adulto excedunt, qui Capitis sunt, imprimis in humidioris naturæ subjectis, qualia mulieres.

NUMERO valdè vario proveniunt, pro pororum cutis numero, & angustia; forsân pro exigentia variâ. Unâ tamen corporis parte numerosiores exhibentur, quam aliâ. Tale caput, mentum, genæ, palpebrarum extrema, loca suprapalpebralia, auricula, nasus, axillæ, pectus, atque pudenda. Temperiei diversitas varietatem hîc miram inducit.

TEMPERIEI *calidæ sunt & siccæ. Mollities, Durities* vè ipsis variâ pro materiæ ex quâ conditione, caloris unientis copiâ aut inopiâ, pororumque cutis amplitudine aut angustia. Hisce respondent *Tenuitas & Crassities, Rigiditas & Flacciditas, &c.* Variant tamen & Qualitates hæ omnes ratione *Ætatis, Partium corporis, & Regionis. Color* temperiem sequitur, plurimum conferentibus *Aëre, Pulvere, Unguento, similibusque externis.*

FIGURAM rectam debent copiæ humorum, maxime humidorum, pororumque, apertorum;

A 2

recti-

rectitudini ; incurvatam , qualis crispis adscribitur, humorum ficitati, pororumque, angustiorum, obliquo ductui. Ubique etiam humectantia atque exsiccantia externa suum contribuunt.

Cavitatem interius habere varia probant , ut adeo vera ipsis nutritio haud deneganda.

SITUM eum habent, quem cutis ipsa. Sunt tamen partes quædam , quæ iis vel copiosioribus, longioribusque, vel rigidis magis, præditæ sunt, quarum etiam pleræque nomen speciale iisdem imponunt. Sic caput exhibet *Capillos*, mentum & genæ cum labiis *Myrtacem*, & *Barbam*, palpebrarum extremum *Cilia*, locus supra-palpebralis *Supercilia*, nasus *Vibriscas*, pudendum *Pubem*.

CONNECTUNTUR ubique Cuti.

USUS habent varios. *In genere* omnes vaporum exclusioni inserviunt. In specie magis *Capilli* adornatum faciunt, cerebrique tutelam. *Cilia* externa arcent, umbramque oculis adferunt. *Supercilia* à capite defluentia excipiunt, sicque oculum defendunt. *Barba* & *myrtax* ad ornatum & maiestatem conferunt. *Vibriscæ* & *pili Auriculæ* etiam externa avertunt. *Pubes* partes obscenas tegit.

CAPUT IV.

De Unguibus.

SUBSTANTIAM habent inter ossa & cartilagineas mediam,

Membranâ intus subtili sensilique investitam, *Venis*, *Arteriis*, *Nervulisque* donatam.

MAGNITUDINIS certæ non sunt, nisi rescentur.

Nu-

NUMERO digitis respondent.

QUALITATIBUS cum Cartilaginibus suo modo participant, *Molles, Flexiles, Tenuēs, Densæ. Coloris* ex albo rubescentis, nisi ab humore aut alia causa is mutetur.

FIGURAM habent parti cui accumbunt convenientem, leviter intus sinuati sunt, exterius prominuli.

SITI ad extrema digitorum, loco superiore.

CONNEXI cuti, validissimoque vinculo circa radices firmati.

UTILES, I ut velamentum sint, II. ad comprehensionem faciant, III. ad incessus securitatem.

CAPUT V.

De Pinguedine.

SUBSTANTIA ipsi propria unctuosæ.

QUANTITAS varia, ferè in abdomine, lumbisque copiosa valdè reperitur, mediocriter in musculorum interstitiis, thorace, variisque locis aliis, parcissimè in capite.

QUALITAS. *Calida* est, & *humida*, moderatè. *Mollis, Rara, Levis*, pro loci varietate magis minusvè *Crassa, Levis* semper. *Colore* albicante, nisi ab affluente humore, aut subjecta parte, mutetur.

FIGURAM nullibi certam possidet.

SITUS indicatus, totum corpus tegit, licet valdè inæqualiter, exceptis labiis, palpebris, virilique pudendo. Vix tamen particula mollis, cui non aliquid pinguedinis adhæreat.

CONNEXIO ipsi pro loci varietate varia.

USUS Calefacere, & humectare partes subjectas, formæque venustatem augere.

CAP. VI.

De Panniculo carnofo.

Panniculus carnosus *membrana* est, variis in locis *fibras carneas* possidens, variis *adipem* adsumens, sub cute corpus tegens.

QUANTITATIS ejus, cujus est cutis, *universale* enim integumentum est, quamvis ubique carnosum se non exhibeat.

NUMERO unica est, at variis in locis in laminas varias facile separabilis.

QUALIT. *Calidior*, ubi carnosa, aut pinguis, *frigidior*, ubi membranosa magis, *Tenuis*, *Mollis*, *Rara*. *Coloris* albi, nisi fibræ carneæ rubedinem induxerint.

FIGURAM habet à corpore quod succingit.

SITUS statim sub cute, quam etiam variis locis, musculi instar, movet.

CONNEXA sibi incumbenti cuti, suppositisque musculis.

USUS totum corpus defendere, vasa cutanea pinguedinemque fulcire, imò musculi munere variis locis fungi.

CAPUT VII.

De Palpebris.

IN specie circa Cutem, ipsique adhærentem Membranam carnosam, considerabilia sunt Palpebræ, Præputium, & Scrotum.

Palpebrarum **SUBSTANTIA**, præter *Vasa*, *Cutis* tenella, *Membrana* carnosa, musculos claufores

fores, constituens, & *Pericranium* succingens.

Extremo tamen earum, maxime superioris, ad stabilem expansionem, exactamque commissionem, *Cartilago* additur, quæ *Tarsus* dicitur, cui *Cilia* adherent.

Habent & *Musculum attollentem*, de quo alibi.

QUANTITAS ipsi singularis, clausioni oculorum commoda.

NUMERO duæ sunt, superior major, & inferior minor.

Utriusque concursus *Angulus* & *Cantus* dicitur, *Minor* & *Externus*, qui vicinus temporibus, *Major* verò & *Internus*, qui *Naso*.

QUALITAS. *Temperiei* certæ non sunt, ob partium varietatem. Moderate *Tenues* sunt, *Molles*, *Flexiles*, *Raræ*. *Foramina* hic duo exigua, in limbis earum cartilagineis, circa maiorem angulum, prominente leviter callo, obvia, immixtam setam intra membranas earum perducentia, *Puncta Lachrymalia* vocata, eò quod Lachrymas ad nares dimittere dicantur. *Colorem* cutis referunt.

FIGURAM habent quadantenus semicircularem,

SITUM eum, qui oculorum occlusioni conveniens.

CONNEXÆ cuti, membranæque carnosæ, quarum continuatio sunt.

USUS Oculos humectare, claudere, in conspectum producere.

CAPUT VIII.

De Labiis.

GLANDULOSA caro sunt, *Membrana* tenui intus, *Cute* & *Panniculo carnosio*, exterius, *recta*, *Venis*,

Arteriis, Nervis, Lymphaticisque vasis, instructa.

MAGNITUDINIS pro varietate subjectorum variæ.

NUMERO duplex, *una* quæ labium superius, *altera* quæ inferius, constituit.

QUAL. *Mollis, Rara, Spongiosa, Inæqualis. Coloris* subrubicundi.

FIGURÆ in quovis labio semicircularis.

Dentibus exterius **CIRCUMPOSITA**, adeoque Os, sc. scissuram integumentotum faciei, necessariam ad respirationem, loquutionem, & nutritionem corporis, efficiens.

CONNEXA partibus dictis.

USUS ad interiorum custodiam, vocis formationem, deglutiendorum adsumptionem, salivæ exspuitionem, imò & ornatum, constituta.

CAPUT IX.

De Præputio.

PRÆPUTIUM integumentum glandis in pene virili,

SUBSTANTIAM agnoscit Cutem, cum Membranâ carnosâ, minime tamen hîc carnosâ, tenui aliâ investitam.

QUANTITATIS ejus, ut & commode glandem tegere queat, & debite utrinquè moveri.

NUMERO simplex.

QUALITATES hîc nullæ considerabiles, per se non claræ.

FIGURA accommoda parti tegendæ.

SITUS in extremo pudendi.

CONNEXIO ipsi duplex, *una* quæ postica, ubi cir-

circulariter peni cohæret, mox post glandem, *altera*, quæ inferior, ubi glandi committitur ipsi, beneficio ligamenti, quod *Frænum*, & *frænulum* dici solet.

U^SU^S notus, vestire nempe balanum, forsan & ad congressum facere.

C A P. X.

De Scroto.

SCROTUM, Sacculus testium virilium vasorum-que feminalium,

SUBSTANTIAM habet Cutem, Cuticulâ suâ vestitam, in adultis pilosam, & Membranam Carnosam, variè hic cutem corrugare valentem, quæ *Dartos* aliis vocatur.

QUANTITATIS ejus, ut suo munere fungi queat, quæ tamen variè, etiam naturaliter, mutatur.

NUMERO unicum est, in medio lineâ quâdam distinctum.

QUALITATES *primæ* naturæ partium constituentium conveniunt. Inter *Secundas* notabiles *Raritas* insignis, moderata *Crassities*, externaquæ *Rugositas*.

FIGURAM rotundam habet, testibus continendis commodam.

SITUS notus, extra abdomen, ubi Testes.

CONNEXIO aliqua cum tunicâ Testium vaginali.

USUS dictus.

CAP. XI.

De Mammis.

MAMMA glandulorum corpusculorum congeries est, ubique *Pinguedine* stipata, *Venisque* & *Arteriis* à subclaviis, *Nervis* à quarto dorsalis medullæ ramo, præter *ductus Lymphaticos*, uberrime donata.

MAGNITUDINIS pro varietate ætatis, & status muliebris, regionum item, affluxusque humorum, diversæ.

NUMERO duæ, ad majorem lactis proventum, & mutuum auxilium.

TEMPERAMENTO *Calida* est, & *Humidiuscula*. *Mollis*, *Rara*, porositates varias habens, quæ *Tubuli Lactiferi* dicuntur. *Coloris* albicantis.

FIGURÆ in vegetis subrotundæ, in medio tamen protuberantia est levis, *Papilla* dicta, plurimis *Foraminulis*, quæ tubulis lactiferis continuata, pertusa, circulo, qui *areola* dicitur, notabilis, Vasorum, imprimis nervorum, complicatio videtur, *Tunica* tenuissima sensilique recta.

Musculo pectorali **INCUMBIT**.

CONNEXIONEM cum eo, membranaque carnosâ, habens, præterquam quod cuti instratæ ubique firmiter adhæreat, ad papillam inseparabiliter.

Lactis generationi **DESTINATA**.

CAP. XII.

De Musculis.

ARTIC. I.

De Musculis Frontis.

Musculus, Motus partis præcipuum instrumentum, Venas, Arterias, Nervos è vicinia adsumens, ex Carne constat vera, Tendinibusque pro musculi amplitudine diversæ extensionis, in Caput, Caudam & Ventrem vulgò divifus.

Horum ingens est Numerus, mira in Magnitudine, Figuraque diversitas, in internis corporis partibus æque ac externis sese exhibens. Illis omiffis, suis locis exhibendis, hos hic proponamus ordo exigit.

ARTIC. II.

De Musculis Occipitis.

Separati hi non sunt, Membrana carnosæ, & potius musculi lati, productio hic Musculos adumbrat.

ARTIC. III.

De Musculis Palpebrarum.

Duplicis hi generis sunt, *Attollens* unus est, s. *aperiens*, qui intra orbitam oculi, circa nervi optici ingressum, tenui principio ortus, oculum supergressus, lato subtilique tendine in palpebræ superioris marginem expanditur.

Duo *Clausores*, non malè pro uno habendi, ab Angulo oculi uno ad alium extensi.

His

His aliqui *Ciliarem* addunt, subtilissimum musculum, Tarsum palpebrarum cingentem, ad commissiorem earum conducibilem.

ARTIC. IV.

De Musculis Narium.

Dilatatores hîc utroque latere tres. *Primus*, circa oculi angulum internum, à radice nasi, initium fumens, ampliatus in ala subjectâ definit.

Alter, circa orbitam ex osse maxillæ quarto prodiens, in alæ atque labii superioris confinio terminatur, & hi attollendo maxime agunt.

Tertius extremitati alæ inhæret.

Constrictor unus adest ab ossium nasi extremo productus, in alâ terminum habens. Concurrit tamen in opere Musculus labiorum constrictor.

ARTIC. V.

De Musculis Auris Externæ.

Musculorum *delineamenta* hi verius quam veri Musculi, in Membranâ carnosâ occurrentia, auriculam sursum, deorsum, & ad posteriora leviter quandoque, moventia.

ARTIC. VI.

De Musculis Maxillæ Inferioris.

Varii ut in hac parte necessarii motus, sic & Musculi.

Sursum eam recta trahit Musculus *Crotaphites* s. *Temporalis*. Hic, pericranio tectus, ab osse Sincipitis

tis latum & circulare principium sumit, hinc, fibris collectis, incrassatus, ac teres redditus, sub osse jugali ad processum maxillæ anteriorem, tendit, quem valide carnosus amplectitur.

Deorsum movet, adeoque os aperit, *Digastricus*, f. *Biventer*, qui à parte postica processus Mastoidei ad menti medium interius extenditur, medio itinere tendinosus valde.

Dextrorsum, & sinistrorsum, imò & leniter antorsum, ducit *Masseter*, f. *Mansorius*, aliis *lateralis*, cui principium unum nervosum, alterum carnosum, à primo osse maxillæ superioris, atque osse jugali, finis in inferioris maxillæ parte exteriori & inferiore.

Retrorsum eam movet *Pterygoides* f. *Alaris externus*, ab externo processuum aliformium latere procedens, carnosus valdè, interius, circa cervicem maxillæ inferiori insertus.

Antrorsum eam ducit *Pterygoides* f. *Alaris internus*, ex interno sinu dictorum processuum, carnosus itidem, emergens, posterius, interius, atque inferius Maxillæ dictæ implantatur.

ARTIC. VII.

De Musculis Labiorum.

L Abiis dicati Musculi Communes sunt, & Proprii.

Illi, genarum motioni æque ac labiorum destinati, duo sunt. Primus eorum *Quadratus*, Galeno *πλάτυμα μύα*, *Expansio musculosa* vocatus, membranaceus valde musculus, pinguedini subjectus, à sterno, clavicula, scapulâ, cervicisque vertebrarum spinis, late exortus, in maxilla inferiori ad mentum

de fi-

definit, quam cum partibus adnexis deorsum trahit.

Secundus, *Buccinator*, à summo gingivarum superiorum, sub oris tunica, in inferiora gingivarum inferiorum descendit, collectis fibris buccas introrsum compellens.

Hi numero *quinque*, quorum duo *Elevatores*, duo *Abductores*, unus *Depressor*. Quibus addendus *Constrictor*.

Elevatores tenues & lati à maxilla superiore, circa genæ cavum, exorti, in labium superius desinunt.

Depressor contrà à menti medio recto ductu in labium inferius progreditur.

Abductorum, adeoque *obliquorum*, *primus*, carnosus & teres, à processu antè os iugale constitutem emergens, ad labri utriusque concursum tendit.

Alter juxta latus, à maxillæ inferioris margine humiliore enatus, acuminatum magis finem in labio inferiore, ad utriusque confinium, nanciscitur.

Constrictor, tenuis valde, labium utrumque orbiculariter cingit.

ARTIC. VIII.

De Musculis Capitis.

Caput vel specialiter movetur, Musculis *Propriis*, vel unà cum cervice, utrique *Communibus*.

Proprii in utroque latere *Septem* sunt, unus *Flectens*, *quatuor* *Extendentes*, & *duo* *Circumagentes*.

Flectens, *Mastoidens* dictus, antè à summo sterno, & mediâ claviculâ originem sumens, ad processum mastoideum, corpore propemodum gemino, oblique defertur.

Huic

Huic aliquando *auxiliarius*, à transversis colli vertebrarum processibus in capitis basin adscendens, nomine carens.

Extendentium I. *Splenius*, à spinis vertebrarum dorsi superiorum quinque, & colli inferiorum quatuor, productus, oblique in occiput adscendit.

II. *Complexus*, ex quatuor transversis processibus vertebrarum thoracis superiorum, & spinâ vertebræ infimæ colli emergens, in medio occipitis, ad processum usque mastoideum validè inferitur.

III. *Rectus Major*, à spinâ secundæ cervicis vertebræ carnosus & brevis, ad occipitis medium tendit.

IV. *Rectus minor*, à tuberculo primæ vertebræ sub majore, ad eundem cum eo locum, divisus sæpè, properat.

Circumagentes, *Obliqui*, duo sunt, *Superior* à transverso processu primæ vertebræ, ad occiput, juxta externum latus rectorum, delatus, & *Inferior*, à Spinâ vertebræ colli secundæ, ad processum transversum vertebræ primæ excurrentis.

ARTIC. IX.

De Musculis Colli.

Extensorum I. *Transversalis*, à transversis processibus sex superiorum vertebrarum dorsi enascitur, exteriusque in cervicalium vertebrarum transversos processus defigitur.

II. *Spinatus*, à spinis septem vertebrarum superiorum thoracis, & quinque colli transversorum processuum radicibus varie enatus, in secundæ vertebræ spinam inferius porrigitur.

I. Flexo-

I. *Flexorum Longus*, sub œsophago, à quartâ vel quinta thoracis vertebra, sursum adscendens, omnium vertebrarum corporibus, lateraliter, usque ad vertebra primam, adhæret.

II. *Scalenus*, à primâ costa, lato carnosoque principio ad omnes processus transversos vertebrarum cervicis oblique defertur. Per eum vasa in brachium distribuenda feruntur.

ARTIC. X.

De Musculis Scapulæ.

Scapulam movet sursum, deorsum, imò & retrorsum, *Musculus Trapezius s. Cucullaris*, latum principium sumens ab occipite, & processibus spinosis quinque vertebrarum colli, & octo dorsi, indeque ad claviculam, humerum summum, basin, & spinam omoplatæ, excurrans.

Retrorsum & oblique quoque sursum, primo subjectus, *Rhomboides*, à tribus spinis infernis, totidemque supernis, vertebrarum colli & thoracis, in externam basin scapulæ delatus.

Antrorsum *Serratus anticus minor*, ex costis quatuor supernis circa sternum dentatus emergens, in Coracoidem scapulæ processum extensus.

Imò & *Serratus anticus major*, à costis octo superioribus oblique ad Scapulæ basin properans.

Sursum simpliciter *Levator*, à transversis processibus mediarum colli vertebrarum ad angulum scapulæ superiorem excurrans.

AR-

ARTIC. XI.

De Musc. Humeri s. Brachii.

Humerus movetur sursum à Musculo *Deltoides*, amplo valde & carnosus, qui latè exoritur à claviculâ mediâ, acromio, totaque scapulæ spinâ, & hinc, collecto tendine robusto, in medio humeri terminatur.

Antrorsum à *Pectorali*, & *Coracoideo*. Illi origo est à claviculæ plusquam medio, sterni, sextæ, septimæ, & octavæ costæ cartilaginibus, finis, tendine valdè vario, & cruciali, circa medium humeri inter deltoideum & bicipitem musculos.

Huic principium in processu scapulæ coracoide, finis circa medium brachii interius.

Deorsum I. à *Rotundo Majore*, qui ab angulo inferiore scapulæ ortum sumit, & juxta pectoralis musculi tendinem humero inseritur.

II. à *Minore*, qui prioris quasi, ob nexum, portio, ab eodem scapulæ incipit angulo, & in humeri cervice definit.

III. à *Latissimo*, qui à spinosis processibus, à vertebrâ dorsi sexta ad medium ossis sacri se extendentibus, & Ilii parte, originem sumit, membranofus valdè, hinc, brevi robustoque tendine, juxta humeri caput terminatur.

In gyrum I. à *Supra-spinato*, s. *Suprascapularium Primo*, qui à basi scapulæ, supra spinam ejus, antrorsum fertur in Humeri cervicem.

II. Ab *Infra spinato* s. *Supra-scapularium secundo*, qui à basi scapulæ, infra spinam ejus, carnosus valde, lato brevique tendine ad cervicem eandem properat.

III. Ab *Infra scapulari*, s. *Immerso*, qui à basi dictâ

B

car-

carnosus latusque in internâ scapulæ parte ad dictam cervicem producitur.

ARTIC. III.

De Musculis Cubiti.

IN brachio collocati Musculi Cubitum flectunt vel extendunt.

Illud efficiunt, antèrius locum suum habentes,

I. *Biceps*, principium unum à sinu scapulæ, alterum ab ejusdem processu coracoide, sumens, & hinc tereti, robustoque, tendine in superius radii caput descendens.

II. *Brachius internus*, priori subjectus, initium firmum accipiens circa humeri medium, finem verò agnoscens carnosum in ulnæ radiique appendice superiore.

Hoc verò faciunt, posterius locati,

I. *Longior*, incipiens partim superius, circa scapulæ cervicem, partim inferius, sub capite ossis humeri, in olecrano exterius desinens.

II. *Brevior*, ab humero circa medium profectus priorique junctus, in olecrano similiter exterius terminum assumens.

III. *Brachius externus*, brachio, instar molis carneæ, instratus, præcedentibus subjectus.

Quibus additur *Anconeus*, s. *Cubitalis*, exiguus admodum, ab inferiore & posticâ humeri parte exortus, radio & cubito interjectus, in cubiti partem lateralem, infra olecranon, oblique descendens.

A R-

ARTIC. XIII.

De Musculis Radii.

Radius pronatur, & simul Manus, cum eâ præcipuè articulata, vel supinatur.

Pronatorum I. *Quadratus*, ab interno ulnæ latere, transversim, imò obliquè parum, extensus, radii parti internæ committitur.

II. *Teres*, ab interno humeri tuberculo procedens, oblique ad radii ferè medium excurrit.

Supinatorum I. qui *Longior*, supra externum humeri tuberculum, ad acumine ejus, enatus, in radii appendice internâ definit.

II. Qui *Brevior*, & tenuior, ad externâ parte interni humeri tuberculi prodiens, obliquè radii ferè medium petit.

ARTIC. XIV.

De Musculis Carpi.

Carpo quatuor tribuuntur Musculi, quamvis eorum tres ad Metacarpum protendantur. Horum flexores duo, totidemque extensores. Illi interni sunt, hi externi.

Flexorum I. *Cubitus internus*, ab interno humeri tuberculo procedens, cubito inhærens, ad os carpi quartum supereminens producitur.

II. *Radius internus*, ab eodem loco emergens, radio attensus, in os metacarpi Indici subiectum properat.

Extensorum I. *Cubitus externus*, ab externo humeri

meri tuberculo exortus, & per cubitum delatus, ad os metacarpi minimo digito subiectum transit.

II. *Radius externus*, Riolano *Bicornis* dictus, supra tuberculum humeri externum emergens, gemino sæpè tendine (unde & duplex variis musculus habetur) in primum secundumque os metacarpi defigitur.

ARTIC. XV.

De Musc. Volæ Manus.

DUplex maxime Musculus, *Palmaris* dictus, eidem tribuitur, *Longus* & *Brevis*.

Ille, principium ducens ab interno humeri tuberculo, mox gracilis admodum, ligamentum carpi annulare supergreditur, ubi, membranaceus valdè, per volam totam expanditur, cuti tenacissimè adhærens.

Hic, aliis *Caro quadrata* vocatus, pollicem latus, in principio internæ manus conspicuus, præcedenti subtenfus & implicatus, sæpius duplex, à radice Thenaris ad os octavum carpi, extra ordinem positum, defertur.

ARTIC. XVI.

De Musc. Digitorum.

Digitis dicati musculi flectunt, extendunt, atque ad latera convertunt.

Flexores vel Digitos quatuor spectant, vel Pollicem solum, omnes internodium primum, secundum, aut tertium.

Digitorum dictorum *Internodium secundum* flectens,

Flexor, Sublimis, ab interno humeri tuberculo exortus, circa carpum in quatuor tendines insignes, propè finem rimâ, pro transitu tendinum profundi, donatos, unde *Perforatus* appellatur, dividitur, sicque sub ligamento annulari os secundum digitorum accedit.

Tertium flexor, Profundus, ab eodem humeri tuberculo, & ulnæ processu anteriore, profectus, quatuor tendinibus prioris rimas transit, unde *Perforans* nuncupatur, atque sic in *Ostertium* defigitur.

Primum flexentes Lumbricales, quatuor numero, à tendinibus profundi, ipsoque ligamento annulari, ad Os primum excurrunt.

Pollicis Internodium Primum Flexunt Musculi duo. Horum unus, *Antithenar* Riolano dictus, ad Indicem trahens, à latere externo ossis metacarpi, indicem sustinentis, in primum os pollicis excurrit.

Alter, substratus thenari, *Hypothenar* eidem nuncupatus, à metacarpi ossibus, indicem, medium, annularem digitorum sustinentibus, in secundum pollicis os desertur.

Secundum flexere etiam videtur modò traditus Hypothenar.

Tertium flexor, valido admodum tendine eidem inhaeret, ab ulna, ubi radii caput admittit, principium sumens, nomine carens.

Extensores vel Communes sunt Digiti quatuor, vel Pollici, & Indici proprii.

Communis, Extensor magnus dictus, ab externo humeri tuberculo, divisus, enascitur, hinc juxta carpum in tendines quatuor finditur, in secundum & tertium internodium excurrentes.

Pollicem Extendunt singulariter Musculi duo,

longiores: Horum *unus* ab exteriore cubiti latere ad tertium ejus internodium adscendit.

Alter, eodem loco exortus, tendine uno carpi ossiculum pollicis subiectum, altero primum & secundum internodium, accedit.

Indici, præter tendinem extensoris magni, singularis est musculus, *Indicator* vocatus, aliis *abductor indicis*, qui à medio cubiti exterius profectus, bifidus ferè, tam ad Indicis quam medii digiti internodium perducitur, aliquando in solo metacarpi ossè indici subiecto terminatur.

Ad latera moventes, *Adductores* vel *Abductores* dicti, similiter ac prægressi, digitos quatuor in universum spectant, vel quosdam in specie, Pollicem nempe, Indicem & Auricularem.

Omnes quatuor qui adducunt, abducuntque, quia maxima sui parte inter ossa metacarpi collocantur *Interossei* appellantur, in *externos* & *internos* fere divisi. Hi à carpo, juxta latera ossium dictorum, quæque sunt digitorum, ad unguem excurrunt, ubi antrorsum & superne terminantur.

Pollicis Adductores iidem sunt, qui flexores primi secundique internodii.

Abductor, *Thenar* Riolano dictus, à carpi ossiculo, pollicis conjuncto, exterius, supra os primum pollicis ad secundum deferitur.

Indici & Minimo non nisi *abductor* tribuitur. Ille non videtur diversus ab eo Pollicis flexore qui *Antithenar* supra vocatus fuit. Hic verò à quarto carpi ossiculo intra manus volam prodiens exterius digito inferitur.

AR-

ARTIC. XVII.

De Musculis Thoracis, s. Pectoris.

Costarum motioni destinati Musculi, præter Rectum & Obliquos, abdomini tributos, præcipue sunt

I. *Subclavius*, ab inferiore claviculae sede in superiorem partem primæ costæ extensus, quam sursum extrorsumque movet.

II. *Triangularis*, s. *pectoralis internus*, sterno, costarumque superiorum cartilaginibus interius incumbens, ut has contrahat.

III. *Serratus posticus superior*, sub rhomboide collocatus, à tribus vertebrarum colli spinis, primæque dorso, tenui membranosoque principio productus, in tres, quatuorvè, costas spurias, carnosior redditus, desinens, Thoracis dilatationi inserviens.

IV. *Serratus posticus inferior*, & *major*, à spinis trium vertebrarum extremarum dorso, & prima lumborum ductus, in tribus quatuorve costis inferioribus terminum accipiens, contractioni thoracis conducens.

V. *Intercostalis*, inter duas costas situs, in *internum* & *externum* manifeste divisus, adeoque numero utrinque *xxii.* exhibens, contractionis munus confirmas.

VI. *Sacrolumbus* à situ sic dictus, ab ossis sacri extremo nervosum exterius, intus carnosum principium sumens, hinc ad costas assurgens, varia tendinum ferie iis prospicit, quas detrahit, sicque thoracem constringit.

VII. *Diaphragma*, s. *Septum transversum*, ventrem medium

medium ab imo distinguens, in thorace pleurâ in ventre imo peritonæo investitur, *Vasisque* variis phrenicis dictis, venis, arteriis, nervis gaudens.

Numero unicum est, *Quantitatis* cuius ambitus thoracis, maxime cum omni modo dilatatus est.

Temperies ipsi in medio quæ tendinum, in circumferentiâ quæ carnis. *Crassius* in ambitu, quam medio, hîctamen validius. *Foramina* duo insignia possidet, quorum dextrum venæ cavæ, nervoque sextæ conjugationis, sinistrum gulæ transitum præbet. *Color* ipsi in ambitu rubicundus, in medio albicans.

Figuram fere circularem habet, posterius tamen circa vertebrae lumborum in duas protenditur primò carnosas, deinceps tendinosas, portiones, quas *appendices* dicunt, intra renes arteriæ magnæ descendenti transitum concedentes. In ventre imo concavum est, in medio convexum, à sterno magis magisque inferiora versus descendendo.

Situs jam descriptus.

Connexio quoque non parum ex dictis constat; à sterni mucronata cartilagine initium sumens, costis undique adhæret, usque dum productis suis portionibus intra renes ad tendines musculorum psoas terminetur. Hepati alias *cohaeret* per membranam colligantem, pericardio per mediastinum.

Motus in ipso notabilis, dum inspirando deprimatur, adeoque ex concavo rectum evadit, in expirando contra affurgit, & ex recto efficitur cavum.

Usus non solum separare nominatos ventres, sed & respirationi inservire.

ARTIC. XVIII.

De musc. Abdominis.

Quatuor in quovis latere sunt, à situ & fibram ductu nomen assumentes. Tales *Obliquus* externus f. Descendens, & internus f. Ascendens, *Rectus*, & *Transversalis*, quibus interdum accedit *Pyramidalis*.

Obliquus externus principium trahit carnosum sub serrato pectoris musculo majore, dentatis productionibus inæqualis, tum retrò qua lumbalium Vertebra- rum transversus processus finiunt, hinc à costâ ossis Ilium, sicque latissimo tendine in lineâ albâ, (quæ nihil est quam tendinum obliquorum transversorumque musculorum circa abdominis medium concursus) definere.

Interno carnosus exortus propè lumbalium vertebra- rum transversos processus, hinc ab externo margine ossis ilium, tandem à Costarum spuriarum cartilaginibus, finis verò, tendinosus latusque, in lineâ dictâ.

Rectus ad mucronatam pectoris cartilaginem, costarumque cartilagines exortu carnosus itidem est, in ossa Pubis valido tendinosoque tendine defixus, inscriptionibus binis, ternis, quandoque pluribus, divisus.

Transversus membranofus ab inferiore margine processuum dictorum emergens carne sua costarum inferiorum parti internæ ossæ, necnon interno margini ossis Ilium & pubis adhæret, sicque, peritonæo unitus, ad eandem cum præcedentibus metam fertur.

Pyramidalis cum adest in pubis ossis lacinia carno-

sam obtinet, à quo assurgens, paulatim gracilior factur, tendine tereti, longoque, circa umbilicum terminatur.

Venas Arteriasque Musculi hi à vicinis habent Intercoſtalibus, Musculis, Epigaſtricis, atque Mammariis; *Nervos* ab Intercoſtalibus. Imprimis autem Mammaria atque Epigaſtrica vaſa in ſuperficie Recti interiore notabilia ſunt, quandoque cunctia. Vide additamenta.

ARTIC. XIX.

De Musculis Dorſi.

Spinam dorſi *Flectere* videntur, licet haud adeo manifeſte quam lumborum, Recti, Obliquique abdominis Musculi, de quibus ſuo loco.

Extendunt *Longiſſimus dorſi*, & *Semiſpinatus*.

Ille, eodem loco cum Sacrolumbo exortus, cui etiam uſque ad vertebram dorſi infimam unitus, tranſverſos proceſſus vertebrarum dorſi & lumborum tendine accedit.

Hic, cum præcedenti quoad principium etiam conjunctus, vertebris omnibus inſtratus eſt, earumque ſpinas ab oſſe ſacro uſque ad collum tendine inſtruit.

ARTIC. XX

De Musculis Lumborum.

Vertebræ Lumborum, præterquam quod à dictis Abdominis musculis, imò & ab illis qui Dorſo tri-

tribuuntur, variis modis moveantur, speciatim magis à duobus utroque latere positus extenduntur, & flectuntur.

Flexor, *Quadratus* dictus, interius à sacri ossis parte laterali, & ossis illi parte postica, latum carnosumque principium ducit, hinc sensim gracilior factus in transversos processus Vertebrarum lumbalium inferitur.

Extensor earum, *Sacer* nominatus, exterius, ab ossis sacri parte posteriore, acutum & carneum principium habens, in radices spinarum dorsi vertebrarum inferitur.

ARTIC. XXI.

De Musculis Ossium, Innominati, & Sacri, conjunctorum.

Variis modis hæc moveri videntur, præcipuè antrosum à *Musculis abdominis Rectis*, retrorsum à *Semispinato*, & *dorsi Longissimo*, ad latus à *Quadrato lumborum*, & *Abdominis obliquis*, de quibus omnibus jam actum.

ARTIC. XXII.

De Musculis Femoris.

Femoris os *Flectunt*, sicque abdomini applicant

I. *Psoas*, s. *Lumbaris* in imo Ventre vertebrarum lumbalium corporibus impositus, à transversis apophyseis duarum inferiorum dorsi vertebrarum, per internam partem ossis ilium, oblique in Trochan-

hanterem minorem delatus, Parvum alium sibi sæpè adjunctum habens.

II. *Iliacus internus*, ob ossis Ilium internâ parte ad eundem cum psoa, cui jungitur, terminum properans.

III. *Triceps*, amplius valdè, ob ossè pubis & coxendicis triplici principio demissus, in lineam femoris asperam inferius insertus.

IV. *Lividus*, juxta commissuram ossium pubis productus, Femoris internum latus brevi tendine instruens.

V. *Pectineus*, à superiori parte ossis pubis ad os femoris intra cervicem antrorsum definens.

Extendunt Glutæi tres, horum *Major*, & exterior ab ilium costâ ferè mediâ, ossis sacri spinis, & coccyge superius enatus, sub rotatore majore finem sumit.

Medius ab exteriori parte ossis ilium sub priore in rotatorem dictum itidem inseritur.

Minor & intimus, inferius magis ab externâ parte ossis ilium eductus in summum rotatoris transit.

Circumagunt I. *Pyriformis* alias *Iliacus* dictus, ab ossè sacro inferius emergens, transversim ad posteriora rotatoris majoris delatus.

II. *Obturator externus*, ab externâ circumferentiâ foraminis ossis pubis transversim in sinum rotatoris magni, supra cervicem femoris, excurrens.

III. *Obturator internus* ab interna circumferentiâ foraminis dicti, quatuor tendinibus, carnosâ theca inclusis & in unicum degenerantibus, unde *marginatus* vocatur, transiens ad eundem cum præcedenti locum.

IV. Nomine carens ab ossis ilium externo tuberculo atque appendice Ischii ad posteriora rotatoris magni extensus.

A R.

ARTIC. XXIII.

De Musculis Tibiæ.

Tibiam *Flectunt*, sæpe & adducunt, I. *Sartorius* *f. Fascialis*, ab anteriore appendice ossis ilium, longo, obliquoque ductu ad tibiam interius descendens.

II. *Gracilis*, à commiffura ossis ischii & pubis, ad locum prædictum excurrent.

III. *Semi-nervosus*, à tuberculo inferiore Ischii, ad posteriora ac interiora tibiæ oblique se extendens.

IV. *Semi-membranosus*, à simili loco exortus, recto magis ductu circa prægressum finem accipiens.

V. *Biceps*, præcedentibus duobus portione longiore in exortu similis, circa medium femoris carnea portione altera auctus, superius in fibulæ os desinens.

VI. *Popliteus*, aliis pro oblique movente habitus, à femoris externo tuberculo in tibiam posticam ac superiorem oblique infertus, poplitis cavum replens.

Extendunt I. *Membranosus*, *f. Fascia lata*, pro abduciente pluribus habitus, à margine ossis ilium anteriùs carnosum principium habens, latum verò membranosumque ad tibiam, fibulamque sub genu progressum.

II. *Rectus*, ob ossis ilium interno tuberculo lato validoque tendine infra patellam, quam includit, in tibiam excurrent.

III. *Vastus externus* à trochantere majore exteriùs ad tibiam similiter paulo infra patellam, ast præcedente magis lateraliter, properans.

IV. *Vastus internus* à trochantere minore exortus
in

in latere interno, tibiæ, sub patella, commissus.

V. *Cruræus*, inter duos trochanteres ortum sumens, finem verò adsumens eundem cum vastis.

ARTIC. XXIII.

De Musculis Tarsi.

T Arsum Flectunt I. *Tibialis*, *f. Tibiæus anticus*, à superiore tibiæ fibulæque epiphyfi, tibiæ toti adhærens, sicque, sub ligamento pedis annulari, in os tarfi pollicis subjectum, interius, definens.

II. *Peronæus secundus*, *f. anticus*, à fibulæ *f. peronæ* media & externa parte exortus, hinc malleoli externi fissuram transiens, ossi metatarfi quod digito minimo subjectum insertus.

Extendunt I. *Gastrocnemius*, duplici à principio, interno nempe externoque femoris inferiore tuberculo, exortus, adeoque hinc pro duplici musculo habitus, *gemellorum* nomine ab aliis donatus, validissimo tendine ad calcem plantamque pedis excurrents.

II. *Soleus*, posterius à fibulâ natus, communem cum priore tam nexu quam insertionem tendinem, qui *chordæ magnæ* nomen, ob robur, & crassitiem, obtinuit, producens.

III. Inter hos detentus *Plantaris*, ab externo femoris inferiore tuberculo, exili corporis, exortus, gracilem tendinem, juxta malleolum internum, calcis, pedisque plantæ, transmittens.

Oblique mover introrsum *Tibialis f. Tibiæus posticus*, superius à tibiâ, cui adhæret, exortus, juxta malleolum internum, in os tarfi cubiformi commissum, inferius excurrents.

Ex-

Extrorsum *Peronæus primus*, *f. posticus*, à fibulæ parte superiore & postica, per fissuram malleoli externi; cum peronæo antico, delatus, sub ligamentum pedis, plantamque, reflexus, ubi tarfi os pollicijunctum tendine lato validissimoque adit.

ARTIC. XXIV.

De Musculis Digitorum Pedis.

Quatuor pedis digitos Extendunt. I. *Longus* *f. Cniodactylæus*, à superiore tibiæ parte, antèrius atque interius, sub Tibiæ antico, exortus, sub ligamento carpi annulari distinctis, quatuor tendinibus, ad ossa digitorum, & maxime extremum, excurrentes.

II. *Brevis*, *f. Pedæus*, circa ligamentum dictum emergens, per dorsum pedis, simili tendinum divisione, ad ossa dicta, maxime secundum, properans.

Flectunt, & quidem

Internodium Tertium, *Perodactylæus*, & *Flexor longus*, à tibia, posterius, principium sumens, hinc, sub malleolo interno, per calcanei finem, sub ligamento transvectus, tendine singulari, fissuram flexoris brevis transcurrente (updè & *Perforans* denominatur) cujusvis digitorum dictorum os tertium accedens.

Pedæus internus, & *Flexor brevis*, inferius, à calcaneo exortus, tendine similiter singulari, pro transitu præcedentis rimâ diviso (unde *Perforatus* audit) dictorum digitorum os secundum præcipuè accedans.

Internodium Primum Lumbricales, digitis enarratis numero respondentes, à mole carneâ hunc motum

tum adjuvante sub flexore brevi collocata ad os primum extensi.

Ad Latera movent *Interossei*, sub ossibus metatarsi, atque inter illa collocati, in externos & internos separati.

Pollicem speciatim *Extendens* à tibiæ, sæpè fibulæ, medio, sub ligamento pedis, per superiorem ejus sedem, ad omnia Pollicis ossa defertur, tendine aliquo sæpè ad os metatarsi pollicis substratum ablegato.

Flectens, à fibulâ posterius superiusque ostium ducit, sicque eodem itinere cum perforante incedens, ultimo pollicis ossi valde tendine committitur.

Abducens, validus & insignis, à calcaneo interius ad primum pollicis os defertur.

Adducens duplex est, *Major* & *Minor*. Ille ab ossè metatarsi, quod digitum minimo proximum sustinet, oblique ad pollicis internam partem fertur. Hic, *Transversalis* alias vocatus, à minimo digito ad pollicem brevi latoque tendine interius quoque excurrit.

Minimum digitum particulariter *abducens*, ab ossè calcis exterius producit, & sic in latere dicti digiti terminatur.

N O T A.

Quod si rationem habere velimus partium earum internarum, quæ vel per se corruptioni obnoxie sunt, vel in se continent materiam corruptibilem, non ita ad Musculos omnes attendimus, sed solis abdominis Musculis consideratis, ad interiorum examen properamus, reliquorum demonstrationem vel unâ cum partibus aliis quibus adhærent, vel post internarum anatomen, instituentes.

CAP.

C A P. XIII.

De Ossibus.

ARTIC. I.

De Unione & Connexione Ossium.

Ossa in specie antequam examinemus, *Unio* eorum atque *Connexio* considerari debent.

Unio partes tres exhibet, in plurimis observabiles, *Corpus ossis*, *Apophysin* & *Epiphysin*.

Corpus ossis præcipua & media ejus pars est.

Apophysis, quæ & ἰσχυρί; græcis, *Processus*, *Pro-jectura*, *Productio*, *Eminentia*, *Extuberantia*, *Excessus*, *Explanatio* Latinis dicitur, est legitima pars ossis extra superficiem planam protuberans.

Processuum miratur varietas ita quoad *Numerum* unicus est aut multiplex.

Quoad *Figuram* I. *Rotundus* est, qui circulari figuræ aliquomodo accedit; hic si major, *Caput*, κεφαλὴ, si minor, κέντρον dicitur.

II. *Longus*, qui ad angulos certos extenditur, modo acutos, modo obtusos. Ille in genere κοίτη in specie pro ratione figuræ quam refert, ἐκφυσιδής, μακροειδής, ὀρθοειδής, κορυμνοειδής. Hic *Cervix* vocatur.

Processui opponitur *Sinus*, hic si profundior fuerit, καύλη, *Acetabulum* & *Pixis*, si superficialis magis, γλάνη dicitur.

Uusus, articulationem commodam reddere, Musculorum insertioni inservire, imò propugnaculi loco variis esse.

Epiphysis, Latinis *Appendix*, *Additamentum*, *Annexus*, *Adnascentia* dicta, Os est Ossi adnatum; in

In partibus his Ossis considerabile I. Soliditatem majorem inesse Corpori Ossis, in fistulosis, quam reliquis ejus partibus. II. In spongiosis exteriora duriora densioraque esse internis. III. Epiphyfes veras non nisi in junioribus dari, easque ætate in apophyses degenerare. IV. Apophyses varias in junioribus Epiphyfi augeri. V. Apophyses, Epiphyfesve, ubi articulationi inserviunt, similiter ac Sinus, Cartilagine incrustari, mucosavè substantiâ inungi.

CONNEXIO Ossium cum Motu est, vel sine eo. Illa *Articulatio s. Articulus*. Hæc *Connaturatio* seu *Symphysis* appellatur.

Articulatio cum Motu evidenti, *Diarthrosis*, Latinis *Dearticulatio*, cum obscuro magis, *Synarthrosis*, Latinis *Coarticulatio*, vocatur.

Utriusque tres recensentur species, in Diarthrosi præcipue notabiles, I. *Enarthrosis*, seu *Inarticulatio*, cum cavitas profunda excipit Caput amplum; II. *Arthrodia*, seu *Adarticulatio*, cum superficialis cavitas excipit caput minus, III. *Ginglymus*, i. *Articulatio per cardinem*, cum mutua datur receptio.

Symphyses species tres quoque exhibentur, I. *Sutura*, cum inæqualitatum variarum ope Ossâ committuntur, II. *Harmonia*, cum per simplicem lineam; III. *Gomphosis* seu *Clavatio*, cum clavi instar Os ossi infigitur.

Et quandoquidem variis conjunctio hæc Ossium roboretur, pro eorum triplici præcipue conditione triplex etiam ea habetur,

Synchondrosis scil. cum nexus sit intercedente Cartilagine.

Syneurosis, cum ope Ligamentorum.

Syssar-

Syffarcosis cum beneficio Carnis appositæ.

His additur in infantibus *Synymensis*, cum ope Membranae intercedentis.

ARTIC. II.

De Cranii Ossibus in genere.

Ossum animalis, apte coherentium, compages *Osteon* græcis dicitur, quasi exsiccatum diceret.

Dividitur hic in *Ossa Capitis*, *Trunci*, & *Artuum*.
Ossa Capitis dissepiscuntur in *Cranium*, & *Maxillas*.

CRANIUM, *Calva* & *Calvaria* aliis dicta;

USUM qualem habeat, quivis facile intelligit; propugnaculi instar est cerebro, auribus, variisque partibus aliis; transitum partibus, humoribusque, excrementitiis maxime, variis, & firmitatem meningi duræ, ligamentis, tendinibusque diversis, præbet.

SUBSTANTIA ejus ossea est in adulto. Constat ferè ubique *Parietibus*, *Laminis*, seu *Tabulis* duabus, unâ *Externâ*, alterâ *Internâ*: inter utramque media substantia spongiosa succo sanguineo referta, *Meditullium*, *Commissura*, & *Diploë* dicta.

MAGNITUDO Cerebri magnitudini respondet.

NUMERO quidem unicum, at ex variis inter se commissis Ossibus constans. Horum ætate mediâ octo reperiuntur, unum *Frontis*, duo *Sincipitis*, unum *Occipitis*, duo *Temporum*, unum *Cuneiformis*, sicuti & *Ethmoideum*: quibus si addantur *Ossicula Auditus*, quovis in latere IV, Ossa Cranii XVI erunt.

QUALIT. *Craffities* varia pro varietate subjecti sive aeris Regionumque habeatur ratio, sive integumentorum, vaporumve. *Densitas* Craffitei, quandoque raritas, comes. Certi nihil hîc, uti nec in Qualitatibus aliis.

C 2

FIGUR

FIGURA ipsi *rotunda*, lateribus compressis, quo capacius, tutius, mobilius.

CONNEXIONIS ratio præcipua in Suturis consistit. Omnes, magno numero ab authoribus adductas, quod si ad V I. principales reducamus, Sagittalem nempe, quæ ossa sincipitis separat, Coronalem, quæ circumscribit os Frontis, Lambdoideam, quæ Os Occipitis, Ethmoidæam, quæ os Ethmoides, Sphenoidæam, quæ os Sphenoides, & Temporalem, quæ os Temporum; verè an falsè magis sint, haud ita attendentes, non putem nos malè acturos.

Suturarum harum *Usus* varius, præcipui ad meningis suspensionem, transpiratum fuliginum, securitatem ossium, ne rupturam incurrant longiorem, imò & topicorum penetrationem, facere.

ARTIC. III.

De Osse Frontis.

CRANII ossa in specie quod spectat, OS FRONTIS. *Pupis, Inverecundum* Coronale dictum, NUMERO in adulto ferè unicum, rarius per suturam sagittalem ad nasum excurrentem (quod in pueris semper) divisum.

QUALIT. Variat Tenuitas, summa hæc intra orbitam oculi, minor circa tempora. Alias anteriori ex laminâ duplici, & diploe constatum.

Cavitates hæc plerumque duæ ad radicem nasi, mucinariæ diverticulum.

Foramina duo in superciliorum medio nervo ad musculum frontis transitum præbentia, sæpè, vel deficientia, vel foveam representantia.

Superficies interna *inscriptiones* vasorum exhibet.

Processus in utroque latere duo: *major*, ad oculi canthum majorem, *minor*, ad minorem.

FIGURAM fere circula rem habet.

SITUM est in anteriore parte Calvæ.

CONNEXIONEM habens cum ossibus vicinis, quæ sunt Ossa Nasi, ossa pleraque Maxillæ superioris, os Sphœnoides, Os jugale utrimque, & ipsum os Sincipitis.

TEMPUS generationis hoc norabile hic infert, quod pars ejus, ubi suturæ sagittali committitur, membranacea ad aliquot annos maneat, Fontanel lam ex parte constituens.

ARTIC. IV.

De Ossibus Bregmatis.

OSSA BREGMATIS, *Verticis*, *Parietalia*, *Arcuallia*, *Nervalia*, *Rationis*, atque *Cogitationis*, imò *Sincipitis* nominata,

NUMERO duo sunt, utroque latere unum.

QUALIT. *Tenuitas* præcipue locum habet in junioribus, ubi concursus Suturae Sagittalis & Coronariæ, qui *Fons pulsabilis*, *Fontanella*, *Folium*, & *Triangularis lacuna*, dicitur.

Hic recens natis Membrana est, quæ successu temporis primò cartilaginis, & tandem ossis, naturam, induit.

Superficies interna *Fossulas* quoque exhibet, quibus vasa meningis duræ delitescent.

FIGURAM inæqualiter quadrata sunt.

SITUM habent ab latera Capitis, utrimque unum.

CONJUNGUNTUR vicinis ossibus, beneficio Sutarum, Occipitis nempe ossi per Lambdoideam,

dæam, offi Frontis per Coronalem, Temporum
offibus per futuras Squamosas. Quin & inter se com-
mittuntur per Suturam Sagittalem.

ARTIC. V.

De Osse Occipitis.

OS OCCIPITIS, *Basilare, Lambdæ, Memo-
ria, Pyxidis, Nervosum* dictum,

NUMERO unicum in adultis, in nuper natis ex
offibus IV constructum.

QUALIT. *Crassitie* reliquis conspectius quoad
partem superiorem, & inferiorem mediam, alia enim
tenuissima est.

Foramina hic quinque singularia numerantur,
quibus nonnunquam duo alia accedunt.

I. Sine pari in media basi, per quod spinalis me-
dulla descendit.

II. & III. cum osse Temporum constituunt, sunt-
que tertium illius. Hæc Arteriæ carotidis ramum
minorem, Venamque jugularem, sursum, Nervum
verò sextæ conjugationis, deorsum, mittunt.

IV. & V. occipitis propria, exigua sunt, atque
rotunda, dictis proximè adlita, Septimum Nervo-
rum par è cerebro dimittentia.

VI. & VII. ubi adsunt, multiplicatos vertebra-
lium Arteriarum & Venarum ramos admittunt.

Sinus hic varii. Interni Sinibus dure meningis, Ce-
rebro, Cerebelloque continendis dicati sunt. Ex-
terni musculis inferendis destinati.

Processus externè duo ad oram foraminis magni,
qui ingrediuntur sinus Atlantis ad capitis motum.

FIGURAM habet heptagonam.

SITUM

SITUM est in posticâ parte Capitis.
 CONNEXUM Offi Cuneiformi, Syncipitis
 Temporumque.

ARTIC. VI.

*De Officulo Triangulâri, aliisque
 Wormianis.*

Considerabile in Occipitis offe quandoque officulum, TRIANGULARE à figura dictum, inter Epilepsiæ antidota, sine ratiõne, à multis commendatum. Præter varia minora aliâ, intra futurarum verarum lineamenta detenta, ab inventore *Wormio* WORMIANA vocata, ad id ut melior detur exitus Cerebri excrementis, & Cranium sic magis tutum fit in contusionibus.

ARTIC. VII.

De Ossibus Temporum.

OSsa TEMPORUM, *Lapidea, Petrosa, Saxosa, Mendosa, Squamosa* aliis vocata

NUMERO duo sunt, utroque latere unum.

QUALIT. Tenuitate atque Crassitie varia sunt, in genere superior pars tenuior est inferiore, si non omnibus locis, saltem plurimis

Cavitates primariæ quatuor hic sunt, quarum una *Externa*, reliquæ *Internæ*, pro unâ jure habendæ.

Externa, quæ & *Meatus Auditorius* dicitur, à Concha auriculæ tortuose fursum fertur, ad membranam tympani. Colligitur hic Cerumen aurium.

Internarum prima *Concha* dicitur; *Pelvis*, & *Tympanum*. Statim post membranam Tympani sita.

Secunda, à parte antica situm habens, *Cochlea* vocatur, *Cæcus meatus*, & *Antrum baccinosum*, gyris circumflexa.

Tertia, in posteriore parte Petrofi processus, propter varios anfractus in eandem cavitatem redeunt *Labyrinthus* dicitur, & *Fodina*.

Foramina, (quæ meatus sæpe sunt, & Cavitates minores) *Pervia* sunt, & non *Pervia*.

Perviorum in unoquoque latere I. est, quod in processu petroso nervum quinti paris suscipit.

II. Amplius, & inæquale, sub appendice styli-formi situm, majorem Arteriæ Carotidis ramum cerebro transmittit.

III. Et ipsum magnitudine insigni, occipiti commune, Venæ jugulari, Arteriæque Carotidis ramo minori ingressum, Nervo autem sexti paris egressum, præbet.

IV. Inter processum Mammiformem atque Styloidem observabile, oblongo canali, quinti paris Nervorum ramum duriores emittit.

V. Quod alicubi deesse solet, post Mastoidem processum situm, ramo venæ Jugularis externæ, cranium subeunti, transitum concedit.

VI. Inferius atque anteriora versus è conchâ ad palatum tendit, cartilagine in fine productum.

Non Pervia in Concha maxime occurrunt. Horum *Primum* superius datur, ubi processus Incudis brevior consistit, juxta membranam tympani, versus occiput, angustum primò, hinc laxius sensim, cavernulis suis asperis & spongiosis in Mammiformis processus inexplicabiles recessus viam aperiens.

Alterum, inventu difficillimum, canalem efformat osseum, nervo quinti paris deducendo paratum

tum, cujus principium est intra Concham, extremitas sæpe ad radices pterygoidæ processum. *Aqua ductus* Faloppio dicitur, *Foramen Cæcum* aliis.

Tertium & Quartum in medio Conchæ, ubi levigato veluti colliculo protuberat, utrinque reperitur, Fallopio *Fenestræ* dicuntur. Harum prior quæ *Ovalis* dicitur, elatior est, ampliorque, stapidis tenui basi clausa, in Labyrinthum sonos deducens. *Alteræ*, quæ *Rotunda*, humilior est, minorque, in Cochleam sonos deferens.

Cochlea foramina non exhibet, præter ea quæ in ipsam definere diximus.

Labyrinthus, præter *Ovale*, de quo modò egimus, varia foramina habet, quæ ad certum numerum vix reduci posse, benè existimat *Aquapendens*.

In genere totum os *Duritie* insigni gaudet, speciatim tamen magis pars ea, quæ *processus* inde *petrosus*, *lapideus*, *saxosus* dicitur.

Sinus hic duo, I. *Externus*, in quo recipitur processus obtusior maxillæ inferioris. II. *Internus*, occipiti communis, petrosi processus posteriorem sedem excavans.

Processus quatuor, tres externi, unus internus. *Externorum* I. est, qui, circa meatum auditorium originem sumens, processui occurrenti maxillæ superioris jungitur, cum eo os Jugale s. Zygomaticum dictum constituens.

II. *Mammillaris* dicitur, s. *Mastoideus*, crassus, cavernulosus intus, extus asper, ad musculorum firmitatem. Situs in posteriori parte.

III. Aliis pro Epiphyfi habitus, *Styloides* & *Belenoides* vocatur. Asperior exterius, quo firmum fundamentum ossi hyoidi variis quæ musculis, præbera queat, situs in medio processuum priorum.

Internus, Lapidosus, saxosus &c. vocatus, Durus valde, *Crassus, Asper. Cavitate* insigni gaudet de qua supra. *Locus* ipsi in interiore parte Cranii.

FIGURA parte superiore circuli segmentum, inferiore, ob asperitates, nil certi, exprimunt.

JUNGUNTUR superius ossibus Sincipitis per futuras Squamosas, anterie ossibus Maxillæ superioris per processus externos; posterius per futuram specialem Ossis occipitis. Imò & Ossis frontis atque Cunei formi variè unitur.

ARTIC. VIII.

De Ossiculis Auditus.

IN Cavitate interiore Ossium Temporis ossicula continentur, nihilo recens natis quam adultis MINORA;

NUMERO IV. *Malleus, Stapes, Incus, & Ossiculum orbiculare.*

QUALIT. in foetu *molliora*, minusque solida, quam in adulto.

MALLEUS speciatim, exiguum licet os, dividitur tamen in *Caput* portionem crassiore, incudi incumbentem, *Cervicem* tenuiorem intermediam, & *Caudam* s. *pediculum*, tenuissimam, extremam, tympano adhærentem.

Processus hîc tres, quorum *Primus* superior est, spinosus: *Secundus* huic à latere externo adstans, brevis & rotundus; *Tertius* extremæ Cervici adnatus, cum hac velut tuberculum acutum parte internâ facit; inde sensim angustior, toto ductu Tympani membranæ adhæret.

Sinus in Capitulo, ubi cum incude articulatur.

Connectitur I. Incudi per ginglymum, ligamento membraneo robur addendo. II. Ope processus pri-

primi circulo osseo membranam tympani in sua sede continenti. III. Membranæ ipsi tympani, quæ pediolo cohæret. IV. Musculo interno cum osse membranam dictam introrsum moventi.

INCUS exiguum quoque valdè, distinguitur in Corpus, & duos Processus.

Horum Breviore Ossi temporum innititur longiore, mediante cartilagine, ligamentoque laxiore, capitulo stapedis.

Sinu singulari capitulo insculpo excipit Caput mallei. Connexionem indicavimus.

STAPES reliquis exilius, ex Basi & Cruribus duobus compositum.

Foramine gaudet medio quod pupilla auditus dicitur.

Situs est ad fenestram ovalem cui vinculo lento Connectitur, similiter ac Incudis processui longiori.

OSSICULUM ORBICULARE, Cochlear Lindano dictum, exiguum adèd ut etiam de ejus existentia plurimi dubitent.

Connectitur stapedis parti illi, qua Incudi jungitur.

ARTIC. IX.

De Osse Sphenoidæa.

OS SPHENOIDES s. Cuneiforme, quod & Colatorii, atque palati dicitur.

NUMERO in adultis unicum, in recens natis ex quatuor ferè partibus constans.

QUALIT. Crassitie atque Tenuitate varium.

Foramina in utroque latere VII recensentur.

I. Rotundum est, processibus anterioribus Sellæ equinæ accumbens, per quod Nervus Opticus ad Oculum fertur.

II, Huic subjacet, latiusculum in initio, at sursum tendens longam rimam constituit. Per hoc par secundum Nervorum, & ramus à pari tercio, cum Arte-

Arteriæ Carotidis, Venæque Jugularis ramis tranſit.

III. Secundo adſitum, rotundum & exiguum eſt; per hoc Ramus Nervi tertii paris ad Muſculos Temporales & Pterygoides excurrit, ordine primus.

IV. In externo latere Orbitæ oculi eſt, rimam porius exhibens; per hoc Ramus quartus tertii, & primus quarti paris, in Temporales muſculos deducuntur.

V. Sub finem finis poſterioris Sellæ equinæ eſt, longum atque aſperum, Majorem Arteriæ Carotidis ramum Capiti ſuppeditans.

VI. Ad latus præcedentis externum viſitur, ovalis figuræ, dicto longè minus, quartum par Nervorum Cerebri emittens.

VII. Magis ad exteriora vergit, exiguum, rotundum, ſexto proximum, Venæ Jugularis internæ ramum minorem duræ meningi ſubminiſtrans.

Proceſſum alii Interni, alii Externi.

Illi, antè poſteriùſque exiſtentes, conjunctim ſumpti *Sellam Turcicam* vel *Equinam* conſtituunt.

Hi antè dantur ad latera oſſis palati, ubi in nares via datur: *Pterygoides ſ. aliformes* vocati.

Sinum præcipui ſunt I. Qui in *Sellæ* medio eſt, glandulam pituitariam continens, plurimis, *Sella equina* dictus.

II. & III. qui proceſſibus aliformibus inſculpti ad muſculorum tutelam.

FIGURA varium eſt, unde & *Polymorphon*, *multiforme* vocatur.

SITUM obtinet in imâ Cranii baſi, unde & *Basilare* dicitur.

CONNECTATUR antè oſſi Frontis, Ech-

moidis, Maxillæ superiori; posterius ossi Occipitis, Temporumque, à latere præter os temporum etiam Sincipitis os attingit; inferna parte ei affigitur Vomer, licet ejus pars non sit.

ARTIC. X.

De Osse Ethmoide.

OS ETHMOIDES, Cribrosum, & Spongiosum. NUMERO quidem simplex, in partes tamen sex dividitur, harum I. & II. est, quæ, cribri modo perforata toti ossi nomen dedit.

III. Processus *Cristæ galli* dictus, partes cribro-
sas distinguens.

IV. Processus cristæ oppositus, *Vomer* appellatus, tenuis valde, nares dividens.

V. Et VI. spongiosa sunt ossa, narium cavitatem
superiorem stipantia, *Turbinata* dicta.

CONNEXIONEM habet cum ossi Frontis at-
que Cuneiformi imò & Maxilla.

ARTIC. XI.

De Maxilla Superiore.

MAXILLA Superior est, & Inferior. Superiorem componunt, quovis in latere, ossa quinque, futu-
ris suis, harmoniam exterius referentibus, definita.

Horum.

I. OS MALARE & Zygomaticum dictum, fo-
raminibus diversis gaudet, pro vasorum transitu, no-
tabile unum circa orbitam.

Processus hic notabilis ille qui os jugale ex parte
constituit.

Situm

Situm ad oculi canthum externum. *Conjungitur* processui externo Ossis frontis, processui antico ossis Temporum, ossi tertio Maxillæ, ossique Cuneiformi.

II. *Minimum* omnium instar *tenuissimæ* laminæ, *Fragile* admodum, LACHRYMALE appellatur & *Unguis*, *Situm* in Oculi angulo interno.

Meatu præditum, quo in Nasi cavitatem dehiscit, Carunculâ Lachrymali superius clauso.

Connexum laxè, cum ossè Frontis superius, inferius & anterius cum tertio, posterius cum quarto, Maxillæ.

III. MAXILLARE est, omnium *maximum* & *Cras-
sissimum*. In eo *Caverna*, levitatis gratia ipsi tributa.

Foramina hic *duo* Nervis ad faciei musculos, & palatum exitum præbentia, *unum* ubi conjunctio ejus cum processu pterygoidæo, *alterum* in orbitâ ipsâ fossæ speciem habens.

Notabiles & hîc Cavitates, quibus inseruntur dentes, *alveoli* dictæ.

Situm in parte inferiore. *Conjungitur* superius Ossi frontis, posterius Ethmoideo, inferius Cuneiformi.

IV. NASALE, *tenuè* est. *Situm* habens in nasi latere, adeoque ejus partem unam constituens.

Connexum superius Ossi frontis, inferius nasi cartilaginibus, anterius suo compari, posterius maxillæ Ossi tertio.

V. PALATI POSTICUM, *tenuè* est. *Situm* ad extrema palati, ubi narium foramina ad fauces tendunt.

Conjunctum anterius Ossi maxillæ tertio, posterius Cuneiformi, ipsique narium interstitio.

De Maxilla Inferiore.

INferior Maxilla in adulto *unicum* Os est, in nupernatis divisum, primò membranâ, hinc cartilagine unitum.

QUALIT. *Crassa* est, foris ad robur *solida*, intus ad levitatem *porosa*.

Foramina utrinque duo, I. Internum, ad processum originem, amplum, inæquale, transitum præbens, præter venam & arteriam, etiam portioni Nervi tertii paris.

II. Externum, divisioni Maxillæ vicinum, minus, rotundiusque primo, exitum tribuens vasorum dictorum ramulis ad partes exteriores.

Processus utrinque etiam duo, horum anterior, latus & acutus, *Corone* dictus, Musculi Temporalis tendinem excipit: posterior, *Condylus* vocatus, ossi Temporum inarticulatur.

Sinus hîc profundi plurimi, *Alveoli*, *Mortariola*, *Præsepiola*, dicti, numero incerto radices dentium excipientes.

FIGURA arcum vel furcam refert.

CONNEXA cum ossè Temporum per arthrodiam. Ad sermonem, masticationem, & deglutitionem *Mobilis*.

De Dentibus.

NUMERO in adultis, viro æque ac muliere, quavis in maxillâ XVI. sunt, qui in Incisores, Caninos & Molares distinguuntur.

Incisores, *primores* aliis, I V. sunt, basi latâ, acutâve, radice simplici, præditi.

Canini duo sunt, utrinque ad latera incisorum unus,

unus, radice itidem simplici, acutâque basi, gaudentes.
Horum superiores *Oculares* dicuntur.

Molares, *Molitoresque*, aliis *Maxillares* appellati; posteriorem maxillæ partem occupantes, duplici ferè aut triplici, quandoque quadruplici, radice, basi latâ, asperâ, donati, decem sunt, utrinque quinque. Horum in quovis latere extremus *Dens Genuinus*, *Sapientiæ*, *Morum*, & *Integritatis* dicitur.

QUARTI: ossibus reliquis duriores, solidioresque, magis tamen quoad basin quam radicem.

CONNEXI maxillæ per Gomphosin, gingivâ firmati.

UNITAS ejus si consideretur, in Basin & Radicem dividitur. *Radix* sessilis est in maxilla inferna, in supera pendula, in infante ad septennium mucoso humore referta. *Basis* extra maxillam prominet, & solida magis est.

USUS satis constat: voci formandæ serviunt, masticationi, defensioni, imò faciei ornatui.

ARTIC. XIV.

De Vertebri Colli, Dorsi, & Lumborum.

TRunci pars præcipua *Spina* est, hujus partem primam **VERTEBRÆ** constituunt.

MAGNITUDO diversa, quò magis descendit spina, eo *ampliores*, *crassioresque* vertebrae.

NUMERO, ad mobilitatem & securitatem plures sunt, & quidem, (osse sacro atque coccygis exclusis) **XXIV.** quarum **VII.** reducuntur ad Collum s. Cervicem, inter has prima *Atlas*, secunda

Epistemo-

Epistropheus dicitur. XII ad Dorsum s. Thoracem;
V ad Lumbos, s. Abdomen.

QUALIT. hic diversæ, quo superiores eò *Solidiores, Duriorefque*, imò & *Tenuiores*, maxime quoad Corpus.

Foramina hic duo, *Proprium*, unicuique suum, per quod spinalis medulla descendit, & *Commune* Nervorum egressui, Venarum atque Arteriarum ingressui, dicatum, ad latera, ex duarum vertebrarum concursu, formatum.

Asperitates in vertebris plurimæ notantur. Ne alias attendamus, præcipue in vertebris Cervicis se exhibentes, considerabiles processus in quavis vertebra (superiore excepta, in qua spina deest, ob motum capitis) septem; quatuor *Obliqui*, duo adscendentes, duo descendentes; *Transversi* duo; *Acutus* unus, in parte postica, qui prope *Spina* dicitur. In Singulis quædam diversitas notatur.

In Vertebris CERVICIS I. *Spina* quædam bifida, ad insertionem musculorum. II. *Obliquæ* deorsum vergunt, excepta ultimâ quæ recta. III. In primâ loco spinæ tuberculum s. deest. IV. *Obliqui* processus exiguae Eminentiae tantum sunt, antè, & postè sitæ. V. *Transversi* ferè omnes & foramen habent vasis vertebralibus dicatum, & in sui apice divisi sunt. Præter hos, processus in Vertebra secundâ notabilis, *Dens* vocatus, aliis *Pyrenoides*, capitis circumgyrationi inserviens.

DORSI vertebrae à dictis differunt I. Quod *Spina* ferè longior sit, & simplex. II. *Obliqui* processus majores sint, quorum superiores se insinuant in processus descendentes Vertebrarum superiorum. III. *Transversi* non sint perforati.

LUMBORUM Vertebrae à prægressis non differunt

runt, nisi quod 1. Processus Transversi majores sint; 2. Obliqui, exceptis primæ acclivibus, aliam obtineant posituram, adeo ut sibi invicem non incumbant, sed potius accumbant, 3. Spinosi rectum magis situm habeant.

In Vertebra *Dorsi Sinus* duo, capita Costarum excipientes, in prioribus novem, in concurfu Vertebrarum duarum se exhibentes, in reliquis corpori ipsi insculpti. In primâ *Cervicis* Vertebra sinus duo superius processus Ossis Occipitis excipientes, unus intus dentem secundæ Vertebrae excipiens.

COMMITTUNTUR inter se, cartilagine incrustatæ, per Gynglymum, ligamentis externis inter se nexum firmantibus.

ARTIC. XV.

De Osse Sacro.

NUMERO unicum, ex partibus V. aut VI. in junioribus facile separabilibus, conflatum.

QUANTITATIS insignis, undè etiam nomen.

QUALIT. In se *crassum* satis, respectu vertebrarum tenue.

Foramina hîc, nervis vasisque aliis dicata, in parte anticâ & posticâ, propter Ossis Illi connexionem.

Processus exigui omnes & obscuri.

FIGURÆ est triangularis, antèrîus læve, & cavum, quo plus loci relinqueret, nec partibus aliis noceret, exterius asperum & protuberans Quo musculorum ligamentorumque insertioni inserviret.

SITUS in inferiore spinæ parte, undè *Subvertebra* dicitur.

CON-

CONNEXUM superius cum Vertebra lumbo-
rum inferius cum Coccyge, à latere cum osse Ilium
ope Ligamentorum & Cartilaginis.

U s u s fundamentum præbere spinæ, firmamen-
tum ossibus annexis.

ARTIC. XVI.

De Osse Coccygis.

ADhærens Offi sacro Os *minutissimum* Os CU-
CULI, græcis *Coccyx* vocatum aut *Orropygion*.

N U M E R O unicum, at ex partibus tribus, qua-
tuorvè conflatum.

F I G U R A rostrum Cuculi repræsentat, præfer-
tim in viris, in quibus magis introrsum curvatur,
quam in mulieribus, ad amplitudinem majorem.

S I T U S in spinæ parte infimâ.

CONNEXUM Offi sacro cartilaginis interventu,
at laxè, quo moveri queat.

U s u s 1. firmare musculos ani levatores. 2. susti-
nere intestinum rectum & uterum. 3. spinæ fora-
men claudere.

ARTIC. XVII.

De Osse Innominato.

TRunci ossibus etiam Os COXÆ s. INNO-
MINATUM adnumeratur,

M A G N U M valdè, imprimis in mulieribus.

N U M E R O quovis latere unum, unumquodque
tamen in partes tres distribuitur, in adultis solo nomi-
ne, in infantibus & nomine & re distinctas. Harum
prima, superior, maxima, Offi sacro connexa,

Os Ilium; secunda postica, inferior, *Os Coxendicis*, *Coxæ*, *Iscbium*; tertia, antica, inferior, *Os pubis* & *Pectinis* dicitur.

QUALITATES. *Craffitiem* inaequalem habet.

Foramen utroque latere unum, quo in eo firmantur Musculi obturatores, membranâ distincti, & levitas conciliaretur. Dicitur *Thyroïdes*.

Tubercula hic duo, in ambitu Acetabuli, interius & exterius: & appendix magna in Ossis Coxendicis eâ parte, cui insidemus.

Sinus hic quoque varii. I. Magnus ille, ex concursu trium dictarum partium formatus, qui caput femoris excipit, *Pixis* & *Acetabulum* vocatus. Hic *Labris* cingitur, exceptâ eâ parte, qua *Os pubis* respicit, quo vasa in articulum tendentia nil obstaculi haberent.

II. Posterius atque interius ipsi insculptus, circa quem musculus Obturator, seu circa trochleam, circumvolvitur.

III. In osse pubis supra acetabulum, per quem Vasa cruralia aliâque feruntur.

FIGURA ipsi nulla certa. Ossis Ilii pars superior semicircularis *Spina Ossis Ilium* & *Costa* vocatur, inferior cavitas *Costa* etiam dicitur; uti externa convexitas *Dorsum*: circa spinam prominentiæ asperæ *Supercilia* & *Labia* appellantur.

Coxendicis *Os* cum osse pubis circulum ferè circumferibunt, partes ejus inferiores in mulieribus magis distant, quam in viris, ad partum faciliorem.

SITUS est ad latera Ossis sacri, cui, similiter ac ejus partes inter se, interventu Cartilaginis & ligamentorum CONNEXUM est.

USUS I. firmitatem tribuere partibus inferioribus. 2. efformare cum osse sacro pelvim.

ARTIC.

ARTIC. XVIII.

De Costis.

THoraci propriè debentur *Costæ & Sternum.*

COSTÆ MAGNITUDE differunt, superiores enim & inferiores breviores sunt, mediae longiores.

NUMERO plures sunt, ad faciliorem Thoracis motum, & quidem in utroque latere XII, æque in fœmina ac viro.

Dividuntur hæ in *Veras & Spurias.* *Illæ* habentur, quæ suis Cartilaginibus sternum attingunt. *Hæ* quæ minimè. *Illæ* superiores sunt novem, *hæ* inferiores quinque

QUALIT. Duplex hîc substantia, ossea & cartilaginea, ad Thoracis motum meliorem, & interiorum defensionem. *Aspera* exterius, interius *lævis.*

Processus hîc, exceptis infimis, instar tuberculorum, duo in parte postica, articulationis cum vertebri gratiâ.

Sinus & hîc notabilis in inferiore internâ costæ parte, vasis intercostalibus tutum locum præbens.

FIGURAM Costæ arcuatam ferè habent, *Rotundiores* superiores inferioribus, exceptâ supremâ quæ plana, imò quo viciniore vertebri eo rotundiores.

SITUS Earum in latere est, iusto spatio distantes.

CONNEXIO cum sterno & vertebri per Arthrodiam.

USUS I. Ut partes Thorace contentas defendant. II. Diaphragmati, Lienî, Hepati, Ventriculo tutiorem sedem præbeant. III. insertioni muscutorum variorum inserviant, motumque adjuvent.

ARTIC. XIX.

De Sterno.

ANterius thoracem claudit *Sternum*, *Os pectoris*, *Ensiforme* dictum,

NUMERO unicum est, tribus partibus in adultis constans.

MAGNUM satis Os est, partium tamen *prima*, quæ suprema, amplissima, *seunda* minus lata, at longior, *Tertia* minima,

QUALIT. Substantiam habent *Fungosam*, *Mollelem*, cavernulis medullaque plenam.

FIGURA ipsi ensis tribuitur, cujus pars suprema nodum cum manubrio exprimere dicitur, media enssem ipsum, ultima mucronem, maxime si addamus cartilaginem mucronatam.

Observabilis hîc *Appendix* infimæ ejus parti adhærens, *Ensiformis*, verius *Mucronata* appellata, quandoque bifida, unde *Furcella*, aliquando orbicularis, unde *Malum punicum*, vel *Granatum*, dicta. Quandoque perforata vasis Mammariis transitum tutiorem præbet.

Nec solum Cartilago hæc mucronata *Foraminibus* variis gaudet, verum & sternum ipsum in sui medio amplo satis foramine sæpè præditum, vasis transmittendis destinato.

Sinus quoque varii hîc, quorum præcipuus supremus *jugulum* vocatus,

SITUM habet in anteriore pectoris parte.

CONNEXUM superius Claviculis, in latere Costarum cartilaginibus.

USUS 1. cum Costis & Vertebrais formare cavitatem continendis pulmonibus dicatam.

2. Me.

2. Mediastinum, ejusque ope pericardium, suspensum tenere.

3. Costas omnes, veras spuriasque colligare.

ARTIC. XX.

De Claviculis.

MANuum fundamentum *Claviculae* sunt cum *Scapulis*.

CLAVICULA, aliis *jugulum*, exiguum Os est.

NUMERO utrinque unum.

QUALIT. Fistulosum, crassius in extremis quam medio.

FIGURA latinorum s. oblongum referens.

SITA in pectoris summo, obliquo ductu.

CONNEXA cum sterno & scapula per arthrodiam synarthroscos.

A Thorace scapulas semotas servare *APTA*.

ARTIC. XXI.

De Scapulis.

SCAPULA, *Omplata* græcis vocata, *NUMERO* utrinque una,

MAGNITUDE & præsertim latitudine satis insignis.

Processus in eo tres. I. Brevi cervice in sinum definit cartilagine incrustatum & ampliatur, capiti ossis humeri destinatum. II. Qui Spina dicitur, per longitudinem ejus excurrit, usquedum in acutum finem definit. Extremum hujus, sæpè lineæ opera distinctum ab ipsâ *Acromion* appellatur. III. Inferior, oritur circa Cervicem scapulae, figuræque semicirculari præ-

præstenditur articulo humeri, *Sigmoides*, *Anchoroides*, *Coracoides* appellatur.

Sinus hic IV. 1. Cervici insculptus. 2. Intrinsicus costis se accommodans, *Costa* dictus, licet vox hæc propriè magis tribuatur margini ossis hujus. 3. & 4. Externi sunt, spinâ distincti, *Interseapulia* dicti.

FIGURA dicitur triangulum scalenum referre, cuius *Primum* latus *Basis* dicitur, juxta dorfi longitudinem extensum. *Alterum Costa inferior*, ab inferiore sede primi lateris oblique sursum procedens. *Tertium Costa Superior* dicta supernâ parte nectens.

Anguli hic duo, *Superior*, & *Elatior*, qui à basi & superiore costâ formatur, & *Inferior*, s. *Humilior*, qui à basi & inferiore costâ.

Scapulæ extuberantia *Dorsum* vocatur.

SITUM habet à parte posteriore costarum, inter primam & quintam, raro sextam, thoracis vertebram.

CONNEXA Ossi occipitis, vertebris Cervicis, & Dorso, interventu Musculorum, adeoque per Symplicofin; at cum Claviculis per arthrodium, cum Ossè humeri per Enarthrosin.

USUS præcipuus brachii motus, secundarius vitalium conservatio.

ARTIC. XXII.

De Humero.

OSSA Manus trium generum sunt: *Humeri*, *Cubiti*, & *Manus extrema*.

HUMERI vox pro ossè eo hic loci sumitur, quod pendulæ manûs partem primam facit.

NUMERO utrinque unum est.

MA-

MAGNUM satis, latius inferius quam superius.

QUALIT. In medio ossis *Durities* & *Densitas* major quam in extremis; in his verò *Crassities*. *Fistulosum* os est.

Parte superiore *Apophysis* duplex, Interna, *Caput Humeri* dicta, ampla est, rotunda, cartilagine vestita. Externa, minor, inæqualis, sinu quodam divisa, ligamentorum insertioni dicata.

Parte inferiore quinque: duæ extremæ, interior & exterior, tres intermediae.

Intermedii processus simul sumpti *Rotulae* vel *Trochleae* nomine veniunt, articulationi humeri cum ulnâ dicati, cartilagine incrustati.

Sinus in parte superiore duplex. I. Qui eam in duos processus dividit. II. Quo externus in duas partes separatur, sedem tutam musculi bicipitis principio unipræbens.

In parte inferiore I. Sinus est, sæpè divisus, anterior; propè & supra trochleam, se exhibens, Os Cubiti recipiens. II. Posteriori priori oppositus, Caput idem Ulnæ recipiens.

FIGURA teres est, infra supraque latius, variis modis locisque incurvatum.

SITUS. A Scapulâ supra Costas protensum.

CONNEXUM Scapulæ per *Enarthrosin*, Ulnæ per *gynglymum*.

ARTIC. XXIII.

De Ulnâ.

CUBITUS, altera Manûs pars, plurimis *Brachium* dicta,

Duobus constat Ossibus, quorum extrema commissa, intermedia invicem secedunt, ligamento,

membranoso copulata, ob levitatem & situm musculorum.

Primum, *Ulna* vocatur; olim *Os Cubiti*, & *Cubitus*, Barbaris *Focile majus*. Alterum *Radius* & *Focile minus*.

MAGNITUDE *Ulna* *Radium* superat, *Craffior* enim *Longiorque* est.

QUALITAT. *Craffior* parte superiore quam inferiore.

In Capite superiore duo *Processus*; Minor, magisque acutus, anterieus, & Major magisque retusus, *Ancon* atque *Olecranon* dictus, posterius. Ille anteriorem Sinum ossis humeri subit, hic posteriorem, Sinus duo; Externus, ac minor caput Radii excipiens, Amplior alter, ac Semicircularis, *Sigmoides* hinc appellatus, in medio processuum dictorum *Trochileam* humeri excipiens.

In Capite inferiore, extrorsum habetur processus, *Styliformis* vocatus; Sinus rotundus, *Manus* partem excipiens.

FIGURA ipsi propria, longa, fistulosa, à dorso rotundiore sensim acuminata.

SITA est loco inferiore, Costis vicinior.

CONNEXA superius Humero per *Gynglymum*, Radio per *syneurofin*, inferius Carpo & Radio per *Arthrodiam*.

ARTIC. XXIV.

De Radio.

MAGNITUDE cedit *Ulnæ*, maximè parte superiore, inferiore enim latior multo.

QUAL. in genere cum *Ulnâ* convenit. *Tenuior* loco

loco superiore, *crassior* inferiore. *Caput* superius parvum *Capitulum* est cervici impositum.

Sinus in hujus summo, humeri caput exterius recipiens.

Caput inferius latum planumque. *Sinus* hic duo quibus excipiuntur ossa carpi, unus quo ulna.

FIGURA. Longum est, superius tenue, inferius planum amplumque.

SITUS exteriori loco à costis remotiore.

CONNEXIO superius cum exteriori parte Rotule ossis humeri, & ulnâ ipsâ per Arthrodiam, inferius cum Ulnâ & ossibus Carpi.

ARTIC. XXV.

De Carpo

MANUS stricte dictæ Ossa propria sunt *Carpus*, *Metacarpus*, ac *Digitus*.

CARPUS ex octo ossiculis constituitur, nomini- bus hæcenus destitutis.

MAGNITUDE omninò differentibus, adeoque & *Crassitie* atque *Tenuitate*.

FIGURÆ diversæ, triangularis, quadratæ &c.

SITUM intra Ossa Cubiti & Metacarpi obtinent, ita, ut quatuor eorum inferius locentur, totidem Metacarpi ossibus juncta, quatuor verò superius, è quibus tria Cubito Radioque committuntur, quartum intrinsecus positum à latere ossis tertii, minimo digito subjecti.

CONNEXIO cum ossibus aliis modo dicto per Arthrodiam, inter se sola ligamentorum ope quasi constringuntur.

ARTIC.

ARTIC. XXVI.

De Metacarpo.

METACARPUS, *Metacarpium*, *Palma*, *Post-Brachiale*, I V. Ossibus componitur, pollicis osse non numerato.

MAXIMUM Indici subjicitur, minus digito secundo, & ita porro.

QUALIT. *Crassitie* Secundum superatur à primo, & sic porro. *Fistulosa* sunt.

Appendix hinc *superior*, quæ latiuscula, sinu superficiali prædita, & *inferior*, oblonga ac compressa.

FIGURÂ omnia longa sunt, gracilia, teretia, interius gibbosa.

SITA inter Carpum & Digitos.

CONNEXA iis per Arthrodiam, inter se extremis conjuncta.

ARTIC. XXVII.

De Digitis.

OSSA DIGITORUM NUMERO XV. sunt, quilibet enim digitus tria continet.

MAGNITUDE plurimum differunt, prima enim maxima sunt, ultima minima.

QUALIT. *Crassiora* sunt prima secundis, hæc tertilis: Ossa itidem pollicis Ossibus aliorum digitorum. *Fistulosa* sunt.

Appendix *superior* plana est, & ferè quadrata: *inferior* rotunda magis, capitulum repræsentans.

Sinus duo, tuberculo distincti: Inferius, in duobus

bus primis, simplex ferè; Capitulis duobus interjectum.

FIGURA. Gracilia sunt, foris gibba, intus plana, superius ampliora, inferius angustiora.

SITA sunt in extremitate manuum.

CONNECTUNTUR cum Metacarpo per Arthrodiam, inter se per Ginglymum.

ARTIC. XXVIII.

De Ossibus Sesamoidæis.

OSSA SESAMINA vel *Sesamoidæa*
MAJORA sunt in pollice, quam digitis aliis.
NUMERO ferè duodecim.

QUALITAT. *Crassitie* differunt; in junioribus cartilaginea.

FIGURÆ rotundæ, nonnihil depressæ.

SITA in internodiis digitorum, præsertim parte interiore, ubi sub tendinibus ligamenti inhaerent.

USUS spatia vacua replere, unde apprehensio hæc firmior, & tendines cum articulis firmare.

ARTIC. XXIX.

De Femore.

PES etiam dividitur in tres partes, *Femur, Tibiam,*
& *Pedem extremum.*

FEMUR, utrinque unicum. NUMERO, MAGNITUDE atque robore reliqua totius corporis ossa superat.

QUALIT. *Crassitie* nulli secundum, *Fistulosum.*
Pro-

Processus superius tres : I. globosus, versus interiora oblique protensus, Cervici insistens, Ossis Isehii Acetabulum subiens. II. & III. asperi, femoris circumgyrationi dicati, *Rotatores* s. *Trochanteres*, major & minor, s. *Externus* & *internus*.

Inferius unicus in *capite* duo divisus, articulationi cum Tibiâ inserviens.

Sinus inter Caput utrumque magnus, *Anterior* qui levior, & *posterior* qui profundus magis. Ossis etiam hic Sefamioidea duo.

FIGURA antè gibba, postèrè plana. Descendit oblique ad inferiora quo genua sibi magis vicina reddantur.

SITUM est sub osse coxendicis, cum quo **CONNECTITUR** per veram Enarthrosin, uti Tibiæ per Ginglymum.

ARTIC. XXX.

De Mola.

MOLA, quæ etiam *Patella*, *Rotula*, *Scutum* & *Os scutiforme* dicitur,

MAGNITUDE exiguum os est, vix duos transversos digitos latitudine æquans.

QUALIT. *Crassitie* varium, in medio Crassius quam in circumferentia. In adultis ossis, neutiquam tamen ad veram ossis *duritiem*, *soliditatemque*, pervenit quin semper foraminulenta manet.

FIGURA subrotundum, foris planum, intus gibbosum, ad latera depressum.

SITUM habet ubi ossis femoris articulationi cum Osse Tibiæ, sicut liberè hic decumbat, ossi Femoris Tibiæ que

CONNEXUM, ope Tendinum musculorum Tibiam extendentium.

USUS articulationem firmare.

ARTIC.

ARTIC. XXXI.

De Tibiâ.

Alteram pedis partem *Crus* constituit. Compo-
nitur hoc ex duobus ossibus, quorum unum *Tibiâ*
dicitur, *Canna major*, & *Focile majus*, alterum *Fi-
bula*, *Canna minor*, & *Focile minus* &c.

Extremis hæc sibi invicem juncta, at in medio de-
hiscunt, ligamento connexa, ob musculorum situm
commodiorem.

TIBIA insignis est *MAGNITUDINIS*, fibu-
lamque multum excedit. *NUMERO* unica.

QUALIT. & quidem *Crassitie* variat, in medio
enim quamvis crassum satis os sit, circa extrema ta-
men ut planius, ita & longe crassius est.

Processus in parte superiore tres, quibus nomen
Tuberculorum tribuitur. Horum I. in summo est, ubi
femori committitur, interjectum sinibus duobus
capita femoris excipientibus. II. antérieur est, la-
tum primò, hinc sensim magis gracile, ad insertio-
nem musculorum. III. Exiguum valdè, poste-
rius, quod ingreditur sinum fibulæ, pro conjunctio-
ne hujus cum Tibiâ.

Sinus hic duo superficiarii, os femoris excipientes,
tuberculo divisi, præter *tertium* iis interjectum, li-
gamentis locum præbentem.

In parte inferiore *processus unus* est, insignis,
crassus, excarnis, *Malleolus internus* dictus.

Sinus superficialis unus, levi eminentiâ divisus,
articulationi Tibiæ cum Talo inserviens. Secundus
Externus est, oblongus, asper, cartilagine nullâ ve-
stitus, fibulæ caput, excipiens. Tertius *Internus*,
profundus, tendinum descensui inserviens.

FIGU-

FIGURA triangularis est, hujus linea anterior acuta *Spina* vocatur.

SITUM habet inter Os Femoris & Tali.

CONNEXA per Diarthrosin Talo & Femori, per synarthrosin fibulæ, utrobique arthrodia obtinet.

ARTIC. XXXII.

De Fibulâ.

FIBULA, Os *Suræ*, & *Sura simpliciter*, dicta.

LONGITUDINIS ejusdem est, cujus tibiæ, quantum enim superius ipsi deest, tantum inferius accedit.

QUALITATIBUS *Crassa, duraque* minus Tibiâ valdè inæquatis.

In latere externo Protuberantiam habet quam *Malleolum Externum* vocant. Hic in sinu externo Tibiæ recumbit, adeoque cum interno Talum in suo loco continet.

Sinus superius simplex, cartilagine nullâ tectus, in latere interno, excipiens processum lateralem Tibiæ.

FIGURA inæquale os est, licet ad triangularem accedere dicatur.

SITUM habet à latere ossis Tibiæ externo, sic tamen ut os femoris non attingat. Tibiæ firmamenti causâ jungitur.

CONNECTITUR Tibiæ inferius & superius per Arthrodiam Synarthroseos; inferius Talo per Arthrodiam Diarthroseos.

ARTIC.

ARTIC. XXXIII:

De Tarso.

Pedis extremi tres partes, *Tarsus*, *Metatarsus*, & *Digitorum phalanx*. Tarsum septem constituunt Ossa. Horum I. **TALUS** f. *Astragalus* vocatur, *os balistæ*, *Quatrio*.

MAGNITUDE infigne satis est.

NUMERO unicum.

QUALIT. *Craffitie*, *Tenuitateque* diversum, *inæquale* ob Sinus Processusque varios.

FIGURA inæquale, *superius* rotundum & gibbosum, sinu tibiam excipiens. *Anterius* rotunda sinu ossis Navicularis excipitur. *Inferius* sinu Calcis os recipit.

Circa sinum hunc *sinus* profundus est, in quo colligitur mucus, ligamenta irrigans.

SITUS est sicut malleolis comprehendatur.

CONNECTITUR cum Tibia per *gynghlimum*, cum Calcaneo, & osse Naviculari per *arthrodiam synarthroseos*.

USUS. ad motum pedis præcipuè comparatum: II. **CALX** *Caleaneus*, *os Calcis*, *Calcar pedis*.

MAGNITUDE & Robore reliquis præstantius.

NUMERO unicum.

QUALITAT. *Craffitie* notabile satis, at inæquale.

Superius anteriore parte *sinum* habet, & *Caput*, quorum ope Talo committitur. Latus internum sinu gaudet evidenti ad tendines & vasa illic trans-euntia.

SITUM est in parte pedis infimi posticâ, & infe-
E riore,

riore, versus posteriora protensum, ut firmitus homo talo insisteret, nec lapsu facili retrorsum confideret.

CONNEXUM superius Talo, duobus locis, per Enarthrosin, inferius Cubiformi ossi per Arthrodiam;

Præcipue datum ad stabilimentum corporis,
III. NAVICULARE & CYMBIFORME dictum.

MAGNITUDE præcedentibus minus est.
NUMERO simplex.

QUAL. *Crassitie* moderatum.

FIGURA oblongum, insigni Cavitate præditum, quam ingreditur Talus.

SITUM in parte pedis interiore.

IV. CUBOIDES & *Cubiforme* dicitur, item *Tesserae* & *Polymorphon*.

MAGNITUDE exiguum est.

NUMERO unicum.

QUAL. moderatè *crassum*.

FIGURA superius *planum* ferè, inferius *protuberans*.

CONNECTITUR *posterior* cum Calce, *anterior* cum ossè Metatarsi quarto & quinto, *interius* cum Cuneiformi medio.

Quæ restant ossa Tarsi, Antiquis *Innominate*, Recentioribus CALCOIDEA, & SPHENODEA, s. CUNEIFORMIA vocantur.

NUMERO Tria sunt,

MAGNITUDINIS diversæ, unde majus, minus, medium dicuntur.

Ut Magnitudine, ita & *Crassitie* differunt.

SITUS. *Majus* internum est, pollicis substratum, *minus* medium locum occupat, *medium* externo loco collocatum.

Ar.

ARTIC. XXXIV.

De Metatarso.

METATARSUS, Græcis *metelos*, ex ossibus
NUMERO quinque constructus est,
MAGNITUDINIS hæc diversæ sunt, longissi-
 mum pollicis subternitur.

QUAL. *Crassities* longitudini respondet, *solida*,
validaque, at *fistulosa* ossa sunt.

Additamenta hic notantur, anteriora & postero-
 ra *illa* minora sunt, & rotunda ferè. *Hæc* crassa su-
 perius, inferius acuta.

Sinus his superficiales insculpti, quibus Tarsi ossa
 excipiunt.

FIGURA longa sunt, superiore parte *lata*, in-
 feriore magis *acuta*.

Situs inter Tarsi ossa, ipsosque digitos medius.

CONNEXA ossibus digitorum per Arthrodiam
 diarthroseos, ossibus Tarsi per Sinarthrosin.

ARTIC. XXXV.

De Digitis pedum.

Digitorum in pede XIV. **N**UMERO ossa, sin-
 gulorum scilicet digitorum tria, pollicis duo.

MAGNITUDINIS diversæ. Alias vix differunt
 ab iis quæ sunt in digitis manus, nisi quod pollex haud
 ita recedat ab indice, & duo tantum ossa habeat, mul-
 to etiam minora hic omnia sunt.

E 2, AR-

ARTIC. XXXVI.

De Ossibus Sesamoideis Pedum.

IN Articulis horum digitorum quæ reperiuntur
IOSSA SESAMOIDEA cum iis, quæ in digitis
 manûs habentur, præter MAGNITUDINEM,
 ferè conveniunt.

CAPUT XIV.

De Periostio, & Pericranio.

Singularis considerationis circa ossa Membrana
 investiens, & Ligamenta connectentia. Illa in
 genere *periostium* dicitur, uti quæ Cranii ossa in
 specie tegit *Pericranium*. Utraque membrana est
 MAGNITUDINE, FIGURAQUE Ossis cui
 ADHÆRET respondens.

NUMERO unica est, at caput tegens pericranium
 in varias laminas separabile.

QUALIT. *Densa* utraque, *validaque*, licet tenuis
 maximè periostium.

SITUS. Pericranium cranium undique exterius
 cingit, etiam ubi oculi orbita, loco eo excepto, qui
 tegitur musculis temporalibus, posticisque capitis.

CONNECTITUR pericranium vel Cranio,
 vel Musculis dictis, periostium ossibus omnibus,
 paucis exceptis.

Quin & cranio adhærens, beneficio fibrillarum,
 futuras penetrantium, Meningi duræ conjunctum
 notatur, à qua etiam originem sumere multis placet.

Usus periostii ossa tegere, pericranium etiam
 Musculos dictos, maxime temporales, firmo am-
 plexu continere valet.

CA

CAPUT. XV.

De Ligamentis Ossium.

Ligamenta circa connexiones ossium se exhibentia quod spectat,

MAXILLÆ INFERIORIS cum osse Temporum simplex est, membranosum quidem, at densum & validum.

OSSIS HYOIDIS cum Apophysi Styloide, & Cartilagine Thyroide, quatuor notantur.

VERTEBRÆ CERVICIS cum Occipite singulare, in ambitu eam comprehendens ex secunda originem sumens, & in occiput se extendens. At præter id, duo sunt, ad dentem vertebræ secundæ pertinentia, *unum* quod constringit eum corpori vertebræ primæ, *alterum* quod ex apice ejusdem enatum in occiput inferitur.

SPINÆ reliquæ Meninx, hinc Ligamentum membranosum robustum, à supremis Vertebrais ad os sacrum usque se extendens.

CLAVICULARUM inter se simplex Ligamentum.

COSTÆ cum Vertebrais interioribus æque ac exterioribus, ligamenta varia, firmissima.

OSSIUM PUBIS Ligamentum duplex, circulare unum, alterum transversum, membranosum.

OSSIS ISCHII cum Sacro geminum validissimum.

SCAPULÆ cum capite Humeri, ut & Clavicula, Ligamenta quinque, à *Vestigio* hoc ordine & modo descripta. I. Latius cæteris, à supercilio processus brevioris ortum, articulum totum ambit,

atque in capitis humeri priorem internamque regionem defigitur. II. Insigni robore præditum, ab externo Coracoidis processus latere productum, in Acromion interius inseritur. III. Rotundum, exterius & ipsum à Coracoide processu initium sumit, atque in Humeri capite interius terminum consequitur. IV. Superius à cervice Scapulæ productum caput Humeri exterius sibi jungit. V. Idem cum priore nactum principium, circa exteriora capitis Humeri posterius finem assequitur.

BRACHII cum Cubito membranofum, nerveum.

CUBITI cum Radio membranofum,

CARPI & RADII nerveum. Præter annulare orbiculatim carpum circumdans, quod tendines per cavum carpi traductos, & supra dorsum ejusdem jacentes, comprehendit, paucis exceptis.

DIGITORUM cum Metacarpo Transversum.

FEMORIS cum Ischio latum *unum* & membranofum, rotundum *alterum* & teres, è medio acetabuli emergens statim in capitis femoris medium dimissum.

TIBIÆ cum Femore *unum* ex tuberculo sinibus Tibiæ interjecto ortum, atque in spatium intermedium capitum Femoris insertum. *Alterum* circulare, utrumque os Orbiculatim circumdans.

PATELLÆ cum adipe subtus affixo subcruentum *unum*.

TIBIÆ & FIBULÆ extremitatum robustum circulareque.

PEDIS, præter transversum illud quod ossa metatarsi cum prima phalange digitorum connectit plurima, ossa, quo pe cavus fiat, jungentia.

CAP.

CAP. XVI.

De Aure externâ.

Partibus externis meritò annumerantur Auris, Parotides, Glandulæque variæ aliæ.

AURIS EXTERNA, *Auricula* aliis dicta, præter *Cutem*, subditamque *membranam carnosam*, varios quasi musculos hîc exhibentem, pauculamque pinguedinem, ex *Cartilagine*, *Lobo*, *Vasisque* specialibus **CONSTRUITUR**.

Cartilago superiorem ejus partem lateraque constituit.

Lobus, mollis pinguedinique similis caro, inferior.

Venæ hîc à jugulari utraque, uti Arteriæ à Carotide, Nervi ex Cervicæ.

NUMERO utrinque una.

MAGNITUDO exigua, capillis faciliè velanda.

QUALIT. *Frigida* siccaque, superius *durior* inferius *mollior*.

FIGURA ferè ovalis, variis tamen *protuberantiis* prædita; illarum exterior *Helix*, interior *Anthelix*, tempora spectans *Tragus*, uti ei opposita *Antitragus* vocatur.

Cavitates hîc quoque tres: harum I. *Meatus auditorii* initium. II. Huic circumducta *Concha*. III. Inter *Helicem* & *Anthelicem* media.

COLLOCATA in edita corporis specula.

JUNCTA ossi petroso ligamento valido à pericranio producto.

Uusus sonum colligere, aurique deferre internæ.

CAP. XVII.

De Parotidibus.

PAROTIS glandula est præter *Vasa* lymphatica & sanguinea etiam Salivalia possidens, tenui *Tunica* investita.

NUMERO utrinque duplex. Earum anterior *Conglobata*, posterior *Conglomerata* dicitur.

MAGNITUDE hæc juglandi illa avellanæ majori respondet.

QUALIT. hæc cum Maxillaribus convenit, at illa durior, viscidior & albidior, adeoque tonsillæ fere similis.

FIGURA illa Fabam Turcicam repræsentat, hæc certam nullam habet.

Circa auriculam **LOCUM** habent, Contigua inter se.

Superfluitates recipere auremque fovere **APTÆ**, forsan & lympham alterare in usus alios.

CAP. XVIII.

De Glandulis Vagis.

Glandulæ errabundo ductu incertoque **NUMERO** circa inguina, axillas, collum, flexuras cubiti & genuum, aliaque loca varia Collocatæ,

Mollia, Dulcia, ex albo rubentia.

Rotunda aut oblongiuscula corpora sunt, membranis propriis, communibusque vicinis, loco suo detenta, humorum serosorum per lymphæ ductus ad receptaculum deducendorum secretioni *inservientia*.

CAP

CAP. XIX.

De Peritonæo.

PARTIBUS externis annumerari solent membranæ tres Peritonæum, Pleura, & Meninx. De his in Thoracis Capitisque examine, sectione sic exigente, agemus.

PERITONÆUM Membrana est Visceribus omnibus imi ventris circumtensa; quæ non ambit solum & coercet, sed & secundum Anatomicos, investit.

Venas & Arterias, pro situs varietate à Cavâ & Aorta, *Nervos* è vertebra thoracis lumborumve assumens.

LONGITUDINI & latitudini Ventris imi respondet, præterquam quod omnibus partibus eo contentis tunicam communem tribuere dicatur.

NUMERO unica est, licet ex duabus, vel potius pluribus laminis componatur.

QUALIT. *Temperies* ipsi frigida, sicca. *Durities*, *Densitas*, *Craffiti*, moderata, *Levitas* singularis; *Color* albicans.

Foramina, non solum ubi transitus est gulæ vasifque, superius, sed & ubi vasis umbilicalibus, antèrius.

FIGURA ipsi certa assignari nequit; ea quæ ventri limites constituit Ovalis; à qua tamen recedit productionibus ad exteriora, vasa spermatica cum testibus in viro, ligamenta uteri teretia in muliere, investientibus, quas *Processus* ejus vocare Anatomici solent.

SITUM habet immediate antèrius sub musculis,

E 5

supe-

superius sub Diaphragmate, posterius incumbit ligamentis vertebrarum, quibus etiam partibus.

CONNECTITUR separabiliter, similiter ac variis imo hoc ventre detentis partibus.

U^sus investire partes dictas, secernere, defendere, imò roborare abdomen, ne in extraordinaria distensione facile rumpatur.

LIBER II.

De Partibus Internis.

PARS I.

De Venis.

CAPUT. I.

De Venâ Cavâ.

Absoluto partium Externarum examine, ordinis ratio, in Anatomie observari solita, exigeret, ut ad Interiores accederemus, sed verò quandoquidem in iis Venarum, Arteriarum, Nervorum, Lymphæque ductuum, non minus ac in externis, frequens occurrat mentio, adeoque Canales hi ad partes ferè omnes sese extendant, conveniens utilissimumque judico eorum historiam præmittere.

Venarum duæ præcipuæ sunt, Cava, & Portæ.

C^AV^A, quod omnium sit capacissima, & maxima, sic vocata,

N^UM^ER^O simplex est.

Q^UA^LI^T. *Tenuis* substantiæ, utpote ex una tantum tunica primariò constituta.

C^OL^OR^Is, ob transparentiam sanguinis, cerulei, alias albicantis.

F1-

FIGURÆ variæ, pro varietate distributionis, quamvis canalis instar se ubique habeat.

Intus tamē *Valvulis*, seu membranis pendulis, plurimis gaudet, modò una, modò duabus, tribusvè concurrentibus, sanguinis refluxum impredientibus.

SITUS atque CONNEXIO quo melius cognoscantur, distributionis ordinem sequemur, qualia in singulis partibus adsumat nomina ubique annotantes.

Ex Cordis Ventriculo dextro initium sumens, ubi Auriculam dextram dilata ex parte constituit, in *Truncum Adscendentem & Descendentem* dividitur.

In illà ex cavitate cordis emersione *Valvula* occurrunt *Tres*, in Ventriculum dextrum mucrone suo spectantes, *Tricuspidēs & Tricuspidales* vocatæ. Hæ, tendinosorum filamentorum ope, adhærent protuberantiis papillaribus Cordis, interius se exhibentibus, adeoque constrictæ viam sanguini ex ventriculo in Cavam venam præcludunt.

Adscendens Truncus mox emittit Venam, Cordis substantiam perreptantem, *Coronariam* dictam.

Hinc, in dextro latere, Venam *Azygon*, id est, *sine pari*, valvulâ suâ præditam, à quâ *Rami Interco-stales inferiores*, Pleuræ, musculis, cæterisque Thoracis partibus distribuendi, sinistrorsum & dextrorsum, proveniunt.

Jugulum verò cum attigit, distribuitur in *Ramos subclavios*, dextrum & sinistrum, à quibus inferiori sede prodeunt *Interco-stalis superior*, & *Mammaria*. Illa quibus partibus debeat vox ipâ denotat. Hæc, sub sterni, Musculo triangulari immersa, *interna* dicta, ad Musculum Rectum abdominis ipsique instrata descendit, in itinere hoc extrorsum Mammis Ramos exhibens, sicquæ externæ nomen assumit, introrsum verò

verò mediastino, & *Mediastina*, glandulæque Thy-
mo, & *Thimica* appellatur.

Superiore verò e sede adscendunt, & *Cervicalis*,
partes anticas Cervicis irrigans, & *fugularis interna*,
quæ externâ amplior sub mastoideo musculo, par-
tim recto ductu ad interiora Cerebri progreditur, i-
psosve Oculos, partim vertebrarum colli transversos
processus perforatos transit ad Sinus laterales duræ
meningis, *vertebralis* inde appellata, partim Colli
latera perrepat, atque sub maxilla distribuitur, par-
tim denique in Linguam abit, atque *Ranulares* seu
Sublinguales profert.

Ab Interna digiti latitudine distat *fugularis exter-
na*, quæ oblique repens sub clavicula infra eam *duos*
emittit *furculos*, quorum *alter* oblique sub acro-
mio ad musculum Deltoidem contendit, & unitur
Cephalicæ, *alter* ad capitis laterales partes assurgit,
ad angulos maxillæ bipartitus, portione una in Fau-
ces, partesque omnes maxillæ subjectas, altera pone
aures traducta, in Frontem Oculique externa, & Oc-
ciput supra tempora, multiplici sobole, distribuen-
dus.

Subclavia Vena thoracis cavitatem egressa *Axil-
laris* appellatur, hæc ubi *Scapularem internam* atque
externam ad Scapulæ incumbentes partes dimisit, in
duos insignes Ramos dirimitur. Horum externus
Vena *Cephalica* s. *Humeraria*, internus *Basilica* s.
Jecoraria, & in sinistro brachio, *Splenica*, appel-
latur.

Cephalica per humeri externa descendens, exiles
aliquot propagines Cuti Musculisque tribuit; ad Cu-
bitum verò delata ferè in *tres* ramos dividitur, quo-
rum *primus*, gracilior aliis, musculos Digitorum
flexores, Radiique supinatore longum, intrat *Pro-*
fun-

fundus dictus. *Secundus* internus, & amplior, ad articulum Cubiti, basilicæ interno ramo junctus, *Medianam* seu *Communem* cum eo constituit, hinc deorsum procedens postquam radio prospexit, ramulo uno Pollicem adit, ubi *Cephalica manus* dicitur, altero, nomine carente, Indicem, mediumque Digitum. *Tertius* externus, oblique per radium ad externa s. posteriora cubiti progreditur, ubi, ramulo basilicæ unitus, Annulari, minimoque Digito, *Salvatellæ* nomen assumens, prospicit.

Basilica postquam *Thoracicam* superiorem & inferiorem, in partes thoracis externas distribuendas, emittit, axillaribusque glandulis prospexit, brachium ingressa, in ramum dividitur externum, *subcutaneum*, & internum, *profundum*. Ille accedens cubitum iterum in venam *internam*, Medianam cum Cephalicæ ramo interno constituentem, & *externam*, circa humeri tuberculum divisam, *partim* ad Carpum Digitumque minimum, *partim* ad interiora Manus distribuendam, dividitur. *Hic* verò superato cubiti articulo, *ramulo externo* pollicem, indicem, mediumque Digitum, *interno* annularem & minimum adit.

In venis, Jugularibus maximè, & quæ sunt artuum, frequentes occurrunt *Valvule*, *semilunatae*, modo simplices, modò duplicatæ, triplicatæ &c. relapsum sanguinis ad partes undè provenit impediennes.

Imò in artubus arterias venis jungi, adeoque anastomoses adeste, ad transitum meliorem sanguinis, probabile valdè.

Descendens Venæ Cavæ Tuncus Diaphragma penetrando ramulos aliquot ipsi exhibet, *Phrenicos* vocatos. Hinc in Ventrem imum delatus *Hepati* primum plurimos furculos offert, qui mire id, varie divisi,

divisi pererrant. Mox sub eo, utroque latere, venam profert *Adiposam*, ut & *Musculam superiorem* ad membranam Renum adiposam, musculosque Abdominis, distribuendas, à quibus parum distat *Renalis*, *Emulgens* vulgò dicta, Renibus utrinque debita, quæ in latere sinistro *Spermaticeæ*, ad Testes, & in muliere etiam ad Uterum, deferendæ, originem præbet, quod in dextro facit statim sub emulgente ipse venæ Cavæ truncus. Tandem *Lumbales* tres quatuorve emittit, ad Medullam spinalem distribuendas, quarum superiores sursum procedentes jugularis internæ descendentes ramulis occurrunt, nec non *Musculam inferiorem*, Musculis lumborum abdominisve propriam.

Hoc facto, circa Os sacrum, arteriæ adjacenti subiecta, in *Ramos* duos *Iliacos* dictos dividitur, qui iterum varias proferunt *propagines*, & quidem primò venam *Sacram*, ad os Sacrum excurrentem, mox *Iliacam internam* (nomen *Externæ* sibi reservante ramo ipso præcipuo) à qua proveniunt *Glutææ*, ad Musculos glutæos, nec non *Hypogastrica*, ad Uterum, Vesicam urinariam, & Intestini recti musculos, deducendæ. Post has *Epigastricam*, quæ duplex in muliere, ad musculum nempe Abdominis rectum adscendens, uti etiam fit in viro, & ad Uterum descendens, tandem *Pudendam*, Pudendis, & *Inguinalem*, Inguinibus, propriam.

Quod ejus, ventre relicto, pedem accedit, *Cru-ralis* nomen adsumit.

Ab hac primò, parte internâ, provenit *Saphena*, quæ recto ductu, dimissis hinc inde variis propaginibus, delabitur ad internum malleolum, & hinc pedis digitos varios, maxime pollicem.

Huic in parte opposita respondet *Ischiæ*, quæ bre-

brevissima transversim in cutem Musculofve Offi ischiovicinos, excurrit.

Sub his emergit interius & exterius Vena, *Muscula* vocata, quarum quæ *externa*, minor, musculum Rectum Vastumque externum accedit, quæ *interna*, major, plurimos Femur occupantes alios.

Inferius, paulò supra poplitem, Vena prodit, quandoque gemina, ast illic unita, *Poplitea*, per medium poplitis descendens ad calcem, ubi circa externi malleoli Cutem desinit, tum supratum infra Suram ramulis plurimis in itinere emissis.

Ramulis hisce productis, descendens inter duo femoris capita ramus Cruralis, in duos alios dirimitur, *externum* unum, alterum *internum*. Hic Suram constituentibus musculis prospicit, diffusisque circa tibiæ inferiora ad Cutem propaginibus, sub malleolum internum reflexus, Pollicem adit. Ille minor, bipartitus, variis furculis, tibiæ partem externam atque anteriorem pererrans, musculis Digitorum pedis, maxime flectentibus, partibusque aliis, in sura atque ad malleolum externum sitis, prospicit.

Reliquum quod est, dextrorsum, sinistrorsumque per plantam pedis disseminatur.

Venæ Cavæ in adultis Usus est, Sanguinis, per arterias ad partes delari, à nutritione, accretione, aut alio usu, superfluum portionem ad Cordis ventriculum dextrum reducere.

Dico in adultis ad Ventriculum dextrum venæ cavæ ope sanguinem deduci. In *fetu* enim quædam ejus, à superioribus descendens, portio, *foramen ovale*, quo in venam pulmonalem hiat, hac mediante ventriculum sinistrum, intrat, quod post ætatis progressu obliteratur.

CA-

CAPUT II.

De Venâ Portæ.

VENAPORTÆ, ex Hepatis parenchymate innumerabilibus radicibus prodiens, extra idem *Trunci* nomen adsumit, ubi vasis Lymphaticis quamplurimis ornata, Arteriæque hepaticæ, nec non Vasis bilario, arcte, Peritonæi, variarumque glandularum ipsi adfitarum, ope, adhærens, mox varios exiguos ramulos emittit, quorum præcipui: Vena *Gastro-Epiploica dextra*, ad Ventriculum & Omentialam anteriorem in latere dextro, *Duodena s. intestinalis*, ad Duodenum, *Pylorica, s. Gastrica dextra* ad orificium Ventriculi dextrum, *Pancreatica* ad Pancreas, *Cystica* ad Vesicam fellis, distribuenda.

His productis propaginibus Truncus dividitur in duos insignes *Ramos, Splenicum & Mesentericum.*

Mesentericus, à quo quandoque vena *Gastro-Epiploica dextra* prodit, per mesenterium ad Intestinum distribuitur, in sui divaricatione ablegans venam *Hæmorrhoidalem* ad rectum intestinum.

Splenicus, pancreati immersus, primò exhibet *Gastricam venam majorem*, Ventriculi superiori parti præcipue propriam, à mirâ ejus distributione *Coronariam* dictam; mox *Gastricas minores* plurimas, Ventriculi fundum accedentes, quarum quæ lienî proxima, ex splenici circa lienem divisi propagine superiore prodiens, *Vena brevis* aut *Vas breve* vocatur, imò & *Epiploicas* varias Omentialam posteriorem accedentes; denique ex propagine inferiori *Gastro-Epiploicam sinistram*, Omentialæ anteriori atque Ventriculo communem, Ramus hinc ipse Lienem

in.

ingreditur, per cuius parenchyma mirè dispergitur.

Ex venâ portæ intra hepar originem suam sumit Vena, in fœtu, à matre, ac proximius placenta uterinâ, sanguinem eidem adferens, ideoque extra umbilicum funiculo umbilicali inclusa, arteriis interjecta, placéntam dictam accedens, *Umbilicalis* dicta, hujus portio in adultorum ventre remanens ligamenti conditionem usumve acquirit.

CAP. III.

De Arteriâ Magnâ.

ARteriarum cognitio ex iis quæ de Venis dicta sunt haud adeò difficilis, cum sociæ fere ubique iis sint.

NUMERO unica, quæ nempe hujus loci,

AORTA. f. *Magna* à capacitate dicta, toti enim fere corpori prospicit.

SUBSTANTIÆ est crassioris, duriorisque eâ quæ Venarum, ex pluribus *tunicis*, *fibris*ve carnis intermediis, constans; *Coloris* albicantis.

FIGURÆ quoque variæ pro varietate distributionis, hoc singulare habens, quod nullis *Vavulis* gaudeat, nisi in ejus è cordis ventriculo egressu, ubi **Tribus** *Semilunaribus*, foris spectantibus, adeoque sic reditum Sanguinis ex eâ in Cor impredientibus, instructa.

SITUS ejus atque **CONNEXIO** quo cognoscantur, similiter ac in venis factum, distributionis ordine procedemus, nomina sola indicasse, ubi cum venis conveniunt, sufficere judicantes.

Ex Cordis Ventriculo sinistro initium sumens illico substantiæ ejusdem propagines duas *Coronarias* offert.

F

Pau-

Paulum progressa extra pericardium, in *Truncum* finditur *Adscendentem* & *Descendentem*.

Adscendens de se primò exhibet ramos duos *Subclavios*, ex quibus utrinque circa collum sursum fertur Arteria *Vertebralis*, per processus vertebrarum cervicis ad Cerebrum adscendens, Rete mirabile cum aliis constituens, & *Cervicalis* ad Cervicis extima deferenda.

Circa vertebralem dextram ex subclavia emergit gemina Arteria, *Carotis* f. *Soporifera* dicta, quarum una dextorsum, altera finistrorsum progreditur, utraque circa colli medium in duos iterum ramos finditur, quorum *præcipuus* interiora Capitis petit, jugulari internæ comès, retis mirabilis maximam partem efformans, tunicarum tenuitate vix à venis discernendus. *Alter* externa Capitis adit, jugulari externæ aditus.

Ex superiore quoque subclaviæ sede in utroque latere prodit *Mammaria*, cujus furculi, *Mediastini*, & *Thymica*, ad loca circa Venam cavam indicata descendentes.

Ast ex Inferiore ejus regione procedit *Intercostalis superior*, ramulos tres quatuorve lateralibus partibus superioribus exhibens.

Ad axillas progressus ramus subclavius *Axillaris* dicitur, hic venam Basilicam comitatur, cum nulla sit Arteria Cephalica.

Scapulari atque *Thoracica* productis, circa cubiti flexuram, cui etiam duplicem sæpe *propaginem* largitur, in duas insignes arterias dividitur, quarum una ad carpum juxta radium fertur, ubi pulsus à Medicis exploratur, hinc, Ligamentum subtervecta, ad pollicem, indicem, mediumque digitum. *Alter* juxta cubitum descendit, profundior magis, ad medium, annularem, minimumque.

De-

Descendens Truncus, ad lævam partem contortus, vertebrarum corporibus incumbens, in utroque latere tot producit arteriolas, spinali medullæ, partibusque vicinis exhibendas, quot sunt vertebræ, quæ in Thorace *Intercostales*, & quidem *inferiores*, in Abdomine *Lumbales*, circa os sacrum *Sacræ* vocantur.

Occurrit & hîc *Arteria Bronchialis* circa intercostalia initium fumens, ad bronchia & pulmones distributa.

Præter has & multæ aliæ Trunco huic, antequam dividatur, originem debent, *Phrenica* nempe, *Cæliaca*, *Mesenterica superior*, *Emulgens*, *Adiposa*, *Spermatica*, *Mesenterica inferior*, & *Muscula lumbalis*, à qua & *Phrenica* sursum adscendens oritur.

Phrenica, *Emulgens*, *Adiposa*, *Spermatica*, *Muscula*, ad *Diaphragma*, *Renes*, *Membranam* ejus adiposam, *Testes*, *lumbalesque Musculos* distribuenda, ubique gemina est, una nempe in dextro altera in sinistro latere.

At verò reliquæ enarratarum simplices sunt in exortu, licet postea variè dividantur. Ita *Cæliaca*, statim sub *Diaphragmate* sese exhibens, insignis satis amplitudinis, licet brevissima, mox ab exortu in duos finditur *Ramos*, quorum dexter *Hepaticus*, sinister *Splenicus* appellatur. *Hepaticus* juxta truncum *Venæ Portæ* hepar accedit, per cujus parenchyma varios *Ramulos*, *Vasorum biliariorum ramulis* ubique adherentes, distribuit, in itinere arteriam exhibens *Cysticam*, *Gastro-Epiploicam dextram*, *Duodenam*, *Pyloricam*, atque *Pancreaticam*, ad loca in *Venæ portæ* descriptione tradita deducendas.

Splenicus, *splenicæ venæ* ubique comes, capreolorum vitis instar valde flexuosus, Arteriam promittit

F 2

Gastri-

Gastricam majorem s. Coronariam, Gastricas minores & breves, imò & Epiploicam, atque Gastro-Epiploicam sinistram partibus loco dicto indicatis distribuendas, reliquum Lienis corpus mirè perreptat, Nervi ramulis plurimis adfirum.

Mesenterica superior, mox sub *Cœliacâ* ex trunco emergens, plurimis, imò innumerabilibus ramulis, magis magisque semper divisa, intestina accedit, quod idem quoque suo modo facit *Mesenterica inferior*, præcedenti longe minor, circa os Sacrum principium sumens.

His productis propaginibus juxta os Sacrum finitur Truncus in Ramos *Iliacos* duos, venis hoc loco incumbentes, à quibus *Hypogastricæ, Epigastricæ, Pudendæ, Inguinales*, aliæque, prodeunt, pari cum venâ passu incedentes.

Ab hypogastricis, in mulieribus collum uteri mire irrigantibus, *Umbilicales*, utrinque una, proveniunt, quæ in foetu, vesicæ urinariæ lateribus adjacentes, ad Umbilicum, & per hunc, cum venâ ejusdem nominis ex hepate proveniente, funiculo umbilicali inclusæ, ad placentam uterinam deferuntur, Sanguinem in foetu superfluum eidem restituentes. In adultis ligamentum vesicæ constituere videntur.

Abdomen relinquens *Cruralis* nomen adsumit. Hæc illicò *Ischiâ*, & *Musculam* utramque, externam æque ac internam, femoris musculis distribuit. Hic antequam poplitem accedit furculos tres quatuorve externis involucris præbet, mox *Popliteam* ipsam, circa medium femoris ortam, ad musculos ejus posteriores & suram ablegat.

Popliti jam vicina arteriam promit alias *Suralem* dictam, quandoque geminam, ad articulum, musculumque *Gastrocnemium* deducendam.

In

In poplite ipso consistens ramulis variis Musculos tibiæ antèrius posteriùsque incumbentes adit, imò ligamentum pedis superantem propaginem digitos pedis adducentibus musculis communicat.

Per Tibiæ posteriora descendens, emissà prius *propagine* ad pollicem dorsumque pedis, hinc tendi-
nibus digitorum occultatus, geminoque ramulo di-
reptus, horum *interiore* pollici, indici, medio-
que digito, *exteriore* verò minimo digito imperti-
tur.

Arteriæ Magnæ. U s u s Sanguinem cum Spiritu vitali ad partes omnes, quas accedit, deferre, ad par-
tis nutritionem, auctioremque, Spiritus aut humoris
utilis elaborationem, inutilis verò evacuationem,
chylificationem, aliarumque functionum perfectio-
nem.

M o t u m manifestum habet, qui *Pulsus* vocari
solet, hujus differentiae, causæ, quæque eo faciunt,
ubi de functionibus exhibentur.

CAPUT IV.

De Nervis.

Nervi, Spirituum animalium ad partes deductio-
ni dicati funiculi, S u b s t a n t i a Membra-
na sunt tenuissima, summæ sensilitatis, cerebrali
substantia infarcta, Vasis sanguineis, quantum vita
nutritioque requirunt, instructa.

Magnitudine, numero, situ valde variant.

Solent autem duplicis conditionis recenserì, qui
nempe intra cranium, à Cerebro, (sub quo & Ce-
rebellum comprehendimus) vel intra vertebrae à
Spinali medullâ, eorumque tunicis, deveniunt.

Nervorum, intra Cranium, à Meninge Cerebroque, proventientium præcipue enumerantur in utroque capitis latere *octo*, qui, oppositi lateris nervis additi, paria & Conjugationes constituunt. Hinc est quod eorum *Octo Paria* f. Conjugationes à Cerebro deducantur.

Primus horum, ab usu *Olfactorius* dictus, noviter detectus, subtili ab initio, in basi cerebri sumpto, sensim magis ampliatur, usque dum ad latera cristæ galli, ossi Cribroso incumbens, tumidulo extremo verum processum mammillarem exprimat, à quo ramuli foramina ethmoidæa penetrant.

Reliqui *Septem*, antiquis jam noti, eo ordine quo oriuntur vericulis hisce proponi solent.

Optica (scil. conjugatio) *Prima*, oculos movet *Alter*. *Tertia* gustat,
*Quarta*que, *Quinta* audit, *Sexta* est vaga, *Septima* linguæ.

Opticus Nervus, qui & *Visorius* vocatur, ex Veterum recensione *primus*, *amplus* valde est, *mollis* tamen, & præ cæteris *porosus*.

Originem ducit à spinalis medullæ globulis. circa fornicis crura postica, hinc ad anteriora procedens, prope foramen primum ossis Sphenoidis, alterius lateris nervo simili lateraliter jungitur, mox eum iterum relinquens, per foramen dictum Oculum intrat.

Mororius oculorum, ordine *secundus*, à simili fere loco cum præcedenti exortus, longe *minor*, per foramen secundum ossis dicti, sub priore, una cum vasis ocularibus sanguineis, Oculum adit, ubi non solum unicuique Musculorum, ejus motui destinatorum, ramulum porrigit, sed & musculo Palpebram elevanti.

GUSTA-

GUSTATORIUS Primus, ordine dicto *Tertius*, exilis valde, à basi Cerebri posterius principium ducens, atque in progressu præcedenti junctus, oculi orbitam, cum ipso, per foramen dictum ingreditur, ubi in *Ramos* duos dividitur, quorum *Superior*, oculum supergressus, per foramen aut foveam ossis frontis in Palpebram superiorem, & reliquam Frontem abit, *Inferior* sub oculo inter duas laminas ossæ procedens, ablegatis ad Narium tunicam, Temporalemve musculum, propaginibus, per foramen ossi quarto maxillæ superioris insculptum, in Labii superioris, aliosque faciei Musculos distribuitur.

GUSTATORIUS Secundus, ordine *Quartus*, ab eodem loco cum prægresso, est paulo antèrius, principium ducens, crassius valde, & multis ex filamentis nerveis compositus, per foramen sextum Cuneiformis ossis ad exteriora capitis prolabitur, ubi in tres primarios *Ramos* distribuitur, quorum *Superior* Musculo temporali, alarique externo, Buccis itidem, Gingivis, Palato, nec non superioribus Dentibus, furculos convenientes exhibet, *Inferior* foramen maxillæ internum ingressus, Dentibus, hinc per foramen ejusdem externum rursus egressus, Labri inferioris partibus, *Medius* verò Musculis in ore latentibus, ipsique linguæ.

AUDITORIUS, alias *Quintus*, ex principio spinalis medullæ ubi Cerebello continuum productus, per foramen primum ossis Temporum, processui ejus petroso intus insculptum, divisus, interiora auris adit.

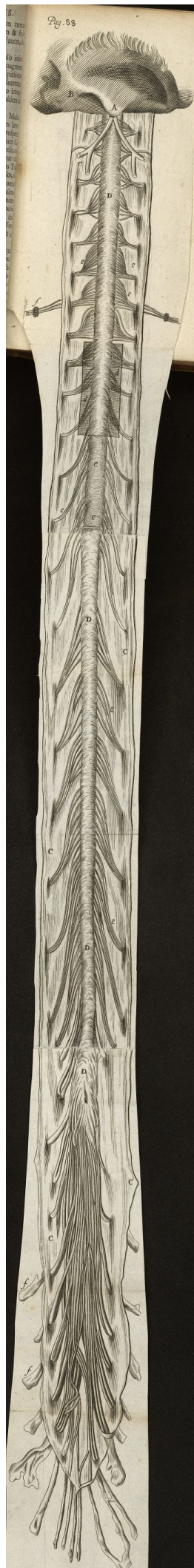
Portio ejus *Mollior*, in extremo meatus ossæ, à duriore, levissimæ protuberantiæ ope, distincta, ubi cavitates auris peragravit, intra Cochleam finitur, audiendi munus perficiens.

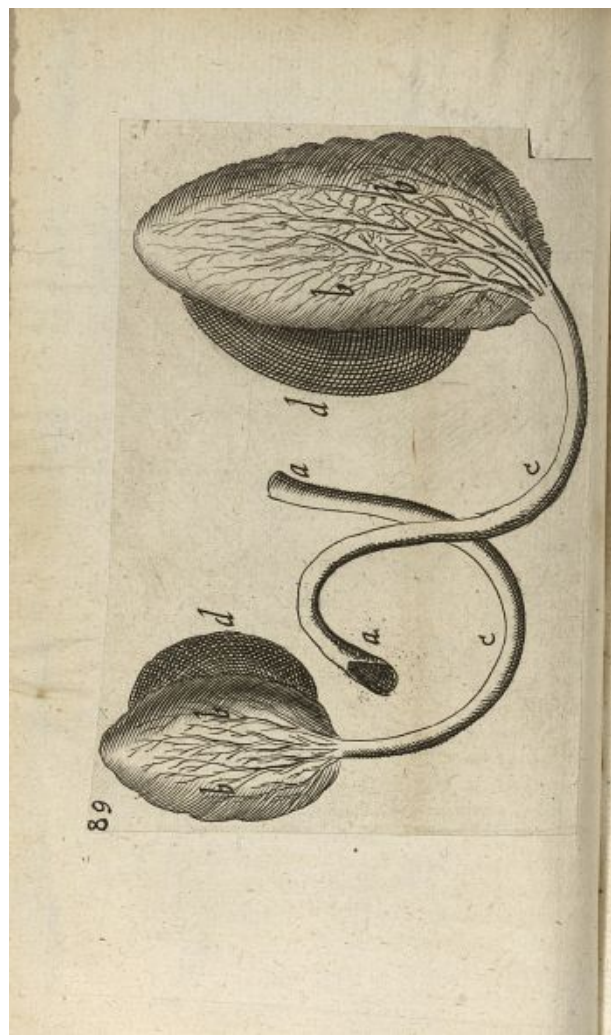
Portio *Durior* per foramen Coecum tortuoso ductu, inter processum mammiformem & styloidem, cranio egressa, maxillæ Musculos, Fauces, Aurisque externæ cutem accedit.

Vagus, ordine *Sextus*, quinto paulò inferior originem sumens, plurimis ex nervis coagmentatus, per foramen ossi temporum & occipitis commune egrediens, in Ramum Externum, Internumque divisus, partibus ferè omnibus, medio imoque Ventre contentis, ramulos largitur, & quidem hoc maxime ordine :

Externus lateris dextri ramus, postquam Musculis cervici incumbentibus, quique interiores laryngis habentur, cum gulæ sphinctere, debite prospexit, medius inter jugularem venam atque arteriam Carotidem, sub claviculâ thoracis interiora accedit, ubi furculos varios emittit, qui iterum uniti, atque circa arteriam Subclaviam reflexi, juxta latus Tracheæ ad superiora, maxime Laryngis musculos, distributi, *Recurrentis* atque *Vocalis* Nervi nomine veniunt. Progressus Pleuræ, Pericardio, Pulmonum membranæ, ipsisque Bronchiis in pulmones abeuntibus, ramulos impertit. Tandem *Stomachici* nomen adeptus in duos dividitur ramos, qui diaphragma gulæ aditri penetrantes, per superius Ventrliculi orificium varie disseminantur, dimissa & ad Hepar propagine.

Internus ejusdem lateris ramus, callosa rubraque substantia roboratus, per anteriora cervicis descendens, thoracem ingressus, sub pleura, juxta costarum radices interiores à singulis intercostalibus (unde & *Costalis* vocatur) furculum adsumens, in Ventrem imum delabitur, ubi, ablegatis prius ad Mesenterii originem aliquot ramulis, juxta cum altero
interno

interno sibi socio ramo *Plexum* producit *Nerveum*, calloso corpore variè stipatum; à quo dextrorsum ad Intestina, Omentum, Hepar, Vesicam felleam, & Renem furculi excurrunt. A plexu quod superest, Os sacrum, Uterum & Vesicam urinariam accedit.

Sinistri lateris Nervus Vagus similem omnino in modum distribuitur, partibus sinistro latere corporis contentis prospiciens.

Singulare in eo occurrens est, quod externus *Recurrentem* suum sub trunco deorsum inclinantis Arteriæ Magnæ reflectat, furculum itidem insignem, variè divisum, ad Pericardium cum Corde ableget, denique partim per se, partim stomachico dextro unitus, ad plexum mesenterii se conferat.

MOTORIUS LINGUÆ, ordine *Septimus*, è medulla jam jam cranio egressura emergit, reliquis durior, sicque per Occipitis ossis foramen quartum & quintum exiens cranium, extra illud, sub communi involucri, sexti paris nervo jungitur, à quo mox secedens partim in ossis hyoidis partes partim in linguam abit.

Hos tamen præter nervos, & alii, exigui valdè, hinc indè à cerebro deveniunt, ad Oculi musculos, Palatum, aliasque partes, distributi, de quibus *Willis*.

Reliquorum à Spinali medulla productorum nervorum, per foramina, ex commissura duarum vertebrarum in latere formata, aut ossi sacro antèrius posteriusvè insculpta, egredientium, *Triginta* numerari in quovis latere solent,

Horum quidam Cervicis partes accedunt, quidam Intercoastalia, Costisvè incumbentia, quidam Musculos abdominis, interiores æque ac exteriores, & quæ hic se offerunt partes aliæ, quidam etiam Vesicam, partesque genitales. Præcipui autem ad Bra-

chia & Crura distribuuntur, in quibus valdè notabile, 1. distinctis principiis ex Spinali medulla exortos extra ossa vario nexu conjungi, antequam separati speciales partes accedant- 2. Naturam in iis, similiter ac in Vasis sanguineis, certam quantitatem atque distributionem haud observare.

Ad *Brachium* itaque spectantes Nervi, numero *quinario* aut *senario*, per foramina quatuor inferiorum Vertebrarum colli, & duarum superiorum dorsi egredientes, circa axillam coalescunt, mox in ramos ordinario *Sex* dispescuntur.

Horum *Primus*, Deltoidem Musculum, brachii-que Cutem superius accedit.

Secundus, crassior, per medium brachii anterior procedens, emissis ad Bicipitem musculum, carpi-que Supinatorem, furculis, circa flexuram cubiti in *Ramum* dividitur *Externum*, qui venæ Cephalicæ focus secundum Pollicis internodium accedit, & *Internum*, crassio-rem, qui, sub Mediana iterum divisus, exterius ad Carpum quoque, interius verò, Basilicæ adjacens, ad volam Manus excurrit.

Tertius, secundo proxime adjacens, emissio furculo subcutaneo, ubi humerum attingit, secundum Cubiti flexorum, musculos flexores tertii Digitorum internodii, pollicem itidem, indicem, mediumque Digitum ramulis prospicit.

Quartus, omnium crassissimus, circa exortum Venæ basilicæ, atque Arteriæ vicinus, antequam circa flexuram cubiti in *Ramum* Externum pollicis, indicis, medioque digito, & Internum, musculis carpum & digitos extendentibus, ipsique carpo, distribuendos, dividitur, Cubitum extendentibus musculis, cutique instratæ ramulos communicat.

Quintus similiter ante divisionem in ramum dupli-

plicem, volæ Manus, minimo, annulari, medioque Digito, cicatis musculis, ab interno humeri tuberculo natis, ramulos o F. rt.

Sextus & ultimus, subcutaneus ferè, per humeri interiora dispergitur, ramulis variis subter & supra basilicam excurrentibus, ubi phlebotomis facilè læditur.

Pedis Nervi à tribus inferioribus lumborum, & quatuor superioribus ossis sacri propaginibus, varie coalitis, provenientes, *quatuor* ferè Ramis præcipuis distinguuntur.

Primus ad Musculum rotatorem internum, fascialem, rectum, & vastum externum distribuitur.

Secundus per inguina cum venâ & arteriâ descendens, interius cum venâ saphena pedes adit, in itinere eo longo partibus variis, præcipue autem genu, ramum suppeditans, exterius magis musculis Femori incumbens, circa genu terminum affectus.

Tertius per foramen ossis pudis descendens, Obturatores externos, Penemque erigentes, musculos, accedit, hinc & cutem femoris, flexoremque Tibiæ primum & tertium.

Quartus ex ossis sacri propaginibus conflatus, omnibus crassitie, siccitate, longitudine plurimum præferendus, ad femoris posteriora vergens, primo ramulum ad Nativum Femorisque cutem ablegat, mox alios ad Musculum seminervosum, semimembranosum, bicipitem, tibiam flectentes, atque tripitem femoris, hinc aliquot ad extensorem Tarsi, Plantaremque, tandem in notabiles Ramos divisus pedis Digitos partesque alias ritè iis instruit.

PARS

De Lymphæ Ductibus.

Canales hi sunt *Membranosi, Vasa Serosa, Aquosa, Lymphatica, Crystallina*, à conditione liquoris contenti, & transparentia, vocati,

MAGNITUDINIS variæ, styli mediocris crassitatem variis locis admittentes.

NUMERO plurimæ valde, imò non puto omnes oculis se exhibere.

QUALIT. *Tenuissimæ* sunt, & instar telæ araneorum subtilis substantiæ, unde & resplendent, liquore aqueo per tunicas transparente.

FIGURA vasis aliis similes, nisi quod plurimis locis valde nodosi se ostendant, ob variam divisionem, vavulasque intus contentas.

SITUATI fere ad Venas partium, maxime in artubus, & circa Hepar, quas miris modis ambiunt. Imò à glandulis plurimi progrediuntur, non adfici aliis vasis.

CONNEXIONEM habent cum Vasis, & præcipue Venis, quibus adhærent, Glandulis unde proveniunt, vel quas transeunt, Hepate, aliisque partibus internis; imò Continuatæ cum Venis, maxime axillaribus, præcipue autem Receptaculo chyli, Ductuque chyliifero, in quos canales manifesto foramine lympham suam deferunt. Quin & variis locis in cavitatem notabilem se exonerare videntur, ut Oculos, Nares, &c.

Ad id **UTILES**, ut Lympham contentam, de cujus natura alibi, vel Cordi adferant mediante ductu chyliifero, vel partibus quibusdam separatis, ut ori, oculis &c.

PARS

PARS I.

De Partibus Imi Ventris.

CAPUT I.

De Omento.

OMENTUM, *Epiploon* græcis vocatum, Membrana est, *Venas* numerosas à Portæ vena, in ala superiore Gastroepiploicas, in inferiore Epiploicas dictas; Arterias fimiles à Mesenterica & Cæliaca, mire & reticulatim, eam, cum *pinguedine*, qua copiose perfusa est, perreptantes, imò & *Nervulos* aliquot à plexu nervorum costalium sexti paris, possidens.

NUMERO quidem simplex, at in *duas tabulas*, quæ *Alæ* vocari solent, *anteriorem* scil. *s. superiorem*, & *posteriorem* s. *inferiorem* dividi solet.

AMPLITUDE varium, aliquando vix umbilicum, quandoque pubem attingit.

QUALIT. insitam *siccitatem* & *frigidityatem* pinguedinis ubertas obliterat. *Tenuis* alias membrana, *mollissimaque* imò & *densa*.

FIGURA marsupium aut rete piscatorium representare dicitur.

SITUS ipsi sub Ventriculo, supra intestina omnia, & circa lienem.

CONNEXIONEM habens cum Jecoris lobo, Liene, Pancreate, atque Colo respectu alæ inferioris, cum fundo Ventriculi respectu superioris.

USUS ipsius non solum fulcire vasa, sed & , imò præcipue, Intestinorum temperiem conservando eorum operationi commodare.

CAP.

CAPUT. II.

De Ventriculo.

SUBSTANTIA constat præcipuè membranacea, quam *Fibræ carneæ* variæ, *vasaque* plurima, pererrant, singularisque *Crusta* interius incrassat.

Membrana hic triplex. *Prima* & *extima* peritonæum habetur, hujusque conditionem retinere dicitur, nisi quod tenuior. *Communis* dicitur.

Secunda, quæ *propriarum prima*, situ media, fibrarum carnosarum omnis generis mirâ textura, ad robur, motumque varium, valdè incrassata.

Tertia, *propriarum altera*, situ intima, nervosior est, palati tunicæ continuata, rugis plurimis, ad facilem assumptorum amplexum, inæqualis, crustâ rubicundâ, lentâ, firmiter eidem adhærente, munita.

Vasa hic occurrentia *Venæ* præcipue sunt, *Arteriæ*, & *Nervi*, alia enim Anatome difficulter reprehendit.

Venæ & *Arteriæ* Ventriculo solitariè competentes *Gastricæ* vocantur, eidem cum Omento communes *Gastro-Epiploicæ*.

Arteriæ ab *Arteriæ Magnæ* ramo *Coeliaco*, ejusque cum dextra tum præcipuè sinistra propagine productæ, *Venis*, à portæ trunco, duplici ramo, splenico nempe & mesenterico, exortis, veluti conjugibus, sociantur.

Nervi à Sexti paris ramo externo, tam dextro, quam sinistro, copiose ad Ventriculum, ad superius orificium præcipue, deducuntur, à loco *Stomackii* appellati.

M A-

MAGNITUDO pro diversitate extensionis varia.
NUMERO unicus.

QUAL. *Calidus & humidus* moderate. *Crassitie* pro dilatatione varia varia. *Coloris* subrubicundi.

FIGURA utricularem tibiam exprimit, gulæ & intestini portione addita. Hinc in *Fundum* & duo *Orificia* distingui solet.

Fundus medium est, adsumptorum receptaculum, vera chylicationis officina, à majori capacitate, sinistro in latere se exhibente, sensim magis angustatum, usque dum

Orificium sese offerat, à loco *dextrum* vocatum, ab usu *Pylorus* s. *janitor*, ab ordine motus adsumptorum *inferius*, constricta nempe valde ejus extremitas, circulo membraneo notabilis.

Cui in opposito latere responder aliud, *sinistrum*, aut *superius*, à maxima sensilitate, eamque insequentibus malis *Cor*, veteribus *stomachus* proprie, vocatum, crassitie & magnitudine priori conspectius, Famis animalis sedes vulgo habitum.

COLLOCATUS est parte sui ampliore in hypochondrio sinistro, sub Diaphragmate, unde se in dextrum extendit, superius, atque in latere dextro, Hepate, inferius Colo Intestino atque Omento, posterius Pancreate, à sinistris Liene, anterieus Musculis abdominis prehensus, sustentatus, roboratus.

COMMITTITUR imo continuatur superiore orificio Gulæ, inferiore Intestino duodeno, præterquam quod connectatur Omento.

USUS jam indicatus, alimenta nempe cum potulentis recipere, atque conservare, usque dum debite immutata fuerint.

CA-

CAPUT III.

De Intestinis.

INTESTINA, corpus illud fistulosum, quod à Pyloro exortum, & varie circumvolutum, tandem definit in anum,

SUBSTANTIAM in genere agnoscit *membranaceam*, similiter enim ac Ventriculus triplici membranâ constat, *Extimâ* à Peritonæo, tenui quidem, ast mesenterii pinguedine fibrisque rectis largiter perfusâ, *Mediâ* carnosâ, *fibris* rectis, maxime verò orbicularibus, præditâ, & *Intimâ* nervosâ, crustâ carneâ, mucove glutinoso, tutelæ gratia, obductâ, in crassioribus ad complexus promptitudinem inæquali.

VASA tamen insuper habent, eaque numerosa, *Venas* à ramo Mesenterico, *Arterias* à simili, superiori æque ac inferiore, *Nervos* à sexti paris plexu mesenterico, *Venas* quoque *Lacteas*, ad receptaculum chyli tendentes.

Quin & varia in iis occurrunt particularia, quæ in singulis annotabimus.

AMPLITUDINIS sunt diversæ, ut mox patebit. Longitudinē in universum proprii corporis mensuram fere septies attingere videntur.

NUMERO quidem unum est tubulatum hoc corpus, placuit tamen Authoribus ratione diversitatis quoad conformationem, usum, situm, & molem, varia ipsi nomina imponere.

Notabilis divisio est, à tunicarum habitudine, externæque mole, desumpta, in *Tenue* & *Crassum*.

Illud iterum subdividitur in *Duodenum*, *Jejunum* &

& Ileum, Hoc in Cæcum, Colon, & Rectum. De omnibus mox speciatim agemus.

QUALITATIBUS cum Ventriculo conveniunt, in genere considerata, licet hoc aut illud speciale quid hîc inferat.

FIGURAM habent rotundam, ad recipiendum & transmittendum utilem, plurimis gyris ad meliorem reservationem circumducta.

SITUM suum acceperunt in imi ventris regione umbilicali, & hypogastricâ, ossibus subjectis non parum suffulta.

FIRMATA valde membranâ mesenterii.

USUM quem habeant, clarum satis, fæcum nempe alvinarum segregationi à chylo, excretionique inservire.

Atque hæc omnibus Intestinis communia sunt; superest de unoquoque seorsim agere, singularia tantum proponendo.

Tenuium primum, **DODECADACTYLON** Græcis, **DUODENUM** Latinis, à duodena digitorum mensura, dictum,

Longitudinis ejus, quæ integra duodecim digitorum transversorum latitudine à pyloro determinatur.

Densum quidem ubivis, ut reliqua omnia, ast singulari *foramine*, quandoque duplici, pro pori Cholodochi & Ductûs pancreatici ingressu, donatum.

Dextro in latere initium sumens incurvatum quodammodo spinam versus procedit,

Secundum, quod vacuum magis aliis reperiatur **JEJUNUM** appellatum, **Longitudinem** qualem habeat, ut dicere valdè incertum, ita non necessarium, cui placet, finem statuere potest, ubi cum rubedine turgidulum definit esse.

G

Locus

Locus ejus est sub umbilicali regione.

Valvulae hinc variae, Conniventes dictae, moram chylo descendenti inferentes.

Tertium à circumvolutione vel ab osse cui adjacet *I L E U M* nuncupatum,

Longitudine æque ac angustia, imò Vasorum copiam, omnia reliqua superat, extendens se usque ad principium Coli.

Occupat *Ilia* & *Hypogastrium*, atque circumdat jejunum parte inferiore.

Crassorum primum, quod ingressus exitusque idem sit *C O E C U M* vocatum, pusillum admodum in adulto est, non adeo ab initio Coli ileique fine, ut vulgo docetur, quam quidem à Coli extremitate, ubi *Ileo* à latere jungitur, sursum versus valdè protuberante, instar appendiculæ vermiciformis, valdè contortæ, propendens in foetu amplius.

In adultis ferè videtur flatuum in Colo excitatorum receptaculum.

Alterum, ab amplitudine *C O L O N*, q. cavum, dictum.

Magnitudine atque *Capacitate* omnia excedit, præter *Substantiam* aliis communem, *L I G A M E N T U M* habet proprium, duplex, per *Longitudinem* ejus excurrentibus quibus roboratur, *Cellularumque* dissolutio inhihetur, nec non adiposas fimbrias sparsim circumjectas ad humectationem calefactionemve majorem.

V A L V U L A quoque in ejus principio adest, supra foramen cœci, restagnantium excrementorum flatuum in *Cœco* colligendorum obstaculum. Imò & aliae interius se exhibent Conniventes dictae, de omnibus plura in appendice.

Figura ipsi varia, quam rugæ & plicæ plurimæ, Cellulas valvulasque efformantes, ad reservatio-

nem

nem contenti conducibiles, efficiunt.

Locus quoque varius. Circa Renem dextrum, ubi Cœcum residet, initium sumens, ad Jecoris cava ascendit, unde facto flexu transverso ductu sub Ventriculo progreditur ad Lienem, à quo recurvatum ad Renem finistrum, ipsumque os Ilium, descendit, mox, alio flexu facto, ad os Sacrum, ubi Recto intestino committitur.

Connexio ipsi, præter Mesenterium, quod hic Mesocolon vocari solet, cum Rene utroque, Liene atque Ventriculo, interventu Omenti.

Tertium, omniumque ultimum, **R E C T U M** ab extensionis modo vocatum,

Mediam tunicam carnosam magis quam alia agnoscit, præterquam quod extremum ejus, *Anus* f. *Po-*
des dictum, singulares admittat Musculos, de quibus mox.

Venæ quoque hic atque *Arteriæ Hemorrhoidales* dictæ, se exhibent, à loco externæ vel internæ.

Interna à Portæ venæ oritur, modo hoc modo illo loco, & in tunicas distribuitur.

Externa à Cavæ ramo hypogastrico emergit, & ad musculos ani spargitur.

Arteria venis sociæ sunt, partim à mesenterica inferiore, partim ab hypogastrica, huc propagatæ.

Nervi his sese jungunt, ab extremo spinalis medullæ derivati.

Amplitudo ipsi insignis, longitudo exigua valde respectu aliorum.

Figura recta quodammodo. *Situs* ad os sacrum, cui etiam *Committitur* satis arcte.

Utrinque Musculum accepit *Attollentem*, *Levato-*
rem, ab ossium Iſchii Sacrique ligamentis distincta portione ad sphincterem descendentem.

Sphincter hic duplex, *Cutaneus*, tenuis valde, in extremo podicis digiri latitudine cuti veluti impactus, & *Latior*, carnosiorque, infimis ossis sacri partibus junctus, ano circumductus.

CAPUT IIII.

De Mesenterio.

COrpus in medio intestinorum collocatum *Mesenterium* dici consuevit.

SUBSTANTIA est *membrana* duplex, cui interjecta *pinguedo* copiosa, & *glandulae* numerosissimæ, quarum quæ in medio est, omnium maxima, ab *Asellio Pancreas* vocatur, nostris, ad differentiam veri, *Asellianum*.

Vasa item adfunt innumerabilia, *Mesaraica*, & *Mesenterica* dicta, à Portæ Venæ, Arteriæ Magnæ ramo Mesenterico, & plexu Nervorum internorum Sexti paris, lumborumque Medullæ, imò & *Venæ Lactææ*, in Receptaculum chyli, aut prius in Pancreas asellianum, terminantes.

AMPLITUDO describi certò nequit, propter subjectorum diversitatem, maxime ratione Caco-chymia.

NUMERO unicum est, licet ratione situs in *Mesenterium*, & *Mesocolon*, distribui soleat, quorum hoc solum intestinum Colon spectat cum recto, illud reliqua omnia.

TEMPERAMENTUM membranarum pinguedinis moles lenit quammaxime.

Tenuis quidem membrana, at *Densa* & *Valida*, *Mollis* valde.

FIGURA ipsi circularis, si excipias processum illum

illum oblongum, cui Coli pars in finistris, & totum
intestinum Rectum adnectitur.

HÆRET circa supremam lumborum, tertiam
que vertebram, nexu admodum firmo. Extremis ve-
ro suis intestinorum volumina COLLIGIT, atque
undique sibi devincit.

CAPUT V.

*De Venis Lacteis, lacteâ Vesicâ,
Ductoque chyliifero.*

Mesenterium cum præter Venas, Arterias, &
Nervos, Vasa etiam contineat chylifera, his au-
tem Receptaculum Chyli, Ductusque thoracicus,
continua sint, de his hîc agere haud extra materiam.

VENÆ hæ, ab *Afello* primum detectæ

NUMERO sunt quam plurimæ,

MAGNITUDE valde exiles, sic ut, ab humo-
re non distentæ, non aut difficulter discerni queant.

QUALITAT. *Tenuissimæ* substantiæ sunt, sic ut
vix attactæ rumpantur. *Coloris* albißimi, chylo per
tunicam transparente; unde nomen.

FIGURAM habent vasis debitam, Valvulis, mo-
tum chyli ad intestina impredientibus, interius præ-
ditæ.

SITUS varius. Ab intestinis enim, tenuioribus
præcipue, initium sumentes, per mesenterium excur-
runt, ampliores semper facti, ad glandulam mediam,
ubi definere videntur. Ad hoc novæ deinceps oriri
videntur, quæ numero pauciores, ast ampliores, in
Vesicam lacteam terminantur, illæ *primi* generis, hæ
secundi vocantur.

CONNEXIO adeoque etiam diversa, cum partibus dictis. Imò & plexus nervus mesenterii, Arteriaque coeliaca peritonæi ope valde ipsis adherent.

USUS. Chylum ab intestinis ad receptaculum deducere probabile.

VESICA LACTEA,

QUæ & *Saccus lacteus*, *Stagnum*, *Penus*, *Cisterna* & *Receptaculum chyli*, dicitur, Membranacea capsula est, glandulas, lumbales meritò dicendas, varias sibi adhas habens.

AMPLA satis, sicut sæpe juglandem minorem recipere queat. Unica **N**UMERO, sub Diaphragmate à duodecimâ dorfi vertebrâ ad lumborum tertiam ferè protensa.

Tenuissimæ substantiæ. **C**oloris candidi lacti similis. **F**IGURÆ ovalis, aut compressæ.

SITA circa lumborum vertebra, infra centrum mesenterii, prope renem finistrum, quandoque dextrum, intra Diaphragmatis appendices.

CONNEXA, inter musculos psoas, vali, de peritonæi ope, vertebrarum ligamento, ipsi quoque ductui ad superiora adscendenti Chylifero, nec non Lymphaticis vasis plurimis quæ recipit, continuata.

USUS per vasa lactea ex intestinis Chylum, per Lymphatica verò aquosum Sanguinis ab hepate, liene, aliisque partibus, & maxime pedibus, recipere, ulterius ad Cor per *Chyli ductum* deducenda.

Duc.

DUCTUS CHYLIFERUS

CAnalisis est membranosis **MAGNITUDINEM** pennæ scriptoriæ habens, valvulis intrus gaudens, *Longitudinis* ejus quæ est à renibus ad claviculas.

NUMERO simplex fere, in thorace quandoque, antequam terminetur, divisus.

Tenuissima substantiæ, à diversitate contenti liquoris. *Coloris* lactei aut aquosi.

SITUM habens intra Receptaculum chyli, & Venam subclaviam, in thorace maxime, unde & *Thoracicus* dictus, sub Arteria aorta, ad vertebra, ferè in latere dextro, quandoque, ut in brutis, sinistro

CONNEXUS ope pleuræ Aortæ, Vertebra, Oesophago, Thymo, maxime autem Venæ Cavæ, utpote cui, ad concursum venæ jugularis & axillaris, manifesto orificio, valvula munito, committitur. Quin & receptaculo ipsi continuatur.

Ad id **ORDINATUS** ut vel lympham solam vel chylo mixtam ex Receptaculo sursum deferat ad Venam Cavam, cum Sanguine refluxo cordi exhibendum.

CAPUT VI.

De Pancreate.

Pancreas cum glandulis maxillaribus **SUBSTANTIA** convenit, præter *membranam* tenuem à peritoneo & *vasa* communia à Porta Cœliacâ, & plexu

enterico, cum ductu speciali *Virsungiano*, ex globulis multis, connexis, conflatum.

NUMERO unicum est. MAGNITUDE omnes totius corporis glandulas superans.

QUALITAT. *Molle, spongiosumque, Coloris sub-rubicundi.*

FIGURÆ oblongæ atque compressæ, latius circa intestinum quam lienem.

Sub postica inferioreque parte ventriculi, inter hepar & lienem, transverse SITUM.

Cum Duodeno, Poro biliario, Ramis Splenicis id perreptantibus, Omento, Mesenterioque CONNEXUM.

Ad id, ut humorem acido-salsum, à Liene receptum, ad intestina deferat, ORDINATUM.

Ductus Pancreaticus, à *Virfungo* primum inventus, unde & *Virsungianus* dicitur.

NUMERO ordinario simplex est.

LONGITUDINIS ejus, cujus est pancreas, capacitatis valde exiguæ, quæ tamen quo magis accedit intestino, ea major & capacior.

QUALITATES vasorum obtinet, *Solidæ* satis est substantiæ, *albicantis*ve coloris.

SITUM habet transversum per substantiam pancreatis, brevibus, ast numerosis ramulis, quaquaversum diffusis, hinc intra membranas intestini transit ad digiti transversæ latitudinem, usque dum in ipsum intestinum hiat.

CONNEXIONEM accepit cum Intestino duodeno, ubi orificio patulo satis gaudet, nunc cum ductu cholydocho eodem, nunc alio ab hoc diverso.

USUS habetur acrem atque subsalsum quendam humorem in se recipere, atque ad intestina deferre, pro Chyli à fecibus separatione commodum.

CA-

CAPUT VII

De Hepate.

Hepar SUBSTANTIAM obtinet Parenchymaticam, *membranâ* tenui vestitam, quam venæ à Portâ & Cava, Arteriæ à Magna, præter Bilis vasa, perreptant, Lymphæ itidem ductus, & Nervi à mesenterico plexu, accedunt.

MAGNITUDO insignis ipsi, sicut Hypochondrium dextrum cum Epygastrio occupet, in fœtu & sinistro.

NUMERO unicum est, quamvis in partem convexam, qua Diaphragmati se accommodat, & concavam, qua ventriculum amplectitur, dividatur.

QUALIT. *Calidum* est & *Humidum*, *Crassum*. *Rarum*. *Coloris* in fœtu albicantis, in pueris magis flavescens, in adultis purpurei.

FIGURA propemodum est rotundâ; *Lobulis* exiguis, *Fissurâ* singulari, Venam umbilicalem, in ligamentum postea mutatam, emittente, & *Sinu*, *Vesiculam* bilariam recipiente, donata.

SITUM in dextro Hypochondrio, sub Diaphragmate, Costarumque cartilaginibus.

JUNCTUM superius Diaphragmati, mucronatæque Sterni cartilagini, per ligamentum membranosum, validum, inferius & anterius Abdomini per ligamentum umbilicale, Suspensorium dictum, quod in fœtu Vena fuit umbilicalis.

USUM ejus declarare vix audeo, Bilis & Seris separationi, adeoque Sanguinis increpationi id inferre probabile.

CAPUT VIII.

De Vesicâ Fellis.

VESICA FELLEA, *Folliculis fellis, & Cystis fellea, s. biliaria,*

COMPONITUR antèrius ex *membrana gemina*, exteriore propriâ, *fibris carneis* roboris motusque gratia pertexta, mucosoque *glutine* incrustatâ, posterius ex hac solâ.

Venas recipit à Vena portæ, Cysticas dictas, & quia duæ *gemellas* cognominatas, *Arterias* exiles à Coeliacæ ramo dextro. *Nervulus* vix est conspicuus, à plexu costalium derivandus.

Quin & Meatus bilarios eâ parte quâ hepatis adheret singulares obtinet, inter quos insignis *unus* à *Glissonio* descriptus, circa cervicem manifesto foramine hians.

MAGNITUDO varia, pro bilis collectæ copia.

NUMERO unica est.

QUALIT. *Tenuis* est, *Densa* antèrius, posterius magis *porosa*. *Coloris* subflavi. *Saporis* amari.

FIGURA est pyriformis, in *Fundum* seu partem pendulam globosam, & *Cervicem*, s. partem superiorem, angustatam, divisa. Cervix hæc antequam in porum cholydochum incurvata desinat, *Meatus* s. *Ductus Cystici* nomine indigitatur.

Jecoris cavo ex parte immergitur, unde obliquo ductu ad porum cholydochum descendit, cui medio itinere inferitur.

CONNEXA non solum Hepati, superiori & media sui regione, ope ductuum biliorum per hep-

par

par disseminatorum, tunicæque externæ antè eam investientis, sed & peritonæo mediante vasis varii generis glandulisque inter intestina & hepar repositis.

U s u s videtur esse bilem posterius ex hepate per ductus singulares recipere, eandemque dato tempore in intestinum evacuare.

DUCTUS CHOLYDOCHUS

IN specie canalis est *membranaceus* N U M E R O quidem unus, at in duas partes divisus, quarum quæ est superior ad hepar multipliciter exporrecta, *Meatus s. ductus hepaticus* vocatur, quæ verò deorsum ad intestinum, speciatim *Porus Cholydochus, s. bilarius*.

M A G N I T U D I N E notabilis fatis, pennæ exiguæ sæpè capacitatem habens,

Q U A L I T. *Densa*, duræque satis substantiæ, albicantis aut flavescens *Coloris*.

S I T U S inter Hepar, & Intestinum duodenum, à latere Vesicæ, antequam uniti rami unum ductum constituent, qui Porus Cholydochus stricte appellatur.

C O N N E X I O N E M habens non solum inferius cum intestino duodeno, intra cujus membranas oblique in cavitatem transit, sed & supra cum hepatis substantia, per quam plurimis ramulis distribuitur. Imò intermedio loco, peritonæi ope, vasis aliis, glandulisve, valide adnascitur.

U s u s est recipere bilem Sanguinis, eamque ad intestina deferre.

CAPUT

CAPUT IX.

De Liene.

Lienis quoque *SUBSTANTIA* Parenchyma est, ab ea quæ Hepatis qualitatibus certis diversa, tenuissimâ quoque peritonæi tunicâ cincta, *Venis* splenicis, *Arteriisque*, præter *Nervos* à plexu mesenterico, & *lymphæ Ductus*, gaudens.

MAGNITUDO in Melancholicis conspectior, *NUMERO* simplex est.

TEMPERIE *Calidus* & *Humidus*, *Mollis*, *Spongiosusque*. *Coloris* ex rubro nigricantis, aut purpurei.

FIGURÆ est oblongæ, foris convexæ, intus parum concavæ, sic ut linguam non male referre videatur.

SITUS ipsi in Hypochondrio sinistro, humiliori parum loco quam Hepati.

NECTITUR parte convexa Diaphragmati, Costarumque cartilaginibus, uti & Reni sinistro, ope peritonæi, concava verò Omento, Ventriculo, Pancreati.

USUS incertus, credo humoris mercurialis secretioni eum dicatum esse.

CAPUT X.

De Renibus.

S*UBSTANTIÀ* *Renes* componuntur Parenchymaticâ, in fœtu quasi Glandulosâ, quam *Membrana* adiposa, propriaque alia, validissima, investit, *Fibræque* innumeræ præter *Venas* & *Arterias* emulgentes, *Nervosque* à plexu, transeunt.

MAG-

MAGNITUDO quoad longitudinem quatuor vel quinque digitos transversos æquat, quoad crassitiam duos, quoad latitudinem tres.

GEMINI sunt, ob humidi secernendi copiam, & necessarium subsidium.

QUALITATIBUS *Calidi* sunt, *Siccique*; *Densi* & valde *Læves*, nisi in fœtu, ubi *Inæquales*. *Coloris* rubicundi.

FIGURA phaseolum exprimunt, recurvi exteriorius, interiorius sinuosi. Intus notabili *Cavitate* gaudent, quæ *Pelvis* vocatur, membrana huic limites dat, crassa, at porosa, productionibus variis, per renis substantiam se diffundentibus, prædita. Hæ *Tubuli* ureterum, improprie licet, vocantur, caruncula du-riore & quasi papillam referente, quam *papillarem* dicunt, ubique stipatæ.

LOCUM fortiti sunt, dexter sub jecore, sub lien sinistro, & hinc ille humilior, hic altior, musculis lumborum psoas dictis incumbentes.

CONNEXI per Ureterem Vesicæ, per membranam adiposam Vertebris lumborum.

USUS secretioni feri à sanguine inservire.

CAPUT XI.

De Glandulis Renalibus.

RENALIS Glandula, *Ren succenturiatus*, & *Capsula Atrabilaria*, à loco aut usu vocata, SUBSTANTIA est glandulosa, *Venis*, *Arteriis*, *Nervulisque* à vicinis gaudens, tenuique *Tunicâ* succincta.

NUMERO gemina, utrinque una.

MAGNITUDE in adultis Nuci vomice fere similis, in fœtu castaneam excedens.

QUAL.

QUALIT. *Mollior*, inæqualis, *Colore* ferè rubicundo.

FIGURA oblonga ferè, quandoque superius angulosa. *Cavitate* intus notabili, quam nigra materia oblinet, prædita.

SITUS sub diaphragmate, supra membranam adiposam, sic tamen ut dextra jungatur Venæ cavæ, sinistra Ventriculo subdita. In fœtu non accumbit reni, ut in adulto, sed incumbit, partemque superiorem lato sinu complectitur.

CAPUT XII.

De Ureteribus.

MEMBRANA COMPONUNTUR duplici, quarum *extima* peritonæum habetur, *interior* nervosa, valida, fibris carneis variis donata.

MAGNITUDINIS in sano sunt exiguæ, calami scriptorii habentes capacitatem, longitudinem, quæ est spatii inter renes & vesicam.

NUMERO fere bini.

QUALIT. moderatæ crassitie sunt, *Coloris* albicantis.

FIGURAM habent canalis, superius ampliati, ubi *infundibulum* aut *pelvim* renum constituunt.

SITUS ipsis, à summa renum regione, supra musculum psoas, usq; ad vesicæ circa cervicem posteriora.

CONNEXI non solum in descensu partibus subjectis per peritonæum, sed & superius renibus, per filamenta varia, in quæ hic dividuntur carunculis papillaribus munita, inferius vesicæ, cujus, obliquo intra membranas ductu, ad interiora transeunt.

USUS ferum è renibus ad vesicam deducere.

CAPUT

CAPUT XIII.

De Vesicâ Urinariâ.

COMPONITUR hæc, præter *Tunicam* communem, quæ & hic deduci solet à peritonæo, *ex membrana* duplici *propriâ*, quarum quæ *interior*, mucò munita, nervea est, quæ *exterior*, propter omnis generis, maxime orbiculares, *fibras*, carnosâ, minus circa fundum, magis circa cervicem, ubi etiam Musculum constituere observantur *Constrictorem*.

Venas & *Arterias* habet ab hypogastricis, *Nervos* ab ossè sacro, & sexto pari, plexum non attingente. *Lymphatica* etiam vasa adesse probabile.

Ureteres quoque recipit, de quibus modò egimus.

AMPLITUDINEM ejus non ætas solum, sed & crebra violentiorque distensio variat.

NUMERO unica est.

QUALIT. membranarum copia fibrarum mutat.

Densa valde, attamen ad urinæ ingressum atque egressum debite perforata.

FIGURA pyrum adumbrat, adeoque in *Fundum* seu partem superiorem globosam, in foetu per Urachum acuminatam magis, & *Cervicem* seu portionem inferiorem, angustiore & crassiore, dividitur.

COLLOCATA in Ventris infimi pelvi, sub ossibus pubis.

JUNCTA superius umbilico per Urachum, in adulta ætate cum propinquis arteriis umbilicalibus in ligamentum mutatum, inferius à parte posticâ in viro intestino recto, glandulisque prostaticis, in muliere uteri vaginæ, ab anticâ ossibus pubis.

U S U S urinæ collectioni atque excretioni intervenire.

C A.

CAPUT XIV.

De Utero.

MEMBRANÆ Uterum constituentes *Tres* occurrunt. *Prima*, extima, à Peritonæo deducitur; *Alterà*, intima, nervosâ; *Tertiâ*, media, sui generis, carnosa.

Vasa habet à Vena cava, Arteriaque magna, Hypogastrica, Spermaticave, *Nervos* è lumbis, & sexto pari, præter *Lymphaticâ*.

MAGNITUDINEM mire non solum ætas, sed & Veneris usus, foetusque gestatio, mutant.

NUMERO unicus est.

QUALITATIBUS pro conditione partium componentium, humorumve affluentium, imò fetus incremento, multum variat.

Temperies membranarum carnis temperie alteratur, sanguinisve accessu.

Quo magis extenditur in gravida, eo magis *incrassatur*, in puellis *durior*, quam menstrua jam passis.

FIGURA, si cum collo, & sinu pudoris consideretur, Urinale commode refert, nisi quod compressus magis.

Dividitur in Fundum, Cervicem, Collum, & Pudendum.

Fundus pars ejus est superior amplior, Cavitatem obtinens simplicem, prominente quadam lineolâ obscure divisam.

Cervix angustior fundi pars est; *Orificio* perexiguo, semine concepto exacte clauso, notabile, *Osculum uteri*, atque *Orificium internum* dicitur.

Collum, aliis *Vagina uteri* dictum, inter osculum & pu-

& pudendum interjectum, canalis est mollis, & laxior, ut expandi, musculosus quodammodo, ut constringi, rugosus, ut foetui excludendo, seminique recipiendo, succurrere, queat.

Extremitas Colli *Sinus* est *Pudoris*, s. *pudendum muliebri*, in quo exterius occurrunt *Labia*, ex quorum conniventia *Rima*; iis diductis *Nymphae* se exhibent, *Carunculaeque Myrtiformes*, cum *Clitoride*, sub qua foramen urinae excretioni dicatum.

SITUM adeptus uterus in pelvi ossea, intra Vescicam urinariam, & intestinum rectum.

ALLIGATUS peritonæi ope vesicæ, atque intestino, ossibusque pubis, singularium verò *ligamentorum* beneficio ossibus ilium atque pudendo.

Ligamenta hæc *duo*, robusta quidem, at laxa, ne incrementum uteri impediretur. Horum *primum*, in lateribus conspicuum, peritonæi expansio, membranofum est, & latum, testibus, tubis, ipsique utero, similiter ac ossibus ilium, adhærens, à figurâ *Aliforme* vocatur.

Alterum, teres, præter membranam, ex Vasis subtilissimis conflatum, utrinque à fundo uteri se extendit deorsum, peritonæique processu involutum abdominis musculos transit, sicque pudendis alligatur Cavum esse necdum constat.

OFFICIUM ejus primarium semina generationis principia recipere, conservare, fovere, & tandem foetum uberis auræ indigum excludere, secundarium emissarium esse menstrui sanguinis aliorumve inutitium.

Hæc CA.

CAPUT XV.

De Testibus virilibus.

SUBSTANTIA vix aliud quam Vasorum Seminalium conglomeratio, quam *Vena Arteriaque* spermaticæ, nec non *Nervi* à lumbali spina & sexto pari pererrant, *Tunica* que densa, *albuminea* dicta, investit.

NUMERO duo, ad operis subsidium.

MAGNITUDE, pro ætatis diversitate, ovum columbinum aut majus repræsentantes.

QUALIT. *Calidi & Humidi, Molles, Spogiosi, Albicantes.* **F**IGURÆ ovalis.

Ad radicem penis, extra abdomen **P**ENDULI, ubi Scroto continentur, Vaginali tunica involuti, peritonæi hæc processus est, Græcis *Elythroides* dicta, eadem parte exteriore recipiens *Musculum testes suspendentem* s. *Cremasterem*, à ligamenti ossium Pubis procedentem, adeoque rubedinem aliqualem exhibens, *Erythroides* s. *Rubra* audit, interiore albicans, ac nervi instar splendens, *Nervea*.

CONNEXIONEM habent cum vasis præparantibus & Prostatis.

Seminis generationi **D**ICATI.

CAPUT XVI.

Testibus muliebribus.

Differunt hi à testibus virorum 1. *Substantia*, quæ magis vesicularis, Epidydimide & tunica vaginali, nec non Cremastere musculo orbata.

2. *Tunicis*, hi enim simplici tantum tunica gaudent, illi variis.

3. *Magitudine*, majores ferè hi solent esse virilibus, nisi in ætate valde provectis.

4. *Fi.*

4. *Figura*, compressi magis sunt, & lati, inæquales, & tuberosi.

5. *Situ*, qui est in ipso ventre imo, circa uteri fundum, cui coherent, partim ligamenti lati, partim vasorum deferentium, ope.

Ufus videtur esse semen aliquod, licet aquosum magis, producere. Sunt tamen qui ovarium sceminarum eos constituunt.

CAPUT XVII.

De Ductibus Seminalibus.

Varii hi ut sunt, ita & Substantiæ conditione usque, præter alia, distinguuntur, in viro æque ac muliere.

In Viro primò se exhibent *Vasa* dicta *Præparantia*, quæ in unoquoque latere est Arteria, & Vena.

Arteria ab aortâ, statim sub renali, originem fumens, peritonæi ope musculo psoas adhærens, ejusdem processum intrat, in eoque progreditur ad testem, cujus per substantiam, tunicam que, variè distribuitur.

Venâ, in dextro latere ex trunco Cavæ, sub renali, in sinistro ex renali ipsâ, oritur, mox arteriæ juncta cum ea modo dicto ad Testem fertur.

Vena hæc & arteria, speciali aliquâ tunicâ investitæ, in processu peritonæi variè contortæ, nomen singulare assument, dum habita consideratione externæ figuræ *Corpus* dicuntur *Pyramidale*, aut quia flagellorum vitis instar crispatæ *Vasa pampiniformia*.

Alterum Vas est *EPIDYDIMIS*, corpus nempe *Longissimum*, *Durum*, *Albicans*, *fistulosum*, varièque contortum.

Testi extèrius *incumbens*, cujus extremis firmiter, medio laxè, *adhæret*.

Continuationem habens cum vasatâ Testis substantiâ, adeoque materiam seminalem ex eodem recipiens.

Hoc extremo testis eodem principium sumit, ubi vasa præparantia finem agnoscunt, quo loco cum nervum cavum varicum instar flexuosum referat, *Parasitæ variciformis* nomen adsumit.

Ulterius ascendens in abdomen, eo quod reflexum semen ad urethram deducat, *Deferentis vas* nomine indigitatur. Non intrat autem Urethram immediatè, sed, circa Vesicas seminales coarctatum, in collum earum hiat: hoc verò, angustatum maximè, urethram ingreditur foramine exiguo. carunculâ intus munito.

In *Feminis* Vasa præparantia in hoc à virilibus differunt, quod in ventre manentia vaginali tunica non indigeant, imò pampiniforme corpus haud ita constituent. Ad testes quoque solos non feruntur, sed ad fundum etiam uteri & Tubas.

A Teste qui ductus eo contenti ad uterum deductioni inservire videtur, uteri *Tuba* est.

Tali nomine venit Corpus albicans, durum, concavum, utrinque ab uteri fundo, cui jungitur, & in quem se exonerat, protensum, altera sui extremitate pendulâ testis vicinâ attritorum pannorum fimbrias referens.

CAPUT XVIII.

De Vesicis Seminalibus.

MEmbranaceæ cellulæ sunt, glandulosâ **SUBSTANTIA** intertextæ, in viris solis observabiles.

Fi-

FIGURA racemum uvarum conjunctim expriment,

Utrinque ad vasorum deferentium in urethram ingressum, inter vesicæ & intestini ligamenta, SITÆ, communi cum vase deferenti foramine in Urethram apertæ, ut semen hic collectum co deducatur.

CAPUT XIX.

De Prostatis.

GLANDULÆ hæ sunt, *Membrana* fibrosa exterius interius foraminulenta, rectæ, *Vasisque*, à propinquis præditæ.

Ductus plurimos habent, in urethram patentes, carunculis parvis obturatos, liquoris contenti exclusioni aptos.

NUMERO duæ,

Nucem juglandem, conjunctæ, MAGNITUDE atque FIGURA referentes. Cava alias unaquæque, qua parte peni adhæret, gibba qua intestinum rectum spectat.

QUALIT. substantiæ sunt *Spongiosæ*, tamen firmioris eâ, quæ vesicularum feminalium, quibus & pallidioris *Coloris*, licet intus rubicundiores sint.

SITUM habent ad radicem penis, supra sphincterem vesicæ, circa insertiones vasorum deferentium in urethram.

U S U S. Seminalem aliquam materiam hic produci valde probabile.

CAPUT XX.

De Pene.

SUBSTANTIAM Penis, qui & *Virga*, *Coles* *Membrumque virile* dicitur, præter Valâ sanguinea, nervosque, constituunt I. *Corpora* duo *Nervosa*, f. *Ligamenta cavernosa*, partes nempe duæ teretes, fistulosæ, albicantes, exterius solidæ & duræ, intus cellulis *infinitis*, humore purpureo opletis, præditæ. II. *Balanus* f. *glans*, caro scil. mollis, spongiosa, & ob tunicam tegentem maximè, sensilis valde, corporibus dictis capitis instar imposita. III. *Urethra* f. *via urinaria*.

NUMERO semper naturaliter simplex.

MAGNITUDINIS pro diversitate ætatis, aliarumque circumstantiarum variæ.

QUALITATES traditæ. FIGURA SITUSQUE patent.

CONNEXIO ipsi, maxime per corpora dicta, cum ossibus coxendicis, fundamento stabili, alias cum Vesica, partibusque vicinis.

USUS Seminis Urinæque emissioni inservire.

Utrinque hîc duo se exhibent *Musculi*, horum unus *Erector* penis habetur, *Ejaculator* seminis, alter.

Ille, brevis & crassus, à tuberculo ossis *Ischii* in latus corporis nervosi penis excurrit.

Hic longior quidem præcedenti, ast gracilior, à spinctere ani, ossique Coxendicis ad medium urethræ descendit.

U R E.

U R E T H R A.

Speciatiim Membranis componitur duabus, quarum *interna* tenuior exquisitique sensus, *externa* densior, fibrosaue magis.

MAGNITUDO variat pro excreti conditione; calami scriptorii capacitatem fere habet, licet majoris sit amplitudinis post glandem, quam in illa.

NUMERO unica semper est naturaliter

QUALITATES patent.

FIGURA canalis est,

SITA in parte inferiore sub ligamenti nervosis.

CONNEXIONEM cum illis arctam habens, continua cum vesicæ urinariæ cervice.

USUS feminis & urinæ excretioni inservire.

CAPUT XXI.

De Clitoride.

Clitoris s. *Penis muliebris*, & *Tentigo*, **SUBSTANTIÆ** est ejus, cujus penis virilis, cavitate tamen destituitur, spongiosa quodammodo, antèr Glandiformi extremo, subtilissima *Membrana* tecto, donata.

SITUS inter Alas, ad commissuram Ossium pubis, supra foramen urinarium.

Principia ab Ossibus coxendicis ducens.

USUS voluptatem in coitu videtur respicere.

Corpora nervosa Clitoridis Musculum habent utrinque *Erectorem* ut in viro, ab eodem loco procedentem, cute tectum.

CAPUT XXII.

De Carunculis Myrtiformibus, & Nymphis.

Carunculæ hæc glandulosa corpuscula sunt, quod qualicumque figura folia Myrti exprimant sic dicta, NUMERO quatuor,

MAGNITUDINIS exiguæ,

Post alas, antè, posterius, & in lateribus SIT A,

Membranis intexta, interventu unius tenuissimæ, in medio pro urinæ excretionē perforatæ, unita,

Hymen quod si detur in virginibus, hæc juncta id erunt, alias ad tutelam partium internarum COMPARATA sunt.

NYMPHÆ, seu ALÆ,

Glandulæ sunt Membranaceæ. NUMERO duæ, utrinque una,

Molles, attamen Solidiusculæ, maxime in adultis.

FIGURA & Colore cristas sub gutture galli pendulas referentes. *Triangulares*, superne latiores,

Immediatè sub vulvæ Labiis COLLOCATÆ,

Clytorida tegentes, urinæque effluxum moderantes, unde nomen, quod aquis adsistent, accipere.

CAPUT XXIII.

De Umbilico.

UMBILICUS membranofum proprie receptaculum est, ex Amnio & Chorion imprimis constat, per quod à fœtu Vena una, & Arteriæ duæ, Um-

Umbilicales dictæ, ad uterinam placentam deferuntur.

LONGITUDINEM insignem habet, etiam in ipsis conformationis primordiis, in foetu jam ad exitum maturo spithamarum trium mensuram, crassitiam digiti, æquare reprehenditur.

NUMERO unicus est, unus si foetus.

QUALIT. *Tenuis* quidem, est *densus* & *validus* est, *Coloris* ex albo cærulei, ob transparentiam.

FIGURAM habet funiculi contorti, & in hoc *nodos* quasi varices ostentantes.

Rudior adhuc embrio, liquori, Amnion inter & foetum, contento, innatat; eodem vero perfectiore supra pectus reflectitur, & sinistrorsum circa collum ab occipite ad frontem productus, placenta uteri conjungitur, à medio abdominis initium sumens.

USUM diximus, Vasa nempe umbilicalia dicta conservare.

CAPUT XXIV.

De Membris Foetum involventibus.

MEMBRANÆ in Utero foetum ambientes duæ sunt, earum quæ proximior *Amnios* nuncupatur, quæ remotior, *Chorion*.

AMNIO

IN duas tunicas divisibilis *Venas Arteriasque* exiles possidens,

AMPLIUDINE foetui, quem immediate ambit, se accommodat.

QUALITATIBUS *Tenuissima*, & *Mollis*, *Translucens*, *Alba*, FIGURÆ Ovalis.

H 5

S 1.

SITUM eum habens, ut quidem foetui proxima sit, neutiquam tamen adhæreat,

ADHÆRERE uti observatur undique, licet separabiliter, exteriori, Chorion dicto, sed potius liquori aquoso cui innatat foetus locum præbet.

C H O R I O N

Vero ab umbilicalibus *Vasa* notabilia adsumens,

AMPLIOR est Amnio, duplici ex laminâ confata.

QUAL. *Crassior* quoque ac *durior*; interius *levis*, exterius *inæqualis* magis.

FIGURA se accommodat utero, circa cujus superficiem internam **SITUM** suum habet.

CONNEXA eidem, ut & quâ parte ea decumbit, placentæ uterinæ, suum fundamentum non parum in eâ accipiens.

U S U S utriusque, *Vasa* umbilicalia, Placentam uterinam, ipsumque foetum, imò & liquorem foetui partuique necessarium, sustinere, ac conservare.

C A P U T X X V.

De Placentâ uterinâ.

Placentâ uterinâ, *Carnea moles*, *Hepar uterinum*, **SUBSTANTIA** est sui generis Parenchymatica, variis locis glandulosa, variis itidem, ubi nempe, *vasa*, unctuosâ, cum *vasis* umbilicalibus, membranisque foetus, *Secundinas* constituens.

MAGNITUDINIS pro foetus incremento variâ.

NUMERO ejusdem numero respondens.

QUALITATIBUS *Calida* & *Humida*, *Mollis*, *Crassa*, *Rara*, *Coloris* subrubicundi.

FIGURA placentam referens.

Interiori superficiei uteri superius per vasa umbilicalia, mirè eam pererrantia, tendinosâ pelliculâ exterius incrustata, ADHÆRENS.

Alimenti foetus depurationi INSERVIENTS.

PARS VI.

De Partibus mediæ Ventris.

CAPUT I.

De Pleura.

PLEURA MEMBRANA est, costis, earumque musculis, subtenfa, Diaphragma, imò pectoris interiora omnia, investiens.

Venas, Arterias, Nervos, à Vena cava, Arteria magna, & Spinali medulla, nervique Sextæ conjugationis ramo costali, accipit, à loco Intercoftalia dicuntur.

QUANTITAS describi nequit, propter partium quas ambit varietatem.

NUMERO unica, licet circa dorsum à nonnullis duplex habeatur.

QUALIT. *Densa, Validaque*, licet *tenuis*, qua pulmones respicit *lævis*. *Coloris* albicantis, more aliarum membranarum.

FIGURAM mutuatur à partibus, quas investit.

SITUS ipsi in Thorace.

CONNEXIONEM habens cum Costis, Sterno, Musculis intercoftalibus, Diaphragmate, Thymo, Pulmonibus, Vasisque magnis, quas partes omnes cingit. Firmiter valdè omnibus adhærens.

USUS traditus.

C A.

CAPUT I.

De Mediastino.

MEDIASTINUM & *Mediastinus* Membrana est sui generis, Thoracem atque Pulmones in dextrum & sinistrum dividens, pericardium sustinens.

Vasa habet omnis generis, *Mediastina* dicta; Venas à Cava, Arterias ab Aortâ, Nervos exiguos à Sexto pari.

QUANTITATIS ejus habetur cujus pectus ipsum, ratione longitudinis atque profunditatis, videtur tamen à sterno ad tracheam, thymum, pericardium, superius se saltem extendere, non ulterius.

NUMERO unica est, nequiquam, ne quidem sub sterno, divisa, nisi sub corde, ubi Diaphragmati jungitur. Tres tamen in partes distingui potest.

QUALIT. *Tenuis* est membrana, *valida* tamen. **F**IGURAM habet extensioni suæ convenientem, ex consideratione thoracis satis notam.

SITUS ex dictis patet, similiter ac

CONNEXIO, **U**SUSQUE. In thorace enim, à Vertebri dorsi, infra Cor, sese extendit usque ad sternum, superius adhæret pulmonibus, atque pericardio, glandulæque Thymo, inferius Diaphragmati, ubique Arteriæ aortæ.

CAPUT III.

De Pericardio.

PERICARDIUM, cordis involucrum, præter **S**UBSTANTIAM membranaceam Venas habet

bet à Cava, Arterias ad Aortâ, Nervulos à Sexto pari; quibus Lymphæ ductus adduntur.

AMPLITUDO ejus Cordis magnitudinem superat, ab eo enim undique, exceptâ basi, distat.

NUMERO unicum, ex variis quamvis laminis constructum.

QUALITAS *Durum* est, *densumque*, imò & *satis Crassum*.

FIGURA cordi similis est.

SITUS qui Cordis, Diaphragmati vicinum.

CONNEXIONEM habet superius, circa basin cordis, imò unionem, cum vasis magnis è corde provenientes, ad latera cum mediastino, à quo undique cingitur, inferius cum Diaphragmatis centro.

USUS Cor suspensum tenere, ab externis defendere, imò & per humorem contentum humectare.

CAPUT IV.

De Corde.

SUBSTANTIAE Cor Musculosæ est, & quasi ex pluribus musculis conflatum, quam tenuis, ast dura, *Membrana* tegit, *Adeps* copiosus superius humectat, *Serum* circumfusum rigat, *Vena pulmonalis* & *cava*, *Arteria pulmonalis* & *magna*, egrediuntur, *Nervi* à sexto pari, *Venaque* & *Arteria Coronaria* ab Aorta & Cava, perreptant.

MAGNITUDO multum variat, robustis solidius contractiusque dicitur esse aliis.

NUMERO unicum est.

TEMPERIEI *calida* & *humida*, *Densum*, *Durum*, *exterior leve*, *intus forvix* multis inæquale. *Coloris* rubicundi.

FIGURAM metæ aut pomi pini habet, cujus extremum unum, superius, & latum, *Basis*, alterum, inferius, & acuminatum, *Apex* aut *Mucro*, vocatur.

Ab hac tamen figura non parum id decedere faciunt particulae illae, instar capsularum; basi ejus appositae, *Auriculæ* dictae, de quibus mox speciatim.

Interiorem figuram efformant *Cavitates* duae, *Ventriculi* vocatae, è quibus *Sinistra* minor est, carne crassiore, figuram veram cordis fervante, cincta, *Dextra* major; carne graciliore, priori quasi adsuta, gaudens. Distincta per carnem interjectam, *Septum* vocatam, varie quidem excavatam, at minime perviam; *Columnus* carnosus partim, partim tendinosus, ad contractionis commoditatem; variis instructus.

SITUM est in thoracis medio, maxime quoad basin, mucro enim finistrorsum vergit, sub læva papilla pulsu se manifestans.

JUNGITUR per vasa partibus omnibus, maxime proximis, per Pericardium Mediastino, atque Diaphragmati.

USUS sanguinem spiritumque vitalem elaborare, atque distribuere.

AURICULÆ.

Ejus speciatim substantia constant *membranacea*. *Fibris* variis *carnosis* roborata.

MAGNITUDINIS sunt diversae, fere avellanam recipere cavitate sua valent, major tamen dextra est sinistra.

NUMERO duae, una dextra & sinistra.

QUALIT. Molles sunt, & tenues, attamen solidior est sinistra. Coloris ex albo rubescentis.

FIGURA marsupium referunt, & quia capiti cordis veluti appendent à figura Auriculæ nominantur.

SI

SITUM habere ad cordis basin diximus, ubi nonolum ipsius substantiæ arcte

COHERENT, sed & continuationem ostendunt atque dilatationem Venarum e corde prodeuntium, Cavæ nempe, & Pulmonalis.

USUS videtur esse, laxante se, post systolen, corde, valida constrictione affluentem per venas sanguinem in ventriculos cordis propellere, adeoque sanguinem cordi velut admetiri.

CAPUT V.

De Pulmonibus.

PULMO quoad SUBSTANTIAM congeries videtur Vescicularum sui generis, *Tunicâ* à Pleura undique cincta, Pulmonalibus Vasis sanguineis & Corde & Arteria aorta gaudens, præter Lymphæ ductus & Nervos, à sexto pari.

MAGNITUDINIS pro extensionis contractionisve diversitate variæ; diductus æris inspiratu Thoracem fere replet totum.

NUMERO simplex, at Mediastini ope in duos quasi divisus.

QUALIT. *Temperamentum* calidum & siccum ær attractus mutat. *Densioris* conditionis in junioribus, at paulatim rarefcit, intensiusque rubet, in senectute flaccidus, atque albus.

FIGURA ungulam bubulam refert, in lobos quatuor divisus; gibbosus exterius, interius, ubi Cor amplectitur, cavus.

Superne collo, posterius dorso, mediante trachea, anterius sterno, interius cordi, per vasa, JUNCTUS.

USUS est Respirationi inservire.

CA-

CAPUT VI.

De Vasis Pulmonalibus in specie.

ARTIC. I.

De Asperâ Arteriâ, s. Tracheâ.

SUBSTANTIAM, præter vasa, agnoscit variam; primò enim ex *Cartilaginibus* plurimis constat, quarum in *Larynge*, s. capite ejus, quædam sunt, quædam in *Broncho*, s. continuata ejus productione.

Illæ sunt I. *Thyroides* à figura, s. *Scutiformis*, dicta, omnium hæc maxima, in collo, potissimum virorum, valde prominens, intus cava, processibus duobus superioribus, hisque longioribus, quorum ope ossis hyoidis lateribus inferius jungitur, totidemque inferioribus, brevioribus, quibus Cartilagini circoidi committitur, prædita.

II. *Cricoides*, seu *Annularis*, à figura etiam sic vocata, antè teres ac rotunda, postèrè lato veluti dorso complanata, infima omnium, laryngem solitariè, quod integrum circulum absolvat, apertam retinens.

III. & IV. *Arytænoides* vocatæ, cricoidis thyriodisve superiori margini intus adhærent, simulque junctæ rimulam efformant laryngis, quæ *Glottis* dicitur, cujus postèriores protuberantiæ, quoniam applicitæ invicem gutturnii labrum figurant, *Guttalæ* Cartilagine ipsæ vocantur.

V. glottidis operculum, *Epiglottis* appellata, superius oræ scutiformis intus imposita est, hederaceum folium referens, reliquis omnibus mollior, flexilior, ne quid, in gulam deferendum, in tracheam incidat, prohibens.

Bronchus

Bronchus vero ex annulis componitur Cartilagineis, ordinatim coherentibus, ubi gulæ incumbunt parte quadam destitutis.

Præter Cartilagineas, & Musculi Membranæque ad trachæ constitutionem concurrunt.

MEMBRANA hîc duplex, interna & externa, præterquam quod *Bronchus* ipse in pulmone membranofior evadat.

Quin & VASA varia eam pererrant, suo loco exhibita.

MAGNITUDINEM Sexus & Temperamenti conditio variat.

NUMERO unica est, licet in pulmonibus varie dividatur.

QUALITATES varias in eâ notamus, pro diversitate partis componentis.

FIGURA arbusculam effingit, recurvatis ramis hinc inde distractam.

SITUS ipsi in collo antico, hinc pulmones pererrat, posterius incumbit œsophago, ubi annuli ipsius circulum non complent, sed membranofus est *bronchus*.

CONJUNGITUR non solum pulmonibus, atque œsophago, verum & ubi initium sumit, hyoïdi ossi.

USUS respirationi loquelæque inservire.

MUSCULI hîc varii, à partibus originem & finem ipsis tribuentibus, nomen adsumentes, angustationi atque dilatationi glottidis inservientes.

Accenseri his possunt *Carnosa* illa *Ligamenta* quorum ope annuli cartilaginei connectuntur.

Dilatare eam videntur utrinque quatuor, quorum primus *Sterno-thyroides* à superiore parte sterni, interius, profectus, inferiori margini scuti-

fomis cartilaginis, quam deorsum trahit, inferitur.

Secundus, Crico-thyroides, exiguus valde, sæpe divisus, antè à Cricoidè cartilagine exortus, eodem cum præcedente loco in cartilagine dicta, quam similiter deorsum, at parum oblique, movet, terminatur.

Tertius, Crico-arytænoides posticus, à Cricoidis Cartilaginis dorso postè emergens, brevi nervosoque tendine inferius Arytænoidi, quam retrorsum atque exterius abducit, inferitur.

Quartus, Crico-arytænoides lateralis, à latere Cricoidis dictæ in latus Arytænoidis, quam abducit, extenditur.

Adstrictionem ejus adjuvare creduntur tres. Horum *primus, Hyo-thyroides*, ab ossis hyoidis inferiore sede in sedem similiter inferiorem Cartilaginis scutiformis, quam sursum ducit, se extendit.

Secundus Thyro-arytænoides à Cartilaginis Thyroidis parte interiore media productus, carnosus valde, ad latus Arytænoidis, quam detrahit, adscendit.

Tertius, Arytænoides, exilis admodum, licet carnosus, aritænoidi cartilagini transversim incumbit, adeoque cum suo opposito sphincterem quasi constituere videtur.

ARTIC. II.

De Arteria Pulmonali.

Arteria Pulmonalis, *vena arteriosa* veteribus vocata, SUBSTANTIA eadem constat, qua Aorta.

NUMERO unica, quamvis per pulmonum substantiam varie distribuatur.

MAG.

MAGNITUDINIS, quoad exortum spectabilis, à qua sensim, multoties divisa, decedit.

Crassa licet sit, Arteriâ tamen Aortâ tenuior.

FIGURAM distributio declarat, quæ est à corde per pulmones. *Valvulas* circa cor, tres agnoscit, *Semilunares*, regressum Sanguinis in dextrum cordis ventriculum inhibentes.

SITUS in utroque est pulmone, si distributio spectetur, in dextro thoracis latere, si exortus.

CONNEXIO adeoque cum corde & pulmone.

USUS sanguinem ex cordis ventriculo ad pulmones deducere, una cum fuliginibus.

ARTIC. III.

De Vena Pulmonali.

Vena pulmonalis, *Arteria venosa* antiquis dicta, SUBSTANTIÆ conditione neutiquam ab aliis Venis differt.

UNICA est, licet per pulmonem variè quoque distribuatur.

MAGNITUDE quoad principium notabilis, est sensim deficiens.

FIGURAM distributio exhibet, quæ à centro quæ sit ad omnes pulmonis lobos; præterquam quod, circa exortum, & exterius, dilatata, Auriculam cordis sinistram exhibeat, & interius *Valvulas* possideat duas validas *Mitrales* dictas & *Tricuspidales* introrsum spectantes, sanguinis è corde regressum ad pulmones impediennes.

SITUS ipsi in sinistro latere, quoad principium, quod est circa ventriculum cordis sinistrum,

in utroque, quoad progressum & distributionem.

CONNEXIO adeoque & cum Corde & cum Pulmonibus ipsis.

Uusus Sanguinem è pulmonibus ad sinistram cordis ventriculum deducere, forsan & fuliginibus egredientibus viam concedere.

CAPUT II.

De Oesophago.

OESOPHAGUS, s. gula *Membrana constat* triplici, *Externâ* à pleura, *Mediâ* crassiore, fibris spiralis instructa, & *Intimâ* nerveâ, mucosâ illitâ,

Venas Arteriasque in Collo à Jugularibus, & Carotidibus internis accipit, in Thorace ab Intercostalibus, *Nervos* ubique à Sexti paris externis ramis, circa Ventriculum vasa habet communia superiori ejus orificio.

AMPLITUDO varia pro varietate distensionis, hac absente subfidet.

QUALITATIBUS ventriculo respondet,

FIGURA ipsi varia, teres licet, atque oblonga, cum

SITUM varium habeat; ab extremo enim faucium, ubi *Pharynx* dicitur, recta progreditur, hinc ut cedat Aortæ, circa Cor, paululum ad dextrum inclinât, mox iterum lævorsum contorquetur, sicque Diaphragmatis tendinosam partem penetrat, ubi Ventriculo unitur.

CONNEXUS quidem ubique, mediante pleura, vertebris colli dorsive, nec non vasis magnis, omnium autem arctissime Laryngi antèrius ipsi incumbenti.

Uusus

Usus alimentum cum potulento, quandoque medicamenta, ab ore ad ventriculum deducere.

Movetur Pharynx tribus musculorum paribus, & Constrictore simplici. Horum *Unus* attollit, *duo* dilatant.

Attollens *Cephalopharyngæus* dicitur, à capite circa cervicem exortus, in pharyngem late expansus.

Dilatatorum primus *Spheno-pharyngæus* vocatur, ex sinu pterygoidæo ossis sphænoideis oblique ad pharyngem excurrentis.

Secundus *Stylopharyngæus* appellatur, à styloformi processu ad pharyngem properans.

Constrictor, *Sphincter*, & *Oesophagæus* aliis dictus, ab utroque scutiformis Cartilaginis latere enatus, gulæ partem lateralem & posticam circulariter ambit.

CAPUT III.

De Glandulis Jugularibus, Oesophageis, & Thyroideis.

Glandulæ JUGULARES & OESOPHAGÆÆ tunicis propriis, vasisque à vicinis, gaudentes,

NUMERO plurimæ sunt, MAGNIT: & FIGURA modò pîso, modò fabæ similes.

SUBSTANTIÆ ejusdem cum maxillaribus, quo magis superiora loca occupant, eò *albidioris* coloris, in collo juxta vatorum jugularium latera Thorace verò ad latera Oesophagi, sese EXHIBENTES,

Adeoquæ iis pleuræ ope ADHÆRENTES,

Usus humiditates recipere ad loca destinata deducendas.

THYROIDÆA

NUMERO gemina est, utrinque una.

MAGNIT. FIGURAQUE ovum gallinaceum aut columbinum referens.

QUALIT. *Solida, viscida, rubicunda.*

Circa Laryngis sedem humiliorem SIT A.

Ad id ut frigidiora calefaciat, humiditates recipiat, collique ad ornatum contribuat.

CAPUT V.

De Thymo.

Glandula hæc est conglomerata, *Vasis* sanguineis Thymicis, à Cava & Aorta, Nervis à sexto pari, Lymphaticisque ductibus, præter *Tunicam* investientem, prædita.

NUMERO simplex. MAGNITUDE varia. FIGURÆ planæ.

QUALIT. *Mollissima, Spongiosa, Inæqualis*, interius *Coloris* pallidi, aut subrubicundi.

In superiore thoracis parte circa vasorum subclavium divisiones COLLOCATA.

Vasis dictis, ut & Mammariis &c. mirè ADHÆRENS.

à Compressione ea defendere, forsan & serum segregare APTA.

P A R S V I I.

*De Partibus Supremi Ventris,
quæque eò spectant.*

C A P U T I.

De Meningibus.

A R T I C. I.

De Dura.

MEninx duplex hic sese exhibet, Una, loco prior, *Crassa*, altera, inferior *Tenuis*. Hæc *Piamater*, illa *dura*, dicitur.

CRASSA MENINX, in suâ membranaceâ **SUBSTANTIA** Vasa sanguinea copiosa & satis ampla continet, à Vena jugulari, & Arteria carotide profecta.

MAGNITUDE Cranio, vertebrarumque cavitati æquat, à cerebro, spinalique medulla omnino remota.

QUALIT. *Dura* est, *Crassa*, *Densa*, *Mollis* tamen, foris *inequalior* ob connexionem, intus *lævis*.

FIGURA ipsi eadem quæ Cranio interius; variis tamen interiora versus prominentiis, qui *processus* dicuntur, cavitatibusque, quæ *sinus*, ab illâ recedit.

Processus hic duplex, horum qui Cerebrum superius in dextrum sinistrumque distinguit, intuitu figuræ, *Falciformis*, & absolute *Falx*, vocatur, qui vero idem à Cerebello dirimit nomine caret.

Sinus præcipui septem Horum.

I +

I. &

I. & II. *Laterales* vocati, ad latera futuræ lambdoidææ utrinque descendunt.

III. *Longitudinalis* dictus, falcis parti superiori insculptus est, omnium maximus.

IV. Concurfus habetur priorum, & progressus ad inferiora, aliis *Torcular* appellatur, aliquando *Herophylianum* cognominatum.

V. In falcis inferiore, acuminatâ, parte habetur, dictus *sinus falcis inferior*.

VI. Et VII. ad differentiam priorum, *laterales minores* nuncupati, transverso circiter pollice à majoribus distant, breves valde.

SITUS constat. Intra cranium cerebrum, extra idem spinalem medullam, ambit.

CONNEXIONEM tamen cum iis nullam habet, quam arctam cum cranio, maximè circa suturas agnoscit.

USUS ejus cerebrum & medullam spinalem, ab externis, ipsisque ossibus, defendere, imò roborare.

Sinus speciatim sanguinis, à cerebro per venas reducendi, receptacula sunt,

Processus verò Sinus hos efformant, Cerebrum dividunt, atque à cerebello distinguunt.

ARTIC. II.

De Tenui.

MENINX TENUIS Vasis iisdem quibus Crassa gaudet.

LONGIOR multo Crassa, ad interiora cerebri se dimittens, ipsosque ventriculos efformans.

QUAL. *Tenuissima* valde est, & *mollissima*.

FIGU-

FIGURA Cerebro sese accommodans, cujus gyros profunde involvit.

SITUUS habens circa Cerebrum, quod undique investit.

CONNEXA ipsi arcte, sic ut separari non possit.

USUS cerebrum, vasaque, defendere, mollem ejus substantiam continere, cavitates & ductus in eodem efformare.

CAPUT II.

De Cerebro.

SUBSTANTIA ipsi singularis est, Venis Jugularibus, Arteriisque Carotidibus gaudens.

NUMERO unicum est, quod tamen in Cerebrum propriè dictum, & Cerebellum separant Anatomici, imò Cerebrum ipsum in dextram sinistramque partem falcatus duræ meningis processus dividit.

AMPLITUDO Cerebri insignis, Calvariam enim totam replet. Cerebellum cerebro longè minus.

QUAL. quod attinet; Calore blando spirituque turgidulum licet sit, calidioribus tamen partibus comparatum frigidum & humidum videtur.

Mollis tota substantia licet sit, una tamen pars altera durior. Hæc Medulla, illa Cortex dicitur.

Color hic duplex, cinereus qui cortici, candidus qui medullæ competit.

FIGURA ipsi diversissima, sive superficies externa spectetur, sive interior.

Exterius in genere tam Cerebrum, quam Cerebellum, separatim, vel simul, sumpta, Sphœricam figuram exprimunt.

Cerebrum speciatim in ambitu *Gyrus* ac veluti *Maandris* plurimis præditum, inter hos primarius ille, qui *Magna fissura* dicitur, sæpius à lateribus juxta radices oculorum conspicuus, Carotidis ramos insignes continens.

Cerebellum anfractibus ejusmodi destituitur, sed ejus partes *laminatim* sibi invicem impositæ sunt, copiosior tamen ubique albicans cinericeâ. Arborum frondes ramosas figura sua repræsentans.

Interius *Cavitates* & *Protuberantiæ* variae occurrunt, quibus specialia nomina imposuerunt Anatomici, quas omnes ut melius & exhibere & cognoscere queamus, sectionis vulgatæ ordinem sequemur.

Corpus Callosum, portio cerebri duriuscula, sub divisura ejus conspicua, adeoque illius partes conjungens, & Ventriculorum cavitatē superius efformans.

Ventriculi hi, numero duo, *Anteriores*, & *Superiores* à loco vocati, nomine solo à reliquis, quibus continui, distincti, *Cavitates* sunt omnium quæ Cerebro sunt maximæ, præsertim circa partem posteriorem, Figuræ semilunaris.

Distinguuntur superius in *Dextrum* atque *Sinistrum*, intercedente à corpore calloso attenuato, tenui sepimento, *Septum* s. *Speculum lucidum*, eò quod admoto lumine transpareat, vocari solet.

His visis, in medio utriusque ventriculi occurrit *Fornix* seu *Testudinea concameratio*, tribus cruribus constans, quorum duo, postici, versus cerebri basin porriguntur, & spinalis medullæ radicem juxta latera complectuntur, Hippocampi pedibus ab *Arantio* assimilati, tertius, anticus, supra communem dictis ventriculis cavitatem extenditur.

Hæc elevanda ut in conspectum veniat concursus duorum Globulorum, à trunco spinalis medullæ effor-

efformatorum, intus subcarnei, exterius albicantis coloris.

Circa quos leviter diductos, antè rima insignis se exhibet, pro *Tertio ventriculo* semper habita.

In hoc observabiles *Meatus* duo, quorum *anterior Vulva* dictus, deorsum fertur per infundibulum ad glandulam pituitariam,

Posterior Anus vocatus, ad spinali medullæ insculptam cavitatem, pro Ventriculo quarto habitam, excurrit.

Occurrunt etiam hîc *Nares & Testes*, protuberantiæ nempe posticæ quatuor radicum spinalis medullæ, in brutis magis quam homine distinctæ,

Harum medio insidet *Glandula, pinealis* dicta, supra quam plexus Choroides ad Ventriculos anteriores excurrit.

In Cerebello, duos in globos inferius diviso, cernere licet *Processum Vermiformem*, Ventriculum quartum tegentem, & *Pontem Varolii*, tubercula scilicet varia priori circumstantia;

Ventriculum denique *Quartum*, cavitatem pennæ ad scribendum aptatæ similem, spinalis Medullæ principio insculptam.

SITU cerebrum obtinet in Capite, intra validum Cranii meningumque munimentum.

CONNEXUM laxè, vasorum fibrillarumve ope, Meningi duriori, Spinali Medullæ continuatum.

USUS in genere dicitur Spirituum animalium elaborationi inservire; quid autem huc singulæ enarratarum particularum contribuant, non scio quis dicere valeat.

Multa alia in Cerebro notanda exhibet curiosissimus *D. Willis* in Anat. Cerebri.

CA-

CAPUT III.

De Lingua.

ARTIC. I.

De Lingua ipsa.

PROPTER vicinitatem loci, Lingua, glandulaeque variae, hic considerari merentur.

SUBSTANTIA linguae singularis, habetur haec anatomicis variis Musculosa maxime, tenui porosaque *Membrana* obducta ea est, *Vasisque* variis à vicinis instructa.

MAGNITUDO varia, in adulto longitudinem exigit medii digiti, crassitiem digiti transversi, latitudinem verò duorum digitorum.

NUMERO licet unica sit, gemina tamen habetur propter partium separationem, sic ut pars detur dextra & sinistra.

QUALITAS. *Mollis* est, & *Rara*, *Coloris* subrubricundi.

FIGURAE ratione pyramidi obtusiori comparatur; habet namque *Basin* quae *Radix* vocatur, & *apicem*, quae *Proglossis*.

SITA est in ore & faucibus.

CONNEXA partibus subjectis anterioribus & lateralibus ligamento membranoso, cujus extremum *Frenum* vocatur, posterius ossi *Hyoidi* & *Laryngi* committitur.

USUS, ut sermonis sit promptuarium, gustus organum, cibi deglutienti & preparandi admodum.

Volu-

Volubile valde hoc membrum præter *Musculos* Offi hyoidi dicatos, proprios varios accepit.

Attollit eam, à processu styloide ad linguæ medium excurrent, *Styloglossus*.

Deprimit, à basi ossis hyoidis ad medium quoque linguæ extensus, *Basiglossus*.

Ad latera movet à cornu ossis hyoidis in latus linguæ procedens, *Ceratoglossus*.

Idem facit, à posteriori parte dentium molarium ad latus linguæ, & maxime ligamentum ejus protensus, *Myloglossus*.

ARTIC. II.

De Osse Hyoide.

BAsin linguæ sustinet os *HYOIDES*, *Lambdoides*, *Gutturis*, *Os Linguae*, & Veteribus Græcis *Pharyngetron* dictum.

MAGNITUDE exiguum valde.

NUMERO in adultis unicum quidem Os, at ex partibus tribus, quarum una media, duæ laterales, conflatum. Media *Basis* dicitur, Laterales *Cornua* appellantur.

QUALIT. *Tenuitate*, *Crassitie*, *Duritie*, *Mollitie*, *Raritate*, *Densitate*, varium est, in junioribus Cartilagineæ naturæ est, sensim duritiem, crassitiem, densitatemque acquirens; crassissima pars media est, reliquæ minores, tenuioresque; omnes extrinsecus firmæ, intrinsecus porosæ. Molliores extremitates partibus mediis.

Læve alias, exasperatur quodammodo *Appendicibus*, cartilaginosa, nonnunquam ossæ naturæ, quarum

rum duæ, grano tritici fimiles, basi, duæ aliæ cornubus, inhærent.

Processus, in latere exteriori Bases, exigui valde.

Sinus, præter Interiorem, processui huic oppositum, tres ipsi adscribuntur; *Unus* in parte superiore, ubi insertio Musculi attollentis; *Duo* in parte inferiore, utrinque unus, ubi insertio detrahentis.

FIGURAM jam diximus; Comparatur & à nonnullis maxillæ inferiori.

SITUM est in inferiore parte oris, ad radicem linguæ, utpote cui basis instar substratum est, cum fulcimenti, tum motus gratia; præpositum Laryngi, quo vias ad Asperam arteriam atque Oesophagum parentes magis reservet.

CONNEXUM linguæ per connascentiam, faucium partibus aliis, styliformique processui per musculos & ligamenta validiora.

Os hyoides, & cum eo Linguam eidem inhærentem, recta deorsum movet MUSCULUS, principium exterius à sterno, finem in basi hujus ossis habens, *Sterno-hyoides* indè appellatus.

Recta fursum, interius à menti humiliore parte originem sumens, & in basin ossis dicti defixus, *Genio-hyoides* dictus, & quidè duplex, externus, se primo exhibens, & internus, sub priore situs, *Genioglossus* vulgo dictus.

Oblique deorsum, à latere superiore scapulæ juxta coracoidem processum, ad latus ossis dicti se extendens, *Coraco-hyoides* vocatus.

Oblique fursum, à styliformi processu ad cornua ossis hyoidis productus, *Stylo-cerato-hyoides* nominatus.

CAPUT IV.

De Uvulâ.

UVULA, *Columella, Gargareon*. SUBSTANTIA constat glandulosa, oris tunica communi investita.

QUANTITATIS exiguae, pisum majus oblongum vix superans, NUMERO unica.

QUALIT. *Mollis, Spongiosa, Rubra.*

FIGURA oblonga, superius crassior, inferius acuminata.

A palato juxta narium meatus supra Laringis rimam inter amygdalas in os dependens.

Ad id ut aerem ingredientem corrigat, sonum promoveat, adsumptorumque in nares adscensum inhibeat, UTILIS.

Utrinque hic se MUSCULUS duplex exhibet, externus & internus *Pterystaphilini* dicti.

Ille ab osse sphœnoideo, propè articulum maxillæ, emergens, rimam, alæ ossis dicti insculptam, transit, & sic in latere Uvulæ, quam antrorsum movet, terminatur.

Hic paulo altius ab apice ossis temporum, alam ossis cuneiformis spectante, productus, carnosus, tereſque in Uvula, quam retrorsum ducit, definit.

CAPUT V.

De Tonsillis.

TONSILLÆ, *Antiades, Paristhmia, Amygdalæ* Glandulæ sunt, *vasis sanguineis à jugularibus &*
CARO-

carotidibus, *Lymphaticisque*, nec non *Membrana* tenui, porosa, donata.

NUMERO duæ, utrinque una.

MAGNITUDE juglandi similis unaquæque.

QUALIT. *Molles, Spongiosæ, Friabiles* foramine manifesto præditæ. *Coloris* ex albo subflavescentis,

FIGURÆ ovalis, ast complanata.

Ad radicem linguæ, conjunctæ, SITUM suum habentes.

CONNEXÆ adjacentibus musculis, glandulis, partibusque aliis.

USUS humectare Oesophagum, dum, à materia deglutienda, ipsaque linguæ radice, compressæ salivalem humorem exhibent.

CAPUT V.

De Glandulis Sublingualibus, &c.

Glandulæ hæ, propriis *Tunicis* investitæ, *vasisque* sanguineis, & salivalibus instructæ, Plurimæ NUMERO sunt, MAGNITUDE valde exiles,

QUAL. *Molles* quoque, atque *spongiosæ, Coloris* ferè albicantis.

FIGURÆ variæ, sæpe grana milii referentes,

Ad latera linguæ, in buccis, in Palato denique, sub-tunica oris, SITÆ.

Salivam omnibus locis in os eructantes, maxime à lingua aut materia externa compressæ.

CAPUT VII.

De Gingivis.

Gingivæ *carnes* sunt glandulosæ, *Venis, Arteriis-*
que à Carotide & jugulari præditæ, *Tunica* te-
nui, oris interioribus communi, tectæ.

MAGNITUDINIS exiguæ, latiores tamen in-
terius quam exterius sitæ.

NUMERO dentibus respondentes.

QUAL. *Molles*, atque *fungosæ*, *Coloris* rubicundi.

FIGURA complanata, magis tamen internæ
quam externæ.

Alveolos dentium foris & intus TEGENTES.

FIRMA MENTUM adeoque in ipso osse maxil-
lari agnoscens, ad defensionem eorundem atque
firmitatem DATÆ.

CAPUT VIII.

De Glandulis Maxillaribus.

Glandulæ hæc varix sunt, præter *Venas & Arte-*
rias in Jugularibus, & Carotidibus, imò &
Nervos Ductu singulari *Salivari* præditæ, tenui Tu-
nica cinctæ.

MAGNITUDINIS plurimum inter se discre-
pant, quæ enim partibus posticis proximiores majores
sunt, quæ viciniores dentibus.

QUALITATE cum Pancreatæ conveniunt, dum e-
nim frustulorum membranæ ope junctorum faciem
exhibent, *Raras* valde, & spongiosas esse satis deno-
tant.

A

K

F

FIGURA certa iis assignari nequit, una enim alterâ rotundior, oblongior, &c.

SITUM habent internè ad oram inferiorem & posteriorem maxillæ inferioris, à parotidibus, ad mentum usque, ubi labiis vicinæ.

CONNEXÆ & inter se, & cum vicinis partibus musculis, adipe, vasis, &c.

Serosas superfluitates fuscipere, forasque, salivæ formâ, per ductus Salivales evacuare, APTÆ.

CAPUT IX.

De Ductibus Salivalibus.

DUCTUS hi canales sunt membranosi, MAGNITUDINIS variæ. NUMERO in utroque oris latere duobus, *Superior* unus, alter *Inferior*.

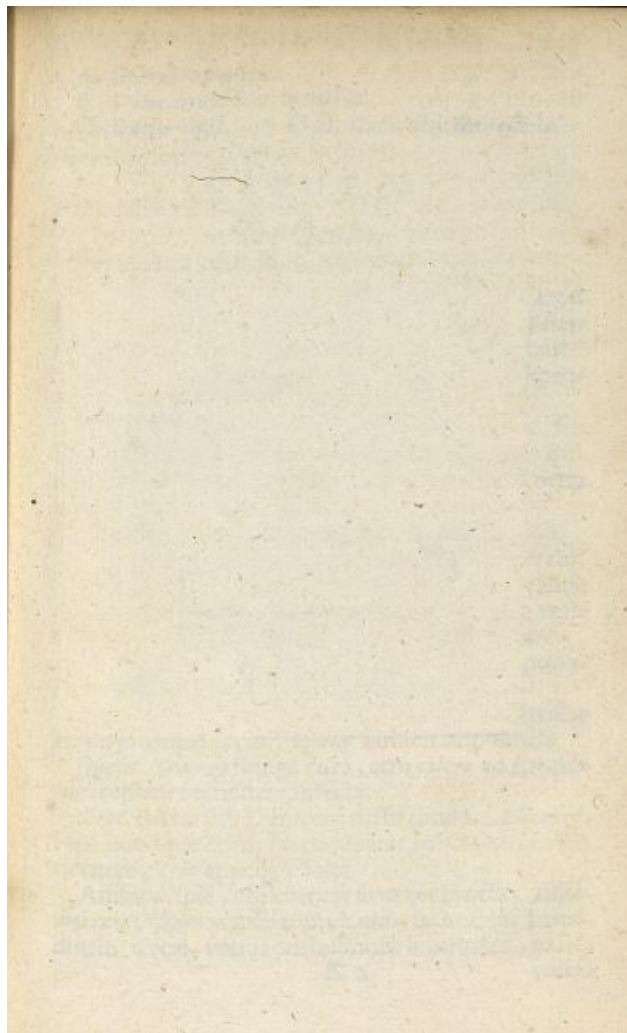
QUALIT. *Tenuis* sunt, aut *firmi*, maxime superiores, *Colore* albicantes.

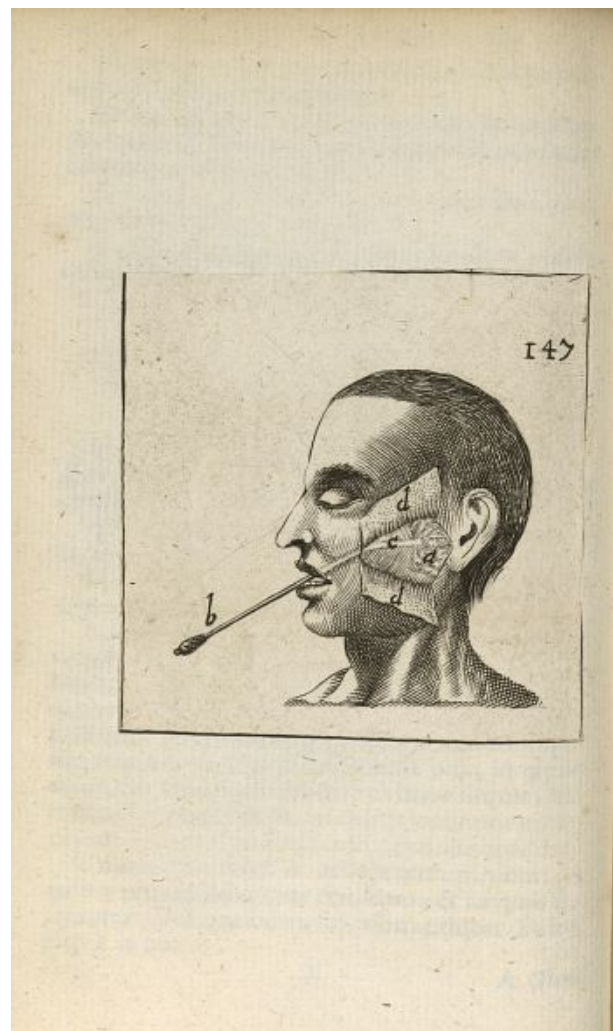
FIGURA ipsis eadem quæ venæ, speciatim verò quæ cuius debeat externe, situs declarabit.

SITUM habent varium, *Superior* enim à parotide conglomerata variis radicibus initium sumens, ad buccas, circa dentes maxillares superiores parum incurvatus, sub cute progreditur, ubi manifesto orificio hiat. *Inferior* verò à glandulis maxillaribus posticis varie exortus, sub membranâ oris, in medio etiam sub Digastrico musculo, à latere linguae, juxta maxillam inferiorem, ad dentes incisivos excurrit, ubi papillari carunculâ recto foramine aperitur.

CONNEXIONEM habent cum partibus, à quibus proveniunt, quas transeunt, & ad quas deferuntur. Delineationem superioris exhibet Tab. I. Fig. 1. in qua

A Gland.

- A. *Glandula parotis.*
 B. *Stylus in ductum immissus.*
 C. *Ductus ipse.* DD. *Cutis disjecta reflexa.*

CAPUT X.

De Oculis.

Oculus partes varias comprehendit MEMBRANÆ. Communes duæ sunt. I. *Conjunctiva s. Adnata*, pericranii continuatio orbitæ oculum jungens.

II. *Inhominata*, Tendinum musculorum expansio. Utraque circa Iridem definit.

Propriæ Tres. Harum I. *SCLEROTES* seu *DURA* ob crassitiem vocata, parte anteriore qua transparet *Cornea* dicitur, quod tenuem è cornu laminam pelluciditate referat.

Magnitudo huic tanta, quanta totius bulbi.

Figura rotunda, ast antrorsum parum protuberans.

Situs quoad exteriora ambitus. *Connexa* valide tunicis communibus, musculis, pinguedini, laxè verò subjectæ tunice *Uvæ*, nisi circa iridis ambitum.

II. Parte anteriore, minore, *UVEA*, posteriore, majore, *CHOROIDES* appellatur.

Magnitudine priori responderet, nisi quod antè Rima prædita sit, cui *Pupillæ* nomen impositum.

Qualit. *Tenuior* longe durâ, atro colore ad specierum repræsentationem infecta.

Situs statim sub *Dura*, cui dicto modo. *Adhæret.* Hoc quod per corneam transparet, ob colorum varietatem, *Iris* appellari solet.

Ambitus ipse, ubi corneæ firmiter juncta, *Ligamentum Ciliare* appellatur, à quo, secundum latitudinem *uvæ*, versus cristallinum humorem, exiles

K 2

velut

veluti fibræ excurrunt, lineolas atque ciliis similes ad-
umbrantes.

III. *RETIFORMIS* five *AMPHIBLE-
STROIDES* nuncupatur, quod aquæ imposita rete
referat.

Magnitudo ipsi ea est, quæ est ambitus interioris,
à nervo optico ad ligamentum ciliare.

Mollis est, mucosæque substantia, capulam glandis
referens *figura*.

Sita in intimo oculi, supra humorem vitreum
expansa.

Connexionem nullam habens, nisi quæ est cum nervo
optico, posterius oculum intrante.

MUSCULI Oculum moventes. *Sex*, quatuor
Recti, duo *Obliqui*.

Rectorum I. *Attollens*, alias *Superbus*, in oculi
superiore sede positus est.

II. Ipsi antagonista, *Deprimens*, & *Humilis*, in
inferiore.

III. *Adducens* ad nasum, *Studiosus* s. *Lectorius*
& *Bibitorius*, in latere ad angulum internum.

IV. A naso *abducens*, *Indignatorius* & *Excubitor*,
in latere alio ad angulum externum.

Omnes exoriuntur, circa foramen nervum opti-
cum transmittens, à cavo orbitæ, & lato tendine, sub
Conjunctiva ad corneæ circumferentiam se exten-
dunt.

Obliquorum qui *Major*, superius cum Bibito-
rio idem principium habet, mox circa angulum in-
ternum, gracili suo tendine, cartilaginem, juxta Ca-
runculam Lachrymalem orbitæ adhaerentem, figu-
ram & usum trochleæ habentem, transit, & sic obli-
que magis dilatatus oculi bulbum accedit. *Tro-
chleator* hinc appellatur.

Qui *Minor*, ab inferna orbitæ parte enatus, versus externum angulum oblique bulbum adscendit. Circumgyrationi oculi inserviant.

De *VASIS* oculorum, venis, nervis, &c. alibi, *PINGUEDINIS* eadem hic quæ in aliis partibus ratio.

GLANDULÆ hic duæ, *major* una, quæ est ad oculi canthum externum, nomine speciali carens, *minor* altera, quæ ad internum, *Caruncula Lachrymalis* dicta.

Mollior, rarior, albicantisque magis *coloris* illa.

Figura complanata, magis tamen quæ major.

Superior sub membrana conjunctiva *sita*, inferior extra eam, operiens punctum lachrymale.

Lympham recipere, & oculis reddere, aut per nares expurgare *Aptæ*.

De *HUMORIBUS* hic agendi locus non est sunt illi *Aqueus*, *Cristallinus*, *Vitreus*.

Locum anteriorem præcipue occupat *Aqueus*, posteriorem *Vitreus*, medium, *Cristallinus*.

Quantitate *Cristallinus* minimus est, *Vitreus* quintuplo eo major, duplo autem minor *Aqueo*.

Qualit. *Aqueus* colore & consistentiâ aquæ similis, nisi à tunica uvea tingatur nigro colore.

Vitreus aëreo *Crassior*, minusque fluidus, vitro fuso colore similis.

Cristallinus durior vitreo, glaciæ aut *Cristallo* similis.

MAGNITUDO totius Oculi homini adulto est mediocris, fœtui excedens.

NUMERO duo sunt, in necessarij muneris subsidium.

QUALIT. partium componentium temperiem affluxus insignis humorum spirituumque non parum

rum mutat, præterquam quod lux quædam iis congenita videatur.

FIGURA bulbi instar rotundi sunt, ad motus aptitudinem, minus ab externis periculum, commodioremque specierum receptionem.

SITUS ipsis in sede tuta ossæ, loco sublimi, ad omnium contemplationem meliorem.

CONNEXI beneficio membranæ adnatæ ossibus capitis.

USUS visioni inservire, huc quid quævis partium contribuat, optica tradit.

CAPUT XI.

De Aure Internâ.

CONsiderabilia in hâc ossæ parte sunt Tympanum, ejusque Musculi. De cavitatibus enim & ossibus auditus suo loco egimus.

TYMPANUM, Græcis *Meninx* & *Hymen aurium* dictum, sui generis membrana videtur, ligamento exili, nerveo, firmo, humore lento obducto, in-crassata.

AMPLITUDINIS ejus, cujus est meatus auditorius.

NUMERO simplex, rarius gemina.

FIGURAM habet fere orbicularem.

SITUM eum, ut ex obliquo in pronum despiat, ad sonum sine ruptura melius recipiendum.

CONNEXA firmiter pediolo malleoli, proximæque cavitatis orbitæ, excepta parte ea quæ superiorem auditorii meatus regionem attingit, ubi laxè aded adhæret, ut explicari nonnihil queat.

USUS

U s u s non solum exteriora ab internis separare, sed & hæc defendere, præcipue verò sonum ad interiora propagare.

Duo hic se offerunt *Musculi*, *Externus* unus, in meatu auditorio situs, à lato subtilique principio carneo, in exilem tendinem, membranæ tympani contiguum, & ad malleum excurrentem, desinens, membranam dictam sursum atque extrorsum nonnihil movens.

Internus alter, à tenui similiter principio, eo loci ubi os Cuneiforme processui petroso conjungitur, sumpto, sensim carnosior redditus, sæpe bifido tendine processum Malleoli breviorē accedit, introrsum cum osse dicto membranam movens.

Venas habent interiora hæc à jugularibus internis, *Arterias* à Carotidibus, *Nervos* à quinto pari.

CAPUT XII.

De Spinali Medullâ

Albicans Cerebri & Cerebelli substantia, per Vertebrarum cavum descendens, *MEDULLA SPINALIS* dicitur,

MAGNITUDO ipsi varia pro diversitate Cerebri & Cerebelli, undè dependet.

NUMERO unica quidem, quæ tamen in duas principales partes dividi commodè potest.

QUALITATIBUS convenit cum Cerebro; speciatim tamen hic notandum, colorem equidem exterius esse albicantem, ast intus sub carnem, haud ita in substantia ipsa medullari, quam eam oblinente muco conspicuum.

FIGURA ipsi varia; Cranio contenta quoad

principium, globulos quatuor repræsentat, vertebris comprehensa triangularis est; in fine caudam equinam referre videtur.

Intus *Cavitatem* unaquæque pars singularem obtinet, mucos ut diximus obductam.

Situs notus. Intra Cranium radices quatuor latè diffusas per Cerebrum & Cerebellum agnoscit, è quibus duæ crassitie sua insignes sunt, antè versus Cerebrum exporrectæ, quod utrinque circum easdem obvolvitur, & sua circumvolutione Ventriculorum concamerationes efficit; duæ minores Cerebellum versus tendunt, illudque principio medullæ spinalis jungunt. Omnes ubi coeunt, quatuor globuli se exhibent, qui uniti corpus constituunt oblongum, per foramina vertebrarum oblique inferiora & lateralia petens.

CONNEXIONEM habet non solum cum partibus iis, quibus Nervos communicat, sed & imò præcipue, cum Vertebris, per ligamenta, membranasque investientes, duram nempe & tenuem Meningem, tunicamque Arachnoidem mediam.

Uusus spirituum animalium per nervos distributioni inservire.

Et hæc hic sufficiant ad compendiosam Anatomies humanæ delineationem, cujus uberiores declarationem autopsiæ, scriptorumque variorum edita varia exhibent.

Ad

Ad
ANATOMEN HOMINIS

ADDITAMENTA.

Ad Anatomes tradite illustrationem unum aliorumve addemus, prolixiore stylo proponendum, aubiorum solutionem, errorum correctionem, ab equissimo Lectore expectantes.

AD CAPUT

De Membranâ Carnosâ.

Quod habetur Anatomes hujus Pag. 7.

DE MEMBRANÆ CARNOSE existentiâ in Corpore humano, ejusdemve extensione, plurimi Recentiorum Anatomicorum disputant. *Sunt* qui in totum hîc dari negant, *sunt* qui quasdam corporis partes eâ regi docent, *sunt* & qui univèrsum corpus. Ne in re haud adèò magnæ considerationis prolixitate nimîâ Lectori molestus sim, paucis quid placeat aperiâ. Negare eam quomodo possimus non video, qui sub Cute variis locis membranâ reperimus sat notabilem, modò simplicis membranæ speciem referentem, modò carnosæ fibris præditâ, modò adipe perfusâ, dividere eam in partes duas, carnosâ unâ, & adiposâ alterâ, voce generali abjectâ, nil est nisi entia multiplicare citra necessitatem, & solo novitatis

amore Veterum dogmata abrogare. Quod si universale integumentum panniculus hic non est, quas quæso partes speciatim integit? Si Collum, Dorsum, Frontem, Occiput, Scrotum, quæque sunt hujus conditionis aliæ, exhibeas, ubi carnosâ specie se offert, musculosque quasi constituit, terminum & limites ejus desidero, hos si constituas, ubi carnositates disparent, quod ulterius se extendit membranosum quo referetur? Convenienter satis inter Velaamenta corporis Communia numerarunt Panniculum hunc Veteres, numerant Recentiorum plurimi. Essentialia cum accidentibus non sunt confundenda, hæc quia ubique eadem non observantur, non est quod illa ideo negentur. Membrana ipsa totum corpus investit, at non ubique eodem modo se habens, quibusdam enim locis fibras carneas assumit, aliis pinguedinem, variis, & illis & hæc destituta, simplicis membranæ constitutionem retinet; an ideo, quod omni loco carnosam se non exhibeat, absoluteam negare, ullo fundamento gaudet? Linteum aliqua sui parte sericea fila admittens, ornamentum gratiâ, an definit esse vocarique linteum?

Nec est, quod dicatur, Authores dissentire admodum in determinandâ certâ panniculi hujus denominatione, dum aliis carnosus, aliis adiposus, appellatur, non enim appellationis hæc diversitas ipsius panniculi multitudinem arguit, ac si distinctæ hic membranæ adessent, quarum una carnosâ, altera adiposâ, respectus diversus occasionem dedit diversis ejusmodi vocibus, quidam videntes eam variis locis pinguem valde esse, adiposam à potiori vocari debere voluerunt, alii fibrosâ lineamenta respicientes, quæ multis locis se exhibent, Carnosam appellari censuerunt.

anatomia

2 M

Hæc

Hæc varietas vocabulorum ne Lectori, imò ipsi Anatomico, occasionem præberet, de duplicitate membranæ hujus cogitandi, compositio vocum introducta, appositeque hæc membrana à Clar. Riolano *Adipo-carnosa* vocata. Membrana ipsa distingui meretur ab iis quæ ut alienum quid ipsi accedunt, varieque eam appellari faciunt.

Nec est quod objicias pinguedinem ab Anatomicis ut integumentum considerari à membranâ carnosa dictâ distinctum, eam tamen à me membranæ huic jungi, ad hoc enim facilis est responsio, uti à membranâ hâc universali & conceptu & re distinctæ sunt fibræ carneæ, quibus variis in locis prædita est, ita & distinctam esse pinguedinem, diversis itidem locis ipsi additam. Indè ergò quod pinguedo universale corporis velamentum nec fit, nec dici ex debito possit, non licet id vel nominis vel utilitatis membranæ dictæ denegare.

De Labiis.

Pag. 7.

LABIIS qui adscribunt *Cutem* tenuissimam, mirè eam cum tunicâ eâ, quam cum aliis partibus Oris habent communem, confundunt. Cutem enim ipsam quod si separaverit Anatomicus à partibus subjectis, ubi ad labia devenit, fisti separationem eam percipiet, cum contra, Ventriculo gulæque, imò partibus oris omnibus communem tunicam si quidem solverit, labium etiam ipsum eâ tegi manifestissimè reperiet.

De

De Sterno, & Costis.

Pag. 53. & 54.

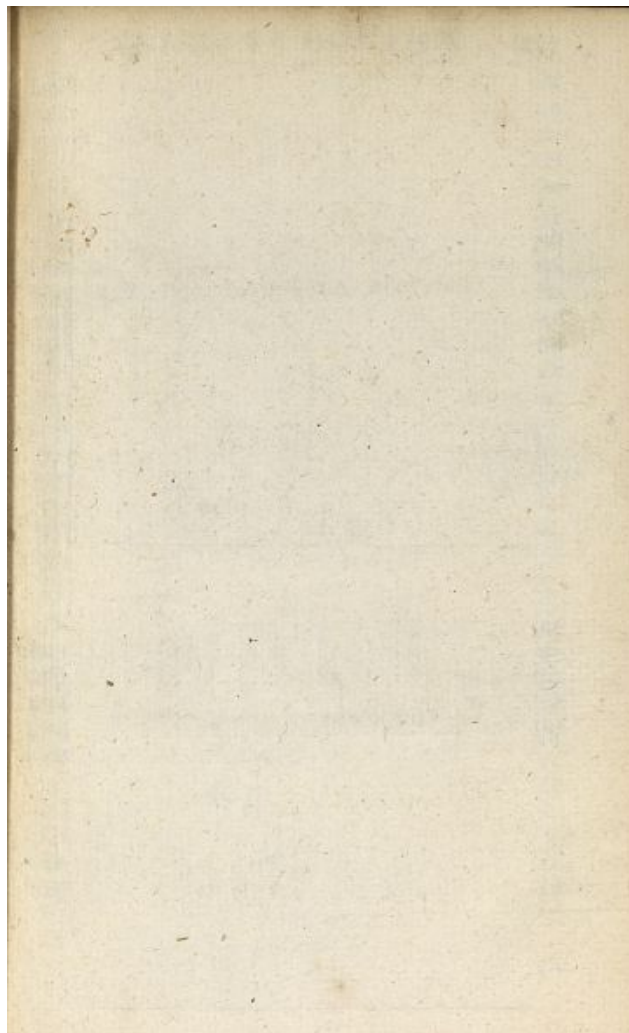
STERNUM in *abortu* humano ex octo pluribusque *partibus*, quasi globulis, constat, quæ non uniuntur successive, sed primò primum cum secundo, tertium cum quarto, quintum cum sexto, septimum cum octavo junguntur, hinc, dictis partibus unitis, secundum jungitur tertio, quartum quinto, sextum septimo. Et sic ex omnibus unum quasi os constituitur, divisionis antiquæ vestigiis, omnibus aliquamdiu, quibusdam semper, permanentibus.

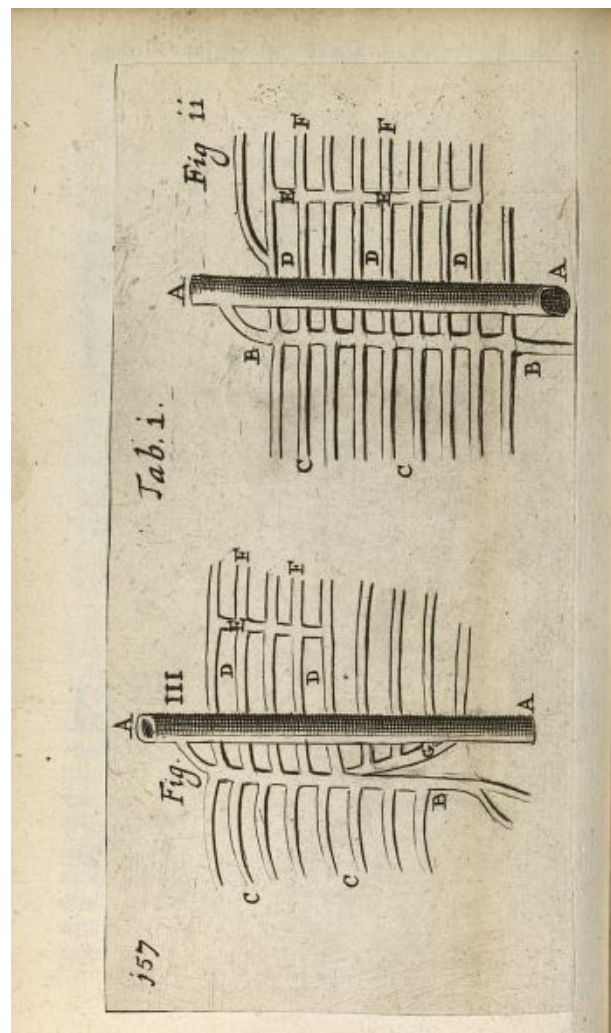
Costarum verarum dictæ cartilagine cur magis ad Costas, quam sternum spectent, uti quidem ordinariò Anatomici tradunt, nullam rationem video, connexioni si quid arctiori tribuendum, validior est cohærentia cum sterno, quam cum Costarum partibus ossis.

De Venâ Cavâ.

Pag. 74.

IN Homine VENAM AZYGON *Vesalius* alique utrique lateri ramulos præbere æqualiter quod scribere, figuræque additæ exprimere, voluerint, nil rationis video, cum longè alia distributio hæc observetur. Ex Cavæ enim Venæ adscendente trunco, mox ubi Cordis Ventriculûm dextrum reliquit, postquam originem sumpsit, factò flexu, per latus corporis dextrum deorsum fertur, in hoc descensu, ad loca intercostalia, partesque vicinas, Ramulos ordine justo ablegat, dextrorsum æque ac sinistrorsum, directè oppositis locis. At verò haud
fimi-

similis eorum in utroque latere distributio. Illi enim qui ad *dextra* feruntur, divisi variè, varias que in propagines dirempti, recto ductu partes eas quibus destinantur accedunt, sed verò qui *sinistrum* latus petunt, postquam, sub trunco Venæ cavæ, Arteriæ quæ aortæ, Vertebrarum dorsaliū corpora supergressi, sinibus iis quos vertebrae in sua connexionē efformant detenti, in unam aliquam Venam, notabilem satis, venam azygon in hoc latere quasi referentem, terminum suum nanciscuntur. Ex hac novæ propagines, priorum insertionibus sæpè haud correspondenti loco, exoriuntur, debito modo per latus sinistrum distribuendæ, quæ dicimus adumbrat aliquomodo Tab. I. Fig. II. ubi

AA. Vena Cava.
BB. Azygos.
CCCC. Lateris dextri Rami intercostales.
DDDD. Lateris sinistri Rami.
EE. Ramorum horum concursus.
FFF. Ex hoc novi Rami.

Vidimus tamen non semel ad sinistrum latus deferendos Venæ azygos Ramulos numero haud correspondere illis qui sunt in latere dextro, sed verò unum aliquem ex eâ prodeuntem tres quatuorve propagines intercostales producere. Delineatio distributionis talis habetur Fig. III. ubi

AA. Vena Cava.
BB. Azygos, non
CCCC. Rami dextri.
DDDD. Rami sinistri.
EEE. Ramorum concursus.
FF. Ex hoc rami novi.
G. Ramus unus, ex quo alii

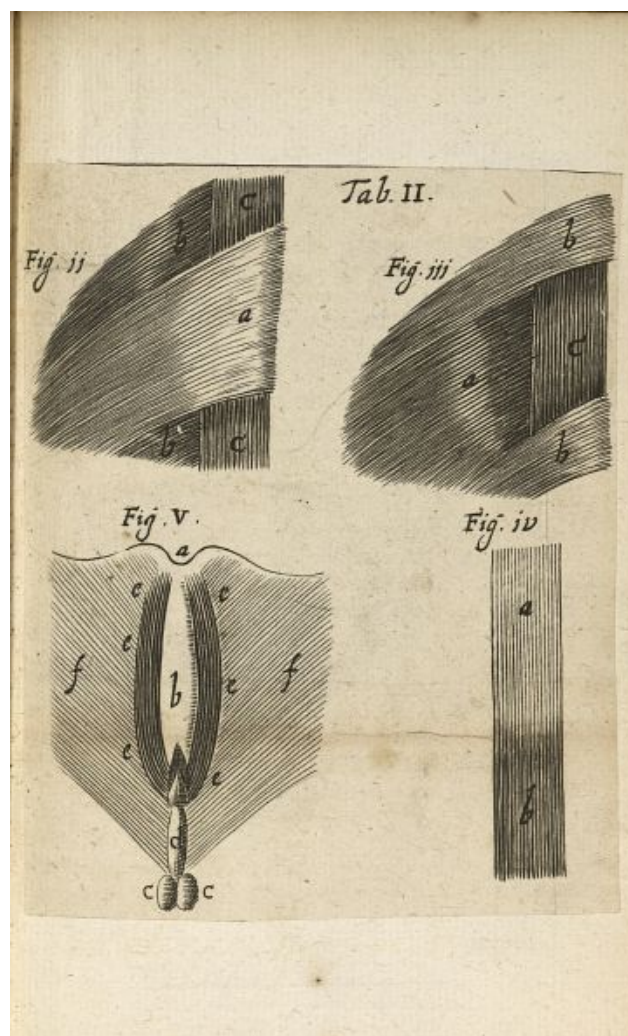
De

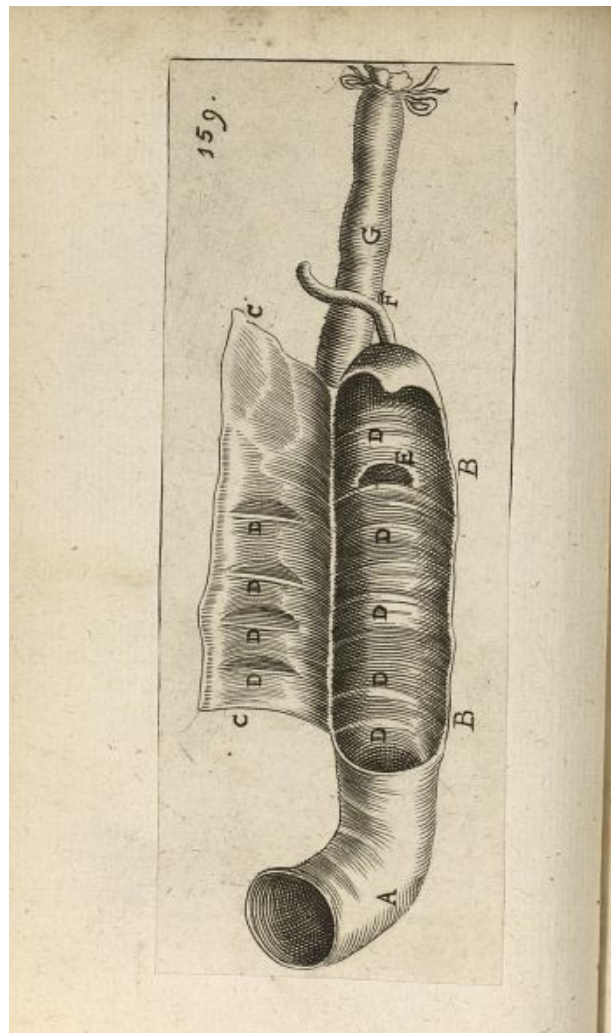
De Nervis.

Pag. 85. & 88.

Nervi licet multò plures ex Cerebro intra Cranium oriantur, quam vulgaris Verficulus exhibet, summam tamen confusionem parere, Veterumque benè tradita negligendi ansam præbere mihi videntur illi, qui ordinem hunc in recensione eorum planè invertunt, alios, Antiquis minus cognitos, aut minoris habitos, Verficulo dicto enarratis miscendo. Ita enim ex Nervo sexto octavus, ex octavo decimus, &c. constituitur. Nunquid sic occasio præbetur junioribus *Vesalii*, *Baubini*, *Aquapendenti*, imò Anatomicorum omnium, quibus Verficulo hoc notatus ordo placuit, egregia scripta abjiciendi, inutilis etenim lectio eorum hâc ratione is foret, nil certi exhibens. De *Sexto pari* Nervorum ejusvè distributione variâ quæ tradidit Veterum aliquis, quomodo vera reputabit? ubi inveniet? ordini illi, quem *Cl. Winsius*, *Barthol. Horne*, alique nostri ævi Anatomici introduxerunt, assuetus? Melius docentium æque ac discentium memoriæ, imò utilitati, consulerent, si, communi eo, & apud omnes antecessores recepto, ordine retento, quinam eodem comprehensis priores sint aut posteriores, quivè inter unum & alterum intercedant, patefacerent. Hæc quamvis in modo inventa proponendi haud arrideant, non tamen idè virorum maximorum diligentiae atque candori aliquid detrahere animus est, utpote quibus unicè adscribendum quod ea nobis innotuerint, summi in medicinâ usus, quæ latuere Veteres.

Nervi **SEXTI PARIS** divisio in Ramum exter-

ternum & internum licet circa jugulum manifesta sit, habetur tamen mihi quasi jam facta circa ipsum exortum. Sic ut pars anterior sit externus, posterior internus. Si tamen indivisum eum dicere placeat quamdiu in collo hæret, etiam Ramuli omnes partibus vicinis exhibiti inde deduci possunt.

De Intestinis.

Pag. 96.

CŒCUM quid proprie sit, non convenit inter Anatomicos, dissensus causam in solam diversitatem animalium, quæ dissecantur conjicio, hæc enim, uti varia in partibus variis aliis, varietatem inferunt, ita & in hac. In *Homine* pusillum admodum esse, imprimis adulto, non adeo ab initio Coli Ilei-que sine, ut communiter docetur, quam à Coli extremitate, ubi Ileo à latere jungitur, sursum versus valde protuberante, instar appendicis Vermiformis, contortæ valde, propendere, in prægressis suo loco docuimus. Nihil hic ex ileo in Cœcum deferri potest, quod non prius Coli hoc principium protuberans intravit, ut adeo motus omnis materiæ sit ex ileo in Colon, sicque per hoc in rectum, in hoc verò ubi descendere ea impeditur, cum propter valvulam inter Colon & Ileon interjectam Ileon intrare nequeat, Cœcum ingreditur. Evidentissima magis hæc in *Canibus*, delineationem ejus in *Homine* vide Tab. IV. Fig. IV. ubi

A. Colon integrum. B. Idem dissectum.
 CC. — reclinatum, quo pateant
 DDD. Valvulae conniventes. E. Valvula ilei.
 F. Cœcum. G. Ileon.

Con-

Constat adeoque ex dictis, *Cæcum* Intestinum quid denotaverit Veteribus, globosam & capacem partem ad principium Coli id nomen tribuentibus. Simias eos magis quam homines dissecasse, valde credibile, eo quod appendiculæ illius Vermiformis, quam quidam primo additamenti loco Cæco adjunxerunt, alii postea in locum Veterum Cæci adsumpserunt, mentionem nullam fecerint, nisi pro particulâ nullius, aut exiguæ, considerationis eam habitam fuisse dicamus. In *Simia*, aliisque variis quæle occurrat, suis locis exhibebitur.

V. A L V U L A R U M in Intestino *Colo* mira datur varietas, figuram imprimis si spectemus, sive Animalia diversa consideremus, sive ejusdem conditionis. In *Homine* duplicis sortis occurrunt. Una earum ad ingressum Ilei in Colon, *Reliquæ* per totum Colon, maxime partem Ileo proximiorē, sese offerunt. *Illius* existentia jam dudum cognita, *harum* non ita pridem à Cla. Dom. *Russkio* detecta. De Essentia, & Numero sententiæ diversæ.

Prior unica quibusdam habetur, aliis triplex; *Namnullis* annulus seu Circulus, prominente limbo, exstans, *aliis* circulus villosus, ex quo dependet membrana, duos digitos lata. Puto, si numerum spectemus, *duos* hic occurrere *Valvulas*, extremo utroque, uno imprimis, unitas, sicque, ex duabus unitis constitui unam, dici posse, ne à communi loquendi modo nimis recedere videamur. Palpebras, oculorum integumenta, haud arctè clausas, hac ratione consideratæ, appositè referunt, sic ut conjunctionem sumptæ circumferentiæ suæ Circulum non male describant. Cavitati intestini Coli sese accommodantes, ita tamen ut superioris majorisque figura sit exactior, hoc est circularis magis, inferioris autem ovali-

ovali similior : Ubi verò coeunt extensæ per lineam rectam committuntur, ad instar commissuræ illius quæ in palpebris observatur, ipsisque oris labiis, quamvis ferè aliqua, exilis licet, hiatura remaneat. At verò, quod si curiosius Valvulas has examinaverimus, reperiemus, nihil eas esse, præter intestinum Colon, eo loco, ubi ipsi connascitur Ileon, *Rimâ* quadam, transitui materiæ ex Ileo in Colon accommodâ, præditum, videri autem Valvulas duas hîc adesse, eo quod Ileon, ubi Colo, ad latus, jungitur, amplius sit, quam est circumferentia Rimæ dictæ, apertum hinc Colon siquidem luci obvertatur, inspicienti apparebunt partes Coli, inter rimam & circumferentiam eam, quam Ileon suo ambitu ubi colo connascitur describit, interjectæ, instar Valvulæ unius, aut duarum extremis unitarum, seu *Circuli membranosi*.

Posteriores numero quam plurimæ sunt, magnitudinis admodum diversæ, cellulis numero respondentes, utpotè quas propriè constituunt aut perficiunt, moram transeunti materiæ injicere quam aptissimæ. Ex tunicis ipsius intestini hîc commissis constare censeo, sic ut quævis Valvula plicam intestini, majorem minoremvè, denotet; hæc quod credam, inter alia suadent 1. Facilis plicatum solutio, siquidem utrinque digitis tractetur & trahatur Colon, humidum maximè. 2. Crassities Valvularum talium, intestini duplicis crassitie similis. 3. Valvularum similium existentia in Ileo, ubi, ex animali desumptum, atque mundatum, hinc inflatum exsiccat, hoc enim cum sit, variis locis plicas conglutinatione assumit intestinum hoc, quibus antea omninò carebat, hæc in jam exsiccato atque disfecto Ileo valvulas exprimunt, sæpè ingentes adeo, ut etiam

L

tota

tota ferè cavitatis iis occupetur, ac si intestinum Ileon distingueretur in cellulas varias longiores. In Ileo ex fimiâ desumpto, quod ingentis longitudinis, hoc verum expertus sum. *Conniventes valvulas* eas appellare placuit Clar. *Kerkringio*, totum intestinum orbiculariter sæpè ambiunt, ferè duplici latere, rarius triplici, se exhibent, semicirculi figuram exprimentes, modò tertiam, modò quartam cavitatis partem in intestino hoc occupantes, sic ut spatii satis relinquatur materiæ ad Rectum deducendæ, directè quidgm oppositis locis quandoque hîc collocantur, non tamen ubique, aliquando simplex ea est, & ferè, nonnunquam duæ conjunctæ sunt, interdum unius digiti spatium intercedit inter unam & alteram, plerumque plurimum, unde Cellulæ etiam modò majores modò minores. Notabilis inter omnes illa quæ ad ingressum in intestinum Cæcum se ferè exhibere solet, intestinum hoc intrare desiderantis materiæ motum derigere quam aptissima. Rigidæ admodum in inflato exsiccatoque intestino notantur. vide Fig. IV. Tab. I.

De Hepate.

Pag. 105.

HEPATI humano an *Lobi* tribui queant controversum omninò notum satis. *Galenus*, *Fernelius*, alique multi in lobos idem distinctum esse volunt, hoc plurimi alii concoquere non possunt, & non solum *Fernelium* aliosque ejus sectatores, sed & *Galenum* ipsum acriter reprehendunt. Et certè, nisi benignè verba eorum interpretemur, falsissima

fiffima sunt; dicendum itaque judicamus: I. *Galenum* non expresse dicere humanum hepar divisum esse in lobos, sed animalium, non enim tantum hominum, sed & animantium brutorum cadavera dissecabat, quæ maximam haberent analogiam cum homine, & propterea quoniam multa bruta sunt, ut simia, porcus, canis, &c. quorum jecur divisum est in lobos, ut vix cohæreat, de brutorum jecore scripsit. Et II. concedamus, *Galenum* hepar humanum intellexisse, similiter ac faciunt patroni ejus, error tamen nullus ab eò commissus, si enim accuratè hepar examinaverimus, reprehendemus manifestam ejus in lobos divisionem, primò namque *dextra & sinistra* hepatis pars est, manifestâ scissurâ divisa, deindè porta est hepatis, cui *duæ* prominulæ adstant partes, & denique *tertiò* posticâ parte protuberantem quandam partem ab hepate deorsum tendere observamus, ut ad eò revera etiam *quinque* in humano hepate reperire liceat lobos, quamvis in animalium variorum jecore eos manifestiores esse libens concesserim.

De Hymene.

Pag. 120.

DE HYMENE varii varia. Sententias varias collegit Anatomix lib. I. cap. 31. *Barthol.* quæ legi possunt. Nos quæ proposuimus pag. citatâ confirmavit non una postquam ea scripsimus observatio, imò, dum hæc prelo committito, in puellâ 20 annorum membranofum corpus glandulis incrassatum, circulare, minimi ferè digiti

L 2

lati-

latitudinem habens, pudendum externum loco dicto angustare ostendit Clar. *Swammerdammius*, assentiri adeoque minimè possumus iis qui simplicem hîc adsumunt membranam, leviter perforatam, in vaginâ aut pudendo occurrentem. Placent quæ de Hymene *Veslingius* habet, cap. 7.

De Umbilicalibus Vasis.

Pag. 120.

IN VASIS Umbilicalibus *Valvulas* constituere vix audeo, qui experior flatum quovis modo per ea liberè moveri, per Venam in funiculo si fiat inflatio, intumescunt Venosi ramuli omnes, in placenta superficie interiore conspicui, Ramulis arteriosis succumbentes, similiter ac Rami arteriosi distenduntur, ubi flatus per Arteriam funiculo inclusam immittitur, modò non sanguis in vasis his detentus aëri viam denegaverit. Funiculo circa placentam ligato si flatus immittatur per Ramulum venosum circa circumferentiam placenta apertum, transit is ad ligaturam, omniaque Vasa venosa replet, quod si ligatura auferatur, sine ullo obstaculo per funiculum exit. In Arteriis eadem suo modo ratio. Experimentum hoc perpendant illi, qui Venarum atque Arteriarum Anastomoses plurimas variasque in placenta dari volunt, hæ etenim si darentur, inflata venâ non soli Rami venosi sed & arteriosi distenderentur.

De Membranis Fœtus.

Pag. 121.

CHORION membrana manifestè dividitur in *tunicas* duas, quarum una Amnio vicina, superficiem placentæ uterinæ interiorem, fœtum respicientem, supergreditur, adeoque tegit atque investit, Vasa umbilicalia arctè aded sibi habens unita, ut intra sui duplicaturam aliam ea concludere videatur, & hæc funiculum umbilicalem præcipuè quoque constituit. Incumbit huic (inter hanc & placentam interjecta) *crusta* quædam crassa, alba, firma, fibrosa, vasorum ramificationes præcipuas aliquomodo etiam investiens, circa initium divisionis. Altera, uteri superficiem internam spectans, maximâ sui parte ad oram placentæ dictæ defertur, in eadem terminum sumens. Commodè hæc spectari possunt, siquidem, factâ levi separatione placentæ circa marginem, stylus aptus lenitè inferatur. Hæc quomodo diversa sint ab iis quæ alii tradiderunt collatio iusta pate faciet.

Membrana AMNIOs, proximè fœtum investiens, licet à corpore fœtus notabiliter distet, haud tamen inter eam & membranam chorion spatium aliquod reperitur, quin potius arctè ubique adhæret chorio, & ubi ad placentam uterinam devenit, eam internâ eâ superficie quæ fœtum respicit, & cum hæc Vasorum Ramulos per superficiem hanc distributos (quorum propagines recta transeunt in placentam magno sæpè numero conjunctæ) funiculumque ipsum investit.

Quæ hîc proponimus de Membranæ utriusque extensione, rudi stylo delineari curavimus Tab. I. Fig. V. in quâ

L 3

A A. Mem-

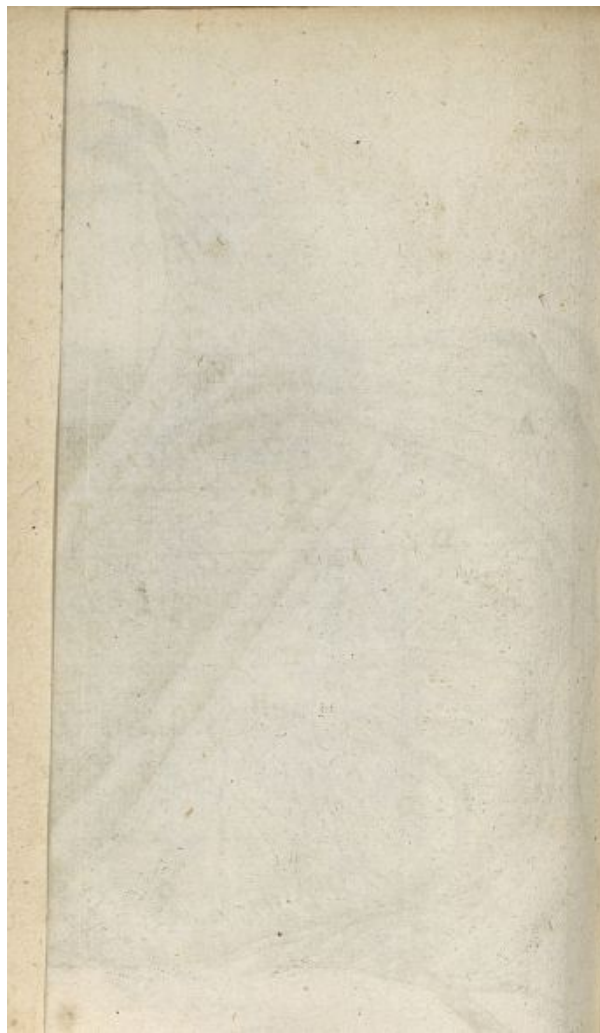
- AA. Membrana quæ Chorion dicitur Tunica exterior placentam accedens, in ejuſque margine præcipua ſui parte deſinens.
 BBB. Ejuſdem Tunica interior.
 CCC. Tunica huius pars antica, convoluta, quo in conſpectum melius prædeat.
 DDD. Pars poſtica, Vasis ſubjecta, placentæ unita.
 EEE. Tunica Amnios, convoluta, quo oculis obſciatur Chorion.
 FFF. Tunica utraque conjuncta, placentæ inherens.
 GG. Eadem extra placentam.
 HH. Venæ & Arteriæ umbilicales.
 II. Umbilicalis funiculus.

De Pulmone.

Pag. 127.

PULMONES præterquam quod Mediastini, Tracheæ, partiumque connexarum beneficio firmitatem aliquam conſequantur, pleuræ quoque nunc toto ambitu (ut bene *Veslingius*) nunc parte aliqua fibroſis nexibus non infrequenter alligantur; imò Nobiliſ. *Tulpius*, lib. 2. obſ. 17. Pulmonem paucis corporibus eſſe omninò liberum putat, ſed plerumque agglutinari vel huic vel illi coſtæ; & hæc ſæpius imò fere, abſque ullâ ſpirandi difficultate contingere cum variis cenſeo, cadaverum apertione frequenti edoctus. Aſſentiri adeoque minimè poſſum Clar. *Bartholino* Anatom. lib. 2. cap. 9. cum pleura per fibroſos nexos aliquando connalci pulmoneſ, indeque oriri Dyſpnœam diuturnam, poſt alios plures docti, multò minus Clar. *Hiebmore* præter naturam

omnino pulmones pleurae jungi tradenti. Cur minus *Nicolaus Massæ*, aliisque hinc accedamus, qui connexionem hanc cordi utilem censent, ne pulmonum mole prematur, aut spirandi facilitas impediatur, quid quaeso est quod impediat? Videri possunt exempla in histor. Anatom. *Barthol. Horstii*, manifestâ Anatom. *Rhodii*, *Bontii* Med. Indorum, &c.

De Thymo.

Pag. 134.

Usus glandulae huic quisnam tribui debeat, non crediderim certo constare, *Cordis esse tegmen & munimentum*, quomodo poterit habere locum in adultis & senioribus, in quibus extenuata adeo, ut saepius eam omnino deesse diceret? nunquid illi tali cordis munimento minus indigent? explicent doctiores. *Vasa ibi adscendentia* magna, Venam cavam, & Arteriam magnam, eorumque Ramos ad Brachia & Scapulas abiuntes *fulcire* quomodo poterit, incumbens magis iis, quam divisionibus interposita? imò mollis ea fragilibusque admodum caro quid roboris adferet? *Vasa eadem defendere* si deberet, ne ab ossis tactu laedantur, major sanè debuisset facta fuisse, cum Rami axillares, alique hinc se exhibentes, ossibus viciniore, tali periculo magis obnoxii, quam Truncus Venae Cavae adscendens, cui soli incumbere observatur, Ramis ejus eadem omnino destitutis. Et annon in adultis aequè poterant haec vasa ab Ossibus adfatis laedi quam in junioribus?

L 4

IN

I N ANATOMEN CANIS.

P R Æ F A T I O.

Anis *Anatomen Anatomia hominis*
jungo, vis causam? Lectori dicatam
Prefationem perlege, & inuenies.
Partes omnes hic iterum examinare,
imò cujusvis Substantiam, Affectiones-
que omnes, rursus exponere, ut in Anatome præ-
cedenti factum vides, animus minimè est, suffecerit
que singularia in partibus præcipuis occurrunt, ab
is qua in homine diversa, impræsentiarum propo-
suisse, missis iis, in quibus corpora Hominum &
Canum conveniunt, ex Anatome hominis petendis.
Non quod velim, revera nihil eorum, qua Cani-
busspecialia videntur, homini competere, sed quod
nec scripta, nec Tabulas Anatomicorum humanis
partibus ea tribuere reperiamus. Melioris doctrina
gratiâ ordine eodem hic procedemus, quo in tra-
dendâ Anatome hominis in prægressis processimus.

CAPUT I.

De Cuticulâ.

IN Cane hæc considerabilis haud est, cum Pilo-
 rum abundantia eam adedò occultet, ut videri,
 multò magis demonstrari, notabiliter nequeat.

CA-

CAPUT II.

De Pilis.

Longitudinis ejusdem ferè ubique sunt, nisi in dorso eos longiores dicere velimus.

Numero frequentissimi hîc sunt, & spississimi, mutuo toto corpore sese quasi contingentes, interdum invicem conglobati, cum integumentis se munire canes nequeant, quod possunt homines.

Molliores ferè qui sunt abdominis, duriores qui dorsi, in genere omnes humanis duriores, ferè etiam rigidiores.

Ufus omnes in homine notabiles in Canibus non ita obtinent, cum à parte subjectâ desumpta distinctio in capillos, pubem, &c. propriè hîc non habeat locum.

CAPUT III.

De Membranâ Carnosa, & Adiposâ.

UTraque hæc cum iis, quæ in homine sunt ejusdem nominis, convenit, nisi quod & situs & extensionis quantitas diversitatis aliquid inferant. Illa nempe carnosior hîc multo est pluribus in locis eâ, quæ in homine datur, immediatè omni in parte Cuti non tantum subjecta, sed arctè aded fibrillarum ope conjuncta, ut difficillimum sit, si non omnibus saltem plurimis in locis eam acute integram separare; & ad hanc generaliore ejus carnositatem respexisse videntur illi, qui pro universali tegumento carnosam membranam proposuerunt, distinctam omnino ab integumento alio generali, quod vel pin-

L 5

gue-

guedinem vel membranam adiposam habuerunt, in Cane enim *pinguedo*, quæ in homine membranæ carnosæ variis locis, quibus fibris carneis caret, additur, præterquam quod membranæ eidem multis locis inhaereat, singulari membranâ, si non per totum corpus, quod nec asserere, nec negare, audeo, saltem per abdomen, partesque diversas alias, extensâ gaudet. Carnositati huic, connexionique arctiori cum cute, deberi, constans Anatomicorum sententia est, quod Canes aliaque varia animalia, quæ cutem notabiliter adeo ad externorum violentorum amotionem, agitare necesse habebant, Cutem totam movere valeant, quam tamen homo non nisi illis locis ut in fronte, &c. corrugare movereque potest, ubi pinguedo deest, fibræ carneæ adsunt. In Cane itaque *Membranam carnosam ab adiposâ omnino distinctam esse*, absolute pronunciamus, sic ut, ubi pinguedo externa crassa adest, suas ea agnoscat fibras lamellasque membranaceas, quarum ope sustineatur, quæ desunt ubi pinguedo deest. Et hæc pinguedinem hæc conservans Membrana varias imò innumeras in lamellas divisa, quid quæso impedit quominus Adiposa cognominetur, pro universali corporis velamento vel ideò saltem habenda, quod, si non per totum corporis habitum distributa æqualiter observetur, præcipuam tamen ejus partem cum aliis constituat, imò diversis in subjectis caninis diverso corporis loco sese manifestet diversimodè, sic ut in uno evidentius hac specie se videndam præbeat in abdomine, in altero in dorso, in tertio circa nates, & sic porro. Si tamen alicui placeret particularius magis hoc vestimentum corporis declarare, non est quod me adversarium dicat, sed videat, ne ex multis particularibus universa-

le aliquod resultet, quod quin fiat vix meo iudicio
efficiet.

CAP. IV.

De Præputio.

Frænum hîc nullum, saltem non considerabile.
Interior tunica glandulis plurimis minutissimis
prædita est, ita ut valdè hîc exasperetur. Vide
Fig. I. Tab. II. cujus explicatio habetur Cap. de
Penc. Laxè valdè præputium hoc glandem tegit, pi-
losum omninò, aliquot digitorum transversorum
longitudinem habens.

CAP. V.

De Mammis.

Venæ & Arteria hîc ab Axillaribus descendunt,
ab Epigastricis ascendunt, in Lactante notabi-
les valde.

Nervi etiam hîc ex Medullâ lumbali deveniunt
Mammis in Ventre imò collocatis destinati.

Numero plurimæ hîc occurrunt ob foetus multi-
tudinem, fere quatuor, aut quinque quovis latere.

Majores illæ in lactante cane quæ posteriores, pe-
dibus posticis viciniores.

Areolam ob pilorum copiam notare hîc minime
hæret.

Situm & in Pectore & in Abdomine obtinent,
quo pluribus Foetibus eodem tempore lac præberi
queat.

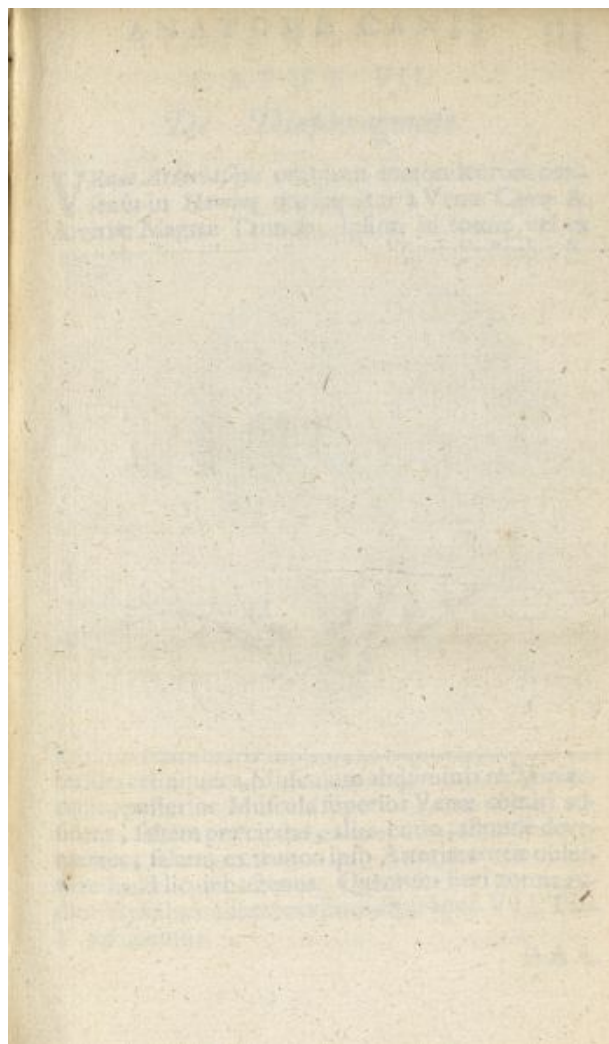
-A3

CAP.

CAPUT VI.

De Musculis externis in genere.

Miram in *Musculis* Corporis Canini dari varietatem ; nulli non notissimum medica tractanti, sive Numerum spectemus, sive Magnitudinem, Figuram, Situm, aliavè huc facientia, paucissimos, si ullum, reperire licet, iis, quos in corpore humano curiosa Anatome exhibet, in omnibus respondentes, externa imprimis occupantes siquidem spectemus. Ut adeò frustranei meritò & haberi & dici mereantur labores illi, quos multos, ad id, ut musculos, actionum plurimarum variarumque gratiâ homini ab Omnipotente datos, distinguere, atque ex debito cognoscere, queant, impendere reprehendimus cadaverum caninorum diversorum Anatomix, dividendo etenim eos, qui debebant esse conjuncti, & conjunctos è contrarelinquendo, qui separari exigebant, quo sic, quos in humanis corporibus reperiri Anatomicorum scripta & tabulæ docent, etiam in belluinis ejusmodi invenire, demonstrare valeant, quid aliud efficiunt, quam quod (præterquam quod tempus necessariis tractandis haud sufficiens inutiliter sic consumatur) mirè & seipso & alios confundant, raroque sic, nisi à tali opere desistant maturè, veram eam, qualem in Medico desideramus Anatomico, Musculorum cognitionem acquirant.

CAPUT VII.

De Diaphragmate.

Venas Arteriasque omnium anatomicorum consensu in *Homine* consequitur à Venæ Cavæ & Arteriæ Magnæ Truncis, ipsum in totum vel ex parte transeuntibus; *Bartbol.* aliquandò & ab adipsâ ram. os adsumit.

In *Canibus* semper duplicis ordinis *Venas* invenio, *superiores & inferiores.*

Priores ex Trunco Venæ cavæ deveniunt, numero & magnitudine insignes, eo loci ubi Vena ea, ex Corde ad Hepar descendens, Diaphragma penetrat. *Posteriores*, prioribus sæpè æque magnæ, ex Venâ Musculâ superiori, circâ glandulas Renales, utroque in latere, originem sumunt. *Illæ* per anteriora Diaphragmatis, sterno vicina, eaque quæ sunt lateralia magis ad hypochondria sita, imprimis distribuuntur, ab Anatomicis variis delineatæ, ab omnibus descriptæ. *Hæ* sursum ad carnosam ejus circumferentiam, maxime eam, quæ postica est, Vertebrarum corporibus accumbens, adscendunt. Utræque, inferiores & superiores, plurimos in Ramulos divisæ, miris modis Diaphragma hoc pererrant. *Arterias* autem ipsi suppeditare videtur antè Mammaria interna, antequam, pectoris interiora relinquens, Musculum abdominis rectum accedit, postè Muscula superior Venæ comiti adfidens, saltem præcipuas, alias enim, aliundè devenientes, saltem ex trunco ipso Arteriæ aortæ observare haud licuit hætenus. Quantum fieri potuit rudiori stylo hæc adumbravimus, figuræque VII. Tab. V. exhibemus.

A A A.

Ubi AAA.	<i>Vena Cava Diaphragma transiens.</i>
B.	<i>Foramen per quod gula descendit.</i>
CCCC.	<i>Vena Phrenicæ ex Cavâ.</i>
DD.	<i>Renes, quorum dexter altiore loco positus.</i>
EE.	<i>Venæ Emulgentes.</i>
FFFF.	<i>Vena Muscula superior.</i>
GG.	<i>Glandula Renalis.</i>
H.	<i>Venæ phrenicæ inferiores ex Musculâ.</i>
II.	<i>Appendices Diaphragmatis</i>

CAPUT VIII.

De Musculis Abdominis.

Oblivus externus nexum hic nullum habet cum processibus Vertebrarum lumbalium transversis, quale quid in corpore humano fieri asserunt Anatomici, ego necdum satis cognitum judico, sed verò cum spinosis. Carnositate etenim depositâ, qua non tantum extremo eo quo costis ad duorum, trium, quandoque plurium digitorum transversorum latitudinem, exterius incumbit, Serratique pectoris musculi majoris interstitia dentatis productionibus occupat, sed &, inferiora versus, obliquè tamen, procedens, aliqua sui portione manifeste gaudet, tendinosam, eamque validam satis, exhibet substantiam. Hujus pars, superior primò, costis vicina, extremoque jam dicto carnoso continua, hinc lateralis magis, imò, si corporis situm spectes, posterior, Musculos spinatos vertebris lumbalibus exterius incumbentes, sicque spinosis processibus earundem accumbentes, tegit, fir-

firmum, arctumque in processibus dictis, maximè extremitate eorum, fundamentum adsecuta. Reliquâ, inferiore magis, ossis Ilei pubisque marginem sui stabilimentum agnoscente. Sicque conjunctis undique fibris tendinosis, constitutoque amplo tendine, ad lineam dictam albam, à cartilagine ossis sterni mucronatâ ad osium pubis commissuram per medium abdominis se extendentem, anteriora versus excurrit.

Dicta, suo modo, etiam obtinent in *Obliquo interno*, hujus etenim principium (si ita nominare liceat) tendinosum, quod posticum est, atque loco medium, haud exoritur à processibus vertebrarum lumbalium transversis, uti in homine fieri dicitur, sed verò à spinis tam vertebrarum dictarum, quam ossis sacri, quemadmodum id, quod inferius est atque carnosum omnino, ab ossis innominati parte anteriore, & quod superius, carnosum itidem, à Cartilaginibus aliquot Costarum spuriarum. Mox tendinosus totus, & sursum versus sternum, & deorsum versus pubem, & antroorsum versus lineam albam, excurrit, Musculum Rectum in itinere suo excipiens.

Excipit autem, sed non eo modo, quo in homine id fieri tradunt Anatomici, an satis de re illa certi videant ipsi. Tendinem Musculi hujus obliqui geminum esse volunt, eoque loco, quem occupat Musculus Rectus, omnino divisum, adeò quidem ut unus eorum per Recti musculi superficiem superiorem, alter per inferiorem procedat, ad lineam albam, sicque hic musculus intra divisuram hanc tendinis hujus tanquam in vaginâ quadam contineatur. Quicquid fecerim, nunquam in homine separationem hanc tendinis dicti notare potui, solam

solam superficiem Musculi recti exteriorem tendine hoc tegi, nihil ejus in inferiore sese exhibere reperi semper. In *Canibus* variis varia hinc observavi, *ferè* interiorem superficiem Musculi recti, quæ peritonæum respicit ipsique connatum transversalis musculi Tendinem, tendo hujus Musculi obliqui neutiquam totam investit, sed simplex is, saltem indivisus, exteriorem Musculi recti superficiem supergreditur, usque dum in lineâ albâ terminum sortitur, exceptâ exiguâ ejusdem Musculi recti portione, digiti transversæ latitudinem habente, cartilagini mucronatæ ossis Sterni proximâ, quæ interiori suâ superficie tendini musculi dicti viam concedit, exterius eodem omnino destituta, aded ut in hâc designatâ Musculi recti portiunculâ contraria omnino sit distributio tendinis Musculi hujus obliqui, quam quæ in toto musculo alias observatur. Divisio hinc tendinis nulla, quia integer exteriora aut interiora Musculi recti investit, eo quo diximus modo & figurâ additâ ruditer adumbratur. *Aliquando* tendo dictus, minimè divisus, duobus locis, inferius nempe circa pudenda, & superius circa cordis foveam, superficiem interiorem Musculi recti occupat, latitudine duorum digitorum transversorum, reliquo medio Musculi hujus tendine eodem integrè exterius investito. *Quandoque* dictus tendo recti Musculi exteriora sola occupat, exceptâ parte aliqua pollicis transversæ longitudinem habente, quæ cartilagini ensiformi proxima, eo diviso gaudet, exterius interiusque eo tecta. *Nonnunquam* & circa cartilaginem ensiformem, & circa pubem parte sui aliqua intus, extusvè tendine hoc investitur, eo quod inter hæc loca interjacet exterius solum tendine hoc gaudente.

Tab.

Tabulae II. Fig. II. & III. hæc delineata habes, in quarum II.

- A. *Musculi Obliqui tendo Rectum C.C. à parte antica tegens.*
- B.B. *Ejusdem Tendo, Recti parti postica subjectus.*
- C.C. *Rectus tendine Obliqui antèrius destitutus.*

In III.

- A. *Musculus Obliquus tendinem ad postica Recti dimittens.*
- B.B. *Obliqui tendo superius & inferius Recto incumbens.*
- C. *Rectus tendine Obliqui in medio antèrius carens.*

Musculi Recti circa Mucronatam pectoris cartilagine, Costarumque cartilagines connexionem ultimam non habent, quale quid in homine contingere notamus, in quo carnosum principium dictis in partibus ducere dicuntur, sed verò ulterius per pectoris totius anteriora adscendunt ad jugulum usque, non carnosum, sed tendine validissimo, insignitè splendente, præditi.

Idem etiam *Inscriptiones* tendinosas ferè admittunt, loco maxime eo qui est supra umbilicum, licet minus quam in homine notabiles. Ut aqè errare dicendus merito *Jacob. Sylvius*, quod Musculum hunc in Cane villos habere dicat à capite ad finem continuos, in partes nullas, ut in homine, quasi per aponeurosin geminam, divisos. Videatur Fig. IV. Tab. II. ubi

- A. *Musculi Recti tendo.*
- B. *Ejusdem carnosæ pars.*

M

Transa

Transversalis Musculus omnibus locis peritoneo arctissime cohæret, ita tamen ut ab Anatomico curioso facili negotio à se invicem separari possint, & quidem non illo solum loco quo carnosus est musculus hic, sed etiam eo quo tendinosus. Principium in Canibus triplex ipsi tribui debere, & loci à quo procedit, & substantiæ quæ ex tali loco originem, sumit, conditio diversa, exigere videtur. Medius quippè locus Vertebrae sunt lumbales, harum corpori interius jungitur tendinosa Musculi hujus substantia, ita tamen ut nullo cum ossè, aut aliâ quadam parte stabili, manifestè connexa sit, quin potius disparere omnino hic notatur per pinguedinem, quæ, spatio inter hunc transversalem musculum & obliquum internum medio, imprimis circa vertebrae dictas, copiosa valdè se exhibet, attenuata maximè, variaque in filamenta divisa, latè admodum distributa. Tendo hic, anteriora petens, mox carneas fibras adsumit, quæ iterum, ubi lineæ albæ vicinior reditur, in totum disparent, non nisi priori simili, validiori tamen, tendinosâ expansione se exhibente. Loco superiori, qui Costarum spuriarum Cartilagines, & quidem, specialius magis, interna earundem superficies, quæ Ventrem ipsum respicit, carnosus totus est musculus hic, cujus substantiæ etiam est loco inferiori, qui margo inferior ossis Ilium. Carnosum hoc utrumque, similiter ac intermedium, Tendinem unum, validum satis, ubi constituere, in lineâ albâ cum præcedentibus finem nanciscuntur.

Pyramidalis in Canibus non reperitur forsân quod rectus hic robustior.

Mus-

Musculos Abdominis antequam deferamus, *duos* alios, *peni* dicatos, addere cogimur. Tenuissimi hi sunt, utroque latere unus, originem sumere observantur ab externis penis integumentis, lato admodum principio, quibus etiam, imprimis circa anteriora penis, utrinque firmiter uniuntur, hinc sursum adscendentes, latè diffusi, ad latus utrunque lineæ albæ, Epigastrium ipsum petunt, ubi, ex crassiore medio sensim attenuati maximè, in membranâ carnosâ dictâ, sub mucronatâ sterni cartilagine, disparent. Cui *usui* musculosa hæc expansio inserviat haud certò constare censeo, penis ad corporis anteriora adductioni eam dicatam esse si dicamus, non video quid difficultatis adfit, coitus etenim ratio in canibus eam exigere videtur. Vide Tab. II. Fig. V. ubi.

A. *Mucronata pectoris cartilago.*

B. *Linea alba.*

CC. *Testes.*

D. *Penis.*

EE. *Musculi penis adductores.*

FF. *Membrana carnosâ.*

C A P. XI.

De Ossibus.

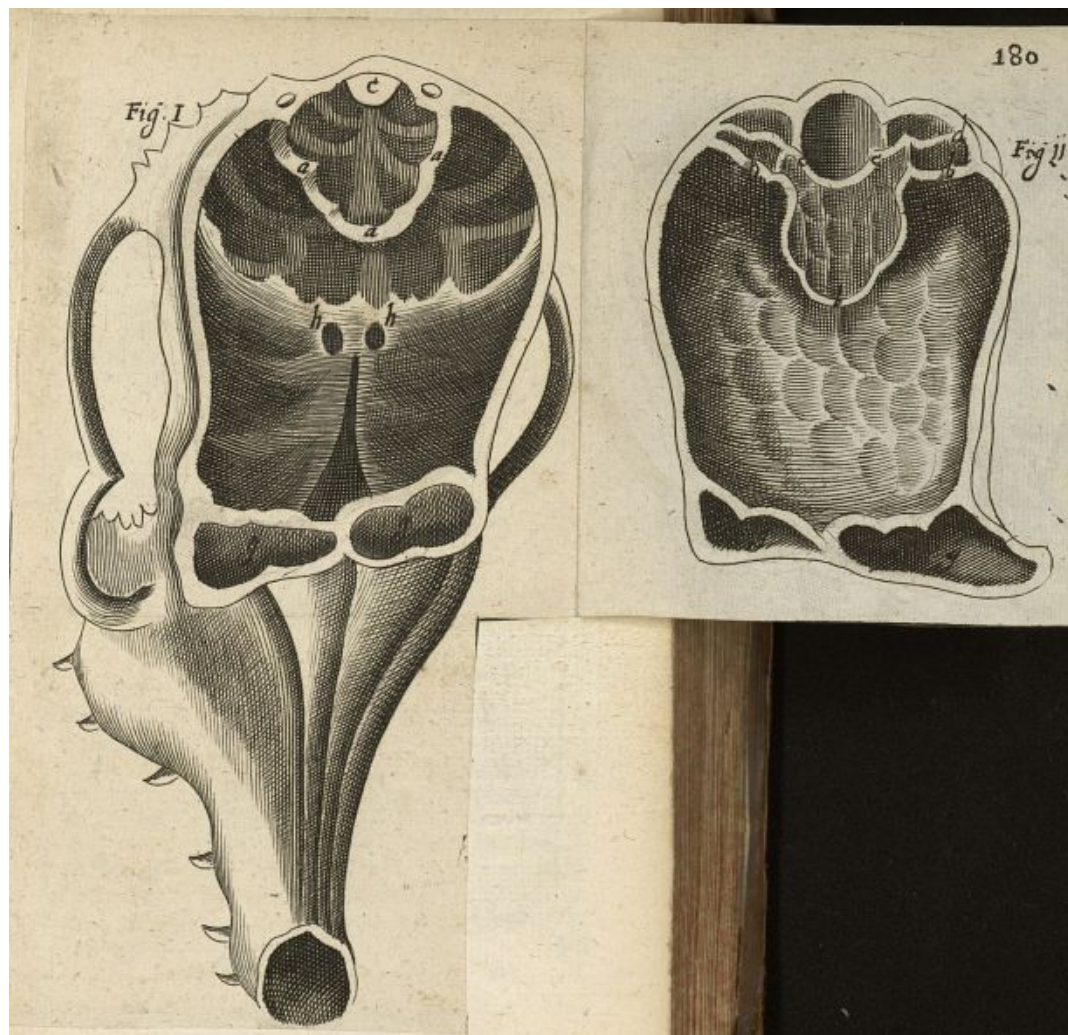
SCeleti Canini Examen cum laboris multum, fructus nihil, Medico futuro adferat, non necessarium nobis visum, tempus, utilibus tractandis haud sufficiens, illi impendere; delectentur opere eo, quibus, lucri causâ, Sceleta parare, exornare que placet, ô utinam bonas horas, haud ita privato, quam publico commodo, destinatas, severioribus darent!

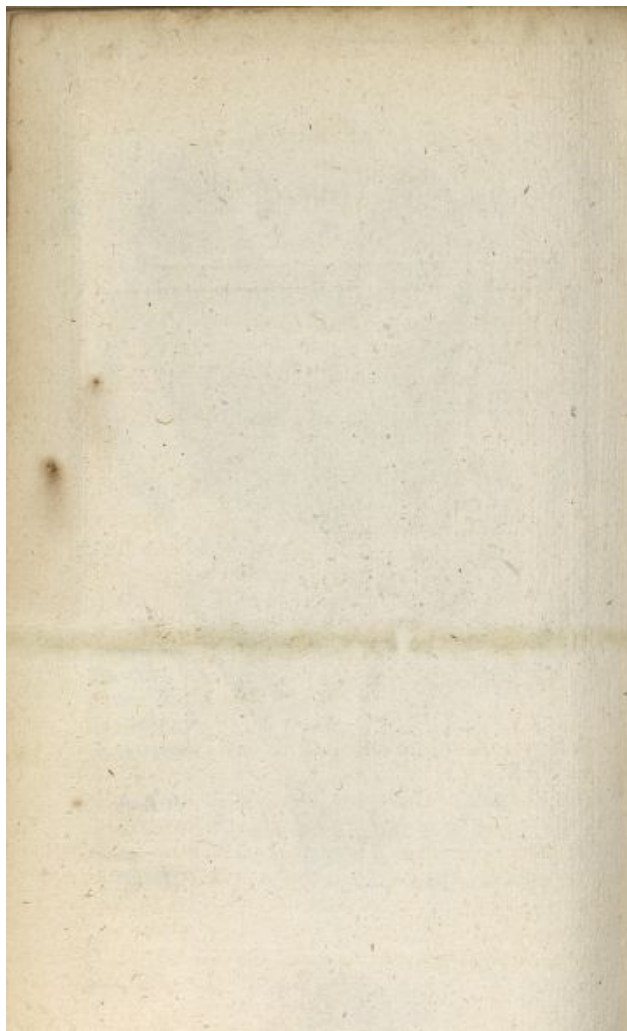
M 2

Uni

Unicum tamen est, quod, in gratiam Anatomiae tyronum, hoc loco notare expedit: Cerebrum à Cerebello non solum Meningem crassam separare in Canibus, uti quidem in homine fieri notamus, sed *Septimentum* hinc dari *osseum*, tenue quidem, at solidum, & revera duplum, ex laminis duabus canalium aliquem, sinibus lateralibus duræ meningis continendis & conservandis aptum, intra se relinquentibus, compositum, sic ut Cerebellum capsulæ quasi cuidam ossæ singulari inclusum reperiatur, aut potius parte superiori anteriorique ab osse tectum. Non enim hujus interstitii ossæ opæ Cerebellum totum à Cerebro separatum est, in basi continuatio Cerebri & Cerebelli, quæque ab iis procedit spinalis medullæ, datur, adeoque hinc loci osseus hic paries non reperitur. Superius à cranio descendens septum hoc osseum sese ad latitudinem pollicis transversæ magis magisque attenuatum dimittit in interstitium illud quod inter Cerebrum & Cerebellum superius quodammodo lateraliter datur. Huic ex inferiore cranii parte, processu nempe petroso, occurrit *septum* simile, at vix minimi digiti latitudinem habens, inferiora & lateralia interstitii dicti occupans. Nec tamen, licet sibi occurrant, hæc duo septa se invicem contingunt, quin aliquid spatii inter ea intercedit. Vide Tab. VII. Fig. I & II. in quibus

AAA. *Septum osseum ex processu petrosi anteriore parte sursum intra Cerebrum & Cerebellum adscendens.*
 BBB, &c. *Septum aliud, notabilius, ex Cranio intra Cerebrum & Cerebellum descendens, sinibus variis Cerebello se accommodans, in uno majus, in alio minus.*
 CCC. *Septi*

CCC. Septi hujus lamina postica, minor lamina priori.

DD. Canalis intra duas has laminas contentus, sinubus meningis duræ lateralibus, ex falciformi descendens, tutum iter concedens.

E. Occipitis foramen spinali medullæ dicatum.

F. Via ad os Ethmoideum.

GG. Cavitas ossis frontis ad naves procedens.

HH. Foramen per quod Nervi optici ad oculum feruntur.

II. Principium canalis ossis, de quo litteræ, D.D.

CAPUT X.

De Ligamentis Ossium.

EXaminare hæc necdum licuit, quod aliis tractandis horas impendere coactus, imò nec libuit, quod parum utilitatis ex labore hoc mihi aliisque polliceri potuerim.

CAPUT XI.

De Peritonæo.

PERitonæum omnibus imò Ventre contentis partibus Tunicam præbere communem, vulgo docetur, sic ut quæ in Hepate, Liene, Pancreate, &c. notatur, nil sit quam productum peritonæum, si duæ adsint, quales in Renibus, Ureteribus, Vesicæ biliaris parte liberâ, &c. observantur, earum interior sit propria, exterior similiter à peritonæo, adeoque omnibus Ventre hoc contentis partibus communis, si verò tres, quales in Ventriculo, Utero, Ve-

ficâ urinariâ, &c. separantur, extima habeatur pro peritonæi continuatione intima verò, & media, sint propriæ, at verò facilius hoc dici puto, quam autopsiâ, in Canibus æque ac Homine, confirmari; quæ quæso necessitas continuationem ejusmodi Tunicarum introducendi? Non putem à quovis Anatomico ita separationem institui posse, ut continuatio ea ad oculum demonstrari possit.

Qualitatibus Crassâ satis & densa, etiam eo loco, ubi à Musculo abdominis transverso, Diaphragmate, aliisvè partibus, quibus jungitur, separatur, quod notari ab illis volo, qui peritonæi crassitiem nimium extollunt, in dissecto corpore non peritonæum solum, sed tendini muscutorum transversalium unitum, peritonæi nomine exhibentes.

Procedere hoc peritonæum authores volunt non secundum totam substantiam, sic ut ejusdem crassitiei extra ventrem sit, cujus est in ventre ipso, sed, cum duplici ex membranâ compositum sit, non nisi unam earum, exteriorem nempe, extrorsum ferri, alterâ, internâ magis, in Ventris cavitate remanente, foramen, quod tunica exterior in Muscutorum obliquorum tendinibus fecerat, arctè claudente. Hoc sanè in Canibus minimè locum habet, utpote in quibus peritonæum ejusdem conditionis atque crassitiei, cujus est in Ventre ipso, extra eum ad Testes dimittitur, nullâ accedente foraminis illius quod transit occlusione, undè facillimum Anatomico stylum convenientem, aut flatum, liquoremve per apertam circa inguinâ viam ad Testes deducere, imò etiam in viventibus ipsis intestino, omento, humoribusvè in ventre

tre præter naturam collectis ad eosdem proclivis prolapsus, nisi Corporis positura malum ejusmodi avertat. Pedibus etenim posticis siquidem continuo insistere, aut incedere, deberent Canes, imprimis si vel motus corporis vehementior accedat, vel humor præter naturam in ventre congregatus, obnoxii magis forent herniæ ejusmodi, in quam facillimè incidunt illi homines, quibus via hæc præter naturam apertior est, incidere omnes, maximè violentius se commoventes, si æque ac in Canibus aperta hæc via foret. Nec tamen, licet vel maximè in homine hæc via clausa, vulgatæ illi sententiæ, quam supra adduxi, tunicam nempe peritonæi externam solam extrorsum ferri, internâ in Ventre manente, accedere possum, Vaginalis hujus tunicæ crassities insignis difficultatem movet, conferenti eam cum peritonæi utraque tunicâ, ne dicam, cum unâ, res constabit. Crediderim ego potius, totum peritonæum, ut in Canē, sic etiam in homine, extra ventrem procedere, solam hîc obtinere internæ tunicæ cum vasis seminariis, eo loco ubi musculos perforant coalescentiam. Quid certitudinis conjecturæ huic subfit, apertiones cadaverum declarabunt. Nec tantum in Canē viro ex Ventre ipso in processum peritonæi manifesta via, verum etiam in fæminâ, utpote in quâ ligamentum uteri teres processum hunc apertum intrat. Et hanc quoque aperturam non solum stylo immisso cognoscere licet, sed & flatu, valde processum hunc, pinguedine copiosâ, imprimis circa exortum, stipatum, distendente. Sexum virilem quod spectat, qualiter dicta hîc se habeant, Figura VI. Tab. II. exhibet, uti ea,

M 4

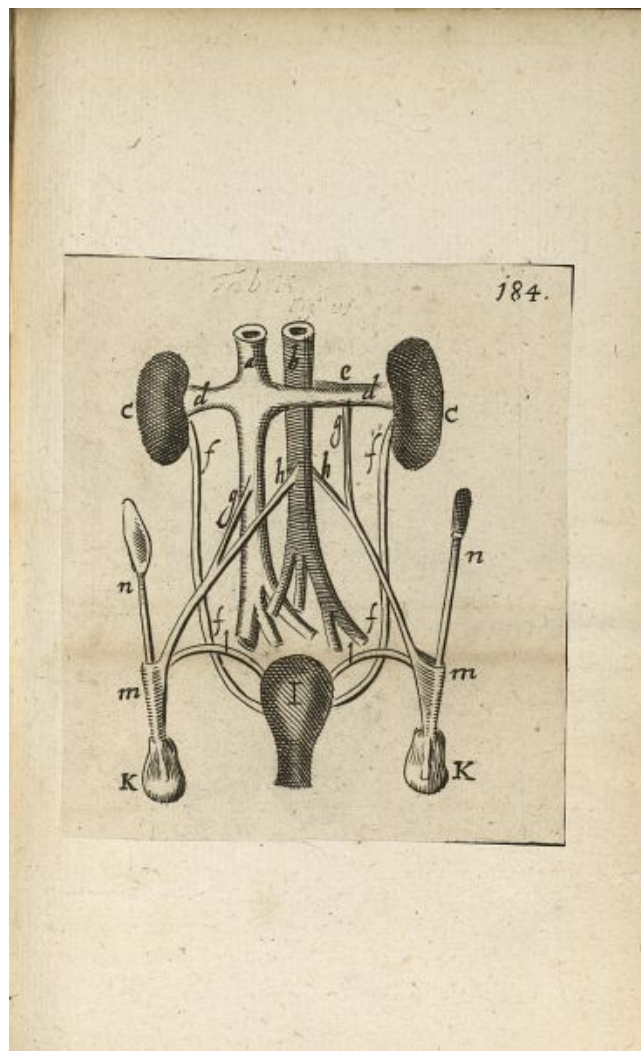
quæ

quæ Uterum caninum proponit, qualiter in sexu femineo se offerant, declarat.

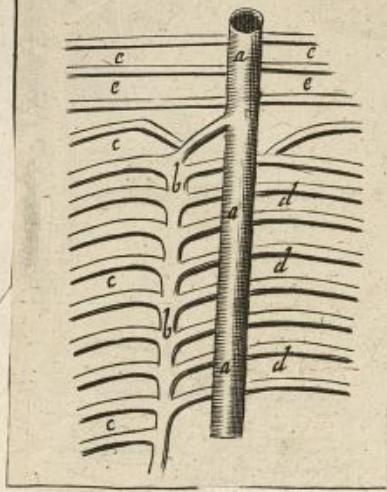
- A. Vena Cava.
- B. Arteria magna.
- CC. Renes.
- DD. Vena utraque emulgens.
- E. Arteria emulgens sinistra, dextra enim sub vena recumbit.
- FFFF. Ureteres.
- GG. Venæ spermaticæ, quarum sinistra ex Emulgente.
- HH. Arteriæ spermaticæ.
- I. Vesica urinaria.
- KK. Testes vaginali tunica involuti.
- LL. Vasa Ejaculatoria.
- MM. Vaginalis tunica s. processus peritonæi.
- NN. Stylus in processum insertus.

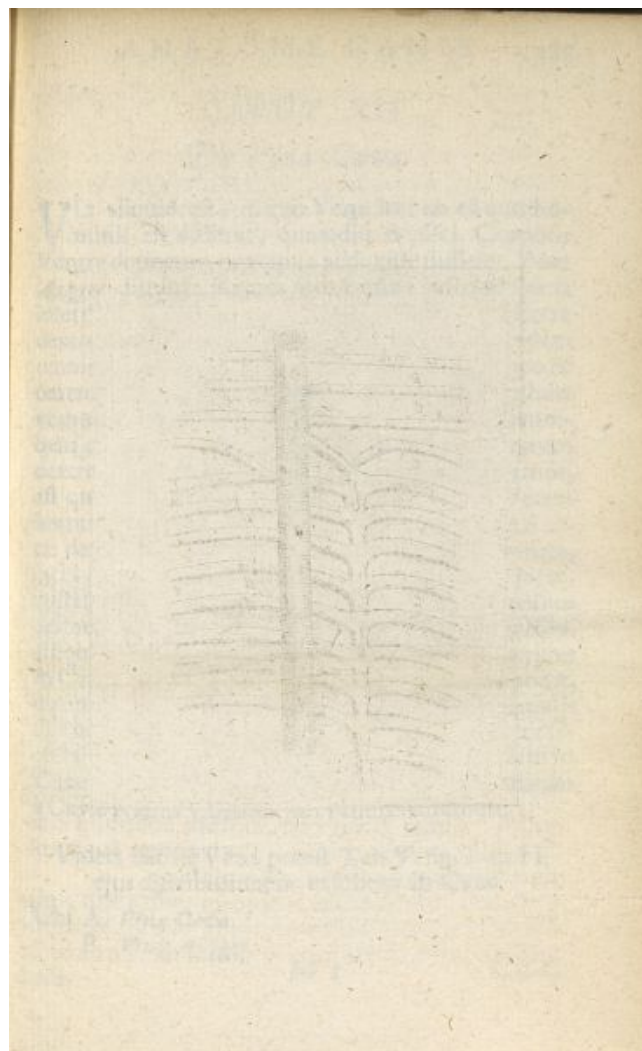
Continuationem esse peritonæi veram quam certum, tam incertum nil nisi peritonæum ad ejus constitutionem concurrere, putarem ego Musculorum Obliquorum tendines etiam hic, in Canibus nempe, locum habere, sicut Tunica Testium, ligamentivæ Uterini, vaginalis, quæ processus peritonæi habetur, coagmentatum quid sit, ex peritonæo & tendine dicto, deorsum se extendentibus, compositum. Hæc quod credam non solum robur insigne quo vagina hæc prædita est declarare videtur, sed & manifesta partium dictarum, peritonæi nempe & tendinis dicti, separatio.

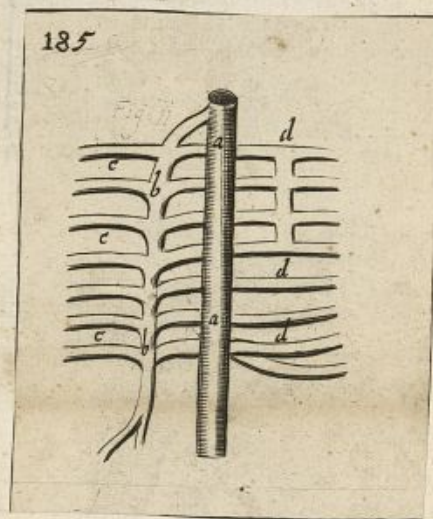
CA-

185

CAPUT XII.

De Venâ Cava.

Vix aliquid est, in quo Vena hæc ab eâ quæ hominis est differat, quamdiu triplici Corporis Ventre detinetur, præcipua adduxisse sufficiet. Vena *Azygos* dimittit Ramos suos ordine iusto ad spatia intercostalia, partesque vicinas, non solum in latere dextro in quo residet, sed & in sinistro, ad eundem omnino modum, quo ex Arteriæ Aortæ trunco & dextrorsum, & sinistrorsum æqualiter Intercostales vocatæ Arteriæ ad loca dicta deferuntur. Accumbens adeoque Vena *Azygos* corpori Vertebrarum dextro in latere, ad latus idem facile ablegat Ramos, ast qui in sinistrum deferri debent, corpora Vertebrarum transgredi necesse habent, sub Arteriæ Aortæ descendente Trunco. Correspondet in totum, factâ comparatione subjecti, Venæ hujus ad intercostalia seu potius lateralia, distributio in Canibus delineationi illi quam *Vesalius*, *Platerus*, *Spigelius*, aliique varii exhibent, utpotè quæ Venam *Azygon* in Cane, ejusque veram divisionem rectius proponit, quam quæ est hominis. Distribuitur autem Ramulis suis intercostalibus Vena hæc non nisi ad spatia intercostalia decem, tria enim superiora (tredecim enim in Cane Costæ occurrunt) ex ipso osseo Vertebrarum à Cavæ Ramis videntur sibi ventulas adsumere.

Videri hac de Vena potest Tab. V. fig. I. & II. ejus distributionem exhibens in Cane.

Ubi A. *Vena Cava.*

B. *Vena Azygos.*

M 5

CCC.

CCC. *Vena dextra intercostales.* DDD. *Sinistra.*
 EE. *Intercostales superiores.*

Subclaviæ non est quod hic quæramus, cum Claviculæ in Canibus non adfint, sed omne quicquid hoc loco se offert Axillaris nomen adsumat.

Jugularis distributionem exhibet Fig. I. Tab. III. ubi

A. *Ad Brachia ramus.* B. *Ad Thymum alius.*

C. *Sub osse hyoide conjunctio utriusque lateris Venæ.*

D. *Cervicalis Venæ.*

E. *Locus glandulæ maxillaris externæ.*

F. ——— parotidis conglomeratæ.

G. ——— conglobatæ.

H. *Varii Rami ad laryngis partes, maxime musculor.*

I. *Ad interiora cum Carotide penetrans ramus.*

K. *Superiorem maxillam pererrans.*

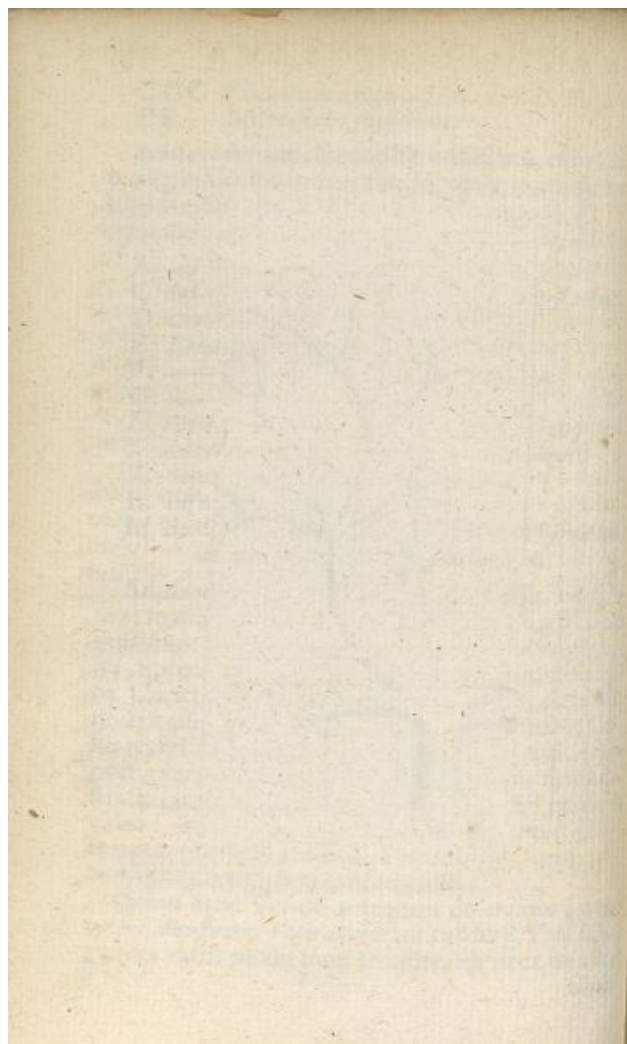
L. *Inferiorem accedens.*

M. *Exiles venæ ad glandulas Oesoph. & Thyroides, ab aliis pro jugulari internâ habitæ.*

Ad Brachia quæ est distributio, qualis sit, examinare inutile censeo, laborem hunc cui plus otii committimus: poterit idem, quam variè ea Pedem pererret, ubi constiterit ipsi, nobis aliisque communicare. Curiositatis equidem argumentum singulare hic poterit esse, Vasorum omnium, quæ in artubus Canis reperiuntur, è corpore exemptorum, exsiccatorum, verniceque singulari incrustatorum demonstratio, æt eruditionis idem esse credam, nil rationis video: bonas horas exercitio tali continuo consumptas præstasse, censeo, Professore Anatomicum illis quæ artis sunt consumpsisse.

Cavam hanc Venam antequam deferamus, placeat de Anastomosi Vasorum verbum addere. Vasa sanguifera variis modis inter se uniri, ita ut ex uno in aliud

aliud humori facilis detur motus, Anatomici hæcenus crediderunt ferè omnes, qualia autem illa vasa sint, diffensum aliquem inter eos introduxit, quibusdam etenim placuit Anastomoses has dari in Venis solis, aut Arteriis, aliis in Venis & Arteriis. Hujus loci non est, nec instituti mei, sententias varias proponere, Authorumque variorum verba varia adducere; de Anastomosi Venarum cum Arteriis quam dubius sum, tam certus de ea quæ est Venarum, Arteriarumque, hæc quamvis obscura magis, ob vasorum exilitatem. *Venam cum Venâ copulari* in partibus variis Dissectiones Canum plurimæ satis abundè docuerunt, ne alias adducamus, in Ventriculo, Mesenterio, Omento, Intestinis, Pleura, Jugularibus manifestè admodum Anastomoses tales sese exhibuerunt sapissimè; ita etiam Epigastricas venas cum Mammaris sub musculo Recto frequenter uniri notavimus. Et certè Anastomoses tales difficultatis nihil habet admitttere, Motus sanguinis nullum ex eâ impedimentum capit, ponamus duas venas conjungi, conjunctio hæc pro unâ continuatâ venâ eas duas haberi vult, (& quis probabit hîc dari conjunctionem duarum venarum nec pro unâ Canalem hunc venosum assumendum esse, in quod valdè inclino,) deducantur ex eâ propagines, majores, minoresque, plurimæ, receptus his sanguis, ad Cor reducendus, sicque ad Venam dictam delatus, sive huc sive illuc feratur, nunquid motus idem? Plateam aliquam magnam, ad eandem arcem deducentem, per plateas minores intrantes homines, dextrorsum sive procedant, sive sinistrorsum, nunquid perinde? *Arteriarum Anastomosis* quomodo explicari possit, licet detur, non video,

sic

fic enim necessario sanguis sanguini occurreret; ab utroque principio adfluens per duas arterias, nunc unius speciem referentes, si exitum certum non invenerit, annon in motu sistetur? Ita quidem videtur; attamen cum in mesenterio, collo, variisque locis aliis, conjunctio hæc notetur, difficilis licet motus sanguinis nobis videatur, res ipsa ideo negari non debet. Nolo hic adferre quæ de *Anastomoseon* ejusmodi *Ufu* excogitarunt Anatomici, illius imprimis, quæ est vasorum Epigastricorum & Mammariorum, videri possunt quæ in Commentario nostro ad Cap. II. Veslingii habemus. Licet non semel conjunctionem horum Vasorum sub Musculo Recto annotare licuerit, nunquam tamen ea alia occurrit, quam Venæ cum venâ. Nec tantum in Canibus Anastomoses Venarum Mammariarum cum Epigastricis frequentissimæ sunt, in homine quoque non semel se nobis conspiciendas quod dederint notare hîc cogor, ne, cum multis, re non perpensa, solo contradicendi studio ductus, nunquam eos occurrere absolute pronuntiare quis pergat.

CAPUT XIII.

De Venâ Portæ.

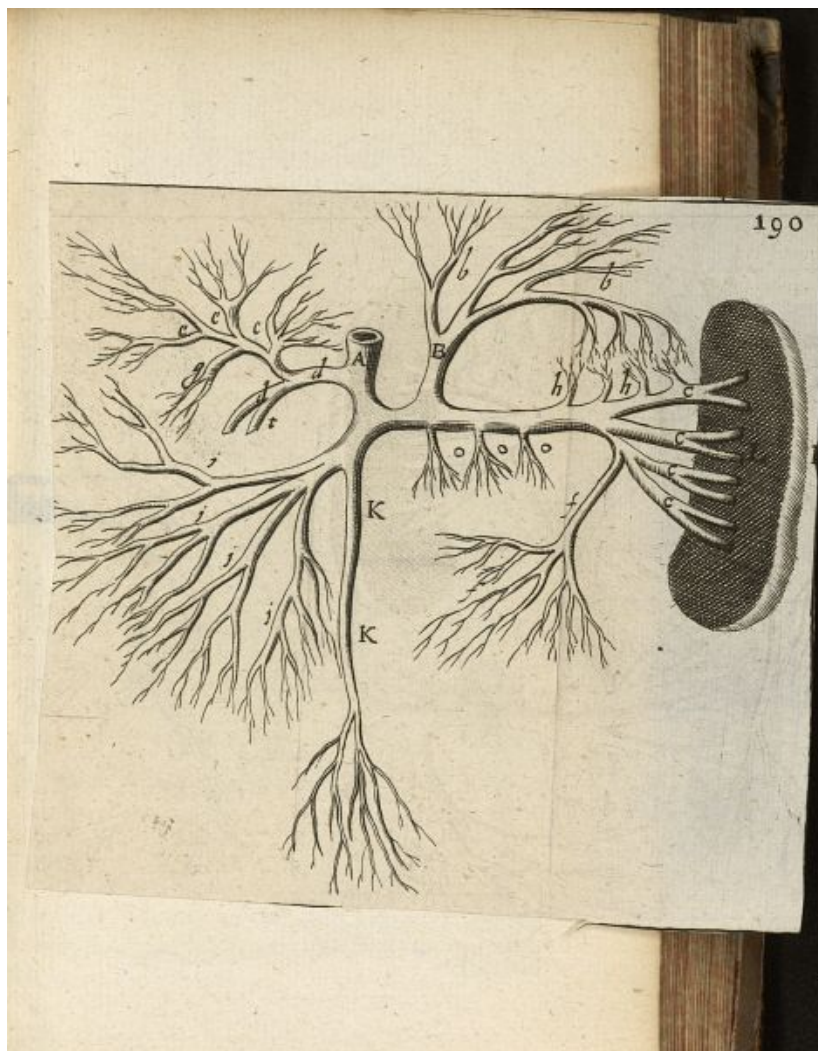
VENÆ *Portæ* distributio cum ab eâ quæ in homine in non paucis diversa, eam integram hîc proponere utile censemus. Ex Hepate prodiens Truncus, glandulis variis stipatus, Venam mox exhibet insignem, dextra petentem, Pancreas hæc accedit, variisque modis divisa pererrat, in itinere Ramum emittens, partim ad Omentum, partim ad Pylorum &

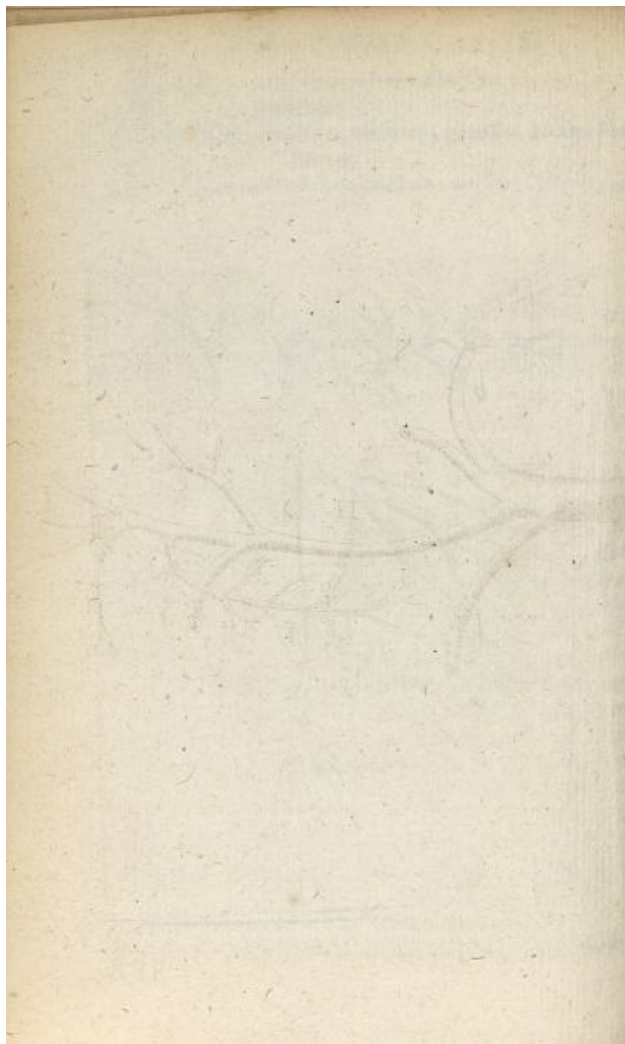
& Duodenum distribuendum, sicque *Gastro-Epi-
ploicam dextram, Pyloricam, & Duodenam* constituit.
Hoc factum in Ramum *Mesentericum & Splenicum* di-
viditur. *Splenicus*, Lieni destinatus, superius Ventri-
culo Ramos varios communicat, *Gastricos* dictos,
majorem unum, per superiora imprimis se diffun-
dentem, at minores plurimos, inferiora præcipue
accedentes, inferius Omento, qui *Gastro-Epi-
ploica sinistra, & Epi-
ploica* dicuntur, sicque, pancreati
ex parte immerisus, cui etiam ramulis pluribus pro-
spicit, Lienem adit, varieque divisus intrat, atque per-
reptat, Valvulis, circa ingressum, extra spectan-
tibus præditus. *Mesentericus* vix pro simplici, etiam
circa principium, habendus, cum exili spatio indi-
visus occurrat, plurimis propaginibus, variè, ante-
quam intestina attingant, divisus, recto fere ductu
mesenterii intra membranas decurrit. At verò In-
testinis viciniore factæ Venæ Mesaraicæ, mirè in-
ter se uniuntur, ut sanguini ex ramo uno in alium
facilis sit via, procedentibus variis iisque subtilissi-
mis ramulis ad intestina ipsa. *Arcuatorum ductuum*
nomen conjunctionibus hisce semicircularibus im-
ponere placuit Clar. *Henrico Pauli* in *Anatomia*
Bilfianæ Anatomie. Sed de his mox plura. *Umbilicalis*
Vena etiam in Cane ex portâ prodit. Conferatur
Tab. I V. Fig. I.

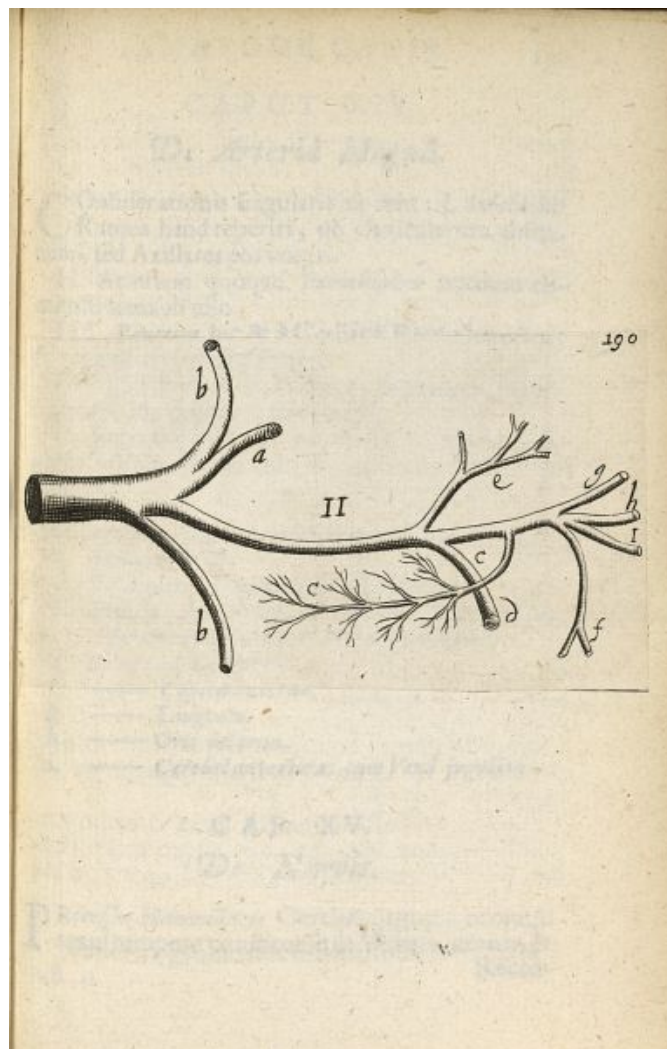
Ubi A. Truncus Vene portæ.
B. Vena Coronaria s. gastrica major.
C C C. Vena splenica ejusque Rami ad Lienem.
D D D. Pancreatica pancreatis duodeno accum-
bentis.
+ Pancreatis transversæ Pancreatica.
A E E E. Gastro Epi-
ploica dextra sursum elevata.
F F F F.

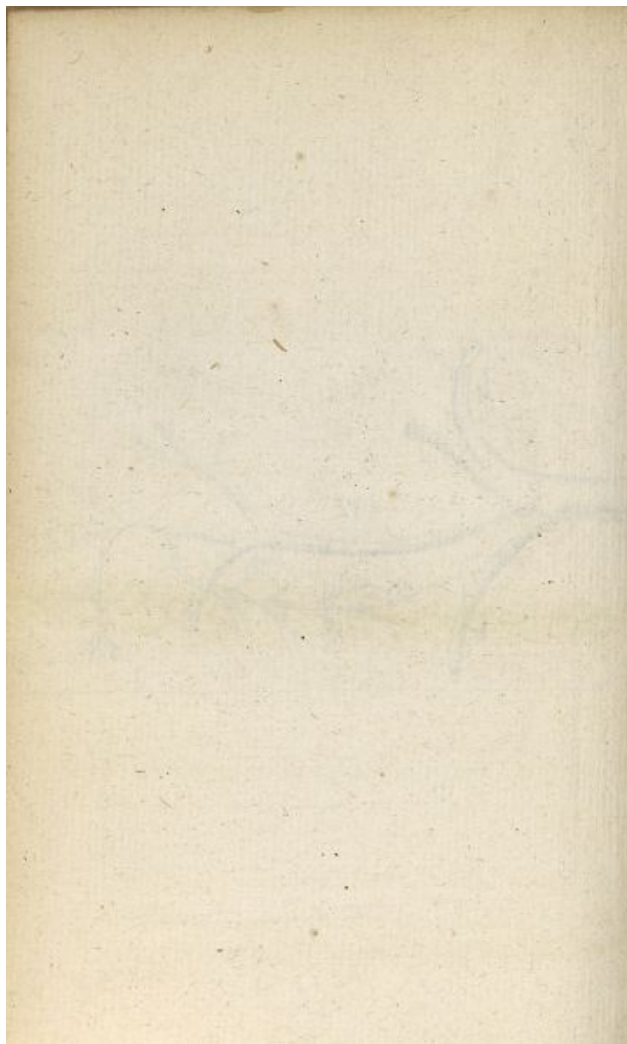
- FFFF. ————— Sinistra.
 G. Duodena.
 HHHH. Gastricæ minores, quarum ultima Vena brevis.
 IIII. Mesenterica Vena, ejusque Rami ad intestina.
 KK. Hæmorrhoidalis.
 L. Lien.

Venas Mesaraicas Arcuatos ductus in Mesenterio constituere, antequam intestina accedant, egregie declarat *Henr. Pauli* in *Anatome Anatomix Bilsianæ*, ubi etiam curavit singula quomodo in Cane apparuerunt singulari figurâ delinearî, quam in Appendice nostra ad *Veslingium*, pag. 317. videre licet. Verba ipsa quibus eos describit his nostris addere rei novitas exigit. Quum, inquit, *Barbette* experimentum tentare vellem, cognovi quod res erat: nimirum rubras istas venas, in ambitu ubi intestinis subtenduntur, multos arcuatos ductus à jejuni principio ad Rectum usque efformare, qui sparsâ de se plurimâ sobole, & rursus inter se peristyliorum compagibus juncti, minimè divaricatis, semperque versus centrum mesenterii ampliores evadentibus ramis, sub glanduloso corpore in unum sanguinis rivum sive truncum colligebantur. Dictis de existentia ductuum horum uti facilem assensum præbeo, non unico in subjecto tam humano quam canino, veritatem ejus expertus, ita difficilem illis, quæ ex scriptis *Dominici de Marchette*, & *Francisci Glissonii*, ad eorundem illustrationem loco citato adducit, de quibus alio loco plura proponere dabitur.

CAPUT XIV.

De Arteriâ Magnâ.

Considerationis singularis hîc sunt : I. *Subclavios* Ramos haud reperiri, ob clavicularum absentiam, sed Axillares eos vocari.

II. Arteriam quoque *Bronchiale* necdum demonstratam ab ullo.

III. *Pancreas* hîc & à Coeliacæ Ramo hepatico, & à splenico ramos adsumere.

IV. Distributionem in pedes, anteriores, posteriores, hîc declarare inutile esse.

In gratiam juniorum placet hîc *Carotidum* aliquam delineationem addere. Habetur hæc Fig. II. Tab. III.

- a. *Carotides, quarum sinistra paulo inferius oritur.*
- b. *Axillares.*
- c. *Descendens ad Cervicis & colli externa.*
- d. *Divisus variè ramus ad cerebrum transiens per foramen per quod exit Nervus sexti paris.*
- e. *Ramus ad Laryngem.*
- f. — *Capitis externa.*
- g. — *Linguam.*
- h. — *Oris interna.*
- i. — *Cerebri anteriores, cum Venâ jugulari.*

CAP. XV.

De Nervis.

Processus Mammillares Cerebri organon odoratûs omnitempore constituissè & Veteres omnes, & Recen-

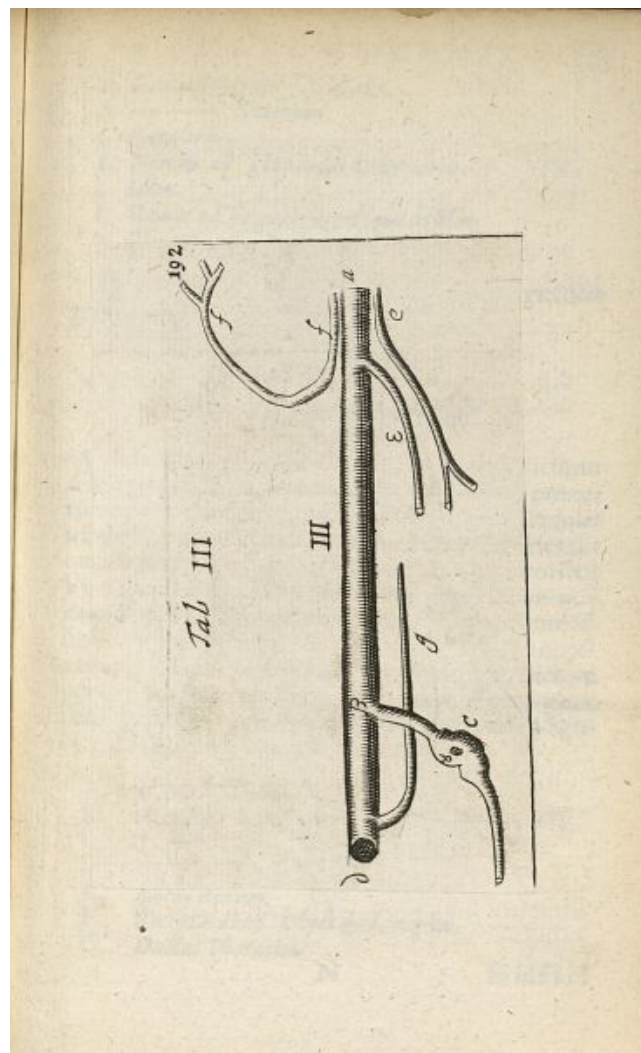
Recentiorum plurimos, notum fatis. At verò curiositati atque diligentiae quorundam debemus, quod inventi fuerint in animalibus variis Homine, Simia, Cane, Vulpe, &c. Nervi, à processibus dictis omnino distincti, sensui dicto inservientes; ex medulla enim Cerebri, circa sellam sphenoidæam, principium exile ducentes, ad os Ethmoideum, sensim ampliati, procedunt, ubi extremis suis tumiduli processus exprimunt Mammillares dictos, aliis, & quidem convenientius, Papillares. Ampliores hi conspectioresque in Animalibus olfactu exquisito præditis, qualia, inter alia, Canes observantur. Distinctos hos à Nervis olfactoriis minimè habemus, continuata enim corpora sunt, situ, & crassitie solum diversa, filamenta varia, maximè in Canibus, similibusque animalibus, quibus odora vis excellens, ad narium tunicam dimittentia, sed verò illos, quos antiquitas illis nominibus donavit, tubera nempe cerebri, antè utrinque ad ossis Ethmoidei processum cristatum se exhibentia, utpotè nervis veris minimè unita.

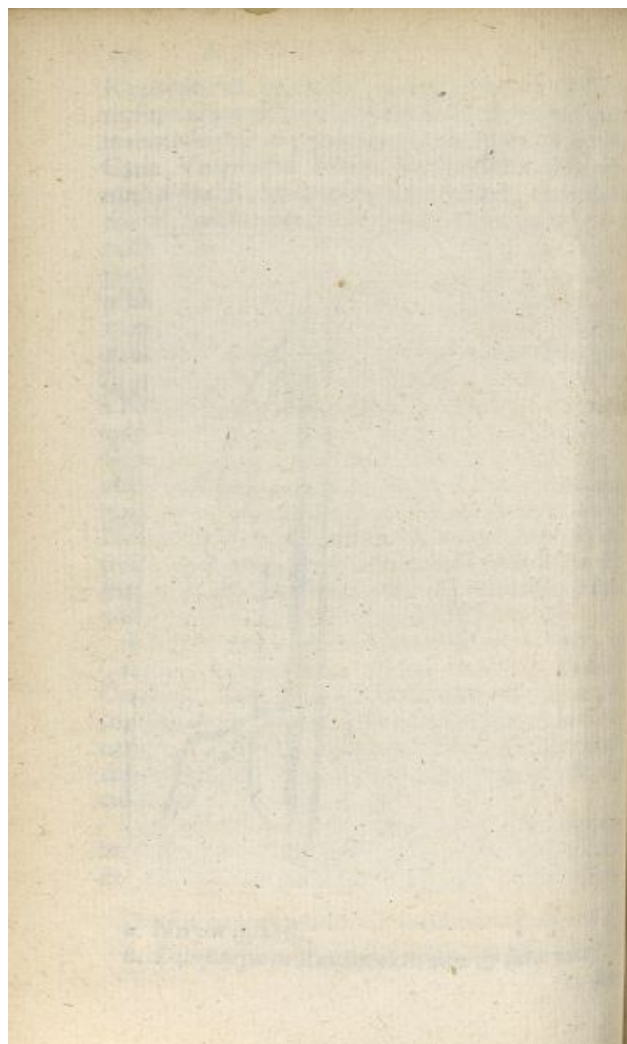
De *Nervis Opticis* notatu dignum testimo, in Canibus conjungi eos minimè extra substantiam Cerebri, uti quidem in Animalibus plerisque aliis contingere reperimus, sed verò jam occurrere Connexionem eorum, antequam Cerebri substantiam deseruere, sic ut ab eà in totum tegantur & occultentur.

Nervus *Sextæ Conjugationis* extra cranium qualiter distribuatur in Cane, quo aliquo modo constet, placuit Figuram III. Tab. III. addere, in hæc

a. Nervus ipse est.
 β. Divisio ejus in Ramum externum & internum.

c. Rs.

- c. Ramus Internus s. Costalis.
- d. ————— Externus.
- *. Ganglion.
- e. Nervus ad glandulas Colli varia.
- †. Idem.
- f. Ramus ad linguam pertesque adfitas.
- g. Recurrens sinistralateris.

Minores alias propagines, confusionis vitandæ gratiâ, omitto.

CAPUT XVI.

De Lymphæductibus.

A Glandulis plurimos eorum progredi, dicimus apicite de Lymphæ ductibus in homine; omnes enim vel à glandulis initium sumere, vel glandulas transire, quod Anatomici hæcenus crediderunt omnes, credamus, observatio nostra, præsentibus Viris Celeberrimis Do. *Slado, Veen, Quina, Swammerdam, Boddens*, aliisque, habita, inhihet, qua, in molosso, 21. & 22. Septembris anni 1665, dissecto quosdam ex illis ab hepate ad Receptaculum dictum pergere invenimus, absque ullâ notabili cum glandulis communicatione. Inventum delineatum figurâ II. Tab. IV. habetur, ubi

- A. Hepatis lobus.
- B. Glandula intra venam portæ & pylorum sita.
- C. Glandula Venæ Cavæ sub Renibus imposita.
- D. Capsula Atrabilaria.
- E. Locus Renum.
- F. Receptaculum Chyli & Lymphæ.
- G. Ductus Thoracicus.

N

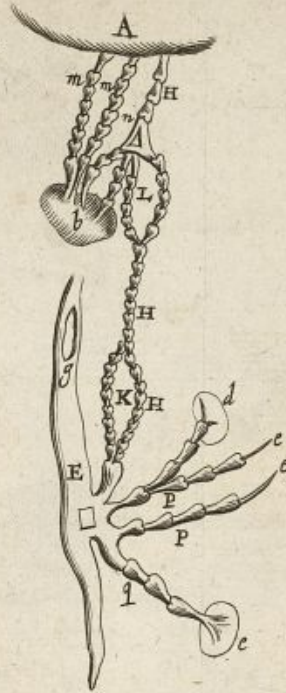
HHHH

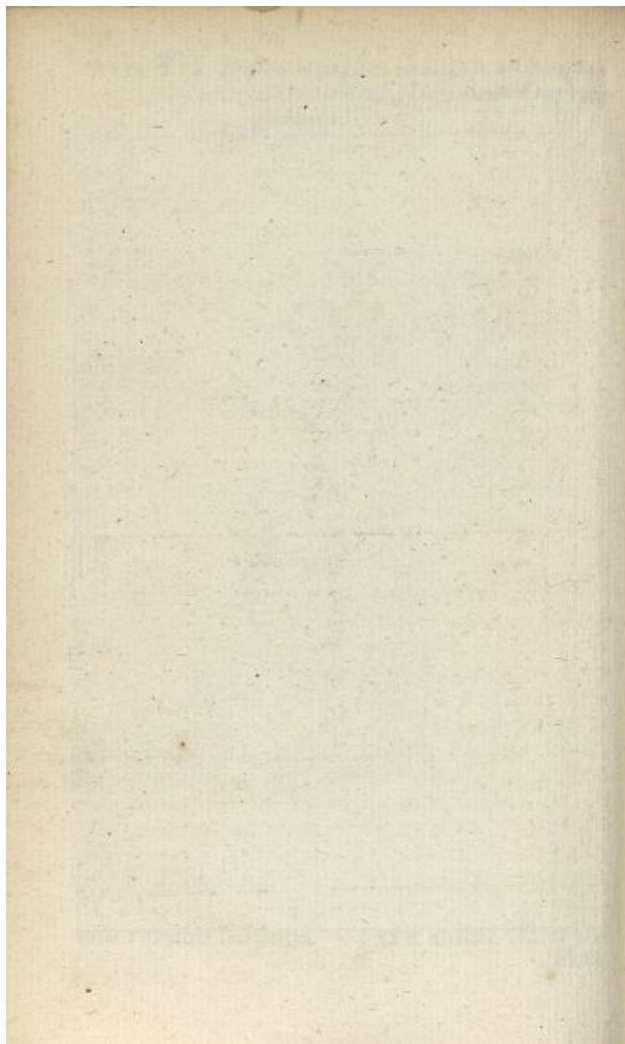
- HHHH. *Ductus Lymphæ, ab Hepate ad Receptaculum tendens, sine communione cum glandulis.*
- II. *Communicatio ductus hujus cum Chyli receptaculo.*
- K. *Ejus divisio sub centro Mesenterii.*
- L. *Alia bifurcatio circa Venam portæ.*
- MM. *Lymphæ vasa hepatis lobo imposita.*
- N. *Eorum cum ductu dicto connexio, mediante ductu minore.*
- O. *Vas lymphaticum à glandulâ Renali proveniens.*
- PP. *Ductus Lymphæ à Renibus procedentes.*
- E. *Ductus à glandula quadam ad Receptaculum tendens.*

CAPUT XVII.

De Omento.

Omentum, operimentum membraneum intesti-
norum, Vasis semper plurimis scatet, detinen-
tur hæc intra duas laminas, similiter ac ea, quæ per
Mesenterium distribuuntur, ne facile noxam ali-
quam incurrerent, imò roboravit distributionem
eam natura pinguedine copiosâ, illis locis ubi va-
sa detinentur imprimis se exhibente, & hoc non
tantum in Homine obtinet, sed & in Canibus, in
his tamen non semel observare licuit copiosissi-
ma Vasa, nullâ pinguedine præsentente, damni ali-
quid an passi fuerint Canes tales ex hoc defectu,
explicare non licet, affirmativa quamvis proba-
bilis videatur sententia. Constat autem Omentum
dictum

dictum ex *Alâ* seu *Tabulâ* duplici, in Cane æque ac Homine, si sequi libeat communem loquendi modum, Anatomicis omnibus usualet, harum una habetur, vocaturque *superior* aut *anterior*, altera *inferior* aut *posterior*, sive respicere placuerit præceptoribus nostris situm earum, sive connexionem. *Situs* in hominè vivo, adeoque erecto corpore incedente, anteriora & posteriora quæ dici debeant, satis declarat: Ast in demortuo, adeoque dorso incumbente, similiter ac in Cane ab Anatomico dissecando anteriora benè superiora, uti posteriora inferiora appellari possè, quis non intelligit? Connexio tabulæ anterioris cum sit cum Ventriculo, posterioris verò cum Intestino, aut partibus aliis Ventriculo subjectis, quo fundamento illa superior, hæc inferior nominari possit, cui non patet? Certè si Omenti figuram, quam ordinario ipsi adscribere solent Anatomici, spectemus, qua rete piscatorium, *sacci* formam habens, referre docetur, quo minus uniforme hoc Omenti corpus unâ continuâque ex tabulâ constare dicamus, nil causæ video, obtinet hæc, pro varietate situs, anteriora quæ umbilicum, posteriora quæ dorsum, lateralia quæ inania, inferiora quæ pudenda, superiora quæ diaphragma spectant. De prioribus quam certa omnia, modò omentum ritè extensum oculis nostris exponamus, tam incertum, an, & quomodo, superiori partè, quæ Diaphragmati vicina, Omentum hoc se exhibeat: Sanè & huc se extendere Omentum dictum, Canum dissectiones variæ & me & spectatores alios docuerunt; Visceribus omnibus, Hypochondriis Epigastrioque contentis, qualia imprimis Hepar variè in Canibus divisum,

N 2

Vesica

Vesica fellæa, Lien, Pancreas, ipseque Ventriculus, arctè ubique adhæret, connectens ea variè, uti omni parte, ita & hæc, multas valde plicas adsumens, adeò quidem, ut, non nisi manûs aut instrumenti ope apertione alicubi factâ, in spatium illud, quod Omenti dictæ laminæ duæ, sibi incumbentes, relinquunt, tunc maximè ubi vel flatu vel manibus à se invicem sejunguntur, manum inferere liceat. Rarum exiguum aliquam particulam superius deesse, sicque in interstitium illud quod tabulas dictas intercedit, instrumento Anatomico manuvè viam dari.

Connexio ejus aliâ in Cane quam homine. *Anterior* enim quæ vocatur *tabula* Ventriculi fundo, Hepatis lobo uno pluribusvè, Trunco Venæ portæ ipsique adjacentibus glandulis, nec non Lien, committitur, *posterior* verò pancreati foli jungitur, Colique intestini portioni descendenti, neutiquam illi, quæ ex latere corporis dextro in sinistrum transverso situ se extendit, utpote quæ ab omento omni modo libera est, foli mesenterio connexa.

Omenti ala postica, pancreati lienique cohærens, *appendicem* quasi aliquam de se dimittit in Canibus inferiora versus, hæc recto ductu, non transverso, qualis est omenti, ad renis sinistri situm se extendens mesocolo arctissimè committitur.

CAPUT XVIII.

De Ventriculo.

Tunica intima, quam *carneam crustam* quidam dicunt, *Glandularum* plurimarum congeries videtur, hæc circa *inferiora lateraliaque* rubra est, mol-

molliorque, facile separabilis, & à tunica subjecta nervea, & in se, at quæ orificio vicinior, imprimis dextro, *alba* omnino, & firmitus *cohaeret*, *densior* multo, circa *orificium* ipsum separari minimè potest, ad pollicis distantiam annularem arcitudinem efficiens in dextro, in sinistro verò disparens adeo ut ad gulam adscendere minimè videatur.

Crassitie minoris multo humano est, moderatam cum obtinet extensionem; *Rubicundioris* coloris, ob sanguinis per copiosa vasa copiosum affluxum.

Sinistrum Orificium constrictum licet semper in demortuo cane notetur, minimè tamen Circulum illum membraneum, qualem flatu distentus sicque exsiccatus Ventriculus humanus insigniter existantem exhibet, observare licet. *Dextrum* aliquot digitorum transversorum latitudine definiri deberet, si quidem crassities substantiae, cavitatisque angustia, terminos ipsi poneret, sufficere putamus, & ubi incrassatus, & ubi angustatus maximè, fundus Ventriculi est, pylorum constitui.

CAPUT XIX.

De Intestinis.

TUNICAM *Externam*, quam peritonæi continuationem dicunt Authores, fibrarum carnearum Rectarum congeriem esse, evidentissimè hic demonstrari potest.

Interna quam Crustam carneam scriptores varii appellant, similiter ac ea quæ Ventriculi est, nil nisi *glandularum* minutissimarum congregatio videtur. Uti capite de Ventriculo docuimus.

SITUM alium in Cane quam Homine eadem obtinere, communiter tradunt Anatomici, sic ut Tenuia in Cane superiora Ventris imi occupent, Crassa autem inferiora, in Homine verò medium locum obtineant Tenuia, Crassa superiorem æque ac inferiorem, lateraliaque ipsa. Atque hujus positionis in Canibus intuitu bene Tenuia ab Authoribus appellata esse superiora, Crassa inferiora, malè autem eadem applicari intestinis humanis. At certè, licet non inficiar, Tenuia intestina mediam magis Abdominis sedem in homine occupare, Crassa verò eadem utroque latere, imò superius, inferiusque, aliquà parte, cingere, sicque continere, non video tamen hoc absolute omninò assumendum esse, cum & in hypogastrio ipso Tenuia reperiatur, imò etiam in Epigastrio, ibi etenim Ileon magnà parte se exhibet, hic & Duodenum, & lejuni portio. Imò quid mirum, libera magis intestina tenuia in erecto corpore humano medium inferioraque petere, loca sua retinentibus Crassis, utpotè partibus aliis firmitus connexis. In aperto Cadavere, in dorsum proclinato, quo usque intestini hujus tenuioris situs se extendere possit, etiam superiora versus, aperte satis videre licet, siquidem manus Anatomici eadem ritè disposuerit. In Canibus, cum prono in terram ventre incedant, anteriora omnia Tenuia intestina occupant, non sola inferiora, nec sola superiora. Crassa itidem licet in homine notabiliora, Colon imprimis, & Rectum, non magis tamen hic supremum Ventris locum occupant, quam in Cane, circa posteriora enim delitescunt, lateralia, superiora, inferioraque, eodem prorsus modo ut in homine, possident.

In DUODENO, in Cane semper duplex foramen.

men, undè ductus bilarii & pancreatici ingressus ad duorum pluriumvè digitorum transversorum latitudinem à se invicem distant. Figuram vide in Tractatu *Grafii* de succo pancreatico, *Hickmoro*, aliisque. *Accumbit*, imò *connectitur* duodeno huic, oblique descendenti, pancreatis pars.

JEJUNUM obliquo *situ* Vertebrarum corpora adscendens supergreditur usque ad sinistra Ventris, undè, facto flexu, regreditur ad anteriora, ubi *ileon* constituit.

Valvulis in Cane omninò destituitur, quantum mihi hætenus observare licuit, forsan quod in homine, in quibus notabiles, pluresque, incessus erectus celeriores chyli descensum promoveret.

COECUM, quod in homine tenue admodum, & quasi vermiculare, adeò, ut potius processus quam veri intestini nomine dignum, *amplum* hîc valdè & *oblongum*, varieque *contortum*, foecibus liquidioribus semper repletum, ventrem quasi amplum, profundum, oblongum, continuum, exitu destitutum constituere dicit *Aguap*. Tract. de intestinis: quia proni incedunt Canes, eodem Authore, haud ita deorsum descendit, sed potius interno abdomini incumbit.

Cœcum hoc membraneo quodam *ligamento*, suspensorio, gaudet, ab intestino hoc per latus externum ilei assurgens, sensim magis magisque acuminatum, ad palmæ duplicis aut triplicis altitudinem. Vasis scatet ut mesenterium ipsum. Vide Fig. IX. Tab. II.

COLON, omnium (nisi Recti extremum excipere velis) capacissimum. Hoc *amplum* valdè in Homine & Simiâ, *Cellulis* variis, *Ligamentoque* duplici cellulas has conservante, præditum, imò *Valvulis* variis Conniventibus instructum est, quibus omnibus cam

destituatur in Cane, quis non videt, non sine fundamento, Colon in Canibus deesse, dici posse, imò haud convenienter à *Fabricio ab Aquapendente* dici, *Homines & quadrupeda in Coli intestini constructione ferè convenire?* At nomen hoc hîc retineamus, adeoque *Colon etiam in Canibus dari* dicamus, situs ejus exigit, factâque comparatione cum intestini partibus aliis capacitas notabilis. Ileon enim ubi definit, circa Renem dextrum, continuato ductu hoc quod Colon appellamus principium sumit, Ileo, imò præcedentibus omnibus, longè crassius, ampliusque, sub valvulâ hîc se exhibenti Cæco intestino, sacculi longioris intortique instar Colo quasi appendenti, foramen concedens, hinc, factò sub jecore flexu, transversim Ventriculo substratum, lienis regionem accedit, indeque, novo flexu factò, ad Renem sinistrum pergit, ubi finem fortiri videtur, leviterque ad corporis medium inclinans Recto intestino originem præbere. Hoc ergo omne, cujus situm paucis sic exposuimus, si Colon nominari non debeat, convenientius nomen substitui necessarium, Recti Intestini productionem ego vocare non audeam, licet eo inclinet *Jacobus Sylvius* in Anatomie Canis, Rectum statim excipere Cæcum docens, initio præangustum, & nonnihil obliquum, quoad Spinæ lumbi & ossi sacro attensum omnino rectum efficitur.

Ligamenta ejus, similiter ac *Cellule*, quorum retentionierviunt, in Canè defunt.

Valvule Conniventes hîc non dantur, at verò, quæ ad principium Coli Ileique finem est, Circulus est membranofus, ex tunicæ interioris intestini hujus orbiculari plicaturâ formatus, quod & in intestino ipso facillimum demonstrare, & in fistuloso quo-

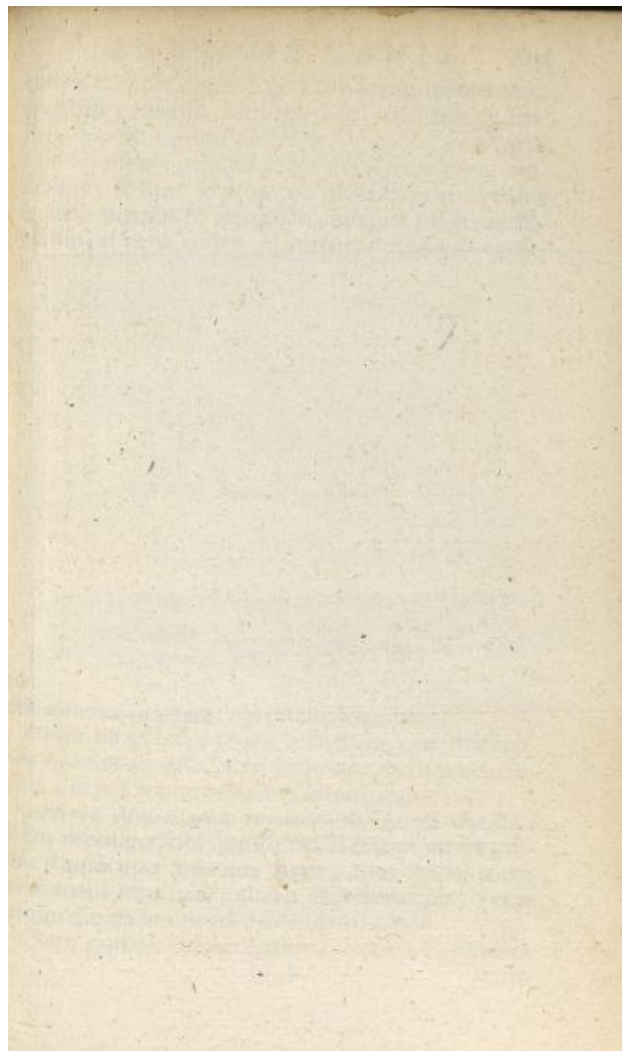
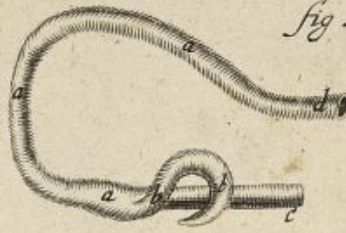
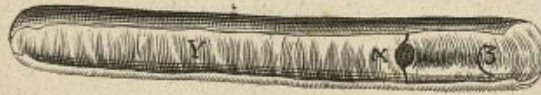

fig. VIII*fig. IX*

quovis corpore, mobili quodam integumento intus investito, longior adeoque hoc loco tunica hæc Ileij, quo sic commodè plicari queat, circumvè hunc villosum, pendulâ membranâ præditum, constituere, & hinc in promptu ratio est, cur circulus sit adeò rugosus & inæqualis, integro existente intestino, at verò, eodẽ in longum dissecto & explanato, asperitas omnis tollatur.

Figura ipsi alia in Canẽ quam homine, cum Cellulis Valvulisque destituatur, rotundum Colon hĩc est, simile aliis intestinis, crassioris tamen substantiæ. De Coli situ, Cæciquẽ figurâ & Valvulâ, vide Tab. II. Fig. V III. & I X. in quibus

- a. a. *Intestinum Colon, in naturali situ.*
- b. b. *Cæcum in situ.*
- c. *Ileon.*
- d. *Rectum.*
- e. *Valvula Coli, & orificium Cæci.*
- f. *Ileon.*
- g. *Colon.*

RECTUM Intestinum *Ligamento* firmo teretique, ad aliquot digitorum transversorum longitudinem descendente, alligatur ligamenti Caudæ.

Cauda hæc versus anum inflectitur ope *Musculorum* interius ab ossẽ Sacro & Innominato prodeuntium, & in Caudæ superiora insertorum.

Arteria Mesenterica inferior ab Aortâ simplici ductu prodiens, ubi intestinum Rectum attigit, divisa Ramo uno inferiora petit, hæmorrhoidalem constituens internam, altero superiora adit, Venæ hæmorrhoidali ex portâ descendenti adita.

Circa podicis extremitatem, utrinque, *foramen* exile

exile occurrit, per quod, ex *Vesicula*, in exteriori parte intestini se exhibente, Sphincteri q. immersa, nucis moschatae magnitudinem, ubi inflata, habente, materia exprimitur alba, semini similis, in cuius usum inquirant doctiores.

CAPUT XX.

De Mesenterio.

Glandula ejus major, quam *pancreas asellianum* dicunt, notabilior longè in Cane, proportionè habitû corporis, quam in Homine, in quo quod deest hujus magnitudinî reliquarum vagarum, per mesenterium totum incerto ordine distributarum, numero compensatur. Convenientius adeoque Pancreatis nomen glandulae Mesenterii mediæ in Cane tribuitur, quam in Homine.

CAPUT XXI.

De Vesicâ Lactea, & Ductu Chylifero.

Glandulae *Lutibales*, quas in Homine Clar. *Bartholinus* adsumit, in Cane notari nequeunt, sola hic membrana occurrit. Amplitudinis variæ est, pro subjectorum diversitate.

Ductus ipse Venam Subclaviam hic non intrat, cum ea non detur, sed verò Axillarem. Intrat autem ferè sinistram, in thorace variè sæpè bifurcatus. *De* lineatio ex *Bartholino*, aliisque, sumi potest.

CAPUT XXII.

De Pancreate.

V*enæ & Arteriæ* duplicis conditionis in Pancreate Canino notantur, etiam in homine eas dari non dubito. Harum *Priores* solas Pancreaticas vocare solent Anatomici, quod eas speciatim magis pancreati dicatas esse credant, magnitudine notabiles admodum, ex trunco *Venæ Portæ*, & *Arteriæ aortæ Ramo Coeliaco* procedentes, variis propagibus per pancreatis substantiam se diffundentes. *Posteriores* verò, quas præter Pancreaticas dictas hic reperimus, quantitate & numero, si ramulos spectemus per pancreas distributos, prioribus cedentes, ex utroque *Ramo Splenico*, venoso, arteriosoque, pancreas ex parte transeunte, procedunt.

Rubicundior ejus *Color* in Cane quam Homine, ut adeò id nominis quod ipsi varii tribuunt dum *Caticreas*, hoc est pulchra caro dicitur, potiori jure pancreati canino quam humano competere videatur, rubello suo colore renitet valdè & dissecanti quasi aridet.

Situs ejus longè diversus, adeoque & *Figura* diversa in Homine ab iis quæ in Cane, ex eo quod in illo simplex, in hoc quasi duplex, notetur. *Ibi* enim ab intestino duodeno ductu transverso versus lienem se extendit, minimè eidem unitum, quod tamen unitum intestino, latum valdè, circa principium, ubi intestino cohæret, est acuminatum admodum qua parte lienem respicit. *Hic* verò, præterquam quod transversum situm, similem ei qui in homine notatur, obtineat, ad latus intestini dicti, magnâ
fatis

fatis portione, quæque priorem ferè superat & longitudine & crassitie, deorsum se dimittit, adeo ut pars hæc veri pancreatis elongatio videri, haberique, possit, imò debeat, quod si enim vel portio transversa ab omento, cui unitur, aliisque partibus, solvatur, & sic versus Thoracem extendatur, vel intestinum duodenum, similiter à partibus aliis separatum, cum adnatâ portione descendente, versus corporis dextra dimoveatur, manifestè continuum omnino corpus esse, & non nisi circa intestinum inflexum, constabit; profunde adeò portio hæc descendens se sæpius dimittit, ut etiam extremo suo inferiori Pancreas vocatum Asellianum contingat.

Alia etiam *Ductus* ejus distributio in Cane ac in Homine. In *hoc* simplex ordinario occurrit, pancreatis situi transverso sese accommodans, amplo orificio vel meatui bilario, ubi intestinum duodenum ingreditur, vel ipsi intestino, sed loco meatui bilario vicinissimo, junctum, ramulis plurimis per glandulosum corpus dispersum. In *illa* duplex semper observatur, eò quod duplici portione pancreas hoc hic se exhibere constet, per utramque variè divisus excurrit, circa sui principium, antequam intestinum ingreditur, in unum coalescens, adeò ut, si exortum hunc spectemus, simplex etiam ductus merito assumi debeat, cujus Ramus unus per partem pancreatis transversam, alter per descendentem distribuatur. Nunquam hic cum bilario, nisi p. n. unitur, quin semper solus separatusque à bilario, intestinum intrat, aliquo spatio intra intestini tunicas procedens, antequam in cavitatem ipsam aperiatur. Ingressus hic ab eo qui est meatus bilarii remotus valde, sicut etiam duorum, sæpius plurium, digitorum transversorum spatium utrumque intercedat.

cedat. *Valvulam* ad principium hujus vel admittere, vel negare, difficile omnino mihi videtur, inclino tamen magis in sententiam priorem, propter id, quod flatu ductum hunc distendere velle laboriosum semper observaverim, imò stylum aliquem in eum immittere, primo tentamine, quem tamen utrumque postea, violentiâ quadam viâ apertâ, facilius admittit.

CAPUT XXIII.

De Hepate.

V*Alia* omnia quæ in humano reperiri docuimus etiam in canino hepate se exhibent, variat tamen nonnihil distributio eorum, quam melius ex inspectione quam scriptis cognoscere licet.

Locus ejus non est in hypochondrio solo dextro, sed etiam in sinistri parte maximâ.

Sinuosum inferius hepar est, magis in Cane quam Homine.

Lobi, quos in humano quærimus, manifestè hîc occurrunt, communiter septem notare licet, qui tamen diversæ magnitudinis figuræque sunt, omnes circa sui exortum, ubi nempe hepar findi incipit, ope tunicæ idem investientis, arctè admodum connectuntur, at mox ab omni nexu liberi sunt, extremitatibus valde acuminatis gaudentes. Lobis his hepar tegere Ventriculum, ceu totidem digitis, Anatomicorum plurimi dicunt.

Ligamentum umbilicale in Canibus nunquam invenire licuit. Nec est, quod Adiposam eam particulam, quæ circa Cartilaginem ensiformem intra

CARI

eam & umbilicum, reperitur, mollis admodum, pro ligamento hoc adsumatur, nulla enim huic cum hepate connexio, quin potius eam Ventriculo inferuire conjicio, eò quod duriora sæpius concoquere debeat.

Hepar Canis duplici Figurâ proponimus, quarum prima quæ III. Tab. III. in naturali situ id exhibet, ab aliis omnibus partibus liberatum, Lobos omnes distinctè repræsentans. Altera quæ I V. in situ præternaturali, lobis variis cum Vesicâ Felleâ ad superiora reflexis, quo lobarum numerus & separatio accuratius cognosci queat, hîc ergò

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. *Lobi sunt septem, diversæ magnitudinis & figuræ.*

8. *Intestinum duodenum ductum cholydochum excipiens.*

9. 9. 9. *Ductus hepatici bilarii.*

10. *Vesica fellea.*

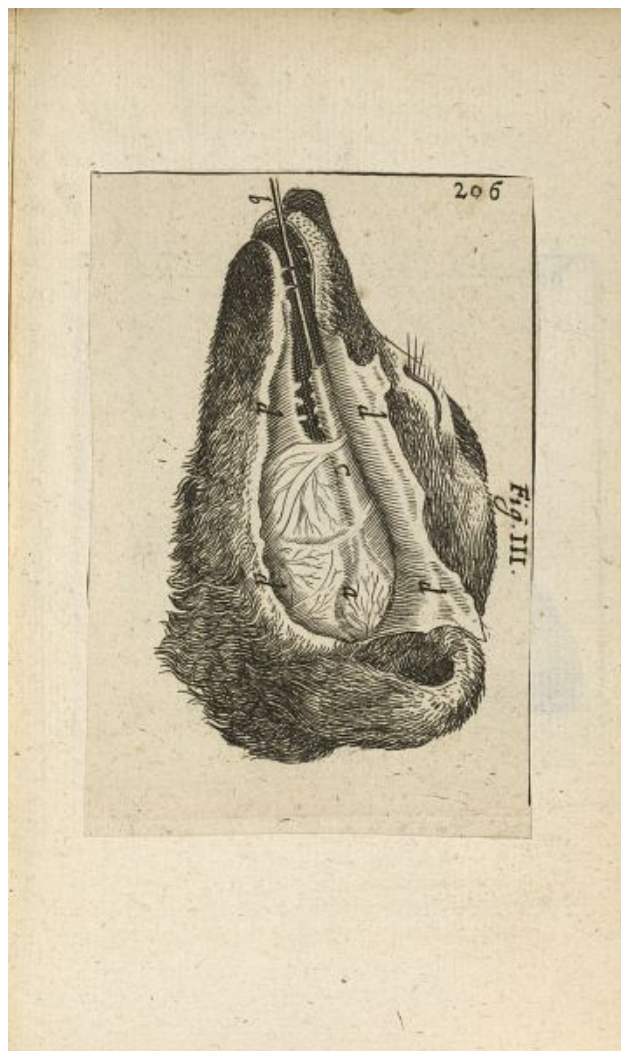
11. *Vena portæ.*

CAP. XXIV.

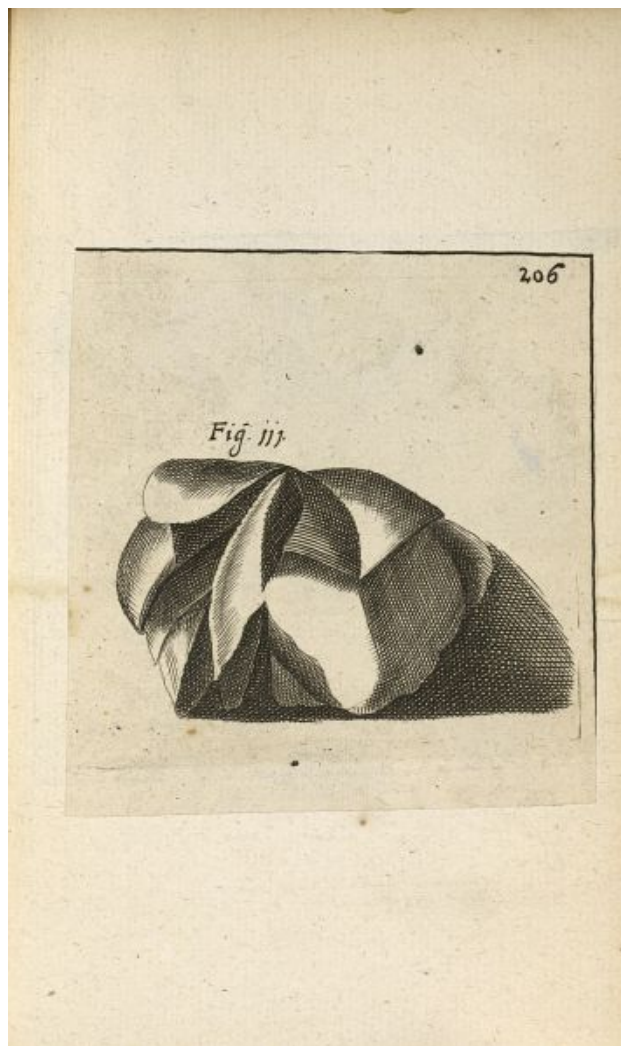
De Liene.

Substantiam Lienis Parenchymaticam Fibrillat varias, reticulari quasi plexu, pererrare quam notum, tam, cujus naturæ illæ sint, ignotum. Sententiis variorum recensendis tempus impendere, nec libet, nec licet. *Alii* inquit *Hichmorus* *Disquis. Anatom. lib. 1. part. 3. Cap. 2. perperam* *offitanterque Lienis fabricam aggredientes, & quæ* *Vasorum ejus distributio sit & situs, non observantes,* *nescio quos plexus Venarum ementiuntur. Alii, sectio-*

nens

nem aversati, in Cathedris sedentes, sibi que ipsis mirifice placentes, Promethei instar, sibi imaginatione hominem fingunt. Dura sanè verba hæc sunt, maxime cum de re ipsa certum omninò fuisse Hickmorum valdè dubitem : quicquid enim laboris adhibuerim, ex labyrinthico hoc Lienis plexu me explicare hæcenus haud potui. Putarem tamen, in Canè & Homine, in quibus Vena Splenica Lienem totum transit, *fibras*, si non omnes, saltem præcipuas, Venæ dictæ propagines esse, ex eo quod, siquidem in excarnato Liene flatus in eam immitatur, plurimæ earum aëre distendi, imò, quovis modo elevatæ, inseparabiliter cum eâ, ejusque Ramulis cohærere notentur. In Vitulo verò, & Bove, ubi illicò, postquam Lienis corpus intravit vena dicta, dispare videtur (quod tamen displicet mihi, revera eam parenchyma lienis penetrare censenti, licet tenuissimæ ubique substantiæ) hæc connexio locum non adeo manifestè habet, sed Arteriam splenicam Lienem penetrantem, investienti membranæ filamenta hæc cohærere videntur, originis valdè dubiæ, hanc enim membranam hanc, aut nervos concomitantes, vel etiam tunicam Lienis parenchyma regentem constituere non audeo pronunciare.

Figura longior Canino quam humano, acuminatus equidem magis quàm parte Diaphragma spectat, amplior quàm respicit Renem, at linguam humanam minimè refert, cum parum ab extremo inferiori distante loco coarctatio notetur maxima, uti Fig. V. Tab. I V. exhibet.

CAP.

CAPUT XXV.

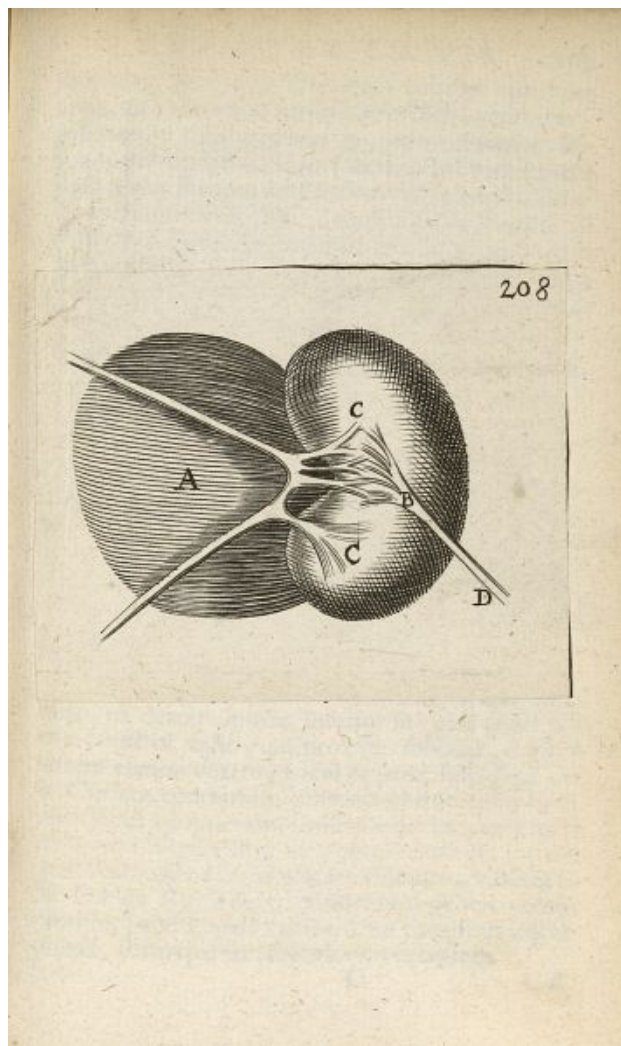
De Renibus.

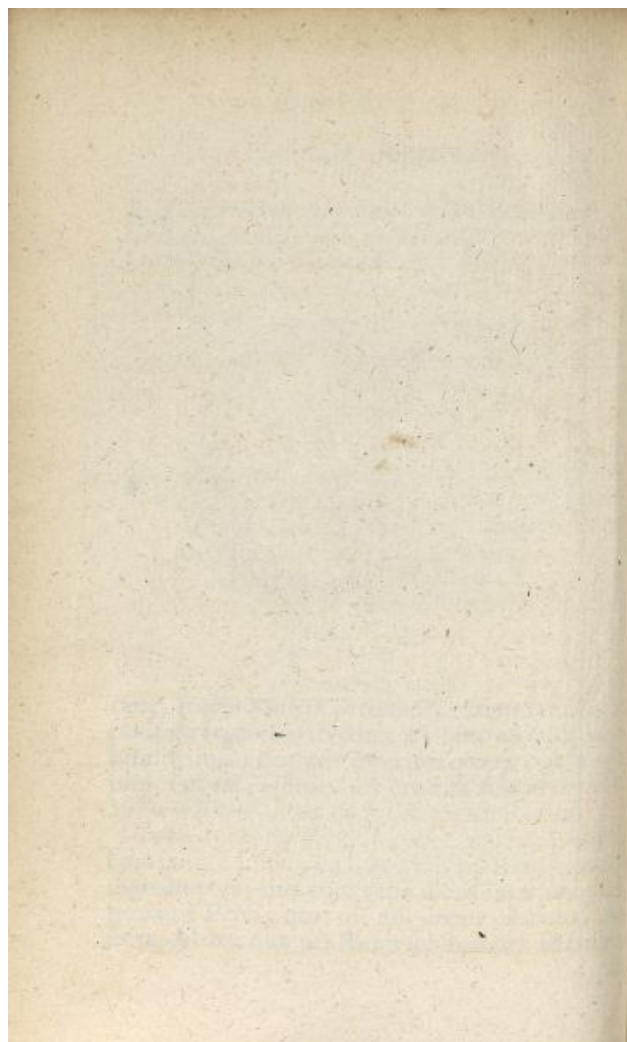
Membranam Adiposam vix hic notare licet, cum pinguedine ferè destituatur, in variis tamen considerabilis utraque est.

Substantia qualis ipsis comperat, necdum constare æstimo; cum Clar. *Bellini* nil eam constituere, præter canaliculorum urinariorum congeriem, licet multum probabilitatis habeat, omni tamen difficultate haud caret. Verum omnino, filamenta innumera à pelvi Renum sese ad extimam usque superficiem extendere, eaque pressa liquorem falsum, urinæ similem, in cavitatem pelvis effundere, manifesto argumento fistulosa ea esse, at verò *Ductus* hosce urinarios, quos *fibrosam Renum carnem*, *Renalesque fibras*, appellare placuit Clar. *Bellino*, totam substantiam eorum absolvere, sic ut nihil omnino parenchymatici iisdem jungatur, vix inducor credere, sed diligentior manus cujusdam Anatomici dubia aliquando tollet.

Vena, *Arteriaque*, *Renales*, malè *Emulgentes* vocatæ, totum Renem pererrant, extremis suis ipsam tunicam tegentem accedentes; hinc est quod perea infusus liquor undique exteriora quærat, omnisque tunica ablata, effluat, uti benè & fusè declarat Cl. *Bellinus* Exerc. Anat. de struct. & usu Renum.

Tunica propria Renum, quæ proxime substantiam eorum ambit, eo loco ubi Vasa Renalia renem ingreditur, una cum vasis dictis interiora petit, proximè Pelvi, quæ nil nisi ureter dilatatus, subiecta. Ab hac quæ per Renis substantiam deferuntur
filæ

filamenta, quæ aliis Ureterum tubulos appellare libuit, ita à pelvi non producuntur, ac si, ulterius angustiores in canales contracta, protenderentur, sicque in pelvim ipsam iidem paterent, sed verò à parte posticâ quæ Renum substantiam respicit, ipsi connata reperiuntur vasa dicta, à tunicâ dictæ lamellis (in plurimas n. divisibilibus) tanquam involucro adventitio undique tectæ, sic ut inter pelvim, ejusque filamenta, & tunicam dictam, vasa detineantur. Vide Tab. II. Fig. VII. in quâ

- A. *Tunica propria partis posterioris, separata, locoque remota.*
 B B. *Pelvis cum Tubulis.*
 C C. *Vasa Renalia.* D. *Ureter.*

Pelvis hæc inferiora versus se dimitit, Ureteremque producit, ad vesicam urinariam se extendentem canalem. Et hæc Ureteris cum Vesicâ unio quod si spectetur, non solum principium ejus Vesicam potius quam Renem constituendi ansa datur, verum etiam pelvis Renalis, ipsiusque Renum tunicæ propriæ. Sed hæc res, uti pleraque à me propositorum, curiosiores manus oculosque flagitant.

Renes in Homine eum naturaliter *Situm* obtinent, ut dexter sinistro inferior sit, quo cedat Jecori, visceri vasto, cui proxime subjacet, sinister contra elatior dextro, Lieni ex parte subjectus. At in Canibus contrarium omninò obtinet, dextro enim locus est superior, sinistro inferior, an Lienis oblongior Figura situi huic occasionem det, quale quid Authoribus variis placere videmus, videant alii. Et huic Renis dextri altiori situi deberi volunt plurimi, quod *Hepati* canino *Sinus* singularis insculptus sit, Renis partem superiorem excipiens.

sup

O

C A.

CAPUT XXVI.

De Glandulis Renalibus.

CONSIDERABILIS hîc Venæ Arteriæque *Musculæ superioris* situs, supergrediuntur etenim Renes hosce, vix divisæ, sinum aliquem in iis ad commodiorem situm agnoscentes.

Figure variæ admodum esse in animalibus variis Tabula *Bartholini* 29. lib. 1. satis declarat, addemus delineationem ejus, in Canibus qualem se conspiciendam præbet. Habetur hæc Fig. X. Tab. II. Ubi

a a. *Venam Cavam denotat.*

b b. *Glandulam Renalem.*

c c c. *Venam Musculam.*

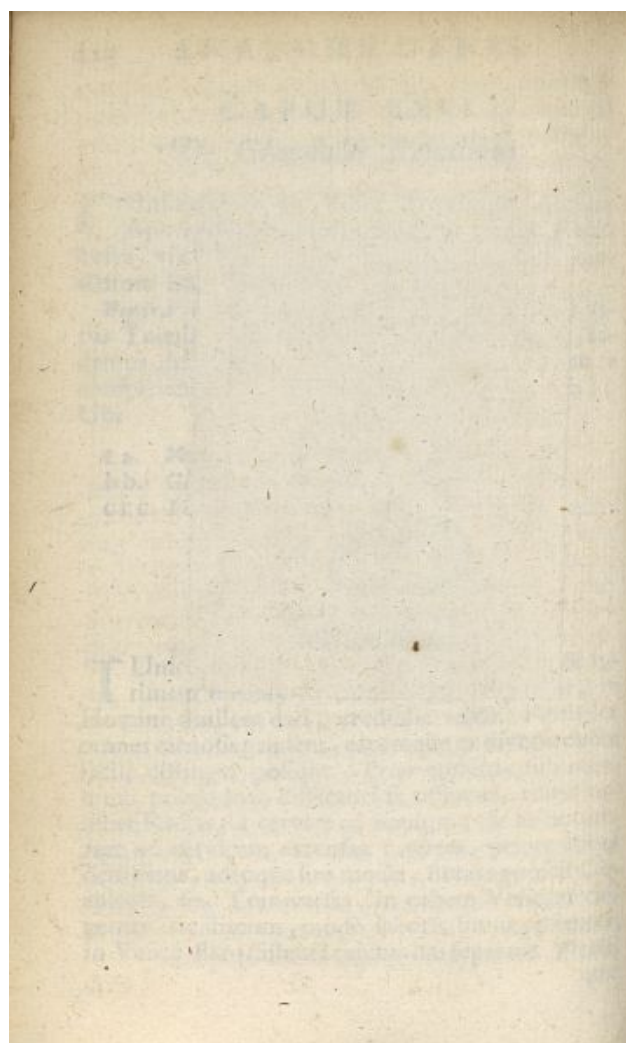
CAPUT XXVII.

De Vesica Urinariâ.

TUNICA *Exterior*, situ inter communem & intimam media, in Cane *triplex* reperitur, in Homine similem dari, credibile valdè. Fibris hæ omnes carnosæ gaudent, earumque ex diverso ductu facillè distingui possunt. *Prior* etenim, sub communi primo loco dissecanti se offerens, fibras exhibet Rectas, à cervice ad fundum, & ab hoc iterum ad cervicem extensas. *Alterâ*, priore ablata occurrens, adeoque situ media, fibras agnoscit Circulares, seu Transversas, in orbem Vesicam cingentes, facillimum, modò laboris finis patientes, in Vesicâ flatu distentâ tunicas has separare. *Tertiâ*

quæ

quæ sitû ultima, Mixtas fibras habet, situm rectum, transversum, obliquum obtinentes, manifestissime discernendas. Hæc de Mediæ hujus tunicæ compositione, fibrarumque in eâ diversitate, nunquid ansam præbent, ea quæ ab antiquis de eâ tradita legimus assumendi, omni nempe fibrarum carnosarum genere eam constare, adeoque sic etiam variam Vesicæ hujus contractionem à variis ejusmodi fibris expectari posse.

In Cane cervicæ suæ Uteri collum intrat, & hæc res occasionem præbuit magnis Anatomicis non solum descriptionem hanc, sed & delineationem, homini applicare, magno errore.

Collocata equidem in pelvi osseâ, similiter ac ea quæ est Hominis, at minimè peritonæi intercedentis ope ab aliis imò Ventre contentis visceribus separatur, uti quidem in homine contingit, sed verò liberè omnino hîc hæret, solo ligamento suspensorio, tenui quidem, at valido, à collo Vesicæ, totoque fundo, secundum ductum linæ albæ ad umbilici Regionem se extendente, peritonæo juncta.

Ureter uterque ad eundem locum Vesicam intrat, nec est quod cum *Severino* dextrum superius Vesicæ committi dicamus, sinistrum verò inferius paulò, supra cervicem.

CAPUT XXVIII.

De Utero.

Tunica media carnosâ adeò hîc non observatur, sic ut etiam de fibrarum carnearum præsentia, quas tamen adesse certum, dubitare liceat.

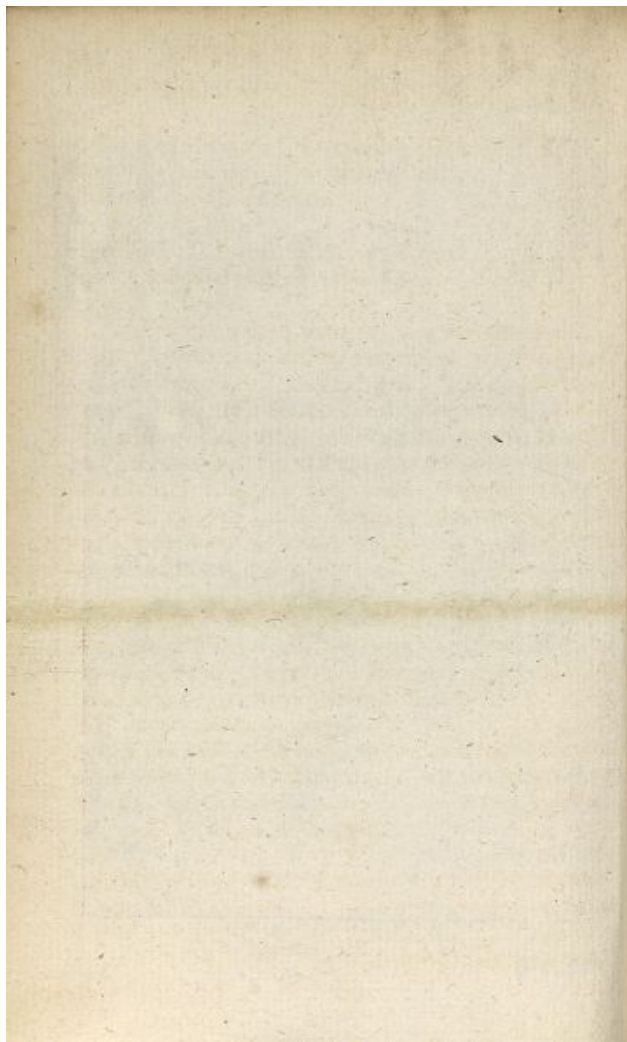
Incrassatio quoque Uteri in Cane gravidâ notabilis adedè haud est, imo magis attenuatæ ejus membranæ videntur, si modò à Placentâ uterinâ debitè separentur.

Fundus dividitur in Cane in *Cornua* duo, *dextrum* & *sinistrum*, in quibus etiam fœtus detinetur, numerò multiplex. Qualiter hæc, quæque ea spectant, se exterius videnda offerant, Tab. V. adumbrat. Ubi

- A A. *Vena Cava.*
 B B. *Arteria magna.*
 C C. *Renes.*
 D D. *Venæ Renales s. Emulgentes.*
 E E. *Arteriæ Renales; Venas transcendentis.*
 F F F F. *Ureteres.*
 G G. *Venæ spermaticæ.*
 H H. *Arteriæ spermaticæ.*
 I I. *Testes.*
 K K K K. *Cornua Uteri.*
 L. *Vagina Uteri.*
 M. *Vesica urinaria reclinata.*
 N. *Vesicæ exitus, ultra ejus in vaginam uteri ingressum abscissus.*
 O O. *Ductus à teste per membranam ut videtur se extendens circum testem in Cornu uterinum.*
 Q Q Q Q. *Membrana quâ instar scroti testis obducitur, ita tamen ut ab eo distet, ductum dictum continens.*
 R R. *Vagina uteri antè per longum dissecta.*
 S S S S. *Ligamentum uteri teres.*
 T T. *Processus peritonæi ligamentum hoc excipiens.*

V V. Mu-

VV. *Musculorum abdominis tendines perforati, cum pinguedine.*

XXXX. *Venæ & Arteriæ Hypogastricæ, per ligamentum uteri aliforme, valde pingue, dispersi, uteri cornubus Ramos exhibentes.*

Y. *Orificiu mteri internum, cartilaginosis quasi corporibus circulariter stipatum.*

*Vagina ipsa, rugis plurimis prædita est secundum longitudinem se extendentibus, plicæ omnes duritie aliqua gaudent, imprimis illa, quæ posteriora occupat, cartilaginosa quodammodo constitutionem exhibens, maximè ubi ingressus in fundum ipsius uteri, hîc enim & dura & crassa admodum hæc reperitur, imò *circulum* quasi, digiti minimi latitudinem habentem, in medio lineâ, quadam ab anteriori parte ad posteriôrâ extensâ, stramen vix admittente, præditam, foramen hoc orificium internum uteri.*

Fundus ipse globosus haud est, sed verò teres admodum, vaginâ multò angustior, duorum triumvè digitorum transversorum longitudinem habens, antequam in Cornu duplex, dextrum, sinistrumque, dividitur. Longi hi, angustique canales sunt, Uteri continuationes, in quibus fœtus concipiuntur generanturque, transversæ ferè manus longitudinem habentes, vasis ejaculatoriis à Testibus anfractuoso ductu procedentibus uniti. Videri potest Tab. V.

Musculosus aded Uteri contextus quoad vaginam haud est in Cane, quin simplicis membranæ, glandulis plurimis scatentis, durioris licet, crassæque valdè, naturam exhibet.

Ligamentum Uteri teres nihil aliud hic quam pinguedo durior, membranâ suâ connectente gaudens, tereti forma à Cornubus se extendens, ligamento aliformi unita, usque ad femoris interiora, processu peritonæi involuta.

CAP. XXIX.

De Testibus.

DE SUBSTANTIA TESTIUM in Cane Viro cum certi quid necdum nobis constet, valde licet arrideant, modò hic demonstrari queant, quod (si possibile) difficillimum judicamus, quæ *Dathirius* & *Graafius* adferunt, missâ eâ, usque dum melius innotuerit, de TUNICIS eam integumentibus pauca adferemus.

Habentur hæ communiter in Homine *duæ*, earum una, *propria*, Testem immediate ambiens, eademque arctè cohærens, altera *Communis*, & Testem & Vasa præparantia, cum deferentibus capsulæ instar continens. *Propria* densa admodum est, & firma, *Albuminea* & *Albuginea* dici solita, siquidem crassities non obstarer, dicerem, in Cane continuationem eam esse Tunicæ illius propriæ, quæ vasa spermatica proximè continet. Arctè enim eadem, imò inseparabiliter cohæret.

Communis, *Elythroides* seu *Vaginalis* dicta, quia superficie externâ Musculum Testis suspensorium seu Cremasterem, exilem equidem, at satis carnosum, & hinc insigniter rubicundum, suscipit, à carnosio hoc fibrarum contextu rubicundior,

dior, Authoribus variis *Erythroides* seu *Rubra* audit. Imò quia superficie internâ Nervi constitutionem exhibet, alba valdè, splendens, densaque, *Nervea* nonnullis appellatur. Certè duplex hæc revera in Canè membrana est, (quæ eadem etiam de Tunica vasorum seminalium Communi, seu processu peritonæi, dicta volumus) Una exterior, & crassa valdè, imò ipso peritonæo crassior, adeoque in totum ab eo haud deducenda, duas in laminas facile divisibilis: hanc cui à Musculi *Cremafteris* additione *Erythroidis* seu *rubra* nomen imponere placuerit, gaudeat is suo genio.

ALTERA, interior, priori multo tenuior, atamen in partes duas divisibilis, splendens, albaque admodum, cum *Ruffo* *Nervea* bono jure dici potest; levissima opera hæc ab externâ separari potest, beneficio fibrillarum variarum testis tunicæ propriæ undique, leviter tamen, coherens, at Epididimidis extremo illi, quod inferius est, à loco insertionis vasorum spermaticorum remotius, arctissimè connascitur, ita tamen ut sine læsione separari possit.

Vidit hæc aliquomodo *Veslingius* Syntagmatis Anatom. cap 6. *Cinguntur* inquit *Testes* *membrana propriâ, validâ, & densâ, quam ob coloris speciem albugineam vocant.* Et mox. *Cuti cum Cuticula, membranæque carnosæ, quam hic Dartum vocant, quod excoriari haud difficulter queat, accedit Elythroides seu vaginalis membrana, propius Vasis testibusque circumdata.* Hæc peritonæi processus & expansio quædam est, adeoque, non secus atque illud, gemina conspicitur; Pars ejus externa Musculos suscipit exiles, quos ab officio *Cremafteres*, l. *suspensorios* dicunt.

Itaque à carnosò fibrarum contextu rubicunda membranam designat, quam Erythroidem auctores indignant; pars interna tenuior, quæque testes immediatè contingit distinctius cum Ruffo Nervea dicenda.

Sed fanè occurrunt, Canem si spectemus, emendatione indigentia. Horum I. *Tunicam Vaginalem* nisi peritonæi expansionem esse; cum, ut modò diximus, multo eo crassior sit II. *Peritonæi duplicationem* duplicitati tunicarum circa testes ansam præbere, cum tunica interna peritonæi continuatio minimè sit, sed sola externa: imò, Authoribus præcipuis sic docentibus, peritonæi non nisi tunica exterior processum peritonæi constituat, interiore intra Ventrem manente. III. *Nerveam tunicam* Ruffo dictam immediatè testes contingere, adeoque vaginalis tunice partem interiorem esse. Quæ enim Ruffo Nervea vocatur tunica, propria Testis tunica est, neutiquam Communis, qualem hîc describit Vellingius. *Ipsi testes* Ruffus inquit lib. 3 c. 15. *ex pulicula simili materia constant, humidique admodum, nervosa firmaque membrana includuntur.* Aliud longè, substantiam testis includere, aliud, testem immediatè contingere, haud contingit nisi testem omnibus numeris completum, hoc est membrana suâ, præter alia eum constituentia, præditum. *Riolanus*, licet animad. ad Vellingium benè hunc errorem de nerveâ Ruffi tunica notaverit, eandem cum albugineâ esse declarans, malè tamen in ipso reprehendit, quod *Tunicam testis Elythroidem & Erythroidem* distinxerit, cum hoc neutiquam ex citatis Vellingii verbis constet. Unica hæc ipsi membrana est, pro diverso considerandi modo diverso nomine prædita. Imò non propriis (quod *Riolanus* infert) sed communibus Testis Tunicis eas omnes annumerat. Et quod

si duas hic constituisset, quid quæso erroris commi-
ssisset? *Præter* Tunicas dictas Communes duas, pro-

priamque simplicem, haud negligenda *tenuis* quæ-
dam *tunica*; filamentosa admodum, muscutorum
tunicæ, aut potius membranæ adiposæ continuatio,
Tunicam scroti Darton dictam; tunicæ vaginali
connectens.

In *Fœminâ* Cane *Testiculus* membranâ investi-
tur singulari; ductum feminalem excretorium in se
continentes.

Distat hæc non parum à Teste ipso, sic ut *scroti*
speciem, forsan & usum, hic gerere videatur, libe-
rum ipsi incrementum & decrementum permittens.
Egregiè hæc omnia spectari possunt, siquidem flatu
extensio quædam membranacæ hujus capsulæ pro-
curetur.

Ipsa substantia Testis hujus flaccida valdè, atque
porosa, notabilis tamen minime in eâ vesicularis
contextus. Vide Tab. V.

CAPUT XXX.

De Ductibus Seminalibus.

Vena & Arteria spermatica, ex Abdominis cavo
ad Testes descendentes, miris quamvis modis
sibi invicem jungantur, facillimum tamen eas se-
parare usque ad principium corporis pampinifor-
mis, sicque spectatoribus exhibere, modò laboris
haud sit impatiens Anatomicus. Membranâ revera
duplici teguntur & servantur, harum primam pro-
priam vocare libet, alteram communem, illa te-
nuissima admodum est, & hinc transparens valdè,
O 5 vasa,

vasa hæc ubique, imprimis ubi plexus pampiniformis constituitur, & investiens, & in suo situ conservans, ligamenti adeoque vicem verè hic obit, ne facillè variè contorta hæc vasa confunderentur, sine læsione quo modo in Cane à vasis ipsis separari possit, necdum mihi constat, qui, hinc indè particulam quandam ab iis auferri posse, probè novi. Altera, quam Communem vocamus, priori multò crassior est, non solum hæc vasa, sed & Testiculum, ipsum, cum Vasis deferentibus, vaginæ instar, detinens, hæc est quam Tunicam Elytroidem s. vaginallem, ab usu, vocare solent Anatomici.

Vasa deferentia in Mare, circa finem nonnihil ampliata, immediatè materiam feminalem ipsam in Urethram deferant. Terminari autem videntur in eâ Foramine simplici.

Ad *Vesiculas* enim seminales, quas in Homine & simia etiam notamus, in Canibus haud invenimus, neuriquam ea defertur.

Tuba quoque *Uterina*, quam in humano utero dari suo loco docuimus, hic desideratur: nisi eo nomine donare placeat ductum illum, quem Testem inter & Uterum se exhibere reperimus. Hic ab extremo eò Testis (longioris enim figuræ est) quod cornu uterino proximum initium sumit, factoque circulari & flexuoso ambitu in Cornu ipsum desinit, aut, si ita placeat, Cornu uterini continuatio est, testem circuli instar ambiens, usque in extremum illud quod Cornu uterino vicinissimum.

Tab. V quid velim aliquomodo illustraret, si modo claram satis eam parasset sculptor: Nolim tamen quæ hic propono pro absolutè certis venditare, subjectorum convenientium defectus, occupationesque aliæ, accuratius ea inquirere inhibuerunt.

runt, licet rei ipsi omnia respondere mihi persuadeam.

CAP XXXI.

*De Vesiculis Seminalibus,
& Prostatis.*

Vesicas Seminales in Canibus non dari, jam supra diximus.

Prostata quod spectat, probabile valde (in Cane saltem, ubi Vesiculæ Seminariæ desunt,) æstimo, antequam semen Urethram ingrediatur per Defe-
rentia vasa adductum, portionem ejus aliquam, forsan præcipuam, à latere intrare corpus hoc glandosum, suo tempore ex eo per ductus plurimos in Urethram exprimendum.

CAP. XXXII.

De Pene.

Corpora nervosa uti reticulari vasorum plexu videntur in homine suffarcta, imò & in Cane; imò & Urethra in utroque inter duplicem tuni-
cam pumicosæ constitutionis observatur. In his variisque aliis uti penis caninus cum humano convenit, ita in multis ab eo differt. Horum I. Anteriori parte Osse eum constare triangulari, inferiori, ubi Urethræ continuatur, cujus etiam tuni-
câ intus investitur, excavato, extremo antico cartilagine valde acuminatâ, at haud perforata, gaudens.

II. Eo

II. Eo loco, qui intra glandis tubera & præputii cum corpore reliquo penis unionem interjectus glandulas plurimas minores se exhibere, valdè eam partem exasperantes.

III. *Arterias* duplices utroque latere, ad penis anteriora, ubi ossis ejus principium, excurrere, adfitas *Nervulis* variis.

IV. Præter *Musculos*, ad penis motum in homine necessarios, occurrere I. Musculum penem adducentem, de quo ubi de Musculis abdominis. II. Eum, qui carnosus valdè, transverso situ, principiis musculorum illorum, qui penem Erigentes dici solent, interjectus, urethram premere, sicque eam contenta exprimere valet.

Hæc omnia exhibent Tab. II. Fig. 1. 5. 11. 12. Explicationem Figuræ V. vide ubi de musculis Abdominis. Fig. XI. os penis exhibet à latere, XII. idem proponit à parte inferiore, quo sinus ipsi insculptus notari possit.

A A. Os ipsum penis.

B B. Cartilago antica. C. Sinus.

Figurâ I. proponit reliqua omnia, in hæc.

A. Vesica urinaria, à parte postica.

B B. Capsulæ seminales.

C C. Prostata glandula.

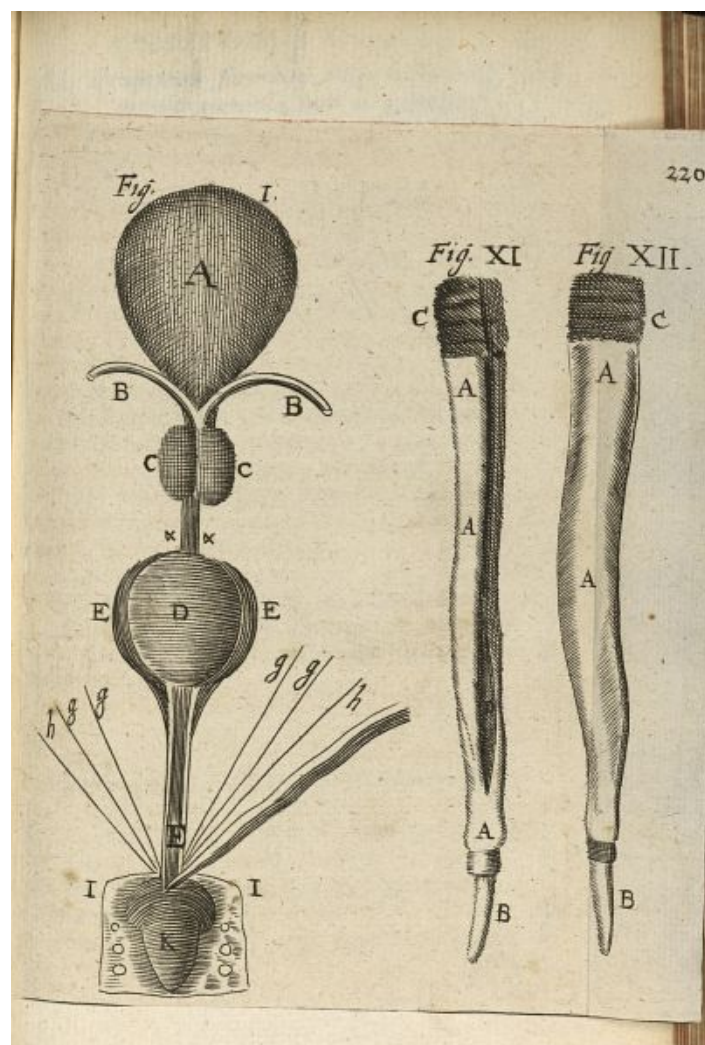
D. Musculus urethrae Constrictorius.

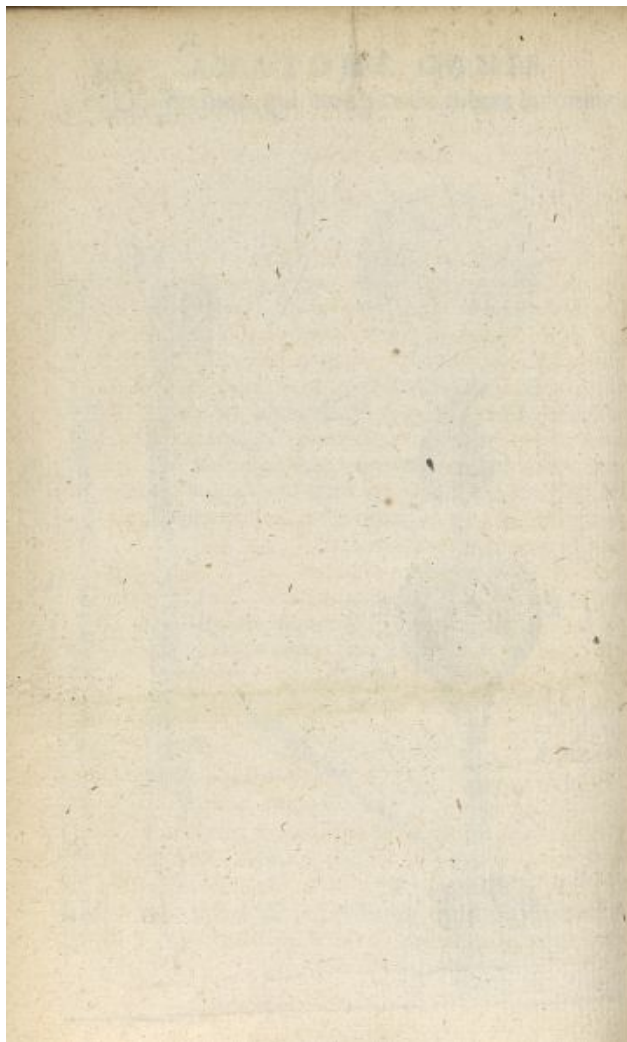
E E. Musculi Erectores dicti penis.

F F. Musculi dicti urethram dilatantes, tendine unico præditi, uniti adhuc, loco dimoti, cum alias peni circa *aa* nectantur.

G G. Arteriae. H H. Nervi.

II. Præ-

II. *Præputium secundum longitudinem dissectum quo ejus glandulæ o. o. o. pateant.*

.. *Principium ossis penis.*

K. *Glans præputio destitutum.*

CAPUT XXXIII.

De Clitoride, &c.

DE *Carunculis myrtiformibus & Nymphis* in homine tradita in Cane locum haud inveniunt, cum nihil ejusmodi partibus simile hîc reperire hætenus licuerit. *Clitoridi* verò annon & substantiâ & usu simile dici queat particula quædam inæqualis, & subrigida, in parte vaginæ uterinæ superiore, circa pudendi externi extremitatem se exhibens, burfula, quasi quâdam membranaceâ recta, nervorum insigni copiâ, exterius ipsi accedente, gaudens, perpendant Anatomici.

Notabilis & hîc circa pudendi extremum, utroque latere, *capsula* quædam, nucis avellanæ minoris magnitudinem habens, *foramine* insigni satis ad oram pudendi prædita, materiam albam, crassam effundens.

CAPUT XXXIV.

De Umbilico, & Umbilicalibus Vasis.

Vena *Umbilicalis*, quæ, in Homine, extra umbilicum æque simplex est, ac spatio eo, quod est intra hepar foetus & umbilicum, in Cane simplex quidem etiam est introrsum ab umbilico, sed verò extrorsum primo duplex, secundum numerum artē-

riarum,

riarum, pergit, tandem cum iisdem in infinitos Ramulos dividitur. Habet hæc *Needham* cap. 4.

Præter Arterias Venasque Umbilicales etiam in Canibus occurrunt vasa, e *mesenterio* oriunda, quæ Umbilicum, similiter ac alia, transeunt; sed diverſum à cæteris iter conficiunt, non enim placentam intrant, sed ad membranam peculiarem tendunt, figurâ quidem Alantoidem, aſt nobiliori uſui, ſucci nempe nutrientis ſingularis conſervationi dicatam, *Omphalo meſaraica* dici poſſunt. Ita differt. cap. 4. *Needham*. Hæc omnia quo clariora, utile valde ejuſdem *Needhammi* tractatu traditam Figuram I. Tabulæ IV. inſpicere. Videri etiam poteſt *Aqua-pendens*.

CAPUT XXXV.

De Membranis Fœtum involventibus.

Membranæ fœtum ambientes hîc quatuor ſunt, quarum tres priores, ipſi cum muliere communes ſunt, ultima propria, inde & *Canina* dicta. *Prima Chorion* eſt, extrema omnium, duplex hæc videtur, in ſe una, eò quod placenta, cinguli formam hîc habens, fœtum medium dividat quaſi, unde ex utroque ejus latere quærendum Chorion. *Secunda Alantois* eſt, benè, quod urinæ ſit conceptaculum, in placentiferis Animalibus, qualia Mulieres, Canes, Feles, Cuniculi, &c. *Urinaria* vocanda, Chorion hæc ſubtenſa eſt, fœtum totum cum amnio in ſe continens, propè divaricationem funiculi duplicaturâ ſui (quod in muliere non obtinet) cavitatem inter ſe & cingulum conſtituens, Membranæ quartæ I. *Caninæ* (de qua mox) deſtinatam.

tam. *Tertia Amnios* est, nutritium humorem, foetumque integrum, continens, adeoque inter humorem hunc, & urinam, membranâ præcedente urinariâ detentam, residens. *Quarta Alantoidem* quidem repræsentat Figurâ, usui tamen longè diverso destinatur. Occurrit hæc in Cane, Feleque, sub cingulo sita, propè funiculi Umbilicalis divaricationes, ubi vasa ab invicem discedere incipiunt, & versus placentam pergere. In longum extenditur, in cavitate quâdam, cum prorsus in finem à membranâ aliis, illac coeuntibus, factâ, & utrinque ligamento cartilagineo, albissimo, & quasi fibula, iisdem in sui extremitatibus alligatur. Quoad cæteras partes nunquam cavitatis suæ parietibus arctè adhæret, sed ferè libera pendet. In gestationis initio magna est, & humoris plena, ut multo copiosius hic quam in cæteris membranâ simul sumptis conspiciatur. Venis Arteriisque frequentissime spargitur, quibus peculiaribus ex Mesenterio oriundis (modo descriptis) donatur. Progressu autem temporis decrescit paulatim, donec, succo omni absumpto, membranulam Choroidem in Cerebro adeo accuratè imitatur, ut exempta incautis imponere possit. Succus hic loci reservatus minimè urina est, sed nobilissimum quid, quod foetui prioribus septimanis impenditur, idque per vasa, ut dixi, peculiaribus.

Ita de Membranâ hisce differit *Clar. Gualt. Needham* libello de formato foetu, cap. 3. ubi plura hûc facientia legi possunt. Delineavit idem Figura singulari.

CA.

CAPUT XXXVI.

De Placentâ Uterinâ.

Placentâ Uterinâ, quæ in muliere ut plurimum quidem unica tantum habetur, licet Embryones plures occurrerint, in Canibus *totuplex* semper ad est, quotuplex foetus ipse, singulis foetibus hæc placenta obtingit singularis, formatur hæc in cingulum aliquod, quod foetum medium ambit. Videri poterunt quæ hæc de re prolixius proponit Clar. *Needham* cap. 2.

CAPUT XXXVII.

De Mediastino.

Mediastinum, Thoracem in dextrum sinistrumque dividens, imo Cor ipsum cum pericardio continens atque sustentans, membrana, sub sterno Cavitatem notabilem an constituat, valde omni tempore Anatomicorum manus secando scribendoque fatigavit, asserente uno, negante altero. Affirmativam qui defendunt sententiam, sic rem concipiunt: Pleura circa dorsum originem sumens per latera, costis musculisque intercostalibus adnata, defertur ad sternum, ad cuius latera utrinque ubi devenit, facto flexu, per medium pectoris ad spinam regreditur. Hæc, cum sternum suam habeat latitudinem, fieri non potest, quin spatium aliquod inter lateris utriusque pleuram, sub sterno, relinquatur. *Duplicatio mediastini* Vesling inquit cap. 9. *sub sterno evidenti intervallo sejunctis parietibus observabilis. Intra illam & humorum vitiosorum conflu-*

XIII.

xus, & Flatuum collectio quandoque fit: profundiusque adacta vulnera, cum vitalia ipsa læsa non essent, facilem felicemque curationem admiserunt. Hæc res occasionem etiam dedit variis Trepani usum hic loci commendandi, ad educationem materiæ, imprimis purulentæ, sub sterno, in cavitate hâc mediastini, collectæ. Sed verò, præterquam quod totum illud, quod de origine pleuræ, ejusdemque, per latera, anteriora versus, distributione, hinc ad spinam regressu, adfertur, necdum certò constet, in Canibus saltem, in quibus Mediastinum subtilissimæ adeo substantiæ est, ut etiam unius lateris pleurâ duplo sit tenuius, quod, si ex duplici pleurâ deberet constare, quadruplo magis crassius sit requiritur, Autopsia ipsa negativam sententiam roborat, quocunque enim processeris modo, tenuissimam omnino membranam, ad unam rectam lineam interiori superfici ei sterni adnatam reperies, & stylus & digiti, imò oculi ipsi dictorum veritatem confirmant. Crediderim ego Mediastinum in Homine æque ac Canes simplicem membranam esse, pleuræ quidem unitam, minime tamen ex eâ duplicatâ productam, in laminas nihilominus aliqua sui parte, ubi sterni jungitur, separabilem, tunc imprimis ubi violenta manu sternum elevatur, adeoque à mediastino & pleurâ divellitur. Uti in Membranis aliis, ita & in hâc non necessarium judicamus unam ab aliâ deducere, naturam unicuique parti dedisse eam substantiam, quæ ad usus eos, ad quos destinata, apta sufficiensque, censemus, nec opus esse eâ quam authores tradunt partium membranacearum tunicarumvè continuatione. Imò sic sæpius ex tenui crassam exsurgere admittere cogeremur.

Mediastinum eo loco ubi Diaphragmati jungitur

P

Cavi-

Cavitatem aliquam constituere, unanimis est Anatomicorum sententia, at verò completa ea minime est, ac si sacculum repræsentaret, sed à parte postica, in Canibus intellige, patens in eam amplaque via datur. Res hæc ansam mihi præbuit, annon *Mediaſtinum*, unum nomine, *Triplex*, & situ, & substantia, haberi debeat. Horum *Primum*, telæ araneæ instar subtile admodum, Thoracis superiora, intra pulmones & jugulum interjecta, dividit, pleurâ multò tenuior, Vasis plurimis, inter quæ Venæ, imprimis ab azygo, gaudens, investit hoc à parte anteriore Venæ Cavæ truncum, tam adscendentem quam descendentem, imò & pericardium totum ambit, pinguedinem copiosam sibi adnatam habens. *Alterum* inferiora Thoracis, quæ nempè sub Corde sunt, distinguit, hoc à Corde se extendens ad Diaphragma, sterni dorsoque cohærens, Pericardii continuationem reperio, priore mediaſtino, similiter ac Pericardium ipsum, insuper tectum. Et harum duarum membranarum ope Thoracis Cavitas tota in dextrum, sinistramque, dirimitur. Accedit *Tertium*, sub Corde, intra idem & Diaphragma, cui utrique jungitur, collocatum, Cartilaginibus costarum antè, postè, Venæ Cavæ trunco descendentem, liberè hîc procedenti, connexum, particulare adeoque sepimentum hoc videtur, rectius forsan Venæ dictæ Ligamentum suspensorium dicendum, cum hæc hîc loci nulli parti unita sit.

CAPUT XXXVIII.

De Pericardio.

Pericardium, adeoque & Cor ipsum eodem contentum, non solum basi, sed & mucrone, mediam magis sedem occupat in Canibus, quam quidem in Homine, in quo basis quidem secundum omnem locorum differentiam exacte medium locum in Thorace obtinere videtur, at mucro sinistrorsum nonnihil & antrorsum intra laevam papillam exporrigitur. In *Canibus* medium hunc in Thorace locum quod Cor obtineat nec adeo mucrone ad sinistram declinet, uti quidem in homine fieri diximus, pectoris angustia videtur adscribendum, quæ motui cordis valde grave impedimentum attulisset, siquidem situs Cordis similis hic situi ejusdem in homine, dilatato magis Thorace gaudente. Esse autem Cor quoad basin exacte in medio ut sanguis nutritius, cum spiritu Vitali, commodius in totum corpus distribuatur, quale quid Clar. *Bartholino*, inter alios placet, haud adeo arridet, cum distributio sanguinis à solo Cordis motu non dependeat, sed & ab ipsius sanguinis constitutione. Basis Cordis, ejusdem magnitudinis, in homine staturæ minoris, & alio staturæ procerioris, an ubique ad commodiorem sanguinis distributionem idem conferet? Et hæc de situ pericardii & Cordis in Cane prolata, cum eo qui in homine obtinet collato, priscis quoque Anatomicis haud ignota fuisse, ex Vesalio etiam haurire licet.

In Cane diaphragma centro suo *proximum* haud adeo est Pericardii mucroni, quam quidem in

Homine, in quo vicinissimæ hæ partes duæ, distantia hîc vel manûs integræ transversæ, imo major, cum in Homine vix digitus unus aut alter intercedat, jam veteribus hæc nota

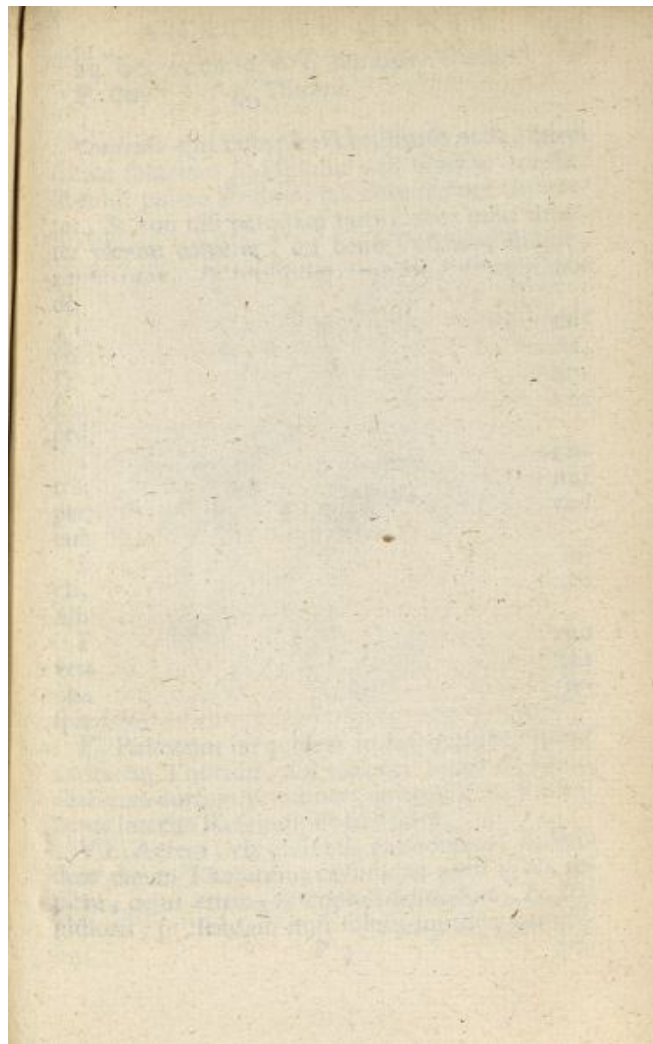
Unde *deducatur* pericardium Anatomici disputant. In Canibus ejusdem substantiæ illud reperio cum tunicâ mediâ Venæ Cavæ, hoc, ablatâ tunicâ exteriore, propriam hanc pericardii substantiam æque ac partes alias investiente, (quæ nil nisi mediastini continuatio) hinc pericardio ritè separato, evidentissimè patet. Aded ut Venæ Cavæ hoc loco tres tunicæ, facillè separabiles, competant.

Rarissimum *Aquæ* aliquam copiam hîc reperiri, licet unctuofo humore superficies interna obducta semper.

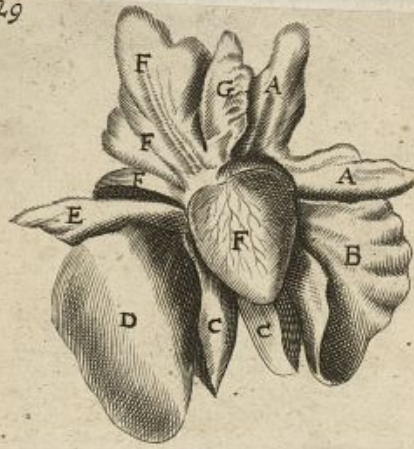
CAPUT XXXIX.

De Pulmone.

LObi in pulmone humano quatuor occurrunt. His in *Cane Quintus* additur, cavitate, ea quam inferius, circa Diaphragmatis centrum, Mediastinum constituere diximus, contentus, ad id (sic volente Vesalio, præter alios,) animalibus ejusmodi concessus, quæ longo adeo thorace gaudent, ut Venæ Cavæ truncum, inter eos & Diaphragma hærentem, tanquam manu quadam suffulciat, quod in Homine necessarium minimè æstimatur, ided, quod Vena hæc, septum permeans, simul pericardium penetret, & exiguum prorsus intervallum sit, (ut modò docuimus) si aliquod, quod est inter septum & pericardium, quale in Canibus longissimum visitur. Imò *Sextus* ferè lobus in omnitibus occurrit. Lobos hos delineatos vide Tab. VI. Fig. IV. ubi

229

aa. bb. cccc. d. e. f. *Sex Lobi.*
 F. Cor. g. Trachea.

Connexio ejus cum pleurâ ordinario nulla, quam tamen summam in Homine nos reperire constat, liber hîc pulmo ab omni tali nexu semper observatur, & non nisi perquâ rarem Lobus unus aut alter pleuræ cohæret, uti benè Vesalius, alique, annotarunt, & multoties repetita Anatomè nos docuit.

Circa *Respirationem* hæc pauca hoc loco annotari volo, præsentibus Viris Claris olim Discipulis, D. Moesmanno Dop, Joanne Witte, aliisque notata. I. Dissectis musculis omnibus abdominis, imò & pectoris, salvam tamen manere respirationem.

II. Perforato Thorace, imò dissecto, circa utrumque latus sterni, ubi costæ sterno junguntur per intermediam cartilagineam, integram observari tamen respirationem.

III. Diaphragmate perfosso, imò omnibus locis, ubi sterno costisque adhæret, dissecto, perdurare nihilominus respirationem.

IV. Thorace adedò aperto, ut etiam, sterno versus jugulum reclinato, Cor cum pulmonibus omnium oculis objiciantur, parum decedere respirationi.

V. Pulmones ne quidem in inspiratione replere cavitatem Thoracis, nisi violenta nimis ea fuerit, alias circa dorsum permanere quietos satis, permanente interim Respiratione satis salvâ.

VI. Aerem, vix distentis pulmonibus, distendere tamen Thoracem, cavumque adedò ipsius replere, cujus etiam, & copiosi admodum, & frigidioris, præsentiam non solum immixtis per vul-

nus Thoracis digitis notare licet, sed & per idem ejus cum strepitu notabili eruptio declarat.

CAPUT XL.

De Trachea.

Cartilagines hinc eadem Laryngem constituentes, quas in homine adesse, suo loco indigitavimus, fere cum humanis convenientes, quoad figuram imprimis ab iis diversa est scutiformis.

Musculos ex debito examinare haud licuit, vix tamen observo, in quo notabiliter differant ab iis quos in Homine dari, diximus.

Epiglottis Erectore manifesto hinc gaudet, quo destituitur, imò haud adeò indiget, homo. vide caput seq. de ossè hyoide.

CAPUT XLI.

De Oesophago.

Oesophagum non tres, ut vulgo docetur, sed sex, componunt *Tunicæ*. Harum I. (ab exterioribus ad interiora procedendo) *membranacea* est, subtilis admodum, fibris carneis in totum haud destituta, subsequenti carnosæ arctè cohærens. II. *Carnea* est, similiter ac III. cujus conditionis utraque sit, mox plenius exponere conabimur. IV. *Nervæa* est, tenuis valdè, carnosæ secundæ interiorius firmiter unita. V. *Nervæa* itidem est, at priori longè crassior, fibris rectis non parum instructa. VI. Et ultima, *Tendinosa* quasi est, crassa admodum, validaque, rugis plurimis donata, mucoso humore lævigata.

Inter

Inter Tunicam Quartam & Quintam considerabilis valdè *substantia* quædam *pinguis*, crassa, copiosa, mollis admodum, hujus præsentia hîc loci efficit, quod tunicam Quintam & Sextam integrè, instar fistulæ alicujus, extrahere liceat Anatomico.

Fibræ illæ quæ Tunicam Secundam & Tertiam constituunt quales sint, haud ita facile esse determinare, quivis curiosius Oesophagi examen instituens reperiet. *Fibras multas* inquit Cl. Stenonius Tractatu de musculis & glandulis, *licet possideat, spirales omnes, ad duo tamen genera commode eas reduxeris, duas nempe Cochleas, quæ ubi contrario ductu sibi occurrunt, ita se intersecant, ut quæ sub altera eo usque inceserat, mox alteram scandens supra illam, donec sibi iterum occurrunt fibræ, progrediatur.* Curiosa sunt fateor quæ his proponit, putarem tamen hanc rem clarius proponi posse, si dicamus, non cochleares hîc notari fibras duplices, sibi invicem occurrentes, seque mutuo concursus loco intersecantes, sicquæ constituerunt tunicam internam, mox externam efficiant, hinc iterum internam. Sed verò *spirales* hæc *fibræ* simplicis tantum conditionis esse, sic ut internæ, (æque ac externæ, anteriori gulæ parte circuli segmentum exprimentes, neutiquam adeoque extremo duplici præditæ) ab Oesophagi anterioribus, per latera ejus, utrinque, obliquo admodum ductu, ad posteriora ejusdem adscendant, hinc, se invicem quasi intersecantes, (ita ut dextræ petant sinistra, sinistra dextra) continuato, jam dicto, obliquo progressu, anteriora iterum petant; ita tamen ut, quam primum intersectio dicta peracta, extrorsum ferantur, sicque tunicam dictam

externam constituent. Res hæc quo magis pateret, qua fieri potuit curiositate & Tunicas & Fibras Tunicæ utriusque Carnosæ delineavi, illas Tab. 8. Fig. 1. Has, à parte anteriore Fig. 2. à posteriore Fig. 3 exhibet.

Explicatio Figuræ I. est

A. *Fibræ externæ gulæ.*

B. *Eædem reclinatæ.*

C. *Internæ.*

1. 2. 3. 4. 5. 6. *Tunicæ sex.*

Fig. II. & III.

aa. *Fibræ internæ lateris dextri, quæ in sinistro fiunt externæ.*

bb. *Internæ lateris sinistri, quæ in dextro fiunt externæ.*

cc. *Externæ ex latere dextro prodeuntes.*

dd. *Externæ ex sinistro.*

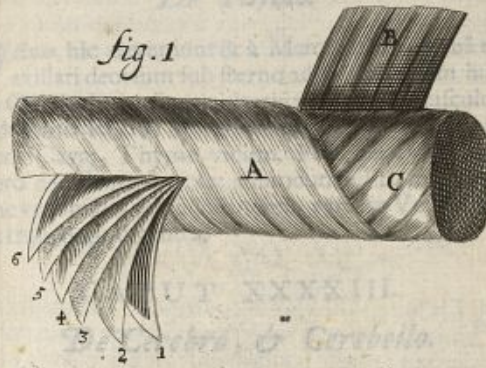
ee. *Locus ubi se attingunt.*

In Canibus recto magis ductu per Thoracem ab Ore ad Ventriculum procedit. Hoc jam à *Fab. ab Aquapendente* annotatum legimus *tractatu de gulâ*, qui etiam à natura obliquitates tales homini datas esse judicat, ne & propter pondus, & propter vicini Ventriculi validiorem attractionem velocissimo nimis motu in Ventriculum deduceretur; Canibus autem, aliisque Animalibus quæ ore cibum à terra fumunt, in quibus adeoque cibus in deglutitione haud adeò descendit quam in homine, eas denegatas esse, ne remoretur Cibus in viâ. Ratio hæc Fabricii an quid fundamenti habeat examini doctiorum relinquo, dubiis saltem plurimis referta.

CA-

De Thyroide.

fig. 1

11

Y

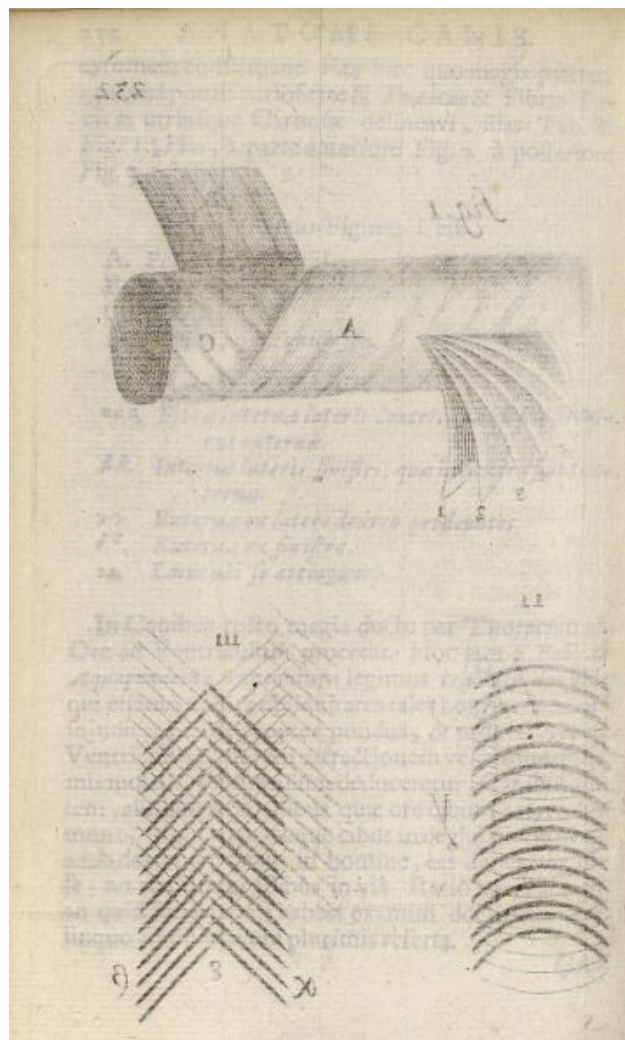
111

α

ε

β

CAPUT XXXXII.

De Thymo.

Venæ hic deveniunt & à Mammariâ internâ ex axillari deorsum sub sterno ad mucronatam hujus Cartilaginem, sicque ulterius, etiam ad Musculos abdominis Rectos descendentes, & à trunco ipso Venæ Cavæ, Thymo vicino. Posteriores hæ, numero equidem plurimæ admodum sunt, magnitudine verò exiles valdè, principia varia in Venæ Cavæ trunco agnoscentes.

CAPUT XXXXIII.

De Cerebro, & Cerebello.

Ordinario modo, nobis usuali, satisque convenienti, si Partes hæ dissecantur, nihil occurrit singularem considerationem exigens, nisi quod

I. *Plexus Retiformis Galeni* in basi Cerebri manifestus valdè, ex Arteriæ Carotidis Venæque Jugularis, ramulis constructus.

II. *Glandula pituitaria*, notabilis hîc satis atque fungosa, non succumbit duræ meningi Cerebri, uti quidem in variis animalibus aliis fieri notamus, sed in ossis Sphænoidis sellâ turcicâ liberè residet, ita ut etiam illic, Cerebro extra calvariam ablato, Anatomici oculis objiciatur, meninge dictâ omnino destituta. Videtur hæc ad extremam oram glandulæ hujus accedere, ibique terminari, minime vel per superficiem ejus superiorem vel per inferiorem sese extendere. Ex hæc per quas vias re-

P 5

cep-

ceptus ab infundibulo humor ad palatum deferatur, incertum admodum, ego huic usui porositates, quas in fellâ dictâ notamus, sæpè plurimas, maximè ubi recentis capitis instituitur examen, sufficere censeo, confirmat hanc sententiam spongiositas totius ossis sphænoidei, in eo fracto, etiam humano, evidentissima.

At verò quod si placuerit more *Wilfiano* Cerebrum separare, diversitas major se offeret, de qua Tractatus ipse videri potest.

CAPUT XXXIV.

De Osse Hyoide.

ALia longè Ossis hujus constructio eâ quæ in Homine, quæ cum melius inspectione quam verbis declaretur, placet figuram ejus hîc adungere, patefaciet hæc, inter alia, non solum Cornua ejus varias in partes, cartilagine intercedente ubique unitas, adeoque valdè mobiles, divisas esse, sed & quæ de musculis ipsi junctis dicuntur in homine Caninis non nisi circumspèctè tribui posse. Est hæc fig. I V. Tab. V I I I. in quâ

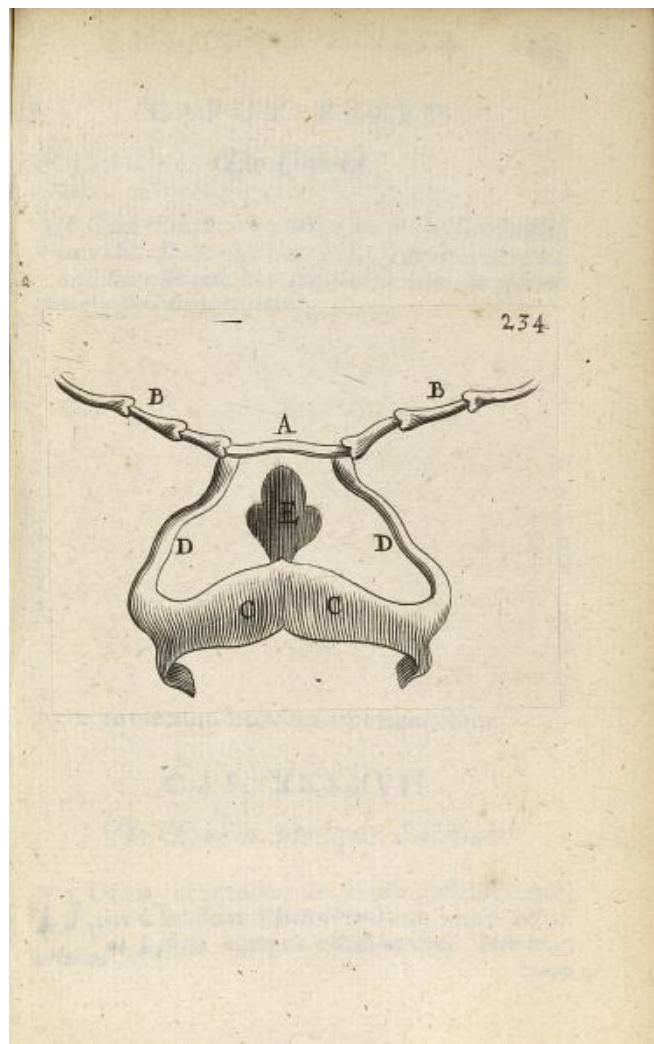
A. *Basis Ossis hyoidis.*

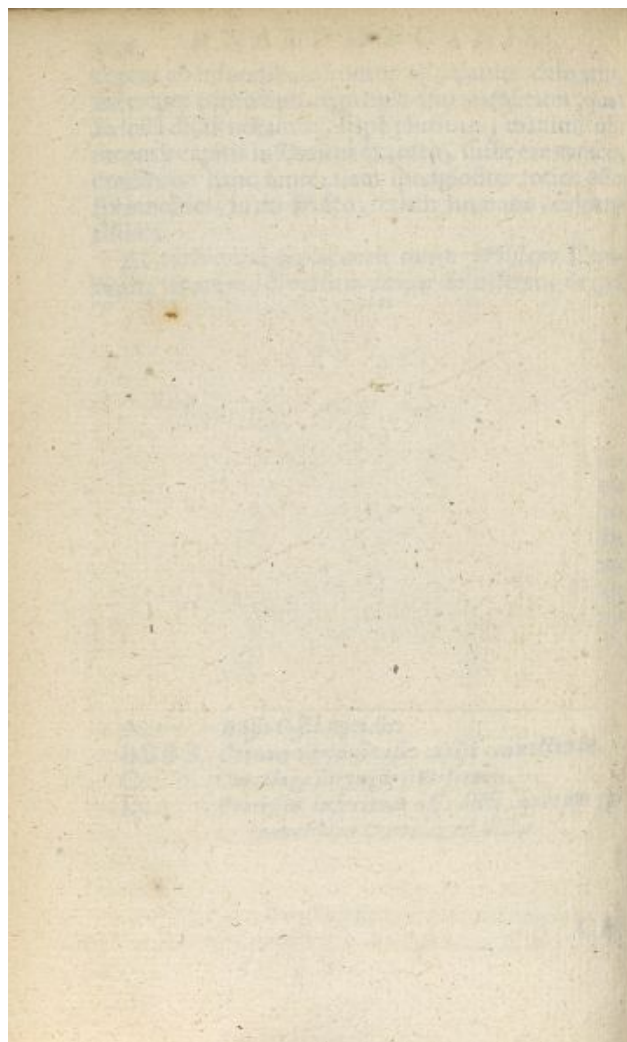
BBBB. *Cornua varie divisa, capiti connectenda.*

C. *Cartilago laryngis scutiformis.*

D. *Processus inferiores ossis dicti, quorum ope connectitur Cartilagini dictæ.*

CA-

CAPUT XXXV.

De Uvula.

IN Cane frustra eam quærimus, in Causam inquirent alii. Dicit equidem *Valla*, Homini soli eam concessam esse, ast hoc refutant *Simiæ*, in quibus eam etiam observare licet.

CAP. XXXXVI.

De Oculis.

Musculi in Homine *Sex*, Oculum moventes, in Canibus, aliisque animalibus, quæ prona terram spectant, *Septimus* accedit, Oculum sustinens, (ut volunt Anatomici) & Nervum opticum mollem involvens, posteriora oculi occupat, adipi subjectus, nervum opticum, ubi oculum ingreditur, occultans, tunica oculi duræ fibris suis carneis adhærens, brevis admodum est, & tenuis, ab aliis in tres quatuorvè, licet absque ratione, divisus, fibris rectis gaudet, quæ, ab inferiori specus ossi parte, ad medium dictæ tunicae extenduntur.

CAP. XXXXVII.

De Ductu utroque Salivari.

Ductus hi qualiter in *Vitulo* distribuuntur, Viri Clarissimi *Thom. Warthonus* atque *Nicol. Stenoni*^{us} figuris egregiis exhibuerunt. *Hominem* quod

quod spectat, & *Canem*, in inferiori nihil hîc singulari consideratione dignum, occurrere sciat Lector, ab iis quæ de vitulino *Whartonus* communicavit. Superior cum eo modo quo in vitulo hîc non procedat, placuit delineationem in utroque subjecto factum aliis addere. In *Homine* itaque quâ viâ incedat Fig. I. Tab. I. monstrat, in Cane Fig. III. Tab. VII. in utraque Figurâ

- a. Glandula maxillaris externa, Stenonio parotis conglomerata.
 b. Stylus in orificium ductus insertus, cujus progressum c. Denotat.
 dddd. Cutis cum membrana carnosâ dissecta & reflexa.

CAPUT XLVIII.

De Spinali Medullâ.

IN Spinali medullâ varia, præsentibus Medicis Celeberrimis D. D. *Matthæo Slado*, *Egberto Veen*, *Marco Ruysch*, *Abrahâmo Quina*, *Petro Boddens*, *Joachimo Cordes*, *Joanne Swammerdam*, & *Daniele Godtke*, antè aliquot annos observavimus, ab antecessoribus tradita illustrantia, corrigentia. Exhibet omnia *Anatome spinalis medullæ*, & *Nervorum inde provenientium*, Anno 1666. à nobis edita. Cujus lectionem commendamus. Pauca ex multis hîc transferemus, *Canem* spectantia; in *Homine* an (quod videtur) & quomodo ea obtineant, inquisitioni diligentiori committentes.

Substantia ejus non sola *Cerebri* albicans substantia, licet ea maximam partem constituat, sed & ex

ex cinereo rubescens alia, in medio maximè collocata.

Membranis investitur duabus, Meninge nempe crassâ & Tenui, inter has & *Tertia* sese exhibere solet, *Arachnoides* ob summam subtilitatem & figuræ conditionem meritò appellanda. Adhæret hæc tenui meningi, à quâ flatu, stylove, facilè separari potest, etiam Vasis sanguineis donata. Filamentis nerveis antequam duram meningem transeant colligandis, & in suo situ atque ordine servandis inservire videtur. Dictis integumentis quartum cum Vesalio aliisque addere, nil fundamenti habet, cum hoc Vertebra ligandis potius inserviat, ut bene *Galenus* lib. 13. uf. p. c. 9. habet.

Hoc inter, & Duram meningem, *Materia* reperitur *unctuosa*, glandularum quasi variarum, pinguedine scatentium, conglomeratio, ad humectationem & emollitionem medullæ spinalis valdè conferens.

Vasa nobilissimam hanc partem quamvis *nulla* habere pronunciaverit *Lindanus*, contrarium tamen Anatome animalium docet. Occurrunt etenim hic & *Arteriæ* & *Venæ*.

Certè Tenuis meninx licet sua habeat Vasa, & hæc præcipuè in oculos Anatomici incurrant, imò cum de vasis spinalis medullæ agimus, absolute intelligantur, ipsam tamen substantiam medullarem ab his, per meninges distributis, sua vascula accipere, certum adeò est, ut de præsentia eorundem in meningibus, ipsaque spinalis medullæ substantiâ, dubitare nullus amplius possit, præsertim si non fastideat spinali medullæ, partibusque circumjectis, curiosè dissecis animum oculosque advertere. Sed ad vasa ipsa, in quorum descriptione

D. Wil.

D. Willis ductum sequi cogit autopsia, quam variis in animalibus, canibus maxime, vitulis, agnis, porcis, equo, institutæ à nobis dissectiones exhibuerunt.

Arteriæ itaque, sanguinem, spiritumque, ad nutritionem, auctiorem, vivificationem, quam maxime necessarios, spinalis medullæ substantiæ atque involucris suppeditantes, pro diversitate loci diversæ eriam sunt, licet ab Aortâ omnes deducantur. Superiores ejus partes, ut à trunco adscendente suas ferè nanciscuntur arterias, ita inferiores ab alio descendente. Antequam ergò in Axillares ramos abeat Arteria dicta, ramulum manifestum spinali medullæ communicare nondum observatum. Sed circa jugulum in subclavias axillaresque, præter alias propagines, divisus adscendens truncus, Vertebralem arteriam per foramina transversis vertebrarum cervicalium processibus insculpta, superiora petentem, utrinque emittit, à qua, per foramina, intra commissuram vertebrarum duarum se exhibentia, ramuli ad spinalem medullam secedunt. In inferioribus autem partibus à trunco descendente immediatè ramulos arteriosos medulla hæc adipiscitur, quos quia vertebrarum foramina transire debere constat, antequam in ipso osseo specu sese exhibeant, non minus quam superiores *vertebrales* appellare licebit. Sic quidem ut à basi ejus, quâ spinæ incumbit juxta singula vertebrarum internodia duæ arteriæ, utrinque scilicet una, ad spinalem medullam deferantur, quæ distributio arterialium propaginum efficit, ut si truncus hic descendens Aortæ per medium antèrius dividatur secundum longitudinem, foraminum duplicium fieri, per totum tractum concinno modò dispositam, exhibeat.

Specum osseum & supra & infra Cor ingressa arteriæ

teriarum magnarum propago, duplicem quam maxime ramum exhibet. Horum *prior*, anteriora cavitationis huius vertebralis, adeoque corpus vertebrarum, adit, ubi in duos minores divisus, & superiora & inferiora, ad exiguum tamen intervallum, petere reprehenditur, uterque enim, cum ejusdem conditionis ramulo alio concurrens, cum oppositi lateris similis ordinis, ramulis per interjectum canalem, communicat, ut sic omnes arteriarum huius rami, in toto spinali tractu, ad vertebrarum corpus velut catenarum annuli (verba sunt *Nob. Dni. Willis*) se mutuo excipiant, & ductu flexuoso continuentur. Egregie hæc *Figur. 111.* ex *Anatome cerebri & descriptione nervorum Th. Willis* desumpta repræsentantur.

Reliqui *duo*, spinalem medullam vel potius huius meningem, & maxime tenuem, primo accedentes, eo maxime loco ubi nervorum fibræ duram meningem transeunt, ita distribuuntur, ut unus parti prospiciat anteriori, alter vero posteriori. Hic minor est, ille major; uterque sui lateris meningem varie pererrat, non solum ubi exteriora medullæ tegit, sed & ubi interiora, quo enim se extendit meninx dicta, intra fissuras, eo & vasa hæc arteriosa, per eam dispersa, sese extendunt, imò & capillaria quædam, à meninge secedentia, ipsam substantiam medullarem accedere videntur, quod in medullâ interiori disciffâ puncticulæ rubicundæ, hinc inde comparentes, uti bene ratiocinatur *Clar. Bartholinus l. c.* probare videntur. Meninx autem tenuis, cum antè non minus quam postè cum sui lateris substantiâ medullari, ad medullam huius deferatur, quemadmodum jam antè plures annos observavit *Cl. Barthol.* etiam hucusque secum deducit vasa quæ continet.

Ad

Ad Medullæ medium, ubi divisionis terminus, terminum distributionis videntur assumere ubi cum meninx assumit ipsa, præterquam quod ab hac in substantiam ipsam surculi quidam minutissimi abeant.

At verò in anteriore parte totius spinalis medullæ singulare aliquod occurrit, in posteriore necdum annotatum, Arteria nempe quædam specialis, sat notabilis, *spinalis* D. Willis à situ dicta, quæ, ex mente ejusdem D. Willis, ex arteriarum, à vertebralibus utrinque oblique in mediam medullæ fissuram procedentium, concursu & conjunctione oriri videtur, sic ut propago vertebralis dextra sinistræ ejusdem ordinis, in medio medullæ, ubi fissura dicta definit, conjuncta, de se emittant deorsum arteriam tertiam, ad spatium illud quod vertebra una occupat, ubi enim vertebræ finis, per foramina quod vertebra hæc cum subjectâ aliâ efficit, procedentes arteriæ vertebrales aliæ, similiter in medio medullæ uniuntur, similemque priori constituunt arteriam communem, descendantem, sicque proceditur cum aliis vertebralibus arteriis quousque hæc sese exhibent. Vide Fig. I. & III. Tractatus nostri de spinali medulla, ex Willio desumptas.

Arterias inter & Venas offert se utrinque sinus quidam Vertebralis, Willio sic vocatus, ductus nempe singularis, plexui prædicto arterioso conformis, in toto spinæ tractu eidem subjectus, adeoque inter Arterias prædictas, & Venas mox tradendas intercedens. Sic quidem ut in utriusque lateris sinu, intra specus ossei cavum ab occipite in os sacrum protenso, canalis vel potius ramus duplex adnotetur, quorum unus *excipiens* D^{no} Willis vocatur, fig. 2. m. m. &c. & 4. b. b. in duos alios iterum divisus, sanguinem

nem ad medullam per arterias adductum, ab utraque medullæ superficie accipit, eundemque acceptum in Sinum verum, cuius hi sunt propagines & ramuli minores, deducit, alter *deferens* eidem dictus, *fig. 2. b. b. &c. & 4. f. f. &c.* sanguinem sinu utroque receptum, in venas adfitas, ubi depletiores factæ, instar canalis venosi, sinui continui, *fig. 2. i. i.* deportat.

Sinus hi non, uti in vitulo, porco, &c. ad singula vertebrarum internodia, ope intercedentis ramuli, utrique adeo sinui communis, inter se congiunguntur, sed commissuræ tales hic tantum dantur in parte infimâ & supremâ, ubi per tres aut quatuor transversos processus inter se communicant, quod *Fig. V.* in eodem *Willis* proponit.

Venæ Spinali medullæ inservientes, speciatim magis sic vocatæ, situ quidem à Sinu utroque distinguuntur, cum hi intra osseum specum, illæ extra præcipuè detineantur, natura tamen & usu minimè *Willis* distincti canales habentur, quin potius venas, extra vertebrarum foramen magnum contentas, tanquam canales insignes, ramos minores per foramina inter corpora duarum vertebrarum à natura elaborata, ad interiora transmittere judicat, qui hic majorem iterum constituunt ductum, aut in eum inferuntur, imò venæ hujus summum, occipiti vicinum, aut eo receptum, in ipsum Sinus truncum continuari: perque ductum alium in venam jugularem ejus lateris dehiscere. Ut hæc egregie figurâ singulari exhibet *Cl. Willis*.

Quæ dicimus Motus liquoris in sinu utroque, ejusque ramis, nec non Venis dictis, quam manifestissime roborare videtur. Ut enim à Medullâ recipiunt sinus sanguinem, idq per arterias Vertebrales allatum,

Q

tum,

tum, ita à sinubus eundem assumunt Venæ veræ, ut adeò unus idemque is sit, reductorius scil. qualis in venis omnibus obtinet.

Venæ hæc, extra vertebrae situatæ, ramulos per foramina vertebrarum in commissuris occurrentia, sinubus communicantes, similiter ac arteriæ externæ communicantur internis, de quibus in prægressis, aliter disponuntur supra Cor, aliter infra idem. Quod ad prius, Vena Cava, extra Ventriculum Cordis emergens, ex adscendente trunco propagines paucas per foramina vertebrarum sæpius jam nominata, ad cavum earum, sinusque prædictos, emittit, ante divisionem in ramos subclavios, ad quorum exortum cum etiam ab eadem vena sursum ferantur eò quod transversis processibus vertebrarum cervicalium insculpta foramina transeant, vulgò *vertebrales* dictæ, ab his quoque ramuli, vertebrarum commissuris numero respondentes, proveniunt. Uti figurâ *Willii* 2. h. h. videre est.

Quod ad posterius, quandoquidem, ut bene notavit *Cl. Willis*, venæ cavæ descendens truncus, non, uti aorta, immeditate spinæ incumbere, eidemque propagines recta communicare potest, liberè magis per thoracem & abdominis superiora, decurrens, ideò in latere corporis dextro venam sine pari seu asygon exhibet, à qua non tantum costalia, sed & vertebralia suas venas nanciscuntur, quousque scil. hæc se extendit, omni enim eo spatio quod est à regione renum usque ad spinæ terminum ipsa vena cava adfuit partibus prospicit.

Magnitudinem quod spectat, Anatomici varii circa primum descensum intra Cervicis vertebrae multò ampliorem spinalem medullam pronuntiant, quam ubi in thoracis Vertebrae continetur, & in his
lon-

longè majorem, quam cum lumbalibus comprehenditur, adeoque sic quo magis descendit, eò eam fieri angustiorè, quod effatum foraminum in Vertèbris, per quæ deorsum prolabitur, majori amplitudini in superioribus quam inferioribus attribuunt. At verò & in primo & in secundo deceptos fuisse Clarissimos eos Viros, non est quod verbis demonstrare allaboremus, autopsia contrarium in utroque obtinere evidentissimè patefacit. Retinet ferè ubique eandem crassitiem, nisi quod iis locis, ubi & à Cerebro initium sumit, & Nervi artubus destinati prodeunt, amplior multò notetur, quam circa Cervicis medium, & magis circa dorsum. Quemadmodum ex adjecta figura Tab. ix. satis manifestè colligere licet.

Numero unica medulla hæc, interius æque ac superius, quod enim inferius in filamenta varia videatur se diffundere, maximè in animalibus caudatis, haud ita distinctionem numericam hujus partis, quam processuum, ramulorum, aut similium à parte eà procedentium, importat. Ne quid dicamus de incertitudine rei, an nempe funiculi hi, ad medullæ hujus finem se exhibentes, sint continuata ejus corpora.

Unica licet, non tamen omnibus locis, continua. Præter id enim, quod circa vertebrae omnes, & maxime circa sui extremum, in innumeras partes filamentosas abire videatur, quas nervos appellare solemus, præsertim cum, extra Verbrarum cavitatem unitæ, aut simplices, ad partes alias ablegantur, & antè, & postè notabiliter fissæ est, sic ut leni tactu utriusque lateris partes à se invicem secedant, sicque rimam exhibeant. *Fissurarum* harum anterior minor est, posterior

rior major. Illa spectat Cor, hæc Vertebrarum spinam. Major ad cavitatem medullæ, si quædam assumenda, excurrit; quæ vero minor, in albicante substantia, duas spinalis hujus medullæ partes conjungente, terminatur. Utrumque, prout in Cane, vitulo, agno, reperiri ordinariò solet, figurâ x. xi. xii. xiii. xiv. xv. Tab. x. proponere conati sumus.

Partes filamentosas quod attinet, de quibus modo mentio facta, aliter longe eas se habere æstimamus, quàm quidem communiter Anatomici docent.

Si accurate eos examinemus, nihil aliud eos esse reperiemus, quam meningis tenuis productionem filamentosam, sine considerabili substantiæ medullaris additione. Sic ut quamdiu adhuc intra vertebra conclusi sunt, notabili ea crassitie, & quidem rotunditate, destituantur, qua, ex plurium coagmentatione, extra eas gaudent. Hinc etiam provenire judicamus, quod Nervi à spinali medulla procedentes, etiam sat vasti, si instrumentis aut digitis solis fiat eorum secundum longitudinem divisio, vix aliud nobis exhibeant quam filamenta membranacea innumera, medullari substantiâ, quantum mihi videre licuit, omninò destituta.

Et quod si in Nervis ipsis, ad artus aliasque partes destinatis, materia quædam mollis, præter filamenta dicta, sese exhiberet, non tamen inde concludimus certo, eam à spinali medulla procedere, posse enim & similis huic substantia nervorum filamentis à natura communicata fuisse; absque eo quod communio inter utrumque detur. Sic nervum Costalem sexti paris valde per additamentum durioris substantiæ, ganglii similitudinem habentis, augeri hinc

hinc inde, maxime ubi à trunco ipso secedit, anatome docet.

Qualitates quas hic Anatome manifestat quod spectat, *Crassa* est undique, etiam ubi vertebrae lumbalibus continetur, imo si accurate confideretur, hic crassitiem majorem adesse videbimus, quam in locis superioribus, quamdiu nempe funiculi hic sese exhibentes non sunt soluti, & à se invicem separati. Alias in Nervulis qui ab ea procedere dicuntur, mira datur diversitas, etiam respectu crassitiei, sive superiora medullae spectemus, sive inferiora, sive media.

Mollis tota substantia est, una tamen ejus portio alteram mollitiei multum superat. Durior etenim ea est, quae albicans magis est, mollior quae intima colore subrubro. Considerationem hic singularem meretur durities ea, quae in hac medulla circa fissuras ejus occurrit utrinque, ubi fibrosa valde ea reperitur, & quasi ex quatuor columnis fibrosis, quarum duae ad latera fissurae anterioris, duae ad latera posterioris, constare reprehenditur, quae etiam, ubi filamenta nervea à spinali medulla abstrahuntur, lacerrari videntur, quae res occasionem praebuit nonnullis, ab his nervorum filamentis quam tribuunt substantiam medullarem deducendi. Vide fig. 18. Tab. x.

Densa satis quamvis substantiae videatur, tamen *porositas* omnis ipsi denegari haud potest, haec enim & mollitiei substantiae, & ipsi usui conveniunt.

Non solum raritatem in corpore hoc medullari spectamus, sed & manifestam *Cavitatem* duplicem, ad finem fissurae majoris sese exhibentem, mucosa quasi quadam substantia, coloris subrubri, ab albicante circumjecta facile separabili, repletam.

Figura quandoquidem non melius quam ex oculi

Q 2.

lari

lari inspectione haberi possit, eam Lectori amico hic quam maxime commendamus; interim non inutile aut inconueniens iudicamus, Figura certâ prout in Canē, Agnō, Porco, hanc in rem dissectis, reperire atque delineare licuit, eam spectatoribus exhibere. Quas alias, Equi, Vituli, &c. domi nostræ reservamus, alio tempore exhibituri, has nunc sufficere censemus, maximè cum convenientiam magnam cum aliis habeant. Harum meliorem ad cognitionem necessarium omnino annotare: Filamenta membranacea quæ Nervorum initia constituunt, numero, magnitudine, exortu, distributioneque valde esse diversa, antequam duram meningem transeant. vide Tractatum de Medulla Spinalis.

Numero rarissime, imo quantum nobis videre contigit, nunquam, simplicia sunt, sere semper III. IV. V. VI. imo quandoque X. XII, & plura a dura meninge proveniunt, distinctis principiis.

Magnitudo quoque diversa, prout ad diversas partes extra vertebrae distribuuntur, plus minusve Nervis, & his majoribus aut minoribus, indigentes.

Originem variam inanciscuntur, ut ex figuris colligere datur. Quædam enim recto, quasi ductu a spinali medulla aut ejus meningē tenui procedunt, quædam obliquo, sive versus exitum in dura meningē hoc modo adscendant, sive descendant, non ita longe ab hoc exitu, respectu altitudinis aut profunditatis, initium sumentia.

Distributio & dum intra meninges, & dum extra utramque detinentur, diversa notanda suggerit.

Quod ad prius, conjunguntur statim ubi a meningē tenui parum recessere, sicque uno corpore nervoso duram accedunt. Vel soluta ad meningem duram procedunt.

2. Con-

2. Conjunctio eorundem ubi sit, omnium est eorum quæ ad foramen idem duræ meningis tendunt, vel saltem quorundam, sic ut & soluta & unita uno eodemque exitu gaudeant.

3. Videntur & quandoque, sive simplicia fuerint, sive duplicata, duplex foramen, uno eodemque in latere, ad sui egressum petere, quod in iis quæ nervos cervicis constituunt sæpè evenire notavimus, sic ut ex medio quasi eo, quod est in spinali medulla, inter nervosa filamenta, ad duo foramina tendentia, emergat unus aut duplex funiculus membranaceus, qui semicirculariter quasi adscendens vel descendens, uno extremo transeat foramen superius, altero inferius, sive extrema hæc conjungantur aliis, per idem foramen meningis duræ exitum quærentibus, quod magis ordinarium, sive absque ulla manifesta unione idem transeat solutus, quod rarius.

4. Nonnunquam foramen illud transeunt, quod est illi loco medullæ ubi principium suum sumere videntur vicinissimum, & hoc in Vitulo & Equo ferè universale videtur esse, quandoque vero ad aliud huic subjectum properant, imo non raro duo, tria aut plura foramina præterlabuntur, intra meninges adhuc detenta, antequam duram transeant, maxime inferiora.

5. Qui è lumbalibus vertebri exitum quærunt, longe valde descendunt intra meningem duram, tenui adhærentes, antequam illam perforent. Eadem & ratio, suo modo, ossis sacri foramina exire ordinatis. An hoc, ut eâ in parte, quâ motus violentos patitur spinalis hæc medulla, ruptionis periculum evitaret, uti Riolanus aliique tradunt, videant Anatomici.

6. Valde in fine hocce spinalis hujus medullæ, &
Q4 multi

multi & longi sunt funiculi, sic ut nil nisi pilos extensos referre videatur.

7. Non solum unius lateris funiculi ex una ejus parte, anteriore verbi gratia, procedunt, sed & alterâ oppositâ seu posteriore, ut ex Figuris cernere licet, sicque, utrinque à meninge tenui, æquali numero & ordine, procedentes, conjunguntur, intra meningem duram & tenuem, manifestius intra illam & vertebrarum foramina eorum egressui destinata.

Quod *ad posterius*, duplex ferè hic distributionis modus. 1. Enim conjuncti intra duram meningem funiculi dicti, uniusque quasi nervi specie egredientes, conditionem simplicis nervi exhibent, sicque ad partes quibus debentur properant, vel statim extra duram in plures funiculos, plures partes separatim petentes, abeunt.

2. Idem in funiculis numero diversis, duram transgressis, obtinet, hi enim singuli ad singulas progrediuntur partes, vel in unum nervum conjuncti, unius etiam nervi rationem & usum, in una aut pluribus partibus, habent.

3. Extra vertebra dum fit variorum conjunctio, vel ita illi uniuntur, ut unus inde emergat truncus, sepe sat insignis, varios in ramos divisibilis, vel, uniti & quasi coaliti, sicque *Nodum* prius singularem constituentes, de quo in figuris, in novos quasi ramos separantur, variè iterum divisibiles, in partes varias abeuntes, vel, ut dictum, simplicis nervi nomine ad partes quibus debentur procedunt.

4. Et hoc in nervis hisce notatu dignum occurrit, illos nempe qui brachiis pedibusque destinantur reliquis multo esse majores, ut velut chordæ nerveæ (sic loquitur *D. Willis*) amplæ ac latæ appareant, varieque intercussatim unitas esse.

ANATOMIE SIMIÆ.

Exhibuimus sic precipua eorum, quæ, in Corpore Hominis & Canis, Anatomie nobis hætenus detexit, placet, traditorum ad illustrationem, in Animalibus variis aliis Observatorum nonnulla addere. Hic primo se offert *SIMIA*. Hujus

MUSCULI

Licet iis qui sunt Hominis Numero, Situ, Figurâ, aliisque affectionibus, habitâ consideratione magnitudinis corporum, similes magis sint, quam qui ullius (quantum constat) animalis alterius, occurrunt nihilominus non pauci, in quibus diversitas non levis notatur. Omnes examinare, Subjectorum penuria inhibuit. Legi poterunt, quæ in Isagogæ Anatomica Cap. de Simiâ habet *Jacobus Sylvius*, digna, in quorum veritatem mecum inquirent curiosiores. Hoc interim hic monere convenit: *Pectoralem* Minori alicui eidem actioni destinato incumbere. *Deltoidem* principia equidem eadem quæ in Homine assumere, at profundè admodum se dimittere, ad inferius nempe ossis humeri extremum, scil. locum eum, qui articulationi ejus cum Cubito proximus. *Musculum* hic dari *Cubitum extendentem* singularem, in Homine nunquam se offerentem, cui principium notabile satis ex latissimo Dorfi Musculo, eo loco ubi humero is incipit appropinquare. *Abdominis Rectum*, qui in Homine circa inferiora sterni finem fortitur, in Cane ulterius adscen-

adscendit, tendinosus admodum, donec in jugulo terminatur, carnosum omnino hîc reperiri ad medium sterni, & ultra, antequam tendinosus evadat. Plura, ubi occasio, particulatim magis in Musculos omnes inquirendi, se obtulerit, addemus.

PROCESSUS PERITONÆI

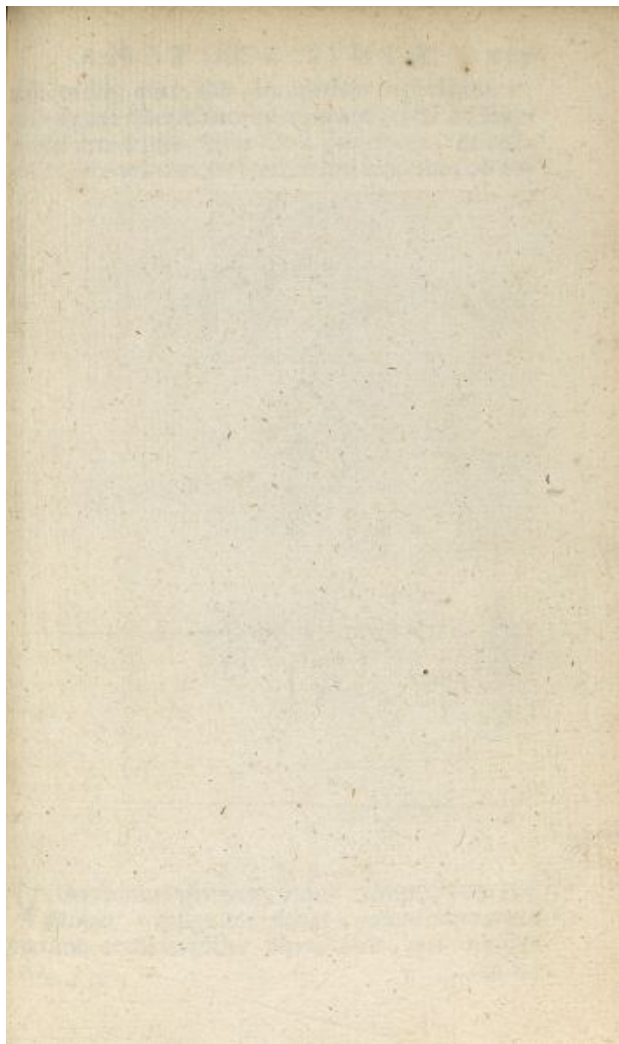
Ubi Musculorum obliquorum abdominis tendines transire incipit, eodem modo hîc se habet, ac in Canis; datur & hîc facilis via stylo ex ventre in processum dictum inferendo.

O M E N T U M

Quod alias supra intestina omnia se dimittit, hîc se abscondere ferè reperitur, utroque in Ventris latere, sub intestina, naturalem tamen hunc ipsius *Situm* esse, necdum mihi persuadere potui, cum sic usus ille, qui vulgo ipsi tribuitur, cesset, probabili autem fundamento alius nullus hactenus exhibitus sit.

I N T E S T I N I C O L I.

Processus *Vermiformis* in totum hîc desideratur, at verò Coli principium dictum amplius, imò & longius, est; eo quod in homine, ferè manus transversæ aut trium digitorum spatium admittens, inter locum eum ubi Ileon cum Colo jungitur, & extremum principii hujus, adeo protuberantis. Aperitur Ileon in Colon orificio, exili valdè, vix digiti minimi apicem admittente, *valvula* unâ, semilunari, ex uno latere, prædito, *Valvulis* duabus aliis, (quarum quæ orificio huic Ilei vicina est, imò unita, major est oppositâ minore) foramen magnum relinquentibus, adfito. *Valvulae* hæ in subjecto uno ma-

maiores sunt quam alio, ita ut etiam reperiuntur in quibus quasi interstitium constituent, ac tunc ad se invicem accedentes, inter Coli principium & reliquum, vix viâ concessâ transeunti materiæ, ob foraminis quod constituunt, exilitatem, quandoque tamen contrarium omnino hic obtinet, vix vestigio Valvularum harum existene, & sic intestino Colo humano in omnibus correspondet, excepto eo, quod, uti diximus, appendiculâ vermiformi destituatur, aliterque nonnihil constituta sit valvula ad Ilei in Colon introitum. Notari hic expedit, in Simiâ, ultimò à me dissectâ, Ilei intussusceptionem occurrissè. Vide Fig. I. & II. Tab. XI.

- Figura I.*
- A. Colon integrum, quo Cæci cum Ileo conjunctio videri possit.
 - BBB. Intestinum Ileon.
 - C. Hujus cum Colo unio.
 - B. Intestinum Cæcum.

- Figura II.*
- AA. Colon. BBB. Ileon.
 - C. Cæcum. CC. Intussusceptio Ilei.
 - DDD. Cæci & Coli dissecti partes reclinatæ, quæ videri queant.
 - E. Valvula ad ingressum Ilei in Cæcum, Conventibus variis præditum.
 - F. Valvula ex Cæco in Colon.

M E S E N T E R I U M

Vasis omnis generis, Venis nempe, Arteriis, Nervis, insigniter scatet, omnium tamen maximè considerabiles Nervi sunt, qui ex plexu medio

medio ad intestinorum tunicas eâ quantitate, eovè numero excurrunt, ut etiam in Animalibus variis vel triplo majoribus, tales reperire haud liceat, in Fele Zybethicâ idem quoque obtinere, post videbimus.

P A N C R E A S

V Erum, Ventriculo substratum, solidæ admodum *substantiæ* est, nec adeò molle, quam in Canibus, aliisque animalibus, notatur. *Longum* itidem insigniter, at *Latitudinis* ejus, quæ ne minimi digiti latitudini respondeat.

H E P A R

C Um humano minimè, optimè cum Canino, convenit, manifestissimè in *Lobis VII.* divisum, tantæ *magnitudinis*, ut etiam utrumque Hypochondrium occupet.

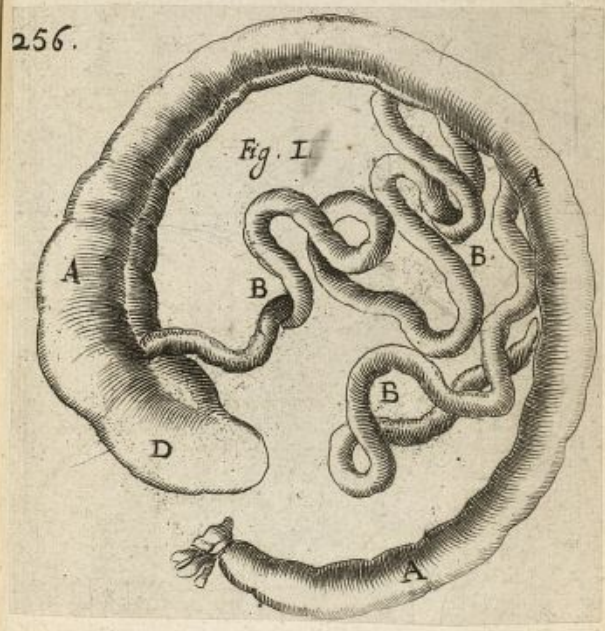
Cobærescentia ejus cum hypochondrio utroque multò hîc considerabilior eâ quæ in Cane, arcta admodum hæc est, & magna, sic ut ubique cum Thoracis motu & hepar moveri debeat.

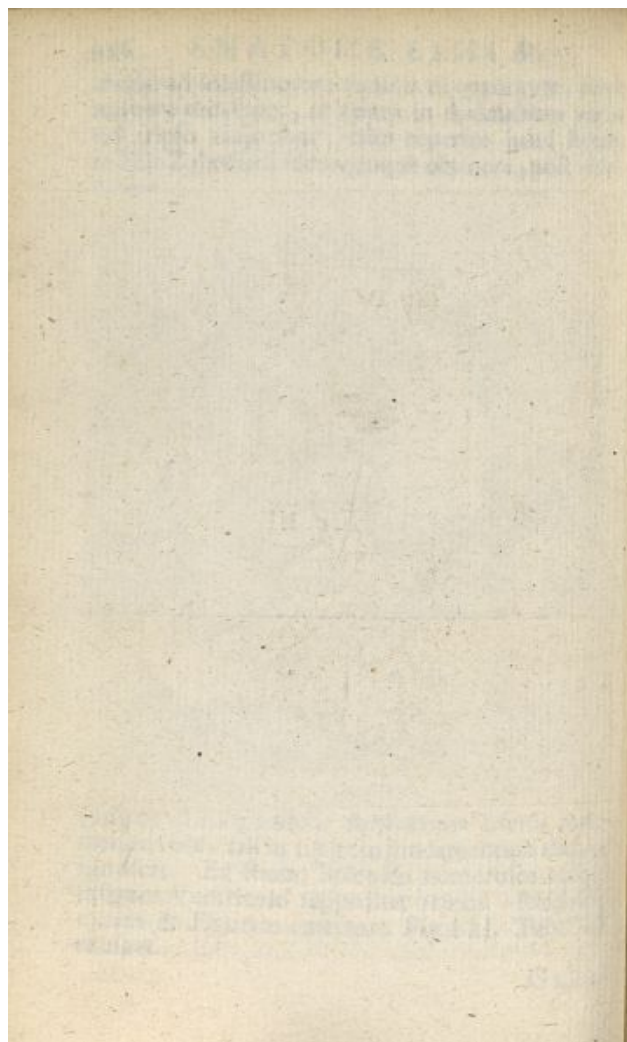
L I E N

T Riangularis *Figuræ* est, *exiguus* admodum respectu corporis, *coloris* nigricantis, *læve* e quidem *molleque* valdè corpus, at exterius *inæquale*, quasi ex globulis variis confectum, adeò ut etiam conglomeratis glandulis *Substantiam* Lienis annumerare velle, tali in subiecto fundamentum aliquod agnoscat. Ex Ramo Splenico numerosos eosque insignes Ventriculo suppeditat ramos. Magnitudinem & Figuram externam Fig. III. Tab. XI. exhibet.

GLAN-

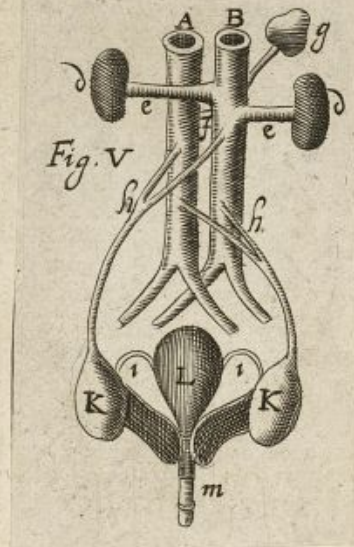
256.

257

GLANDULA RENALIS

Triangularis ferè, Figuræ est, notabilis valdè, pro ratione corporis, delineationem ejus habes Fig. IV. & V. Tab. XI.

ARTERIA MAGNA

Circa Renem dextrum succumbit Venæ Cavæ, at ubi Iliacos Ramos constituit eandem supergreditur; contra ac in Homine, Cane, aliisque animalibus fieri reperimus, ubi sinistra occupat, hinc à sinistro ad dextra progreditur supra arteriam.

VASA SPERMATICA

Utroque latere ex trunco Cavæ & Aortæ oriuntur, & quidem altiori loco ea quæ sunt lateris dextri, inferiore quæ sinistri. Vide Tab. XII Fig. V.

A. Arteria magna. B. Vena Cava.

C. Arteria Venam transcendens.

DD. Renes. EE. Venæ emulgentes.

F. Arteria emulgens sinistra.

G. Ren succenturiatus sinister.

HH. Vasa SpermatICA utriusque lateris.

II. Vasa Deferentia.

KK. Testes involuti.

L. Vesica. M. Penis.

NN. Musculi penis.

TESTES

Insignes satis, sacculo suo inclusi, non dependent extra abdomen, ad modum eum quo in Homine, Canibus, similibusque animalibus aliis, sed vicini aded sunt tendinibus Musculorum Abdominis, quæ vasa spermatica transeunt, ac si iis uniti essent, sicut

R

potius

potius in inguine utroque collocatos eos dicerem, quam ultra ossa pubis à corpore pendulos.

VESICULÆ SEMINALES

Hic valdè amplæ, quæ immisso flatu per Ductum seminalem Ejaculatorium insigniter intumescunt. Quod si premantur, manifestissimè observamus materiam iis contentam moveri in meatum urinarium, Vescicæ continuum, & quidem per foramen singulare, quod in uno quoque latere unicum est; quæ res occasionem videtur dedisse Jacobo Sylvio duos ductus seminales in Simiâ constituendi. Confer Tab. XI. in quâ

A. Vesica urinaria. B. Urethra. CC. Ureteres.

DD. Vasa Deferentia circa extremum dilatata.

EE. Vesiculæ seminales. F. Earum exitus.

GG. Glandula Vescicæ adstans, albidior, solidiorque.

HH. Glandula alia, major, rubicunda, & plexu nervorum, aliorumque Vasorum, prædita.

II. Musculi.

NB. Omnia hæc usque ad F. dissecta esse per medium, quo pateret urethra aperta.

PENIS

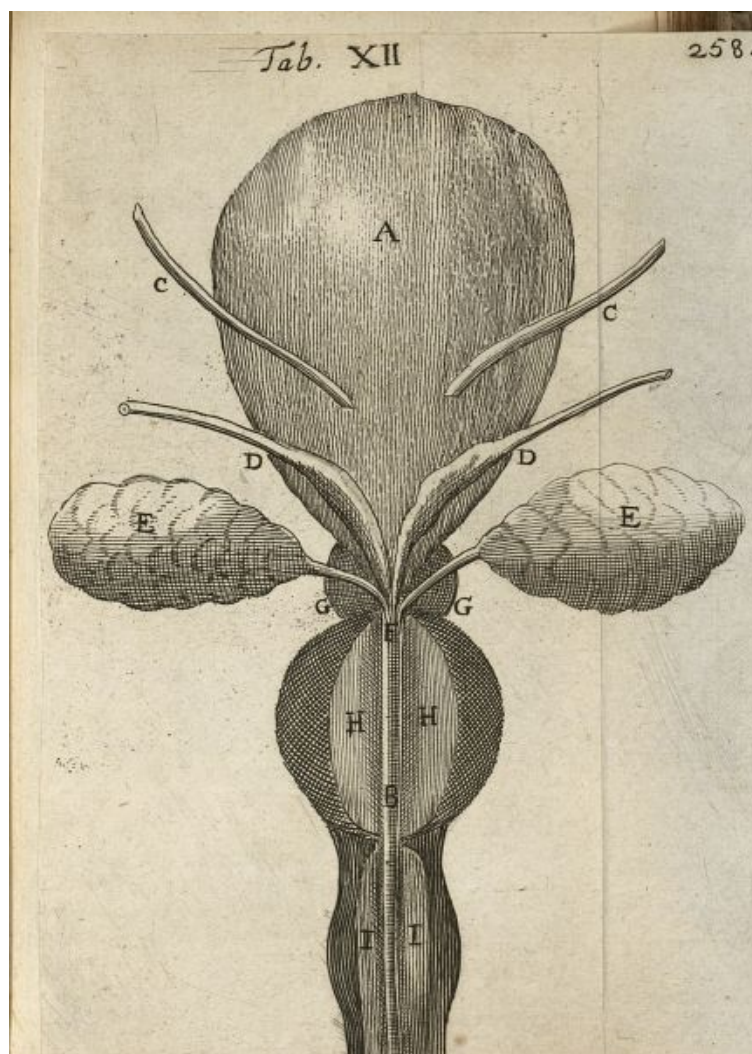
Nervosum corpus unicum tantum habere videtur, sepimento notabili destitutum.

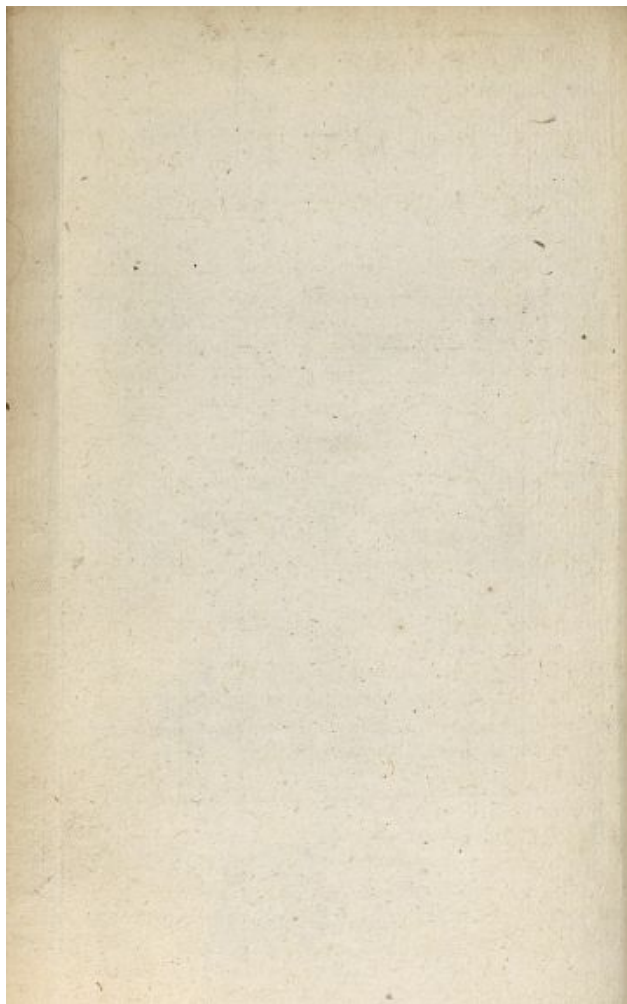
Circa radicem penis Tuberculum exile occurrit, exterius carnosæ naturæ, interiùs reticulari vasorum plexu refertum, interstitia ipsius materiâ rubicunda occupante.

U V U L A

IN Animalibus aliis, præter Hominem, & Simiam, nunquam à me observata.

ANA:

ANATOMIE FELIS

ZIBETHICÆ, FEMINÆ.

IN plurimis partes felis hujus, *Hyæna odorifera*, eæ
Zievet Kat alias dictæ, conveniunt cum iis quæ
 Canis sunt, sunt tamen quædam, in quibus diver-
 sitas quædam notatur, ad hanc itaque solam (si non
 in partibus omnibus, saltem in præcipuis spectatam)
 hic attendere placuit.

O M E N T U M

A *Dipis* parum continet, antè ut in Cane Ven-
 triculo, postèr Colò intestino, in latere dex-
 tro Hepati atque Duodeno, in sinistro Lienì, *uni-*
tum, ad pubem usque se *extendens*, *tenuè* admo-
 dum.

I N T E S T I N U M C O E C U M

S Implicis *figuræ*, minimè, ut in Canibus, con-
 tortum, pollicis *Longitudinem* habens, simi-
 liter ac in fele communi, aliisque variis animal-
 bus, nil nisi Coli principium ampliatum.

C O L O N

Q uod hic simile omnino illi, quod in Cani-
 bus eo nomine venire solet, æquale ubique,
 Cellulis nullis, *Ligamentisque*, præditum, *Vasis*
hæmorrhoidalibus externis & insignibus & copiosis
 gaudet, similiter ac Rectum, adhærent his toto ductu

R. 2

Glan-

Glandulæ plurimæ exiles admodum, & ferè ovales, subnigricantis coloris. Vide Fig. IV. Tab. XIII. in quâ

- A. *Intestinum Cæcum.*
 B. *Ileon.*
 DDD. *Colon & Rectum.*
 CCCC. *Glandulæ minores.*
 EE. *Ligatura.*
 FFF. *Vena Hæmorrhoidalis, ad Intestinum Colon & Rectum ramulos plurimos spargens.*
 GGG. *Arteria Hæmorrhoidalis ex Mesenterico inferiori procedens, similiter varie distributa.*

I L E I

AD finem *membraneus Circulus*, crassus satis, molli licet, regressum materiæ ex Colo haud parum impedire valens: non tamen ejus magnitudinis est, ut viam totam claudere queat.

R E C T.

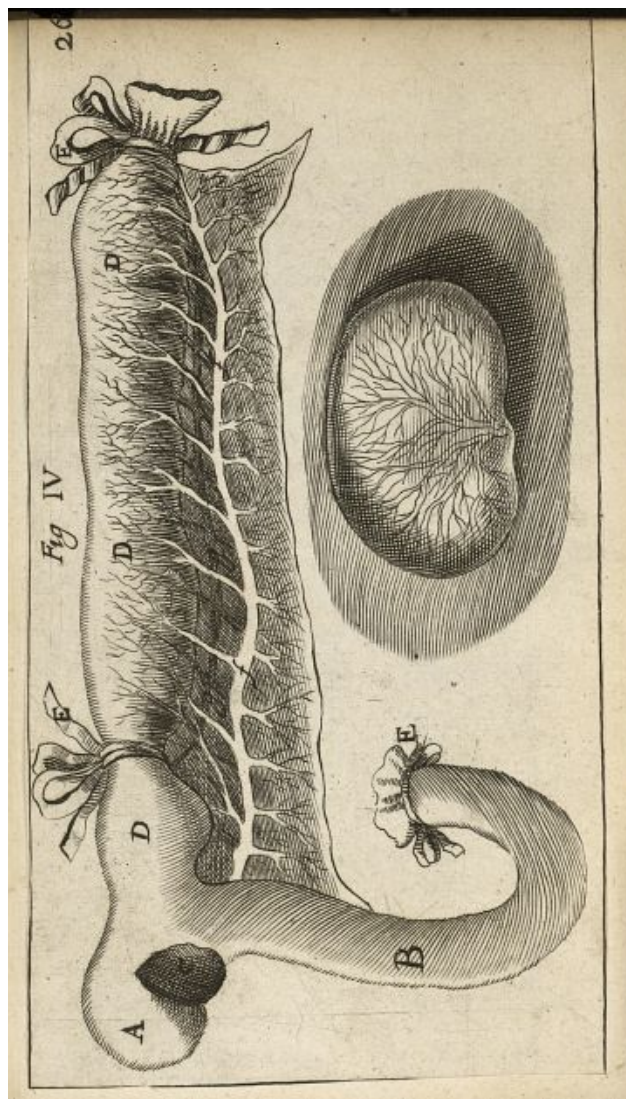
Circa Intestini extremitatem utrinque *Vesicula*, cavellanae magnitudinem habens, *materia albâ* liquidiorè, ferè repleta, exonerat hæc materiam dictam, per *foramen exile*, in podicis finem: qualis ea sit, dicere arduum, inquirant mecum alii.

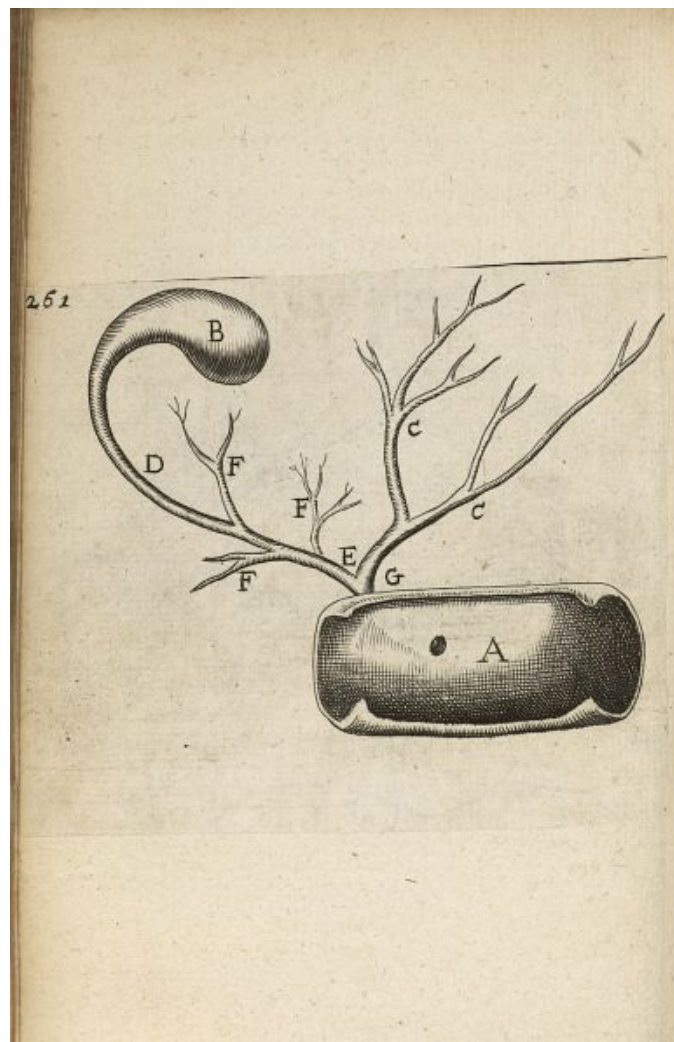
P A N C R E A S.

Verum *amplum* valde, ut in Homine *simplex*, minimè, ut in Canibus, *divisum*.

Ductus ejus, uno eodemque *foramine* cum bilario Intestinum Duodenum ingreditur, quod idem & in felibus aliis notamus, videatur Tabulæ XIV. Fig. II. in qua

A. In-

- A. *Intestinum Duodenum.*
- B. *Vesica fellis.*
- C. *Ductus pancreaticus, à pancreatis substantiâ solutus.*
- D. *Ductus cysticus biliaris.*
- E. *Ductus biliaris communis.*
- FF. *Ductus hepatici bilarii.*
- G. *Ductus bilarii cum pancreatico conjunctio.*
- H. *Foramen, quo intestinum intrant.*

H E P A R

ET *amplum, & divisum, septem enim adsunt Lobi, quorum tres exiles admodum; unus, posterior, Renem dextrum tegit, maximâ parte, eidem firmiter connexus.*

R E N

UTerque *proximus* valdè Diaphragmati, ita ut truncum Venæ Cavæ descendentem intra Hepar & Venas Emulgentes ligare arduum omninò ob spatii exiguitatem.

Renis tunica adiposa pinguedine omninò destituitur, vel saltem considerabili haud prædita; *Propria* levissimâ operâ à substantiâ ipsâ separatur, in hujus superficie *Vasa*, jucundo adspectu, mirè se conspicienda præbent, arboris ramulos plurimos repræsentantia. Fig. III. Tab. XIII.

R E N E S S U C C E N T U R I A T I

Infignes hic admodum, duorum ferè digitorum longitudinem, unius latitudinem, habentes, ex albo rubescentes.

Vasa hic accedere sanguinea quam certum, tam certum itidem, *Nervis* a plexu prodeuntibus plurimis

rimis gaudere, mirè hi totam substantiam earum pererrant, quem in usum ignoro.

VESICÆ URINARIÆ

Collum, ad pollicis transversæ longitudinem, intra tunicas progreditur, antequam uteri vaginam intret. Loco autem eo quo hic ingressus datur, callosa magis, crassiorque Uteri substantia.

ARTERIÆ SPERMATICÆ

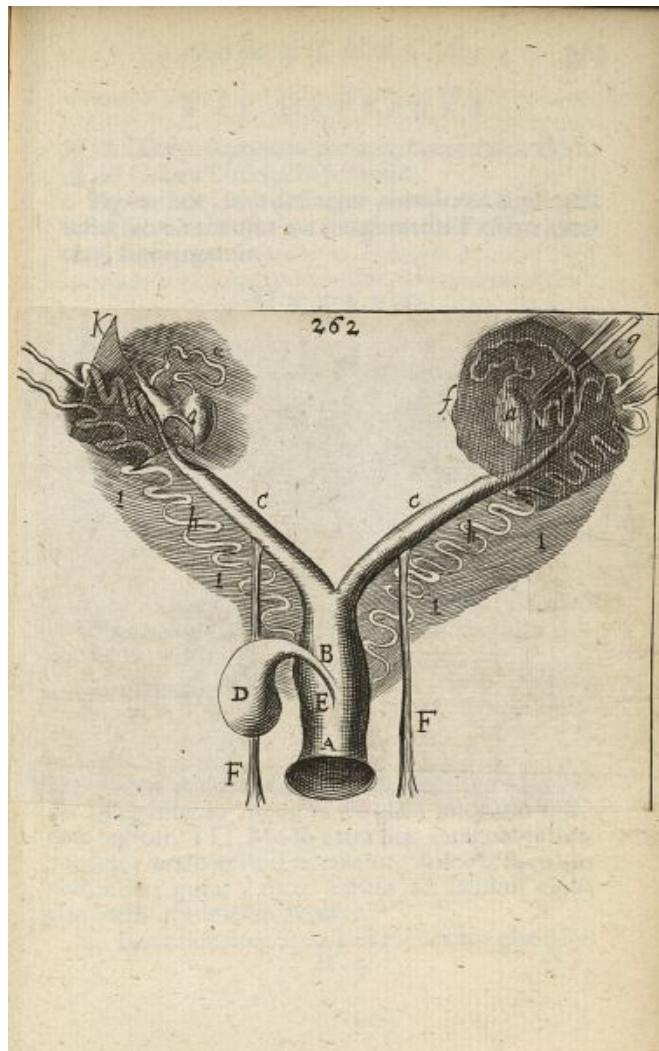
Anfractuoso magis ductu & Testem & Uterum accedunt, quam venæ. Nec ad uteri sola Cornua vasa hæc progrediuntur, sed & Collum ipsum. Conferatur Fig. I. Tab. XIII. ubi

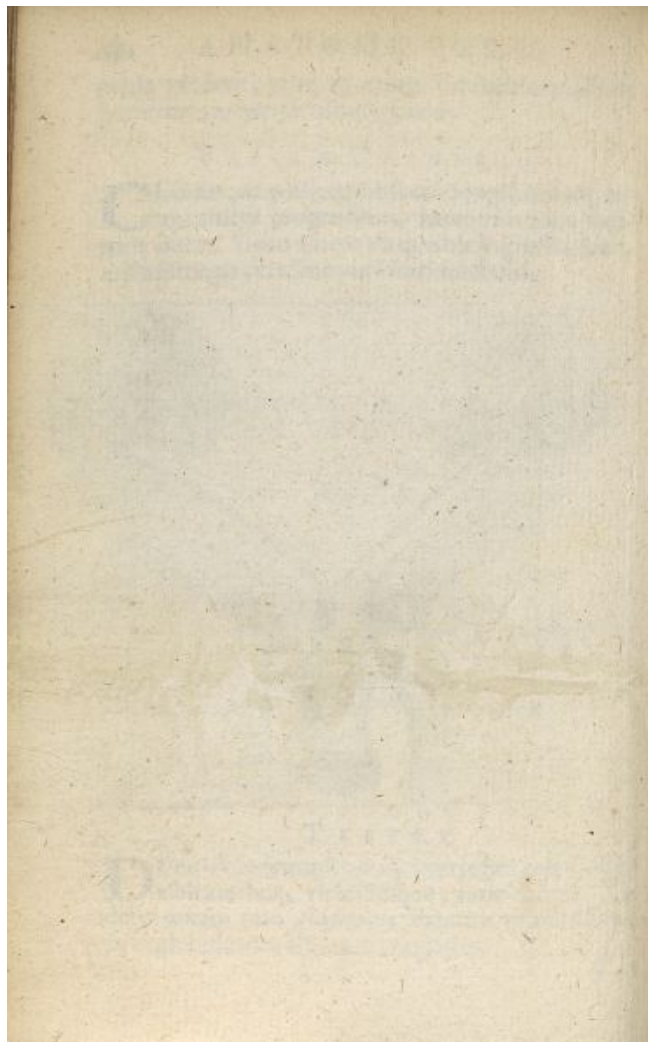
- A. Uteri vagina. B. Orificium internum.
 CC. Cornua. D. Vesica urinaria reclinata.
 E. Ejus ingressus in Uteri vaginam.
 F. Ligamentum uteri teres.
 a. Testis dexter, membranâ non amplius tectus.
 b. Membrana ejus in dextrum reflexa.
 c. Ligamentum superiora versus se extendens ultra renem.
 d. Testis sinister membranâ tectus.
 e. Vas deferens. f. f. Membrana tegens.
 g. g. Venæ spermaticæ. h. h. Arteriæ.
 i. i. Aliforme ligamentum, per quod vasa spermatica descendunt.

TESTES

Duritie hîc summâ præditi, variegati coloris, striis albicantibus, viridibusque, varie mixtis. Videtur autem tota substantia exterius minutissimorum globulorum alborum congeries.

V A S

V A S D E F E R E N S

EX Testis superiore parte tortuoso valde ductu ad Cornu Uterinum procedit.

Tegitur hoc, imò detinetur, membranâ duplicatâ, instar sacculi alicujus aut integumenti Testem antè, laxè, tegentis.

U T E R U S

Bicornis, in omnibus cum canino convenit, nisi quod I. Vesiçæ urinariæ Cervicem profundiore, h. e. à pudendis remotiore, loco, excipiat.

II. Ligamentum Teres, à medio Cornuum procedens ad pubem, veri ligamenti membranei constitutionem habeat, supra Aliforme extensum.

III. A Testibus superiora versus Ligamentum pyramidale se extendat, ad adiposam Renum tunicam, aut loca Renis gibbo adfita.

Pudendum ejus externum oblongioris figuræ est, Sacculo Zibethico prius se exhibens, sic ut primum locum occupet Uteri hic meatus, hinc Sacculus Zibethicus, ultimò intestini Recti extremum.

Ad pudendi hujus ingressum duo consideratione digna occurrunt. Horum I. Parte superiore s. anteriore se exhibens *Eminentia* acuminata, inæqualis, ast lævis; *Clitoridem* eam censeo. I. Quod nervosa particula est, nervorum sc. eo deductorum congeries. II. Integumento membraneo quasi præputio quodam tegatur. III. Modò extra hoc integumentum prodeat, modò iterum retrahatur. Adèd ut se totam abscondere queat, mox iterum ad minimi digiti transversæ latitudinem prodire.

II. Parte inferiore s. posticâ residentes glandulæ

R 4

duæ,

duæ, sibi mutuo adfixæ, ex conglomeratarum genere, albicantes, liquorem album, consistentem satis, per *foramina* plurima in hanc vulvam pressæ emittentes.

SACCULUS ZIBETHICUS.

UNica licet cavitas, in *partes* tamen duas manifestè separatur. Harum utraque ejus magnitudinis est, ut pollicis articulum recipere queat.

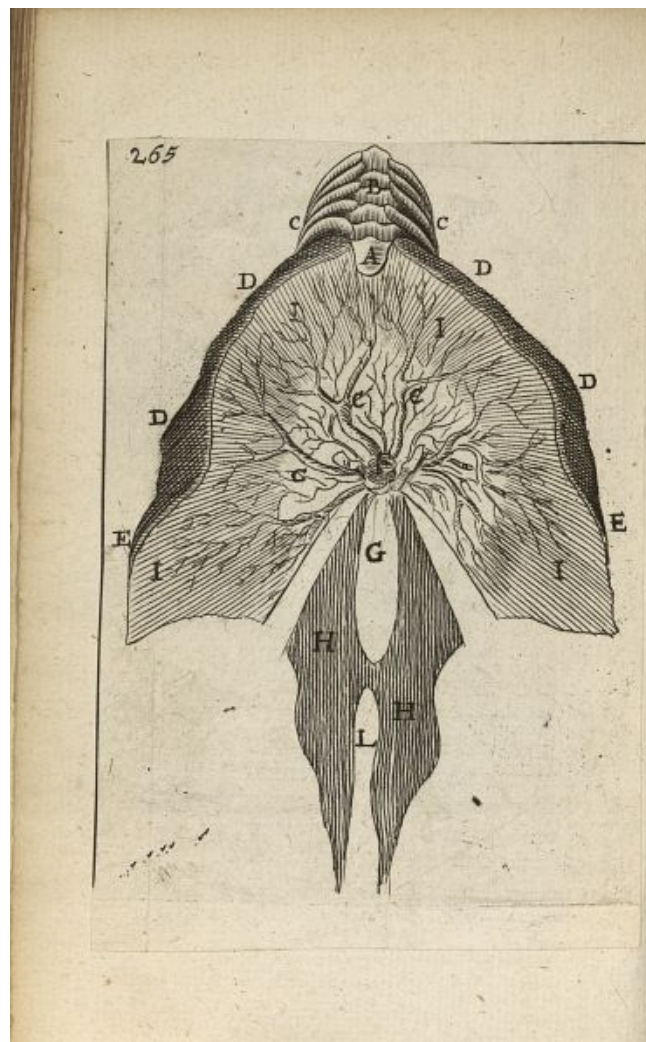
Componunt eum I *Glandulæ* minutissimæ plurimæ, acini majoris caput vix excedentes, antèrius hæ, superius, & utroque latere, sibi invicem accumbunt, at posterius, magno aded numero occurrunt, ut unam conglomeratam glandulam utrinque constituisse videantur. *Vascula* hic se offerunt plurima *Zibethi* (detur locus conjecturis) in glandulis collecti, secretique, exclusioni destinati. II. *Membrana externa* Glandulas connectens, tenuis valdè, at in lamellas varias separabilis. III. *Membrana alia*, dictæ superinducta, *fibris musculosis*, varii generis, prædita. IV. *Membrana interna*, mollis, crassa, in *plis* plurimas corrugata summeque *pilosa*. Receptaculum hæc *Zibethi*, ex quo aufertur.

Cokeret Sacculus hic, posterius, intestino Recto, beneficio musculosarum fibrarum, musculum utrinque conficientium, antèrius succumbit Uterinæ vaginæ, arctè eidem connatus. Conferatur Tab. XIV. Fig. III. in quâ

- A. *Cavitas duplicis concursus.*
- BB. *Cavitas duplicis locus.*
- C. *Locus connexionis ejus cum Uteri Vaginâ.*

DIA-

D I A P H R A G M A

Carnosæ ejus partes, & inter se, ex fibrarum vario ductu, & à nervosis dictis (non solum in medio, quod Centrum ejus dici solet, sed & posterius, sese exhibentibus,) facillè hîc distinguuntur, imò *Vasa Phrenica* ordinaria conspicua hîc admodum. Utrumque Figura I V. Tab. XIII. adumbrat.

- A. *Mucronata Cartilago.*
 B. *Portio sterni.*
 CC. *Cartilagines costarum sterno conjunctæ à costis absectæ.*
 DDDD. *Cartilagines costarum spuriarum Diaphragmati conjunctæ.*
 EE. *Diaphragmatis circumferentia Inanibus usque ad lumbos adhærens.*
 F. *V. Cava Diaphragma ligata transiens.*
 CCC. *Vasa phrenica.*
 G. *Foramen gulæ transitum exhibens.*
 HHHH. *Carnosæ valde fibræ, usque ad appendices se extendentes, circa Venæ cavæ transitum principium sumentes.*
 IIII. *Diaphragmatis circumferentia, sterno spuris que costis adhærens.*
 KK. *Appendices ejus tendinosæ, valde profunde se dimittentes.*
 L. *Locus ubi arteria aorta residet.*

G U L A

Ventriculo haud committitur superius, sed à latere magis. Uti Fig. II. Tab. XIII. tradit. Ob Colli longitudinem summam Gula & Trachea

chea insignis *longitudinis*, sicut etiam duplo longiores canales hosce inveniamus iis qui in canino corpore.

VENA AZYGOS

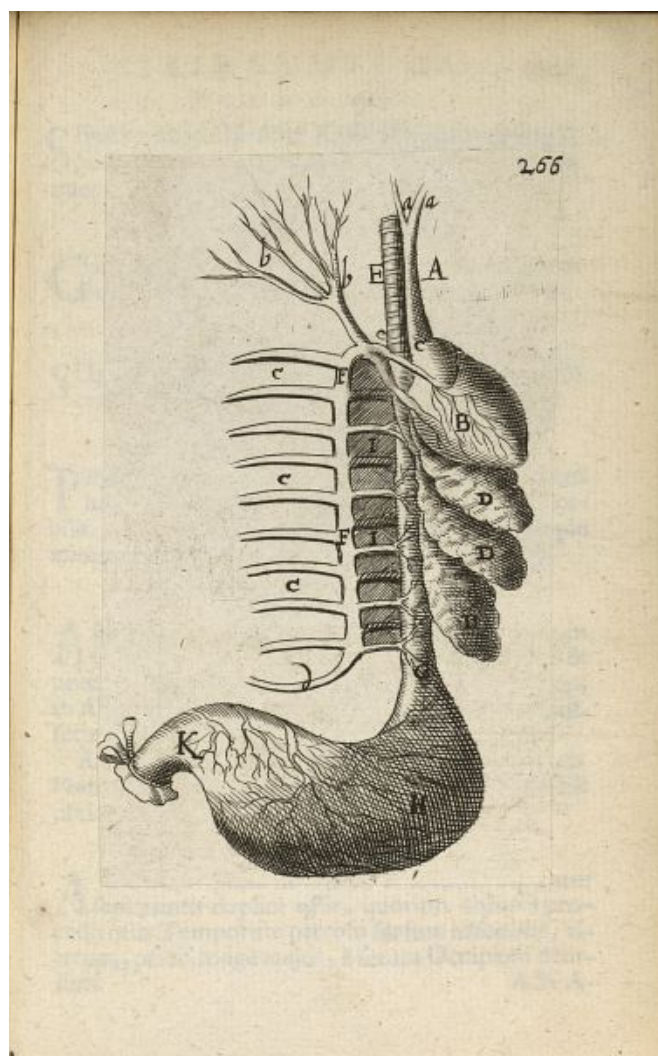
INsignis hic, utriusque lateris intercostales, singulari, elegantique, modo exhibens, præterquam quod Tracheam ipsam, imò Mediastinum totum, numerosis ramulis prospiciat. Conferatur Figura citata II. Tab. XII. in quâ

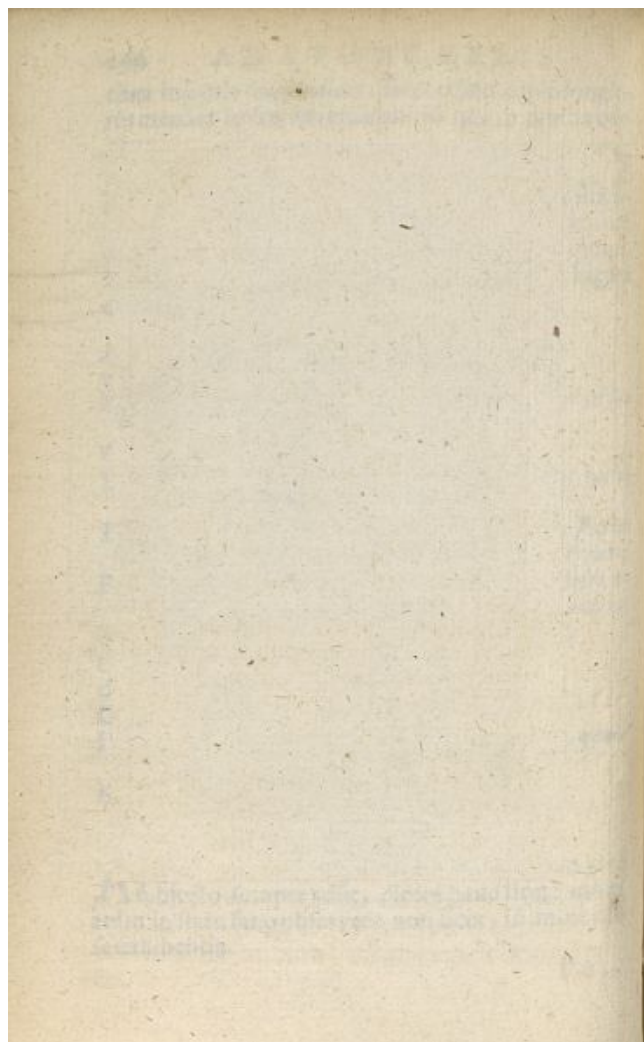
- A. Vena Cava adscendens.
- aa. Ejus circa jugulum diviso.
- B. Cor parum in sinistrum reclinatum, pericardio adhuc involutum.
- C. Ejus Auricula dextra.
- DDD. Lobi pulmonis dextri in sinistrum latus reclinati, cum corde.
- EE. Trachea variis venulis ex venâ azygo statim circa exortum devenientibus c.c. ornata.
- FFF. Vena Azygos, de se exhibens intercostales utriusque lateris, quarum in dextro latere.
- b. divisa, ad costas fertur superiores tres.
- c.c.c. &c. ad costas decem inferiores.
- d. ad Inania.
- G. Gula. H. Ventriculus.
- III. Mediastinum inter gulam & Vertebrae, venis ab azygo statens.
- K. Pylorus Ventriculi.

PERICARDIUM

Quam continet sanguinolentam, talis an in vivo subiecto semper adsit, dicere haud licet: multa enim in statu sano observare non licet, in morbofis se exhibentia.

PUL-

PULMONES

Similiter ac in Cane sex *Lobos* exhibent, quorum quatuor in latere dextro, duo in sinistro, horum tamen superior in partes duas notabiliter dividitur.

THYMUS

Glandula, obscuri valdè *coloris* est, *Flaccida* admodum, considerabilis fatis, vasa devinciens.

CRANIUM.

Superius *Eminentia* præditum singulari, secundum capitis longitudinem, cristæ instar se extendente.

DURA MENINX

Processo *falcato* hic destituitur licet Sinum eidem hoc loco insculptum arguat crassities valdè notabilis. Cerebrum adeoque in dextrum sinistrumque minime hic dividebatur, integrum omnino.

CEREBRI

Anfractus haud ita breves, multiplicesque, ac in Cane, Homine, aliisque animalibus, sed verò & pauci, & longiores, ad eam figuram, quam intestina, ab Anatomico Tabulæ imposita, exprimere solent, secundum Capitis longitudinem.

Alias in omnibus correspondet cerebro canino. *Ventriculi* tamen superiores profundiorum situm hic obtinere videntur.

CEREBELLUM.

A Cerebro quam in Cane, evidentius separatur sepimento duplici *osseo*, quorum unum à processu ossis Temporum petroso sursum adscendit, alterum, priori longè majus, à futura Occipitali deorsum.

ANA-

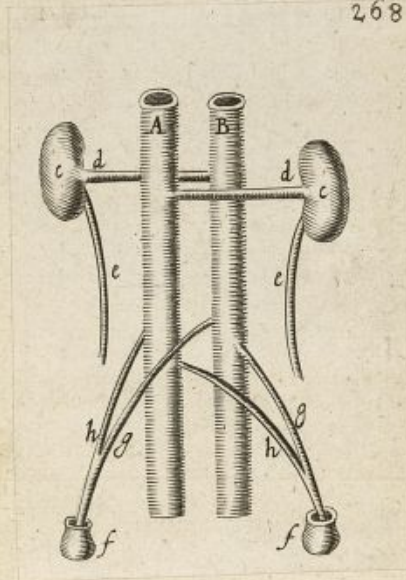
ANATOME VULPIS.

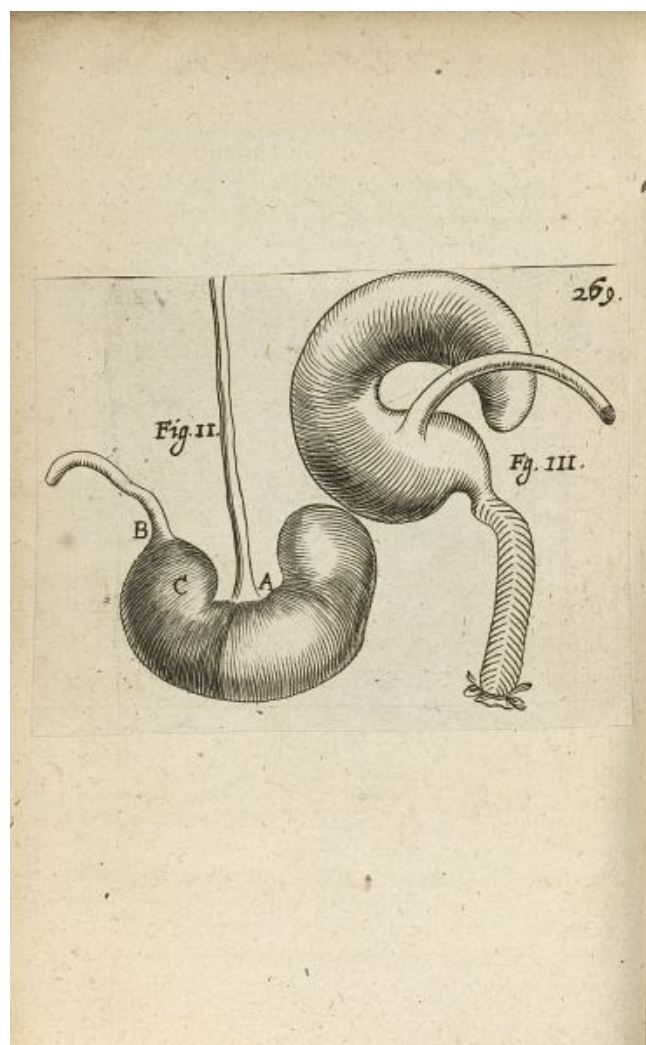
Vix observare potui, in quo partes internæ differrent ab iis quæ sunt in Canibus. Considerabile tamen, *Venam Spermaticam* utriusque lateris ex eodem *Venæ Cavæ* trunco descendente, longè infra *Renes*, originem sumere, cum in Cane soli dextræ hoc competat, sinistra verò ex emulgente sinistra soleat prodire. Inspiciatur Fig. I. Tab. XV. in qua

- A. *Vena Cava.*
- B. *Arteria magna.*
- CC. *Renes.*
- DD. *Vasa emulgentia.*
- EE. *Ureteres abscissi.*
- FF. *Testiculi scroto inclusi.*
- GG. *Vena utraque spermatica.*
- HH. *Arteria utraque spermatica.*

ANATOME FELIS.

Quæ in fele *Zibethicâ* annotavimus, pleraque etiam in Fele communi obtinent, exceptis, quæ *Zibethi* collectioni inserviunt, partibus. Si quid discriminis occurrat, facile hoc erit dissecanti observare.

ANATOMIE GLIRIS.

OMENTUM

Hic etiam adest, duplici *alâ* constans, quarum anterior Ventriculo, posterior Lien, & Pancreati, *cohaeret*.

VENTRICULUS

Dimidia sui parte *tunicâ* interius constat duriore, fibris circularibus gaudente, quâ parte reliqua destituitur. Delineatum hoc habes Tab. XV. Fig. II. in qua

A. Ventriculi orificium dextrum. B. Sinistrum.
C. In inverso eo Tunica dicta.

INTESTINUM COLON

Stercora semper continet, globosa omnino, locis distinctis, ita ut inter globum unum & alterum intercedat substantia intestini huius contracta, ad digiti unius aut plurium latitudinem.

CÆCUM

Ingens hic valdè, distentum, *materiaque* liquidâ, subnigrâ, repletum. Vide Fig. III. Tab. XV. licet nullum gliri competere *Severinus* dicat.

HEPAR

Magnum satis, pro ratione corporis, variegati ferè *coloris* notatur, aut rubicundi admodum, uti in multis aliis animalibus etiam contingere reprehendimus, in *Lobos* septem divisum.

VESI-

VESICA FELLIS

QUam in aliis animalibus ferè hepati connatam reperimus, in hoc desideratur.

VESICULÆ SEMINALES

Insignis magnitudinis hîc occurrunt utroque latere.

TESTES

Magni admodum, & si ad modum à Clar. *Grafio* traditum, in aquâ examinentur, filamentosi satis observantur. Hæc autem filamenta ad certam mensuram reducere cum Clar. illo viro, haud adeò possibile censeo, crediderim hîc, siquidem ea separari extendique possint, mensuræ ab ipso notatæ multum addi debere.

Iidem *Peritonæo* includuntur, extra Ventrem penduli, facilequè sic in ipsum retrahi possunt.

PERICARDIUM

Desse observatur, Causam reddere non licet, saltem Humoris illius, qui in multis animalibus, homine imprimis, hîc colligitur, necessitatem atque utilitatem non parum suspectam reddit pericardii hæc, adeoque & aquæ in eo, absentia.

THYMUS

Glandula, ad jugulum in Animalibus omnibus residens, sæpè insignis magnitudinis, maxime in junioribus, valde hîc *notabilis*, *Vasis* plurimis, in aliis subjectis ferè invisibilibus, scatens.

VENA AZYGOS

Nullum mihi hætenus videre contigit subiectum, in quo non dextrum latus corporis occupaverit, præter hoc; in glire sinistro in latere *repositam* eam semper reperi.

ANA-

ANATOME TESTU-
DINIS TERRESTRIS. *Septimo*

Testudo terrestris, *Een Schildpad* nostris vocatum animal, raro admodum cum nobis offeratur, haud licuit partium omnium examen conveniens instituere, imprimis hæc obtinent in iis, quæ circa partes generationi dicatas proposuimus, in quibus describendis maxime me hæere confiteor, occasione commoda datâ errores si qui occurrunt correcturus.

V E R T E B R A

A Collo usque ad caudam una tantum videtur, à quâ *Costæ* procedunt numero IX. aut X. Ast si accuratius omnia consideraveris, reperiis illis locis, ubi *Costæ* à vertebrâ hæc prodire videntur, interstitia dari cartilaginea, sic ut quot *Costæ* tot ad minimum hæc occurrant divisiones, inæd *Costa* quævis à Vertebrâ ipsâ libera est, intercedente simili sepimento cartilagineo. Conjungitur autem *Costa* non Vertebræ corpori intermedio, nec uni extremorum, sed illi loco, ubi duarum Vertebrarum datur concursus, hæc est, ubi duæ Vertebræ se tangunt.

Collum Vertebras veras habet, similiter ac *Cauda*. Incurvata hæc est, non sursum aut deorsum, uti in Animalibus aliis notamus, sed verò lateraliter, mucrone dextrum latus spectante.

In

In Collo, statim sub corio, quod valdè multis, iisque insignibus, scatet plicis, *Musculi* se offerunt varii, exiles equidem, ast longitudinis singularis, à scapulis utrinque in Colli latera se extendentes, sicque ulterius, ferè ad locum conjunctionis Colli cum capite, adscendentes.

SPINALIS MEDULLA

PER Vertebras omnes defertur, quæ *nervos* undique, interius æque ac exterius, exhibet, ad artus maximè, ut summæ subtilitatis, ita etiam incredibilis roboris, sic ut etiam nullum mihi animal hætenus occurrerit, cujus Nervi, consideratione habita subjecti, validi adeò, quam quidem in hoc.

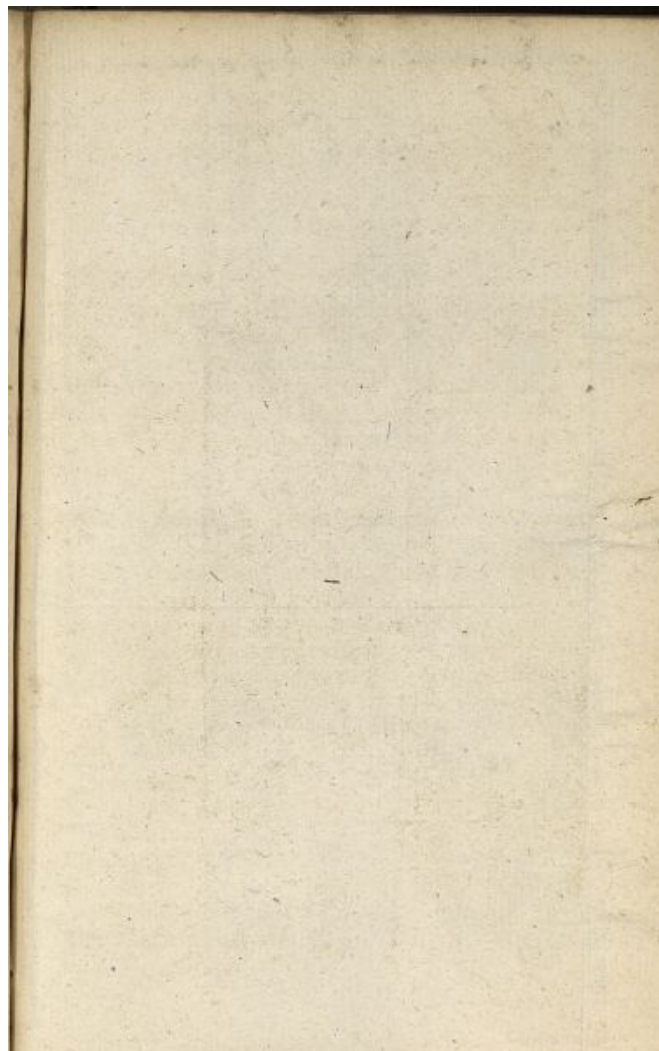
COR

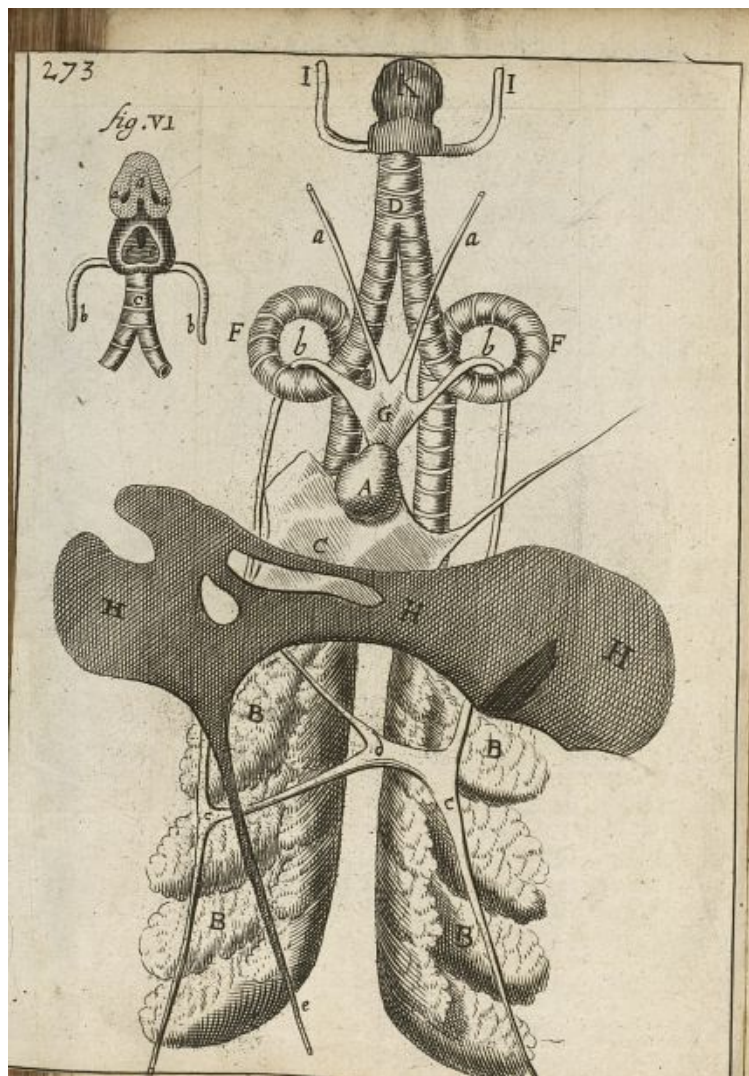
TRicuspidalis licet *figuræ* sit, planum tamen magis anterius atque posterius observatur, quam Hominis aut Canis, imò, quantum mihi hætenus notare licuit, unica tantum Cavitate præditum videtur, cui *Auricula* addita (si talis vocari queat, Ventriculum enim dextrum eam appellare quid vetat) Corde ipso duplo major, flaccidioris multo conditionis, coloris omninò nigricantis, cum Cordis ipsius color ex albo ad rubedinem accedat.

ARTERIA MAGNA

EX Corde emergens, mox supra illud, utrinque circa Tracheam hinc intortam reflectitur, sicque per dorsum, missis hinc indè Ramulis, quovis in latere, truncus descendit.

ASPE-

ASPERA ARTERIA

Statim sub larynge, in duos insignes dividitur *truncos*, horum unus colli petit latus dextrum, alter sinistrum. Uterque sui lateris Thoracem ingreditur, mox ab introitu, antequam pulmonem ipsum accedat, variis modis contortus. Notabilis quam maximè *Circulus* ille est, quem hic constituit, traductioni Arteriæ Magnæ mirò modo inservientem, circa eum enim Arteria hæc, quasi circa Trochleam, circumvolvitur.

PULMONES

Hic duo, utroque in latere unus, membranosi hompino ac vesiculares, à jugulo inferiora versus se extendentes per dorsum totum, ultra corporis medium. Uterque iterum in partes quatuor, quinque, aut sex, separatur. Pars quævis inflata unam tantum vesicam exhibet. Et ad harum quamlibet Asperæ arteriæ Ramulus defertur; hinc est quod, immisso in tracheam flatu, ordine hæc vesiculæ incipiant distendi. Vide Tab. XVII Fig. V. & VI.

Fig. V. explicatio hæc est.

- A. Cor. BBBB. Pulmones.
- C. Auricula Cordis.
- D. Aspera arteria non divisa.
- E E. ——— Divisa in dextram & sinistram.
- FF. ——— Contorta.
- G. Arteria aorta ex Corde emergens.
- a. a. Ejus rami ad Caput & Brachia distribuendi.
- b. b. Ejus rami circa tracheam convolutam, tanquam circa trochleam, descendentem in Ventrem inferum.

S

Idem

- c. c. *Iidem per Ventrem dispersi.*
 d. *Eorundem in Ventre unio.*
 H H H. *Hepar utrumque hypochondrium occupans.*
 e. c. *Vena ex Hepate prodiens per inferiorem Ventrem distribuenda.*
 II. *Os hyoides.*
 K. *Lingua à parte inferiore.*

Fig. VI. explicatio est.

- A A A. *Lingua à parte superiore.*
 B B. *Offis hyoidis cornua. C. Trachea.*
 D. *Rima ad Tracheam, s. glottis.*
 E E. *Cartilagine duæ asperæ, rimam hanc efficientes.*

V E N T R I C U L U S

Carnosus valdè, licet ex *membris* variis componatur, circa pylorum angustus admodum; minimè *figurâ* cum humano convenit, etiam quam maximè distentus. Hepati multis locis, per vasa imprimis, *connexus*.

I N T E S T I N U M.

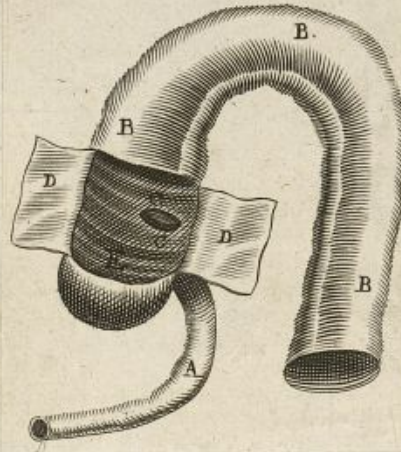
Duodenum, Jejunum, & Ileum ejusdem tenuitatis sunt, exilia admodum.

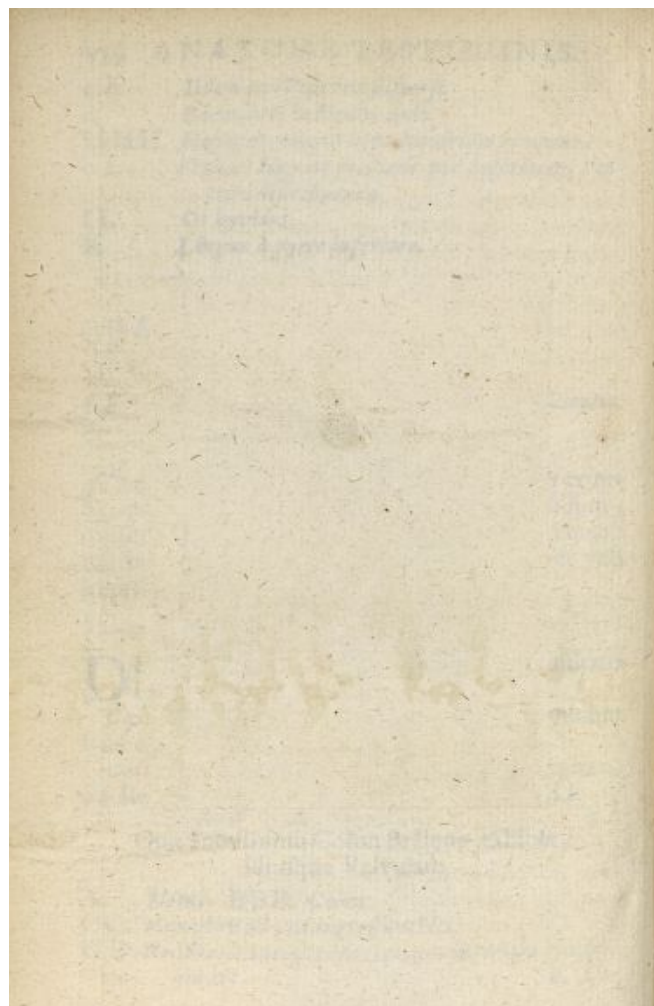
Cæcum hic nullum observare potui, non unicum licet dissecuerim subjectum.

Colon magnum satis, imprimis circa principium, ubi ileo conjungitur. vide Fig. I. Tab. XVII.

Quæ Intestinum Colon & Ileum exhibet, illiusque Valvulam.

- A. *Ileum. B B B. Colon.*
 C C. *Valvula Coli, ad ingressum Ilei.*
 D D. *Reclinatæ Intestini partes, quo interiora spectari queant.*
 E. *Co-*

E. *Coli principium, amplum, rugosum, quod pro Coeco hic haberi debet, si aliquid admittendum.*

In *Recto* intestino duo hæc singularis considerationis occurrunt. I. Incumbere ipsius parti anteriori membranaceam *capsulam*, per transversum, eamque in intestinum hoc manifesto quasi collo aperiri, amplam eam dicit *Severinus*, & castaneæ figuram æmulari vult, at certè in moderatæ magnitudinis testudine, triplo aut quadruplo castaneâ major, nil minus quam castaneam refert, uti figura addita declarat. Servire eam in locum *Vesicæ*, quæ ejaculatur quandoque humorem album, veluti gallinæ solent, idem *Severinus* conjicit, qui etiam in eâ servari vidit materiam quandam subliquidam & albissimam, similem mansæ castaneæ sed dilutæ. Sanè liquidum tale in hoc *Receptaculo* contineri, sensus docent, imò ex intestino eò id deferri, motus ejus ex intestino in hoc *Receptaculum*, & ex hoc iterum in intestinum, satis evidenter probat, at verò nihil aliud *Capsulam* hanc esse, quam intestini portionem, vix inducor credere, cum liquida nimis materia eâ contenta sit, quam quæ ab intestino solo defluat, nullumquæ aliud in ventre toto reperiatur, quod *Vesicæ* munere fungi commodius queat, imò canales à *Rene* ad cisternam hanc excurrentes, obscurè licet, occurrere videantur. *Diverticulum* adeoque eam esse suspicamur *Alvi* fœcum, aut *Urinæ* servandæ proximè magis dictam. Canali amplo, quantum est intestinorum extremum, cui correspondet parte inferiore, *Vesicam* hanc præditam quod *Severinus* tradat, gratis dictum, nihil enim ejusmodi *Canalis* mihi observare licuit. Exonerat se per collum, brevè valdè, in intestinum ipsum, imò facilius multo

materia ex ea ad intestinum propellitur, quam ex hoc in Vescicam. Duplici ad minimum, si non triplici (quod videtur) ex membrana Capsula hæc constat, Vide Tab. XVII. Fig. VI.

Quæ Vescicam exhibet, intestino Recto, à parte anteriore, junctam, Excrementi receptaculum.

A. *Ejus cervix; ubi intestinum intrat.*

II. Circa foramen dictæ vescicæ principium suum sumere membrum aliquod *peni* humano externo adpectu simillimum, nisi quod pars anterior, aspera valde, & acuminata, inferiori sui parte quasi divisa cernatur. Pars hæc, quam penis officio fungî suspicamur, (certi enim quid de ea necdum constat) *Musculus* donata duabus, utrinque uno, quos eductioni ejusdem extra intestinum inservire conjicimus, ex eo quod quivis eorum à dorso interius procedens versus ossa pubis, postquam hic circa muscolum ab ossis dicti parte anteriore ad posticam se extendentem, brevem equidem, ast robustum, tanquam circa trochleam contorsus, interiora intestini Recti petat, ficque lateri partis dictæ firmiter implantetur. Vide Tab. XVII. Fig. II & III.

Fig. II. explicatio est.

AA. *Intestinum Rectum.*

BB. *Testes.* CC. *Epididimida.*

DD. *Vasa præparantia*

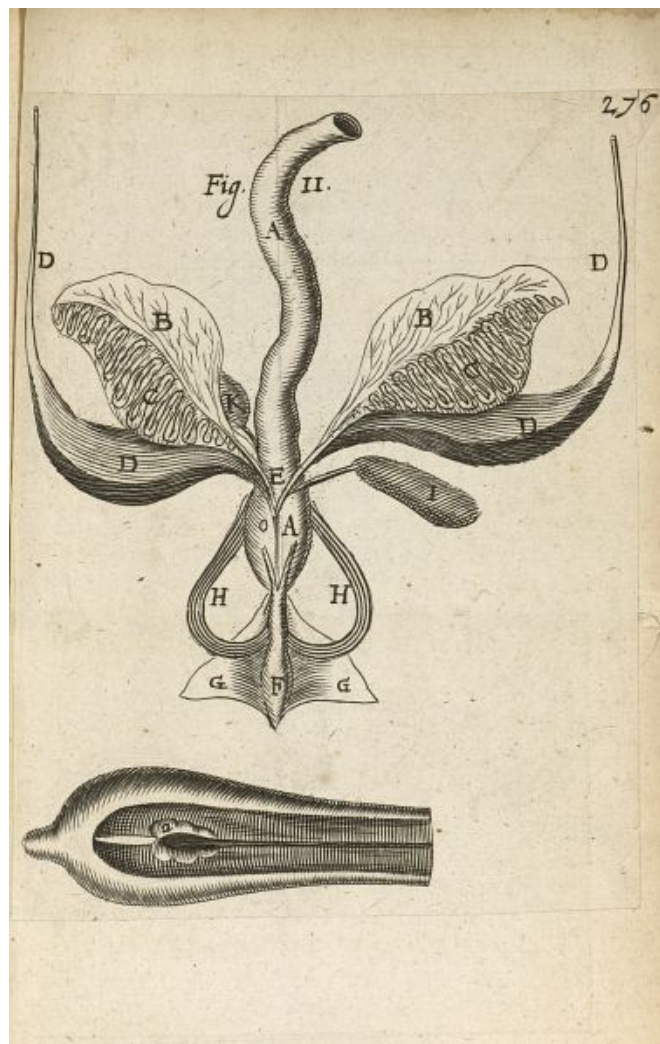
E. *Ductus ejaculatorii, coeuntes, in penem transeuntes.*

F. *Penis si talis haberi queat.*

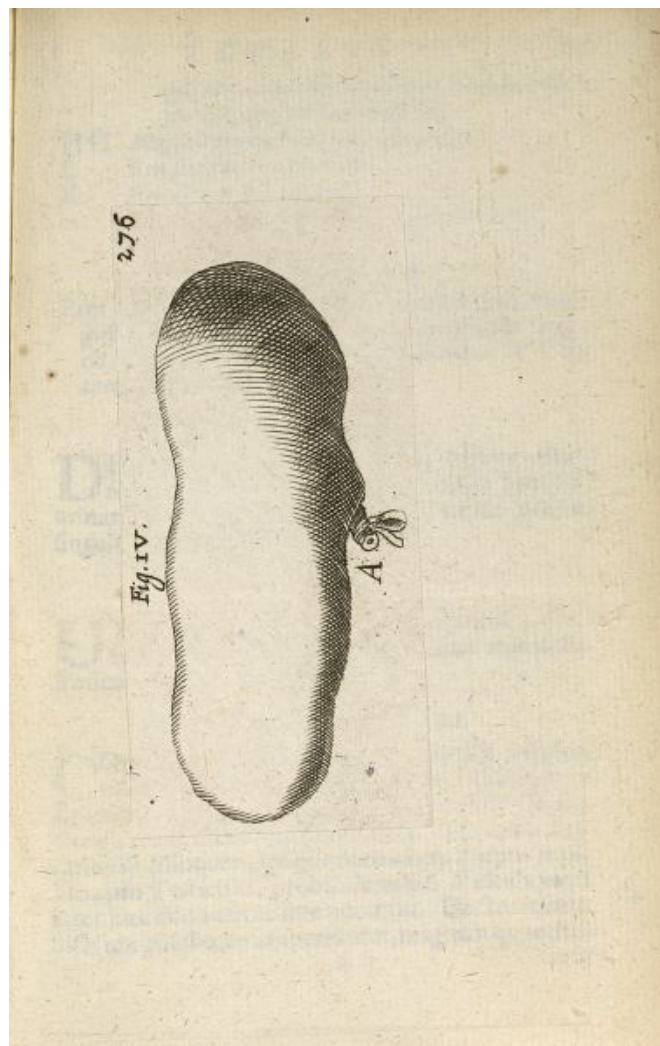
e. e. *Ejus corpora nervosa.*

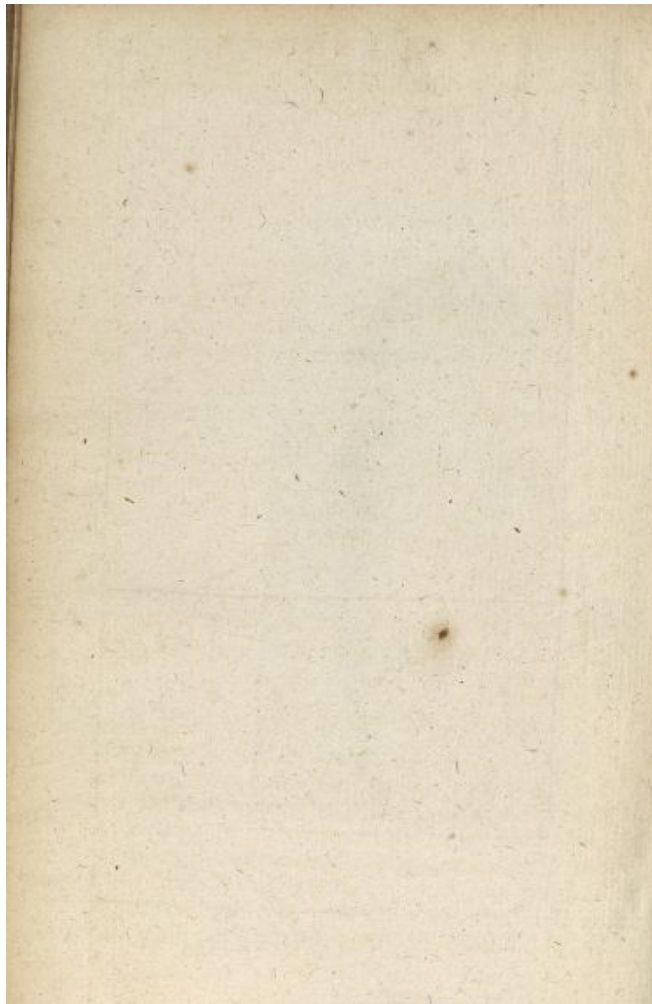
GG. *Intestinum Rectum, per longum dissectum, & ad utrumque latus reclinatum, quo penis eo ocul-*

cul-

cultatus, musculorumve eum eduentium insertio in conspectum venirent.

HH. *Musculi penem extrorsum moventes.*

I. *Ren sinister loco suo motus.*

K. *Ren dexter situ naturali.*

O. *Locus ubi Vesica urinaria intestino inhaeret.*

Fig. IV. exhibetur

Pars anterior Penis testudinis, siquidem talis haberi possit, quo latus illud quod cavitatem intestini respicit videri, glandulosaque in eo eminentia AA. notari, queant.

RENES

Densa fatis corpora, rotundioris *Figurae, Situm* suum habent sub Vesicâ (ut nobis habetur) urinariâ, partibusque genitalibus, meatu præditi singulari, ad intestina tendente.

HEPAR

Utrumque Hypochondrium occupat, divisum valdè, in dextra sui parte sinu manifesto Vesiculam fellis excipiens.

DUCTUS SEMINALES.

Consideratione hîc dignus plexus ille insignis, valdèque ordinatus, similis omnino illi, quem in Epididimide Hominis & Testibus admittit Cl. Dr. Graef, tenui membranâ involutus. Hunc pro Epididimide assumere, ipsique connexum corpus mollius, pro Testiculo, probabile valdè. Vascula varia inter hæc duo intercedere notantur. Ductus itidem dicti ubi phlebotomo aperiuntur, magnam quantita-

tem materiæ feminalis, summè candicantis, exhibent, beneficio membranæ dictæ arctè inter se colligati. Vasa spermatica præparantia ad Epididimida, ductus v. feminales ab Epididimide ad penem, excurrere, licet me vidisse putem, certò tamen asserere non audeo.

P A N C R E A S

Duodeno etiam jungitur, *molle, rubicundumque* corpus, trium digitorum transversorum *longitudinem* habens. Ejus in *ductum*, ob exilitatem atque flacciditatem, inquirere haud licuit.

L I E N

Circa duodenum versus posteriora *situm* suum habet, in latere corporis dextro, nigricantis omnino coloris *parenchyma, exiguum* valdè, *Vasis* sanguineis plurimis duodeno *coherens*.

S C A P U L A E

Hic in pectore, quibus brachia s. pedes anteriores, connectuntur.

Tab. XVI.

Testudinem apertam exhibet, quo interiorum situs aliquomodo pateret.

- A. Cor cavitare unica conflans.
- B. Auricula ejus.
- CCCC. Hepar extra cavitatem Ventrìs extensum.
- D. Ventriculus.
- E. Intestini Coli principium, extra Corpus remotum.
- FFF. Colon ipsum.
- GGG. Tenuia intestina.

HHH.

Tab. XVI.

- HHH. *Trachea f. aspera Arteria.*
 hh. *Ejus in ramos duos divisio.*
 II. *Ejusdem circumvolutio circa juguli latera.*
 ii. *Basis linguae.*
 KK. *Oesophagus f. Gula.*
 LLLL. *Musculi colli.*
 M. *Venae variae distribuendae.*
 N. *Arteriae Aortae distributio varia.*
 OO. *Testes.*
 PP. *Epididimida.*
 Q. *Vesica urinaria.*
 R. *Penis.*
 SS. *Musculi, circa quos penem extrorsum moventes alii, tanquam circa trochleam, ducuntur.*
 TT. *Ossa pubis à se invicem remota, loco eo ubi coalescunt separata.*
 VV. *Ec. Ligamenta varia membranacea.*
 XX. *Intestini Recti dissecti reclinatae partes, quo penis videri queat.*
 Y. *Vesicae insertio in intestinum.*
 Z. *Cauda recurvata.*

ANATOME ANATIS.

O M E N T U M.

Hic valdè *Pingue*, & *Ventriculum*, & *intestina*, & maximè hæc, antèrius non solum, sed & utroque latere, atque inferius *regens*. Imò variis locis iis connatum.

V E N T R I C U L U S

Ligamento membranoso, pinqui, omento continuo, suspenditur ab *Ossis sterni medio*.

Incumbit idem *intestinis*, maximè *Cæco* utrique, circa *latus sinistrum* ac *sinu* quodam continetur.

Membrana constat validâ, crassâ, densâ, rugosâque, quam ab utraque parte tegit *tars duplex*. Harum *prima* tunica dictæ incumbens atque conjuncta, crassa valdè est, utroque latere, duplici tendine, anteriore uno, altero posteriore, eoque, licet tenui, valido admodum, inter se unita: adeo ut duplicem *Musculum* exhibeat. Fibræ hîc omnes *latus* utrumque, imò superius inferiusque occupantes, ad tendinum concursum anteriorem & posteriorem excurrunt, similiter ac *lineæ* omnes *circuli* ad centrum.

Priori huic musculo *Alius* utrinque incumbit, tenuis satis, hic in parte dextra ab inferiori *Ventriculi* parte eâ, quæ media est, mollior, & quasi receptaculum adsumptorum, per *latus* dictum ascendit ad *Ventriculi* superiora, uti qui in latere sinistro est à gula descendit ad *Ventriculi* inferiora. Vide *Figuram I. Tab. XVIII.*

IN

INTESTINA

Non obtinent anfractuofum eum *fitum*, qualem in canibus, aliisque animalibus, notamus, sed rectum magis, eumque *transverfum*. Inſpice Fig. I. H.

In intestino, remoto ſatis à Ventriculo, *Foramina* duo occurrunt, quorum unum, ordine prius, *ductus* eſt *hepatici* ingreſſus, alterum, quod poſterius, *ductus cyslici*. Ductus hi diverſæ conditionis bilem in inteſtinum effundunt, unam *Viridem*, quæ ex hepate, alteram *Nigricantem* magis, quæ ex *Veficula* profluit. Vide Figuram I.

Cæcum duplex hîc eſt, longum valdè, & tortuoſum aliquomodo, inſtar duplicis lumbrici inteſtino Recto, membranofis vinculi ope, connexum, *ſæci* bus nigricantibus ſemper repletum. Eodem loco utrinque ex inteſtino Recto principium ducens, diſpariſtamen termini. Vide Fig. I V. in quâ

A A. *Inteſtinum Rectum.*

B B. *Utrumque Cæcum.*

C. *Ejus principium.*

GULA

Ferè duplici loco, *protuberare* obſervatur, uno qui Ventriculo vicinus eſt, altero qui digitorum aliquot diſtantiâ ab eo remotus. Illo loco antèrius atque poſterius exilè aliquod tuberculum communiter adest, interius *cavum*, ferè vermiculis repletum, in gulam ipſam apertum. Confer Fig. I.

Ventriculi tunica intima, craſſa, rugoſa, non intrat gulam, ſed circa oriſicium ſuperius deſinit. At ſecunda gulæ continua eſt. Eſt tamen pars hæc gulæ inferior muſculoſa magis illâ quæ ſuperior.

Gula quo loco Ventriculum intrat, eodem ferè Intestinum egreditur, videri hæc possunt Tab. dictæ Fig. II. in quâ

- a. Gula ventriculum accedens.
b. Intestinum, parte posticâ, ventriculo exeuns.

P A N C R E A S

Hic duplex, membranâ intercedente separatum, vasa sanguinea membranâ hanc transeunte præditum, intestino accumbens. Vide Fig. I.

L I E N

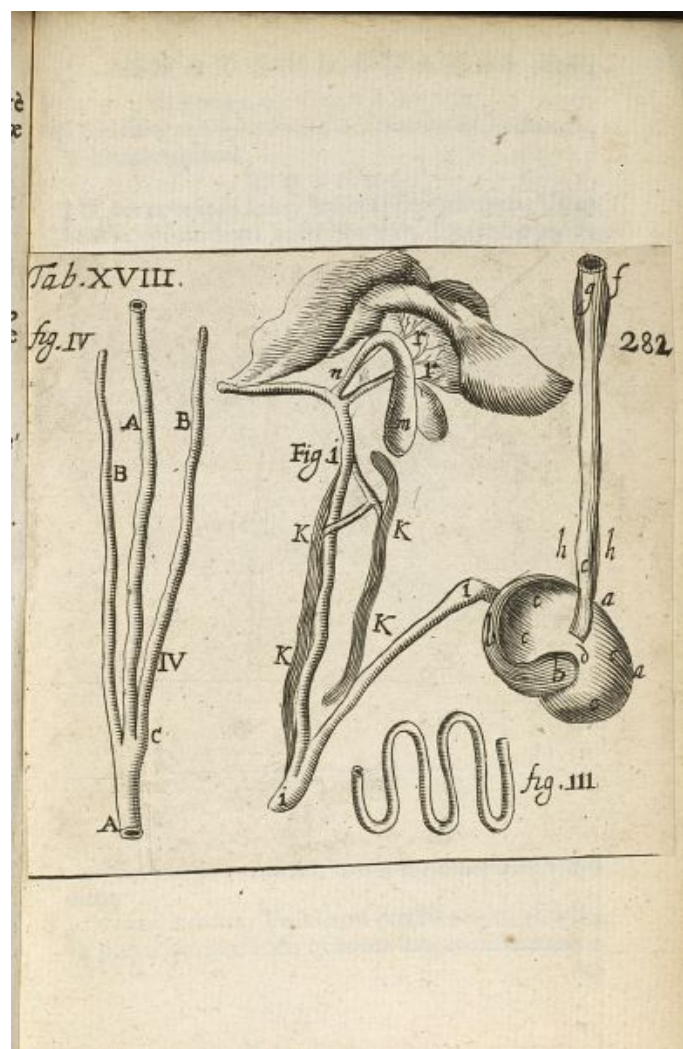
Hepati succumbit, exiguum, rotundiorisque figura, uti Fig. I. tradit, cujus hæc explicatio.

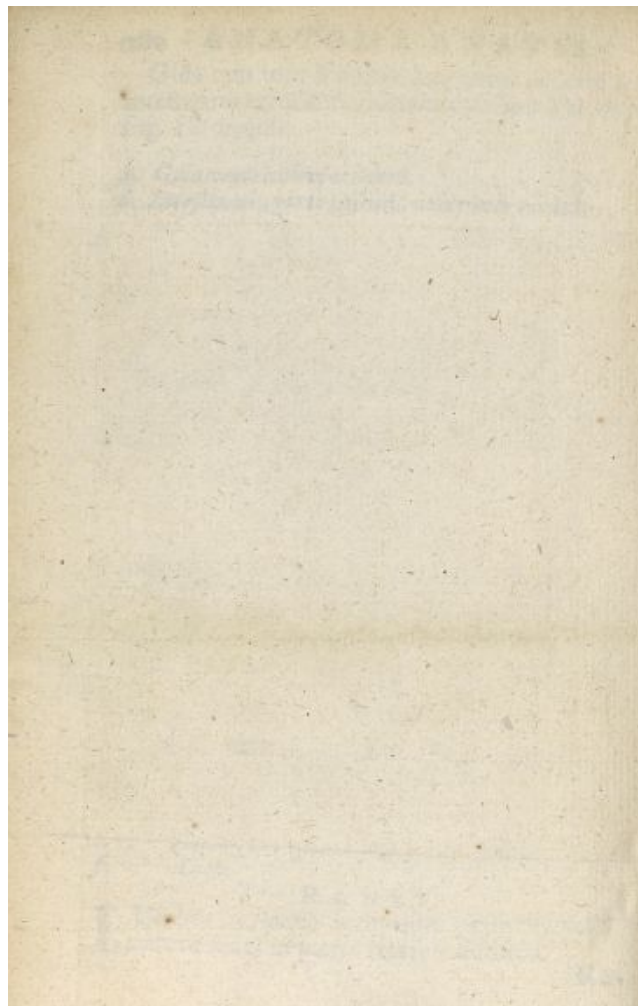
- a. a. a. Fibræ à gulâ descendentes per latus Ventriculi.
b. b. b. A gulæ parte inferâ, quæ Ventriculus est, adscendentes fibræ aliæ.
c. c. Fibræ Musculi veri.
d. Ejus tendo anterior, cui oppositus alter posterior.
e. Gulæ pars inferior, Ventriculi cavum constituens.
f. Ejus pars superior. g. Dilatata pars.
h. h. Tubercula excavata.
i. i. Intestinorum primum.
k. k. Pancreas utrumque. l. l. l. Ductus ad utrumque.
m. Vesica fellea. n. Ductus cysticus.
o. o. o. Ductus hepaticus ejusque per hepar ramuli.
p. p. Utriusque conjunctio.
q. Concursum, ubi uno foramine in intestinum hiant.
r. r. Ramuli ex Vesica in hepar tendentes bilarii.
s. Lien.

R E N E S

Lumbos utrinque occupantes parenchymaticæ naturæ sunt, in partes tres ferè distincti.

R E.

RENALES GLANDULÆ

Valde hinc *exiles, planæ, atque rotundæ*, ex albo rubicundi coloris.

TESTES

IN corpore ipso situm habent, supra Renes, Venæ cavæ descendenti accumbentes. Locum eum in femina *Ovarium* occupat.

A Teste utrinque *ductus spermaticus* videtur descendere, versus ventris inferiora, ubi terminari eum suspicor (necdum enim de re certus) in corpus illud longum, varièque contortum, quod Penem dicimus, cujus delineatio habetur Fig. V.

UROPYGIUM

Glandulis duabus constat, albicantis coloris, tectisque figuræ, versus dorsum à se invicem parum distant, at quâ parte extremum uropygii respiciunt conjunctæ, *foramine* notabili duplici gaudent, per quæ materia alba, oleosa, cavitatē eā, quam quævis earum continet, contenta, exprimi potest. Cavitatem hanc exhibet Tab. dictæ Fig. VI. litteris. a.a. Uti Fig. VII. integras glandulas ejusque foramen.

TRACHEA

LAtere dextro & sinistro *Musculo* prædita tenui, carnosoque, straminis magnitudinem habente, à faucibus ad thoracis superiora se extendente. Hic ubi desinunt osseam assumit Trachea conditionem, ampliaturque in receptaculum Aëris ingens, cavernosum, mox dividitur in duos Ramos priorem naturam iterum adfumentes, hinc membranosiore redditos.

Circuli omnes, Tracheam constituentes, antè & postè particula quadam exigua destituuntur, ita

ita ut duo conjuncti circularem defectum, & quasi foramen aliquod exile, constituent.

Circa Musculos dictos *Nervi* utrinque adscendunt Recurrentes. Conferatur Tab dictæ Fig. VIII. in qua

- a. *Trachea.* b. *Musculi ejus laterales.*
- c. *Ossea ejus pars dilatata.*
- d. d. *Rami ad pulmones transeuntes.* e. e. *Pulmones.*
- f. *Spina inter pulmones prominens.*
- g. g. g. *Vena abscissa & ligata.*
- h. h. *Renes succenturiati.* i. i. *Testes.*
- k. k. *Renes.* l. l. *Arteria.*
- m. m. *Vas à Teste descendens.*

PULMONES.

MUnere eorum fungi ordinatæ, Vesiculæ membranaceæ, ad Ventris inferiora se extendunt, quod flatus per Tracheam immixtus evidenter declarat. Ipsi alias Pulmones rubicundioris coloris, rari valde hic notantur, dorso adnati.

CAPUT.

IN Capite Anatis observata varia vide Observationum Amstelodamensium pag. 33. &c. ad quas benevolum lectorem hic ablegamus, ne hic transferre ea necesse habeamus.

ANA-

ANATOME COLUMBÆ.

MUSCULI PECTORIS.

Duo, sibi invicem incumbentes, quorum *Prior*, qui ossis sterni spinæ anticæ basi suâ adhæret, per medium tendine notabili dividitur, sic ut fibræ ab osse ipso pectoris, & ab hac spinâ, carnosæ omnino, procedentes, in hoc tendine terminentur, vel potius tendinem hunc constituent. Sunt autem *Fibræ* illæ, superiores, albæ, quibus hinc inde fibrillæ rubicundæ accedunt, hæ verò, inferiores, rubræ. *Alter* similiter tendine gaudet notabiliore, quia musculus major est, totus rubicundus, at rubicundior parte eâ quæ vicina est Cuti, quam ea quæ adhæret musculo subjecto jam explicato. Fibræ hîc omnes magnæ sunt, sic ut musculos quasi varios referant facile separabiles. Vide Tab. XVIII. Fig. IX.

INGLUVIES.

Dilatibilis valdè saccus est, *membranofus, caver-nulis* plurimis præditus, dilatata ea *lineas* exhibet aliquot, glandulosas, albas, à parte superiore seu extensa ad ingluviei angustias descendentes.

GULA.

Hic incipit, quæ pollicis transversû *longitudinem* habet, & constat glandulis internis innumeris, subrubris, semen papaveris figurâ referentibus, maximè quæ viciniore sunt Ventriculo, hîc enim finis albus est, nervosusque. Vide Tab. XVIII. Fig. X. in quâ

A. Col.

A. *Collum ingluviei.*B. *Oesophagus glandulosus.*— *Glandula ejus.*CCC. *Stria glandulosæ ingluviei.*D. *Ingluvies ipsa.*

CÆCUM INTESTINUM,

QUOD in avibus duplex, utroque latere unum, vermiculi instar sursum ad latus Ileï, cui adhæret, ascendens, hîc exiguum, triticei magnitudinem vix excedens.

TESTES

IN dorso decumbunt, eo loco ubi desinunt pulmones, glandularum albicantium conditionem referre videntur. Hîc quoque loci OVARIUM in feminis incipit.

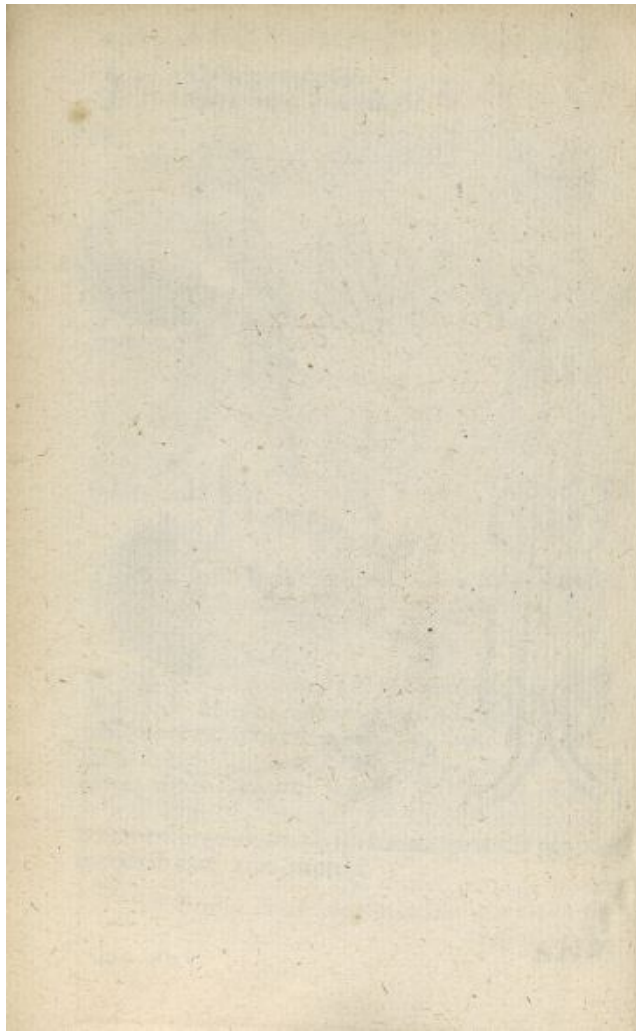
LIEN

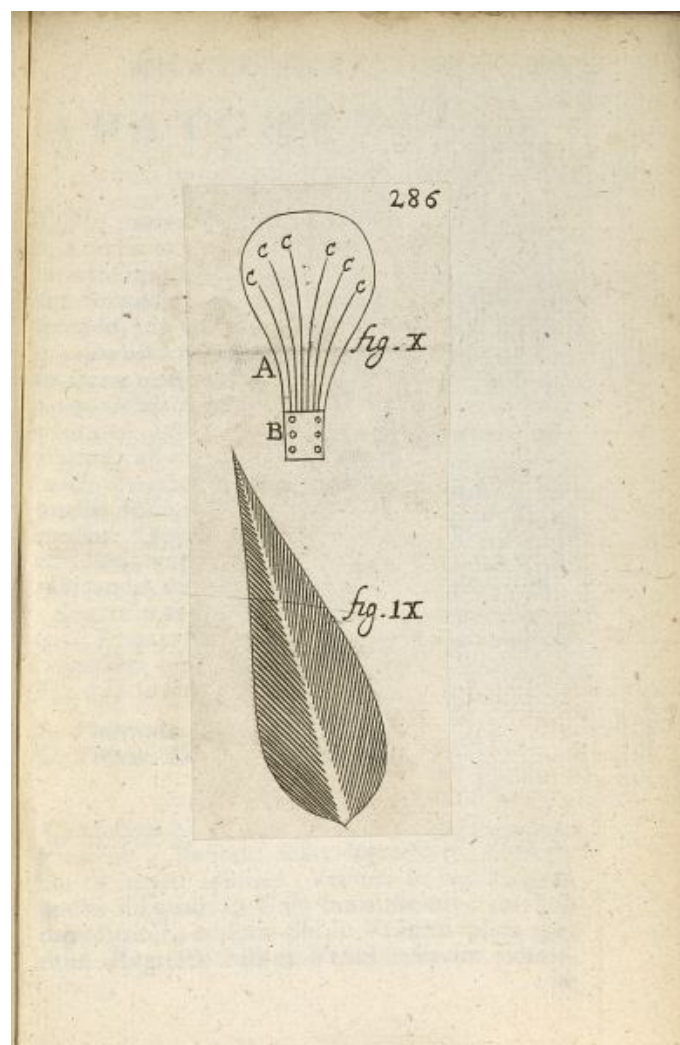
EXIGUUS valdè, inter Hepar & Ventriculum situm habens. Confer quæ de Anate adduximus.

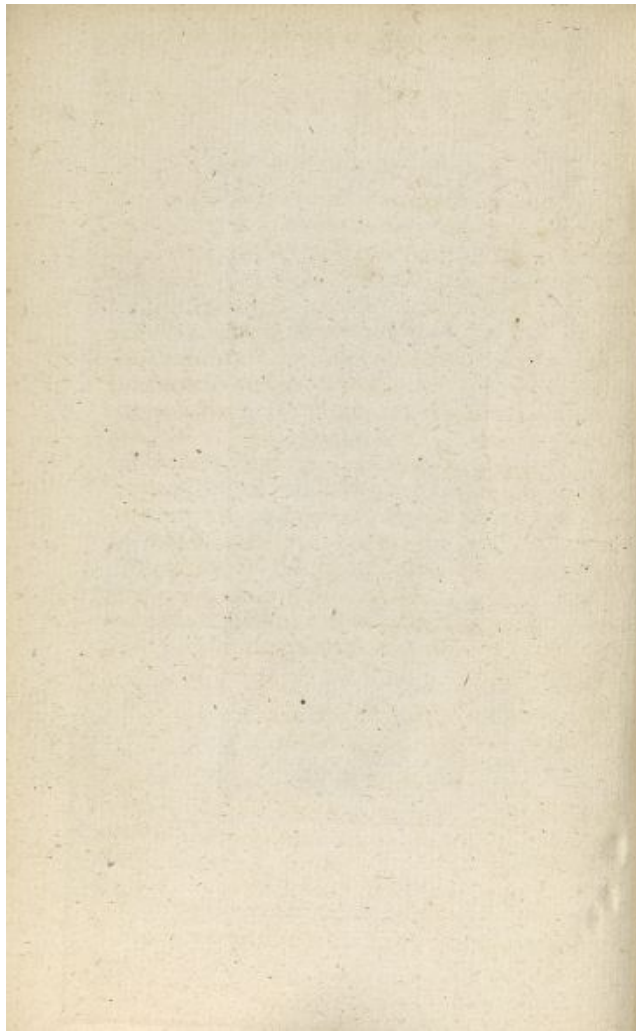
VESICULÆ

UT in aliis avibus, ita & hâc, duæ aut tres occurrunt. Harum *superior*, statim sub osse pectoris sita, ex pulmonum poris Aërem accipiens, se extendit usque ad Ventriculum, ubi initium sumit *Alterâ*, priori minor. *Tertiâ*, infima, ad Ventris anteriora sita, omnium maxima, Aërem accipit per canalem membranaceum ob foramina varia alia per pulmones in eam transeuntem.

ANA-

ANATOME VITULI.

V E N T R I C U L I

Hic *quatuor*, in quorum tres priores Gula aperitur simul, ita tamen ut ex primo in duos alios detur transitus, ex Tertio vero, (sive materia ex gula in eum immediatè deducta fuerit, sive ex Ventriculo secundo,) in Quartum. Primus Aristoteli dictus *μυζαλλή κολίτις* magnus Venter in duas aut tres cavitates, saccos quasi referentes, dividitur. Secundus *κευφίφαλον*, nostris de *Huyve*, latinis *Reticulum*, præcedenti minor est, imò omnium minimus, plicis donatus plurimis, ast planis. Tertius *χίρνον*, nostris *het boek*, latinis *Omasus*, magnitudinis est inter prægressos mediæ, foliis membranaceis sibi invicem impositis constat. Quartus *ἡνυρεγν*, *Abomasus*, maximus est omnium, huic pylorus jungitur, plicis præditus est rubicundis, quæ alias in Ventriculo vix occurrunt.

Ingressus ex primo in secundum oblongus est, & quasi Rima magna os quoddam inversum aut glottida avium repræsentans. Conferatur Tab. XIX. Fig. III. in quâ.

A. *Ventriculus primus.* B. *Secundus.*
C. *Tertius.* D. *Quartus.* E. *Gula.*

D U C T U S

Singularis hîc *bilarius*, calami anserini magnitudine, Vesicam fellis ingreditur, à tergo, ubi ea hepatis adhæret. Valvula in hoc insignis, similis illi qualis in Colo canis notatur, ubi Ileo committitur, eo loco ubi in Vesicam ipsam aperitur. Regressui bilis ex Vesicâ inservire videtur, ita

ita enim constituta est, ut facile ex ductu in Vesicam materia feratur, difficulter regrediatur in ductum. Inveniri facile hic ductus potest, si fibras in numeras (quas ductus minores aestimo) quarum ope hepatis alligatur Vesica, separaveris, sic enim, iis amputatis, sponte se exhibet. Ex duobus Ramis insignioribus colligitur, sicque intra duplicaturam membranarum Vesicae, similiter ac Ureteres ingrediuntur Vesicam urinariam, defertur in Vesicam, ubi sub valvula dicta aperitur. Exteriora si spectemus Vesicae huius, ingreditur Vesicam ductus dictus unius circiter digiti latitudine ab ortu Cervicis, si interiora, duorum digitorum latitudine, unius enim digiti latitudine intra Vesicae tunicas fertur. Nota tamen per Cervicem hic etiam ductum cysticum intelligi.

Notabilis & hic *Communicatio* quaedam, quae est, mediante vase quodam semilunari, inter Cervicem Vesicae biliaris & Ductus hepatici ramum proximum. Initium sumit ex foramine quodam eorum quae in Cervice plurima reperiuntur, ferturque sic, ambiendo quasi Cervicem, (semicirculum fere hic constituens, dum modo paululum descendit, modo iterum ascendit,) in ductus Epatici Ramum. Exprimit haec obiter Figura VII. Tab XXI. ubi

a. Vesica fellea. b, b, b. Rami ductus biliaris.

c. Communicatio.

d. Cervix Vesicae & locus communicationis.

e. Foramina in Cervice.

f. ductus biliaris ad cysticum.

UTERUS

Vaginam in recens nata vitula quasi repletam exhibet materia glutinis instar tenaci, cristallina, gelati-

galatinæ vulgo dictæ simili, undè ea, asserere non audeo. Imò in gravidâ *cervix* tora, mirè contorta, & angustata, sic ut nec stylo, nec flatui, transitus concedatur, eâdem materiâ repleta.

In Uteri corpore ab orificio interno *fibræ rectæ*. Has excipiunt innumera *tubercula* in cornua se extendentia. A Cornubus ad Testiculi regionem singularis *ductus*, ast minus patens. Vide *Fig. II: Observ. Amstel.*

DUCTUS SALIVARIS SUPERIOR

Qui ferè à parotide variis radicibus initium sumit, hinc, simplex, sub cute ad buccas, ad dentium molarium anteriora, ubi foramine, papilla munito, hiat, mirè in variis variat. Vidimus in quibus *triplex*, aut *quadruplex*, ex glandulâ dictâ, prodiebat, proponunt hæc Figure additæ ubi.

- a. *Ductus salivæ extremas papillaris in ore.*
- b. b. b. *Rami per glandulam distributi.*
- c. *Ductus ipse.*
- d. *Parotis conglobata, parum è loco remota.*

Vidimus etiam, in quo ex glandulâ dictâ variis radicibus procedenti Ramo, ex glandulis anterioribus Rami laterales alii, similiter variè divisi, ingrediebantur. Vid. *Fig. I Observat. Amstelod.*

ASPERA ARTERIA

Intèrius *membranâ* levi sensilique donata, in eâ *fibras rectas* carneas manifestè observavi totam per membranam se exhibentes, à latere accedebant aliæ, transversæ, & in rectas definentes & subillis procedentes.

T A N A

Nota Figuraram VII. cujus hic pag. prægressa 288 fit mentio, haberi in *Obs. Amstelod. pag. 17.*

ANATOME OVIS.

UTERUS

Tunicas tres exhibet, quarum I. Tenuis valde. II. fibrosa s. carnea. III. Nervea, huic graviditatis tempore *Cotyledones* insunt, *Chorionque* membrana arcte jungitur.

AMNIOS

Vasa umbilicalia excipit, eorumque ramulos deducit in glandularum s. *cotyledonum* media.

SPINALIS MEDULLA

Qualiter se habeat, ubi de Cane docuimus, delineationem ejus hic exhemus ut Nervorum exortus atque distributio ab aliis, qua ratione differant indicaretur. Litteræ quæ hic apponuntur eadem in suo genere denotant quæ in cane.

ANATOME CUNICULI

INTESTINORUM *Longitudo* in Animalibus diversis diversa, hic undecies æquare corporis longitudinem observantur.

COECUM amplum valdè & *longum*, ita ut totius corporis longitudinem superet, duarum ferè spithamarum. *Valvula* in hoc notabilis admodum, cochleæ in modum ab uno extremo ad alterum se extendens.

COLON *Ligamenta* habet, & *Cellulas*, *glandulasque*

que minimas plurimas. RECTUM tres spithamas longum. huc spectant Figuræ variae in Observationibus Amstelodamensibus exhibitæ.

ANATOME PORCI.

V E N T R I C U L U S

Varia exhibet consideratione digna, si vel solam substantiam examini subjiciamus. *Tunica* hîc variae Prima, *exterior*, tenuis valdè est. Altera *carnea* adeo, ut etiam Musculosa haberi possit; fibræ ejus, tendinibus suis, variè unitis, membranæ extimæ adhærent, ab ea tamen separabiles sunt. Tertia, *intima*, alba est, nervea, densa, plicis plurimis, quibus aliæ destituuntur, prædita, incrustaturque substantia rubrâ, maxime ad fundum.

Inter secundam & Tertiam intercedit *alia*, tenuis, facilè ab aliis separabilis, per hanc vasa distribuuntur, ad intimam sæpè penetrantia.

Tunica intima Crustâ suâ adhuc gaudens quod si manibus laceretur, duplicem exhibet substantiam unam quæ cavum Ventriculi respicit, & glandulosa magis, altera quæ spectat exteriora, & magis nervea est. Fibræ hæ glandulosæ compressæ liquorem emittunt in Ventriculum. Substantia hæc utraque pannum heteromallon (Belgis Felp of Trijp dictum) referre videtur. Vide Figuram additam, in quâ

A. Substantia est nervosa.

B. Crusta carnea.

C. Fibræ spongiosæ.

..... Foramina fibrarum dictarum, per quæ, pressis fibris, liquor in Ventriculum exit.

G U L A

Tunica intima, Ventriculi cavitatem ingressa, ad duorum digitorum latitudinem in circumferentia sese

T 2

sefe

se extendit, connexa subjectæ tunicæ Ventriculi. Vide Figuram addiram, ubi

HHH. *Tres Tunicæ Ventriculi separate.*

KK *Gulæ tunica interior, in Ventriculo finem sumens.*

..... *Crustam Ventriculi denotant, quo tunica præcedentis cum eâ conjunctio melius ostendatur.*

Ad pylorum substantia carnea residet, continuata tunicæ ventriculi explicatæ, sic tamen ut hæc nerveâ tegatur, crustâ munitâ; Obicis Figuram, forsan & usum habet. Fibre hîc rectæ a basi ad mucronem (qui à tunicis subjectis liber est quo melius pylorum obturare possit) se extendentes.

RENIS

PElvis hîc videtur constitui ex Venæ Emulgentis, ubi Renem ingressa sursum deorsumque se extendentis, latere eo, quod peivim eam respicit, altero Renis substantiæ cohærente. Latusidem, extra Renem procedens Ureterem efficit, circa egressum undique substantiæ ipsi, nesangnis effluat; connatum.

SPINALIS MEDULLA

IN quibus diversa sit ab ea quæ aliorum animalium quo innotescat, placuit ejus delineationem hîc addere, ubi notandum utriusque lateris nervos eam non exhibere, uti quæ Canis est, sed, similiter ac ea quæ est Ovis, unius tantum.

I N-

INDEX CONTENTORUM

A.		<i>Capsula atrabilaria.</i>	109
<i>Articulatio.</i>	34	<i>Caput ossis.</i>	33
<i>Acetabulum.</i>	35	<i>Carpus.</i>	59
<i>Acromion.</i>	55	<i>Caruncula Lacrymalis.</i>	143
<i>Alveoli.</i>	47	<i>Caruncula myrsiformes.</i>	113. 120.
<i>Amygdala.</i>	143	<i>Cartilago Thyroides.</i>	128. Scutiformis 128. Cricoides. 128. Annularis. 128. mucronata. f. Ensisformis. 54.
<i>Anastomosis.</i>	187	<i>Cartilaginee Aritenoides. S. Gutturales.</i>	128
<i>Anatomia definitio, &c.</i>	1	<i>Cerebrum ejusque partes in homine.</i>	137. Cane. 233. felle Zibeth. 267. felle. domest. 268.
<i>Antelixa.</i>	77	<i>Cervix ossis.</i>	33
<i>Antiaetes.</i>	144	<i>Chorda magna.</i>	30
<i>Ancon.</i>	58	<i>Cilia.</i>	4
<i>Antitragus.</i>	71	<i>Clavatio.</i>	44
<i>Antrum buccinosum.</i>	40	<i>Clavicula.</i>	55
<i>Anus Cerebri.</i>	130	<i>Clitoris.</i>	113. 119. in Cane. 221
<i>Apophysis.</i>	33	<i>Coarticulatio.</i>	34
<i>Appendix ossis.</i>	27	<i>Cochlea.</i>	40
<i>Aqueductus.</i>	41	<i>Coccyx meatus.</i>	40
<i>Arcula papillo.</i>	10	<i>Concha auris.</i>	71
<i>Arteria magna s. aorta, ejusque Rami in homine, 81. &c. in Canine. 191. in Simia. 257. Testudine terr. 272. Pulmonalis. 80.</i>		<i>Condylus.</i>	33
<i>Arteria aspera.</i>	128	<i>Collum uteri.</i>	112
<i>Articulus.</i>	34	<i>Corpus callosum Cerebri.</i>	138
<i>Articulatio.</i>	34	<i>Pyramidale.</i>	115
<i>Artrodia.</i>	34	<i>Cordis historia.</i>	95. 125
<i>Astragalus.</i>	65	<i>Costa.</i>	53
<i>Atlas.</i>	48	<i>Costa ossis.</i>	52. 56
<i>Auricula.</i>	71	<i>Connaturatio.</i>	34
<i>Auricula cordis.</i>	126	<i>Cranium.</i>	34
B.		<i>Crista galli.</i>	45
<i>Alanus.</i>	115	<i>Crus.</i>	60
<i>Barba.</i>	4	<i>Cubitus.</i>	56. 58
<i>Brachium.</i>	57	<i>Cutis.</i>	2
<i>Bronchus.</i>	129	<i>Cuticula. 1. Canis.</i>	169
C.		<i>Cystis Fellea.</i>	106
<i>Alcanus.</i>	63	D.	
<i>Calcar Pedis.</i>	65	<i>Articulatio.</i>	34
<i>Calva.</i>	35	<i>Dentes eorumque species.</i>	47. 48
<i>Calvaria.</i>	35	<i>Diaphragma.</i>	23
<i>Calx.</i>	65	<i>Canis. 173. felis Zibeth.</i>	267
<i>Canina.</i>	63	<i>Diploe-</i>	35
<i>Caninus.</i>	7	<i>Dorsum ossis.</i>	52. 56
<i>Capilli.</i>	4	T 3	
		Dn-	

<i>Ductus chyloferus. f. Thoracicus.</i>	102.	<i>Hepar aserinum.</i>	122
<i>Cysticus.</i>	107. <i>Cholydochus.</i>	<i>Helix.</i>	17
<i>Hepaticus.</i>	107. <i>Virgurgianus.</i>	<i>Humerus.</i>	36
<i>Chyloferus in Cane.</i>	92	<i>Hymenis vera descriptio.</i>	163
<i>Ductus Lymphatici.</i>	92. <i>Salivales.</i>	I.	
145. in <i>Cane.</i>	215. in <i>Vitulo</i>	<i>Anisor.</i>	95
299		<i>Incus.</i>	42
<i>Seminales in gliv.</i>	309. <i>Testud.</i>	<i>Inarticulatio.</i>	34
<i>terr.</i>	277.	<i>Ingluvies Columba.</i>	283
E.		<i>Intestinum.</i>	95. <i>Duodenum.</i>
<i>E Nanthrophi.</i>	34		97. <i>Jejunum.</i>
<i>Epididymis.</i>	116		98. <i>Colon.</i>
<i>Epiglottis.</i>	128		98. <i>Ileon.</i>
<i>Epiploon.</i>	93		97. <i>Rectum.</i>
<i>Epiphyfis.</i>	33		99. <i>Cecum.</i>
<i>Expansio musculosa.</i>	13		159. 160.
<i>Explanatio ossis.</i>	33		<i>Intestinorum constitutio, situs, valvulae, &c.</i>
<i>Extremantia ossis.</i>	33		in <i>Cane.</i>
F.			197. in <i>Simia.</i>
<i>F Alcia lata.</i>	29		254. <i>Fele Zibeth.</i>
<i>Femur.</i>	61		259. <i>Fele.</i>
<i>Fenestra Ovalis.</i>	41. <i>Retunda</i>		263. <i>Gliv.</i>
<i>Fibula.</i>	64		269. <i>Testud.</i>
<i>Fucile.</i>	58. 63		271. <i>Anate.</i>
<i>Fodina.</i>	40		287. <i>Columba.</i>
<i>Folium.</i>	37		286. <i>Cunicula.</i>
<i>Folliculus scellis.</i>	106		291
<i>Fans pulsatilis.</i>	37		<i>Jugulum.</i>
<i>Fontanella.</i>	37		55
<i>Foramen caecum.</i>	41. <i>Ovale</i>		L.
<i>Formix Cerebri.</i>	138		<i>L Alcia.</i>
<i>Frenum Linguae.</i>	141. <i>Præputii.</i>		7
G.			<i>Labia ossis.</i>
<i>Glandula pinealis.</i>	139		52. 56
<i>Glandula Renales.</i>	109. <i>Paga.</i>		<i>Labia cutem teguntur.</i>
27. <i>Jugulares, Oesophagae.</i>			155
133. <i>Thyroidea.</i>	133. <i>Sublinguales.</i>		<i>Labyrinthus.</i>
144. <i>Maxillares.</i>	145.		40
<i>Renales in Cane.</i>	210. <i>Simia</i>		<i>Lucerna triangularis.</i>
257. <i>Fele.</i>	268. <i>Anate.</i>		37
238			<i>Larynx.</i>
<i>Glandipenis.</i>	118. in <i>Fele Zibeth.</i>		128
261			<i>Lien.</i>
<i>Gomphosis.</i>	34		103. <i>Anate.</i>
<i>Calca.</i>	132		282. <i>Columba.</i>
<i>Gynglymus.</i>	34		286. <i>Simia.</i>
H.			256. <i>Testud.</i>
<i>H Armonia.</i>	44		278
<i>Hepar.</i>	105. 162		<i>Liens substantia vera.</i>
<i>Hepar in Simia.</i>	250. in <i>Fele</i>		206
<i>Zibeth.</i>	261. <i>Fele</i>		<i>Ligamentum Ciliare.</i>
<i>268. Gliv.</i>	269. <i>Testud.</i>		147
<i>274. Cane.</i>	295		<i>Ligamenta ossium.</i>
			68
			<i>Lymphæ ductus.</i>
			92
			<i>Lymphæ ductuum distributio in Cane.</i>
			153
			M.
			<i>Amma.</i>
			15. <i>Canis</i>
			171. <i>Simia.</i>
			104
			<i>Mediastinum.</i>
			122. in <i>Cane.</i>
			124
			<i>Medulla spinalis.</i>
			151. in <i>Cane.</i>
			236. in <i>testudine.</i>
			272
			<i>Membrana Carnosa eadem cum adipsa.</i>
			153
			<i>Membr. Carnosa Canis.</i>
			169
			<i>Membranarum setum involventium descriptio.</i>
			121. 165. in <i>Cane.</i>
			222
			<i>Meninges.</i>
			134
			<i>Mesenterium.</i>
			100. in <i>Cane.</i>
			202. in <i>Simia.</i>
			255
			<i>Mesæ.</i>

S.					<i>tina.</i> 131. <i>Amphiblastroides.</i> 148
<i>Scapula.</i>	55			<i>Tympanum.</i>	150
<i>Scrotum.</i>	9			V.	
<i>Scutum.</i>	62			<i>Vagina uteri.</i>	112
<i>Sella Turcica.</i>	44			<i>Valvula tricuspidalis.</i> 75. 131.	
<i>Septum Cerebri.</i> 138. <i>transversum.</i> 23				<i>semilunata.</i> 77. 18. 131.	
<i>Sinus meningis.</i> 136. <i>pueroris.</i> 113				<i>micrales.</i>	131.
<i>Speculum lucidum.</i>	138			<i>Vas Breve.</i>	80
<i>Spina ossis.</i>	52. 56			<i>Vasa preparantia.</i> 115. <i>Pampini-</i>	
<i>Spinalis medulla.</i>	151			<i>formia.</i> 115. <i>Deferentia.</i> 116.	
<i>Sphincter ani.</i> 29. <i>vesicae.</i> 111. <i>gulae.</i>				<i>Cristallina.</i> 92. <i>Lymphatica.</i>	
133.				92. <i>Spermatica in Cane.</i> 217. <i>in</i>	
<i>Stapes.</i>	42			<i>Simia.</i> 257. <i>in Felle zibeth.</i> 262.	
<i>Sternum.</i>	54. 156			<i>in Vulpe.</i> 26. <i>Umbilicalia in Cane.</i>	
<i>Stomachus.</i>	95			221.	
<i>Supercilia.</i> 4. <i>ossis.</i>	52			<i>Vena cava, ejusque distributio.</i> 74.	
<i>Sura.</i>	64			<i>Et in Cane.</i> 116. <i>Pulmonalis.</i> 131	
<i>Symphysis.</i>	34			<i>Vena azygos distributio vera.</i> 136.	
<i>Synchondrosi.</i>	34			<i>in Felle zib.</i> 266. <i>in Glire.</i> 270.	
<i>Sy sarcosis.</i>	35			<i>V. Porta distributio in Cane.</i> 182. <i>in</i>	
<i>Synentrosi.</i>	34			<i>homine.</i> 80. <i>Et.</i>	
T.				<i>Ventriculus.</i>	94
<i>Talus.</i>	65			<i>Ventriculus Cerebri.</i>	138
<i>Tarsus.</i>	7. 65			<i>Ventriculi constitutio in Cane.</i> 169.	
<i>Tentigo.</i>	114			<i>Glire.</i> 269. <i>Testud. terr.</i> 294.	
<i>Testes.</i> 119. <i>in Cane.</i> 214. <i>Colu-</i>				<i>Anate.</i> 280. <i>Vitulus.</i> 287.	
<i>ba.</i> 286. <i>Simia.</i> 257. <i>Felle zib.</i>				<i>Porco.</i> 292.	
263. <i>Glire.</i> 270. <i>Anate.</i> 283.				<i>Vesica lactea.</i> 101. <i>in Cane.</i> 202	
<i>Testes Cerebri.</i>	139			<i>Vesica seminales.</i> 116. <i>in Cane.</i> 219	
<i>Tonsilla.</i>	143			<i>Simia.</i> 258. <i>Glire.</i> 270. 309	
<i>Tymus.</i> 134. <i>quem nomen habeat.</i> 167.				<i>Vesica Felle.</i> 100. <i>in Glire.</i> 270	
<i>in Cane.</i> 233. <i>in Felle zibeth.</i> 267.				<i>Vesica urinaria.</i> 111. <i>in Cane.</i> 211	
<i>in Felle.</i> 268. <i>in Glire.</i> 270.				<i>Felle Zibeth.</i> 262. <i>Felle.</i> 268	
<i>Torcular Herophyli.</i>	176			<i>Phrisi.</i>	4
<i>Trachea.</i> 128. <i>in Cane.</i> 230. <i>Testi-</i>				<i>Ulna.</i>	57
<i>dine terr.</i> 273. <i>Anate.</i> 283. <i>Vi-</i>				<i>Umbilicus.</i> 120. <i>Cane.</i> 221.	
<i>culo.</i> 290. <i>Agno.</i> 16.				<i>Ungues.</i>	4
<i>Tragus.</i>	71			<i>Vomer.</i>	45
<i>Tuba uteri.</i>	116			<i>Urethra.</i>	119
<i>Tubuli ureterum.</i>	109			<i>Ureteres.</i>	110
<i>Tunica Erythroides.</i> 114. <i>Elythroi-</i>				<i>Uropygion in Anate.</i>	283
<i>des.</i> 114. <i>Rubra.</i> 114. <i>Neruca.</i>				<i>Utrius.</i> 112. <i>ejus orificia.</i> 112. <i>in</i>	
114. <i>Umra.</i> 147. <i>Sclerotes.</i> 247.				<i>Cane.</i> 211. <i>in Felle Zibeth.</i> 263.	
<i>Uvea.</i> 147. <i>Choroides.</i> 147. <i>Re-</i>				<i>in Vitulo.</i>	298
				<i>Vulva Cerebri.</i>	139
				<i>Uvula.</i> 225. <i>in Sigmia.</i> 258.	

FINIS.

